

.

.

ספר התורה

THE

PENTATEUCH.

תורת האלהים

חומש שני

כולל

ספר שמות

הונה מאתי הקטן

יצחק בן אורי ז"ל ז׳ אליעזר

פה פילארילפיא בבית ובדפוס של הגביר קנגו שרמן במצות המסרר

בשנת תורה צוה לנו משה לפק

THE LAW OF GOD.

VOLUME SECOND,

CONTAINING

THE BOOK OF EXODUS.

EDITED,

AND WITH FORMER TRANSLATIONS DILIGENTLY COMPARED AND REVISED,

BY ISAAC LEESER.

PHILADELPHIA: PRINTED BY C. SHERMAN, FOR THE EDITOR, 5605. Entered, according to the Act of Congress, in the year 1845. BY ISAAC LEESER, In the Clerk's Office of the District Court for the Eastern District of Pennsylvania.

ספר שמות

שני לתורת אלהים

יקיף משמת יוסף ער שהוקם המשכן מאה וארבעים שנה :

THE LAW OF GOD.

V0L. II.

THE BOOK OF EXODUS.

ספר שמות

אהר שהשלים הסופר כ' בראשית ינית ר' שטות פגויות ויתחיל לכתוב כ' שמות בתחלת השטה החמישית

וְאֵלֶה שְׁמוֹת כְנֵי יִשְׂרָאֵׁל הַבָּאִים מִצְרְיֶמָה אֵרָת 1 ייַעקב איש ובירתו באו : ראובן שמעון ביוי 2 $\frac{3}{4}$: וִיהוּדָה: יִשָּׁשׁכָר זְבוּאֶן וּבִנְיָמֶן: דָן וְנַפְתָּלֵי גָר וְאָשֵׁר ַוַיְהִי כָּל־נָכָּש יְצָאֵי וֶרֶדְיַעָקֹב שָׁבְעִים נָכָש וְיוֹסֵף הַיָּה בְמִצְרֵיִם: וַיָּמֶרת יוֹכֵוֹ וְכָל-אָחֶיו וְכָל הַרְּוֹר 6 הַקוּא: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרָוּ וִיִשְׁרְצָוּ ווִיְרְבָּוּ וַיַּעַצְמָו 7 בּמְאָד מְאָד וַתִּמְלֵא הָאָרֵץ אֹהָם: Ð וּיָקָם מֵלֵה־חָרָשׁ עַל־מִצְרָיִם אָשֵׁר לא־יָרָע אָרּג־ 8 יוֹמָף : וַיָּאמֶר אֶל־עַמָּו הְנֵה עם בְּנֵי יִשְׂרָאֶל רָב וְעָצוּם מִמֶּנוּ: הָבָה גַּהְחַכְאָה לֵוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָּה 10 כִי־תַקְרֵאנָה מִלְחָמָה וְנוֹפַף גַּם־חוּא עַל־שְׁנָאֵאֵינוּ ¹¹ וּגִרְשׁׁם־בָנוּ וַעַלֵרה מִן־הָאָרֵץ : וַיָּשִׁימוּ עַלֵיוֹ שָׂרֵי

THE BOOK OF EXODUS.

SHEMOTH. CHAP. I.
1. Now these are the names of the children of Israel, that came into Egypt; with Jacob were they come, every man and his household.
2. Reuben, Simeon, Levi, and Judah, 3. Issachar, Zebulun, and Benjamin, 4. Dan, and Naphtali, Gad, and Asher.
5. And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls; together with Joseph who was in Egypt already.
6. And Joseph died, with all his brothers, and all that generation.
7. And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceedingly mighty; and the land was filled with them.

8. Now there arose up a new king over Egypt, who knew not Joseph. 9. And he said unto his people, Behold, the people of the children of Israel is more numerous and mightier than we: 10. Come on, let us deal wisely with it; lest it multiply, and it come to pass, that, when there happen to be a war, it join also unto our enemies, and fight against us, and depart out of the land. 11. And they

מִפּים לְמַעָן עַנּיֹתָו בְּסִבְלֹהֶם וַיְּבֶן עָרֵי מִחְבְּנוֹת יַעני אָפּרְעָה אֶרת־פָּהָם וְאֶרת־רַעַמְםֵם: וְכַאֲשֶׁר יְעַנִי אֹתוֹ בֵן יִרְבֶה וְכֵן יִפְרָץ וַיֶּלֶצוּ מִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: <u>וויַעַכ</u>ְרוּ מִצְרָיִם אֶרת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפְרֶך: וַיְמָרָרָוּ 13 14 14 וויַעַכָרוּ מִצְרָיִם אָרת־בְּנֵי יִשְׂרָאָל ב אֶת־חַיֵּיהֶם בַּעֲבוְדָה קָשָׁה בָּחֹאֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל־ אַבדָה בַּשֶׂרֶה אַת כָּל-עַבָדָהָם אֲשֶׁר־גָעְבְדָוּ בָהֶם ד בְּבֶּרֶה : וַיֹּאטֶר טָלֶך מִצְרַיִם לַמְיַלְרָת הָאַבְריָת 15 אַשָּׁר שֵׁם הָאַחַת שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשֵּׁנֵית פּוָעָה: יידא איד ביליבן אריבערייורע וראידען ערי- 16 ניאטר ביליבן אריבין אריביין 16 הָאָרְנֶיִם אִם־בֵּן הוּא וַהֲמִתָּן אֹתוֹ וְאִם־בַת הָוא ין וָחָיָה: וַתִּירֶאן הַמְיַלְרוֹדע אֶת־הָאֱלהים וְלֵא עָשוֹי כַאָשֶׁר הּבֶר אֲלֵיוהָן מֶלֶך מִצְרֶיִם וַהְחַיֶּון אֶרִי 18 דַיִּלְרִים: וַיִּקָרָא מֶלֶרְ־מִצְרִיִם לְמִיַלְרֹית וַיָּאמֶר לָהֶן מַרּוּע עַשִׂיהֶזן הַהָּבָר הַזֶה וַהְזחֵיון אָרִז־ דַיְלָרִים: וַרּגאַמַיְן, הַזְמָיַלְרֹרג אָל-פַּרְעָה כַיַ לְא כַנָּשֶׁים הַזּמִּצְרִיָּה הָעַבְרְיֶה בִי־חָיוֹת הֵנָּה בְּשֶׂרֶם 20 הַנְוֹא אַלֵהֶן הַמְיַלֶּרֶה וְיָדֶרוּ: וַיֵּישֶׁב אֱלֹהִים אָר: רַיָּהָי רַיָּדָר דָאָם וַיַעַצְאָר מָאָר: נַיְהָי בִי־וָרָאָו צ הְמִיַלְרֹת אֶת־הָאֱלֹהֵים וַיַּעַשׂ לְהֶם בָּתִּים: וַיְצַו 22 פּרְעָה לְכָל-עַפְוֹ לֵאמָר כָּל-הַבָּן דַהַיִּאוֹד הַיָּאֹרָד-ז תשליכהו וכל-הבת תחוון : 5

א שני *

thus did set over it taskmasters, to afflict it with their burdensome labours; and it built treasure cities, for Pharaoh, Pithom and Raamses. 12. But in the measure that they afflicted the same, so it multiplied and so it spread itself out; and they were grieved because of the children of Israel. 13. And the Egyptians compelled the children of Israel to labour with rigour: 14. And they made their lives bitter with hard labour, in mortar, and in bricks, and in all manner of labour in the field: beside all their other service, wherein they made them labour with rigour. 15. And the king of Egypt said to the Hebrew midwives, of whom the name of the one was Shiphrah, and the name of the other Puah: 16. And he said, When ye do the office of a midwife to the Hebrew women, ve shall have due regard upon the birth;^a if it be a son, then ye shall kill him: but if it be a daughter, she may live. 17. But the midwives feared God, and they did not as the king of Egypt had commanded them, but saved the men children alive.* 18. And the king of Egypt ealled for the midwives, and said unto them. Why have ye done this thing, and have saved the men children alive? 19. And the midwives said unto Pharaoh. Because the Hebrew women are not as the Egyptian women; for they are lively, and ere the midwife comes in unto them they are delivered. 20. And God dealt well with the midwives; and the people multiplied, and waxed very mighty. 21. And it came to pass, because the midwives feared God, that he made them houses. 22. And Pharaoh charged all his people, saying, Every son that is born ve shall cast into the river, and every daughter ve shall save alive.

אכנים "the chair upon which women sit during childbirth," for the child itself that is born.

 $\mathbf{5}$

נילה איש מבירת לוי ויקח את-בתילוי : והתהר דאאשרה והלגר לו והלגא ארגו כי-אור אוא ַוְתִּצְפְגֵהוּ שְׁלֹשֶׁה יְרָחֵים: וְלֹא־יְכָלֶה עוֹר הַצְפִינוֹ 3 זַהְאַקח־לוֹ הַזַבּת גֹּמָא זַהַחְמְרָה בְחֵמָר וּבַזְפָּר וַהָּשֶׂם כָהֹ אֶת־הַיֶּלֶר וַהָּשֶׂם בַּקּוּף עַר-שְׁבָרז דַזְיָאָר: וַמֶּנַצָּכ אַחוֹדָוֹ מֵרָחֵק לְדֵעֶה מַהיֵיָעָשָׂה 4 לּוֹ: וַהֶּגֶר בַּת־פַּרְעהֹ לִרְחָץ עַל־הַיְאֹר וְנֵעֵרֹתֵידָ 5 הֹלְכִּרֹת עַלֹייַרַ הַיְאָר וַהֶעָרָא אָרת-הַתֵּבָרה` בְתוֹך הַפּּוּף וַהִזשְׁלָח אֶת-אָאָרָוּה וַהִיגָקָחֶרָז : וַהִיגִפְרַזח 6 וַתִּרְאֵהוּ אֶת־הַיֶּלֶד וְהִגַּה־גַעַר בּכֶה וַתַּחְמָל עָלָיו וַתּאמֶר מִיַלְרֵי הָעִבְרִים זֶה: וַתָּאמֶר אֲחֹתוֹ אֶל-7 בַּת־־פַּרְעָה הַאֵּבִי הְ וְקָרָאָתִי לָדְ אִשָּה מֵינֶּקָת מָן הַאַבְרוֹת וְתֵיגָק דָלך אֶת־הַיָּגֵּר: וַהְאֹמֶר־לָה בַּת־ $\mathbf{s}$ פּרְאָה גֶלְכִי וַהַגֹּלֶהְ הָעַלְמָׁרה וַהִקְרָא אֶרת־-אָם הַיֶּלֶד: וַתְּאֹמֶר לָה בַּת־פַרִעֹה הֵילִיכִי אֵת־הַיָּדֵלר 9 הַוּדֹן וְהֵינָקָרוּ לִי וַאָּגָי אֶהֵזן אֶרג-שְׂבָרֶךְ וַתִּקָּח הָאשֶה הַיֶּבֶר וַהְגִיֵקְהוּ : וֵיְגְדֵּל הַיֶּבֶר וַהְזָבָאָהוֹ 10 רְלַבַרג-־פַּרְעָה וְיְהִי־לֶה לְבֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ משֶׁה וַתּאמֶר כִּי מִן־הַמֵּיִם מְשִׁיתָהוּ זַ וַיְהֵי ו בַּיָמֵים הָהָם ¹¹ וַיִּגַדָּל מ*שָׁה* וַיֵּצֵא אָל־אָחָיו וַיָרָא בְּסִבְלֹהָם וַיִּרָא איש מִצְרִי מַכֶּה אִיש*ַ־ע*ָרָרָי מֵאֶחֵיו: וויָבָּן כּה` וָכֿה¹² * שלישי

ה 212

1. And there went a man of the house of Levi, CHAP. II. and took a daughter of Levi. 2. And the woman conceived, and bore a son; and when she saw him that he was a goodly child, she hid him three months. 3. And when she could not longer hide him, she took for him a box of bulrushes, and daubed it with slime and with pitch, and put the child therein; and she laid it amidst the flags by the brink of the river. 4. And his sister stood afar off, to ascertain what would be done to him. 5. And the daughter of Pharaoha came down to wash herself at the river; and her maidens walked along by the side of the river; and when she saw the box among the flags, she sent her maid and fetched it. 6. And she opened it, and saw the child, and, behold, it was a weeping boy; and she had compassion on him, and said, This is one of the Hebrews' children. 7. Then said his sister to Pharaoh's daughter, Shall I go and call thee a nurse of the Hebrew women, that she may nurse for thee the child? 8. And Pharaoh's daughter said to her, Go; and the maiden went and called the mother of the child. 9. And Pharaoh's daughter said unto her, Take away this child, and nurse it for me, and I will give thee thy wages; and the woman took the child, and nursed it. 10. And the child grew up, and she brought him unto Pharaoh's daughter, and he became to her as a son : and she called his name Moses:^b and she said. Because out of the water I have drawn him.* 11. And it came to pass in those days, when Moses was grown up, that he went out unto his brethren, and looked on their burdensome labours; and he saw an Egyptian man smiting a Hebrew man, one of his brethren. 12. And he looked this way

^a Wonderful providence! that the daughter of the oppressor should be made the instrument, through the very decree of exterminating the male Israelites, to educate the future deliverer of his people.

"Mosheh," from כשה mashoh, "to draw forth."

- אַמַּר גַר הָזִּיתִי בְּאֶרָץ נָכְרָזֶה: פּ גּיַ וַיְהִי בַּיָּמִים הֲרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶך מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחָוּ בּגִי־יִשְׁרָאֵל מִן־הָעַבדָה וַיִּזְעֵקוּ וַהָּעַל שַׁוְעָתֶם אָל־ גַּאָלהָים מִן־הָעַבדָה: וַיִּשְׁמַע אַלהִים אָת־נַאָקָתָם
- זי לְהַשְׁקוֹת צָאון אֲהַרָיהֵן: וַיָּרָאוּ הֶזֹרוּעִים וְיֵגְרַשְׁוּם
   זוַיָּקם משׁה וַיַּוֹשְׁעֵׁן וַיַּשְׁק אָת־צאנָם: וַתָּבֿאנָה אָל־
   זיַיָּקם משׁה וַיַּוֹשָׁעֵן וַיַּשְׁק אָת־צאנָם: וַתָּבֿאנָה אָל־
   רְעוּאֵל אַבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדְוּעַ מְהַרְהֵען בָא הַיּוֹם:
   נוּתאמַרן אַישׁ מִצְרִי הִצִילְנוּ מִיַדַ הָרִעֵים וְנֵס־דָּלְה
   נוּדאמַרן אַישׁ מִצְרִי הִצִילְנוּ מַיַדַ הָרִעִים וְנֵס־דָּלָה
   נוּדאמַרן אַישׁ מִצְרִי הִצִילְנוּ מַיַדַ הָרִעִים וְנֵס־דָּלָה
   נוּדאמַרן אָשִישׁ מִצְרִי הִצִילְנוּ מַיָּדַ הָרְאָשָר אָל־בְּנִקָיו וְאַיָּוֹם:
   נוּדאַל לְנוּ וַיַשְׁק אֶת־הַצָּאון: וַיִיאמָר אָל־בְנִהָיו וְאַיוֹ
   נוּדאַל משָה זָה עַשְּרָהָאַיש מִרְרָהָאיש קרְרָאָן לו וְיָאבַל לָחָם:
   נוּזאַל משָׁה לַשֶּבֶת אֶרִרַהָּאיש הַרְרָאָס נַיִרַהָן אַת־צָפּרָה
- לְהַרָג אֶרז־משֶׁה וַיִבְרָח משָׁה מְפְּגֵי פַּרְעָה וַיֵּשֶׁב אָרְזַ־משָׁה וַיִבְרָח משָׁה מְפְּגֵי פַּרְעָה וַיֵּשֶׁב וּ בְּאֶרָץ־מִרְזָן וַיֵשָׁב עַל־הַבְּאָר : וּלְכהַן מִרְזָן שֶׁבַע בְּגְוֹת וַהָּבַאנָה וַהִדְלֶנָה וַרְזַמַלֶּאנָה אֶת־הָרְקָטִים ג להשהות אאי אַריהיי ויראו הרשוח
- וּ וּיֹאמֶר לְרָשֶׁע לְמָה תַכֶּה הֵעָדָ: זַיּאמֶר מִי שָׂמְדָ לְאִיש שַׂר וְשׁפֵּט עָרֵ־ׁינוּ דְזְלְדָזְרְגַּגִי אַרְזָה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר דְרַגְרָדָ אֶת־הַמּצְרֵי וַיִּיָרָא משָׁה וַיֹּאמֵר אָכֵן נוֹרַע הַדְּבָר: וַיִּשְׁמַע פַּרְעה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְכַקּשׁ

13 וויצא בּיוֹם הַשֶּׁגִי וְהָנֶה שְׁנֵי־אָנָשִים עִבְרָים נְצָים 13

<u>ַניַ</u>רָא בֵּי אַין אָיש וַיַּךְ`אָת־הַמִּצְרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל :

and that way, and when he saw that there was no one by, he slew the Egyptian, and hid him in the sand. 13. And when he went out the second day, behold, two Hebrew men were striving together; and he said unto him that was in the wrong, Wherefore smitest thou thy fellow? 14. And he said, Who made thee a prince and a judge over us? intendest thou to kill me, as thou hast killed the Egyptian ? And Moses feared, and said, Surely the thing hath become known. 15. And Pharaoh heard this thing, and he sought to slay Moses; but Moses fled from the face of Pharaoh, and dwelt in the land of Midian, and he sat down by a well. 16. Now the priest of Midian had seven daughters; and they came and drew water, and filled the troughs to water their father's flock. 17. And the shepherds came and drove them away; but Moses arose and helped them, and watered their flock. 18. And when they came to Reuël their father, he said, Wherefore are ve come home so soon to-day? 19. And they said, An Egyptian man delivered us out of the hand of the shepherds, and he also drew water for us, and watered the flock. 20. And he said unto his daughters, And where is he? wherefore have ve left the man? call him, that he may eat bread. 21. And Moses was content to dwell with the man; and he gave Zipporah his daughter to Moses. 22. And she bore a son, and he called his name Gershom :" for he said, I have been a stranger in a forcign land.

23. And it came to pass in this long time, that the king of Egypt died; and the children of Israel sighed by reason of the bondage, and they cried; and their cry came up unto God by reason of the bondage. 24. And God heard

VOL. II.

 $\mathbf{7}$

^a Ger, a "stranger;" and shahm, "there." 2

וַיִּזְכָּר אֶלֹהִים אֶת־בְרִירֹתו אֶת־אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק אָת־יַעַקֹב : וַיָרָא אֶלהָים אֶת־בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָרַע 25 ì ומשה היה רעה רבייני D : אֵלהֵים אֶת־צֶּאו וְהְרוֹ חְׂהְגוֹ כֹהֵן מִדְיֶן וַיְנְהַג אֶת־הַצֹּאוֹ אַחַר רַהַמֶּרְבֶּׁר וַיָּכָּא אֶלֹ-הַר הָאֱלוֹזִים חֹבֵכָה: וְיֵהָא 2 ַמַּלְאָד יְהוֶה אֵלֶיו בְלַבַת־אֵש מִתְזּוּד הַסְגֶ<mark>ה וַיִּר</mark>ָא וְהַגָּה הַסְגָה בֹּעֵר בָּאֵׁש וְהַסְגָה אֵיגֶנוּ אֶבְל : וַיָּאמֶר 3 משֶׁה אָקָרָה־נָא וְאֶרְאֶה אֶת־הַמֵּרְאֶה הַנָּרְל הַזֶוֶה ַמַדְּוּעַ לְאֹ־יִבְעָר הַסְגֶה: וַיַרָא יְהוָה כֵּי סָר לִרְאֶוֹת 4 וּיִקְרָא אַלָיו אָלהֿים מִתּוֹך הַסְגָרה וַיָּאמֶר משֶׁר משה וואמר הגני: וואמר אל-תקרב הַלָם שַל- $\mathbf{5}$ רְאֶלֶידְ מַעַל רַגְלֶידְ כֵי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַהָּת עומֵר עַלָיו אַרְמַת־קָדָש הוא וויאמר אָגבי אָלהַ אָביד 6 אַלהָי אַבְרָהֶם אֶלהֵי יִצְחֶק וֵאלה<u>ָי יֵע</u>ָקֹב וַיַסְהֵ*א*ר משה פּנִיו כַי יָרֵא מֵהַבִיט אָל-הָאֶלהִים: וַיָּאמֶר 7 יְדִשְׁה רָאָה רָאֶיתי אֶת־עָנִי עַאֶי אֲיאֵר בְּמִצְרֵיִם וְאֶת־צֵעַקָתֶם שְׁמַעָתִי מִפְנֵי נְגְשָׁיו כִי יָדַעָתִי אֶת־ ַמַרְאָבֵיו : וָאֵרֵּר לְהַצִילָו ו מִיָּר מָצָרִיִם וְלִהַעָלֹתוֹ 8 מן־הָאָרָץ הַזהוא אֶל־אָרָץ טוֹבָה וּרְחָבָה אָל־ אַרץ זַבַת חָלָב וּרְבָש אֵל־מָקוֹם הַכָּגַעני וְהַחָתִי וְדָאָאָמִריֹ וְהַפְרְזִי וְהָחָוּי וְדַתִיבוּסֵי : וְעַידֶׁת הְנֵרָה - 9 their groaning, and God remembered his covenant with Abraham, with Isaac, and with Jacob. 25. And God looked upon the children of Israel, and God took cognizance of them.^a*

1. And Moses was keeping the flock of Jithro CHAP. III. his father-in-law, the priest of Midian; and he led the flock far away into the desert, and came to the mountain of God, to Choreb. 2. And an angel of the LORD appeared unto him in a flame of fire out of the midst of a thorn-bush; and he looked, and, behold, the thorn-bush was burning with fire, but the thorn-bush was not consumed. 3. And Moses said, I must turn aside, and see this great sight, why the thorn-bush is not burnt. 4. And when the LORD saw that he turned aside to see, God called unto him out of the midst of the thorn-bush, and said, Moses, Moses; and he said, Here am I. 5. And he said, Draw not nigh hither; put off thy shoes from off thy feet, for the place whereon thou standest is holy ground. 6. And he said, I am the God of thy father, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob; and Moses hid his face; for he was afraid to look up to God. 7. And the LORD said, I have surely seen the affliction of my people that is in Egypt, and have heard its cry by reason of its taskmasters; yea, I know its sorrows; 8. And I am come down to deliver it out of the hand of the Egyptians, and to bring it up out of that land unto a land, good and large, unto a land flowing with milk and honey; unto the place of the Canaanites, and the Hittites, and the Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites. 9. Now therefore, behold, the cry of the children of Israel is come

^a "He turned his attention to them and did not avert his eyes," RASHI; that is, he noted their sorrows and resolved to redeem them.

<u>אַעַק</u>רת בְּגִי־יִשְׂרָאֵל בָּאָדה אֵלֶי וְגַם־רָאִירִתוֹ אֶת־ 10 דַ-זֹלַחַץ אַשֶׁר מִצְרַיִם לְחָצִים אֹהָם: וְעַתָּה לְכָה וְאֶשְׁלְחַהָ אֶל-פַרְעָה וְהוֹצֵא אֶר*ּג*-עַמִּי בְגֵי-יִשְׂרָאֵל *ָמִמִּצְרָיִם*: וַיָּאמֶר משֶׁד*ּר* אֶל-הָאֶלהָים מֵי אָנֹכִי 11 כִּי אֵרֵלך אֶל־פַּרְעָה וְכִי אוֹצִיא אֶת-בְּגֵי יִשְׂרָאָל י מִמִּצְרָיִם: וַיֹּאמֶר בִי־אֶהְעֶד עַמֶּך וְזֶה-לְךָ הָאוֹת 12 *כִּי* אֲנֹכִי שְׁלַחְתֵּיך בְּהוֹצִיאֵך אֵת־הָעָם מָמָצִרִיָם יאָטָר הַזֶּר יוֹז אָרע-הָזָאָלהים אַל הָהָר הַזֶּר וּ ווֹיאטָר 🔝 📭 🔢 משֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים הִגֵּה אָנֹכִי בָא אַל-בָּגֵי יִשֹׂרָאֵל וְאַמַרְהֵי לָהֶם אֵלהֵי אָבְוֹהֵיכֵם שָׁלָחַנִי אָבִיכֵם וְאָמְרוּ־רֵלי מַרה־שְׁמוֹ מָרה אֹמֵר אָלֵהֶם: וַיָּאמֶר 14 אֶלֹהִיםׂ אֶל־מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶח וַיֹּאמֶר כַּה ¹⁵ תאמר לבני ישָראל אָהְיֶה שְׁלָחַנִּי אֲלֵיכֶם ווּאמֶר° עור אֶלהֿים אֶל־משֶׁה כָּה תאמַר״ אָל־כְּנֵי יִשְׂרָאָל״ יְהּוָּה אֱלֹהֵי אַבְיֹתִיכֶּם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחֶק גאלהי יעקב שָּלָחַנִּי אָלֵיכֶם זֶר־שְׁמִי לְעָבָ"ם ןּאָה זְכְרֵי לְדָר הִריּ לֵךְ וְאָסַפְתָּ אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל 16 וְאֶמֵרֶהֶ, אֲלהֶםׂ יְהוֶה אֱלֹהֵי אֲבְהֵיכֶם` נִרְאָָה אֵלֵׁי אֶלֹהֵי אַבְרָהֶם יִצְחָק וַיֵּאָקב לֵאמֶר פָקָד פָלַרְתִי יז אָהָבֶּם וְאָת־הֶעֲשָׂוּי לָכֶם בְּמִצְרָיִם: וָאֹמַר אַאַלֶה 17 אֶתְכֶם מֵענִי מִצְרֵים אֶל-אֶרֵץ הַהְבְנַעֵני וְהַחִהִי * חמישי

Π

unto me: and I have also seen the oppression wherewith the Egyptians oppress them. 10. And now go then, and I will send thee unto Pharaoh, and thou shalt bring forth my people the children of Israel out of Egypt. 11. And Moses said unto God, Who am I, that I should go unto Pharaoh, and that I should bring forth the children of Israel out of Egypt? 12. And he said, Because I will be with thee: and this shall be unto thee a token, that I have sent thee: when thou hast brought forth the people out of Egypt, ye shall serve God upon this mountain. 13. And Moses said unto God, Behold, I come unto the children of Israel, and say unto them, The God of your fathers hath sent me unto you; and if they then say to me, What is his name? what shall I say unto them? 14. And God said unto Moses, I WILL BE THAT I AM: and he said. Thus shalt thou say unto the children of Israel, I will BE hath sent me unto you. 15. And God said moreover unto Moses. Thus shalt thou say unto the children of Israel, The Everlasting One, the God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, hath sent me unto you: this is my name for ever, and this is my memorial unto all genera-16. Go, and assemble the elders of Israel, and say tions.* unto them, The Everlasting One, the God of your fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, hath appeared unto me, saying, I have surely taken cognizance of you and of that which is done to you in Egypt: 17. And I have said, I will bring you up out of the affliction of Egypt, unto the land of the Canaanites, and the Hittites, and the

a In this manner ARNHEIM translates this passage. It is very simple in its construction, and should properly be "I will be that I will be;" still it is very difficult to convey the whole force of the idea by any words in a translation. The Lord announces himself as the being who will ever be, as he was and as he is. In truth the word is the future tense first person singular of the verb arm "to be." In the second

וְהָאֶמֹרִיֹ וְהַפְרִוּי וְהַחָוּי וְדֵהְיְבוּמֵי אֶל-אֶרֶץ זְבָרִת 18 דָרָל וּרְבָש: וְשָׁמְעוּ לְרֹלֶך וּבָארָ אַרָת וּזְרְנִי יִשְׂרָאֵׁל אֶלֹ-מֵלֶךְ מִצְרַיִם וַאֲמַרְתֶם אֵלִיוֹ יְהוֶה. אָלאַזי הָזעבריים גַקָרָה עַלִינוּ וְעַאָה גַיְ־לָה־נָּא דָּרֶךְ שְׁלְשֶׁרת יָמִים בַּמִּרְבֶּר וְנִזְבְחָרה בֵליּרהוָרָה אָלהִינוּ : וַאַנִי יָדַעָתִי בִי לְא־יִתֵן אֶחְכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם 19 ַלְהַלֶךְ וְלָא בְיָד חַזָקָה: וְשֶׁלַחְהֵי אֶת־יָדִי וְהִבֵיתֵי $\mathbf{20}$ אָת־מִצְרַיִם בְּכֹל נִפְלְאֹרָ*תי* אֲשֶׁר אֶעֲשֶׂה בְּקָרְבְוֹ 21 וְאָחֲבִי־בֵּן יְשַׁלֵּח אֶתְבֶם: וְגָתַתֶּי אֶת־חֵן הֶעָם־הַוֶּה בּעינִי מִצְרֵיִם וְהָיָה בַּי הֵלֵכוּן לְא הַלְכָוּ ביָקָם: ²² וְשֶׁאַרָ^טה אִשָּה מִשְׁכִנְתָה וּמִנְרַת בִיתָה כְלֵי-כָּסֶף וּכְּדֵשׁי זֶהֶג וּשְׁמָלִוּת וְשַׁמָהֶם עַלּ-בְּגֵיבָם וְעַל-ר בּנִרֵתיֶלֶם וְנִצַלְתֶם אֶת־מִצְרָיִם: וַיָּעַן משֶׁה וַיֹאמֶר <u>1</u> וְהֵזֹ לֹא־יַאָּמִינוּ לִי וְלָא יִשְׁמְעָוּ בְּקֹלֶי בֵי יְאמְלוּ לאינראר אליד יתוה: ויאמר אליו יהוה מוֹה $\mathbf{2}$ ַבְיָדֶך וַיָּאמֶר מַמֶּר: וַיֹּאמֶר הַזִשְׁלִיבָרוּ אַרְצָה 3 וַיַשְׁלִקרהוּ אַרְצָה וַיְרָהִי לְנָחֲשׁ וַיָּנֶם משֶׁה מִפְנָיו: וַיָּאֶמֶר יְהוָדּזֹ אֶל-משֶׁרה שְׁלַחֹ יְדְךֶ וָאֶֻחָז בִזְנְבָו 4 וַיִשְׁלַח יָרוֹ וַיְחַאֶק־בּו וַיְרָזִי לְמַשֶּרה בְּכַפּוֹ : לְמַעַן $\mathbf{5}$ יַאַמִינוּ בְּי־נִרְאָה אֵלֶיְד יְהוָה אֱלֹהֵי אַבֹהָם אֱלֹהֵי אַבְרָתֶם אֶלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יֵיָעַקֹב: וַיֹּאמֶר יְהוָה 6 * מה-זה קרי

שמות ג ד

С

10

Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites, unto a land flowing with milk and honey. 18. And they will hearken to thy voice: and thou shalt come, thou and the elders of Israel, unto the king of Egypt, and ye shall say unto him, The Everlasting One, the God of the Hebrews hath met with us; and now let us go, we beseech thee, a three days' journey into the wilderness, that we may sacrifice to the LORD our God. 19. But I am sure that the king of Egypt will not let you go, unless it happen through a mighty hand. 20. And I will stretch out my hand, and smite Egypt with all my wonders which I will do in the midst thereof; and after that he will let you go. 21. And I will give this people favour in the eyes of the Egyptians; and it shall come to pass, that, when ye go, ye shall not go empty: 22. But every woman shall ask of her neighbour, and of her that sojourneth in her house, vessels of silver, and vessels of gold, and garments; and ye shall put them upon your sons, and upon your daughters; and ye shall empty out Egypt. 1. And Moses CHAP. IV. answered and said, But, behold, they will not believe me, nor hearken unto my voice: for they will say,

The LORD hath not appeared unto the . 2. And the LORD said unto him, What is that in thy hand? and he said, A staff. 3. And he said, Cast it on the ground; and he cast it on the ground, and it became a serpent; and Moses fled from before it. 4. And the LORD said unto Moses, Put forth thy hand, and grasp it by the tail; and he put forth his hand, and laid hold of it, and it became a staff in his hand: 5. In order that they may believe that there hath appeared unto thee the Everlasting One, the God of their fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob. 6. And the LORD said farthermore unto

part of the verse, therefore, ARNHEIM gives it simply as the name of God, without translating it: "EHYEH hath sent me to you."

לו עור הבאיגא ירה בחילה ויבא ירו בחיקו ווַיּצִאָה וְהגֵה יָדִוֹ מְצֹרַעֵת כַשֶׁלֶג : וַיֹּאמֶר הָשֵׁב יְדְדָ 7 אֶל-חֵיֶלֶך וַיֶּשֶׁב יָדוֹ אֶל-חֵיֶקוֹ וַיְוֹצָאָה מֵחֵילָוֹ וְהַגַּה-שָׁבָרה בִבְשָׂרוֹ: וְדָיָה אִם-לֵא יֵאֲמִינוּ לָךְ וְלֵא 8 יִשְׁמְעוּ לְקָל הָאַת הָרִאשְׁוֹן וְהֶאֶמִינוּ לְקָל הָאָרֹד הָאַחֲרוֹן: וְהָיָה אִם־לִא יַאֲמִינוּ גַם לִשְׁגֵי הָאֹתוֹת 9 האלגרה וכאא ישמעון לקנדיור וביקחרל ממימי הַיִאֹר וְשָׁפַכְהָ הַיַבְּשֶׁה וְהָיָי הַמֵּיִם אָשֶׁר הַקַּח ין מן-הַיְאֹר וְהָיָוּ לְדֶם ב<u>ּיַבְ</u>שֶׁת: וַיֹּאמֶר משֶׁה אָלי 10 יְרִזָה בִּי אֲרֹנָי לֹא אִיש רְבָרִים אָנֹכִי גַס מִהְמוֹל גַם מִשְּלְשֹׁם גֵם מֵאָז דַבֶּרְךָ אֶל-עַבְדֶךָ כְי כְבַר־ וו פַרָד וּכְבָר לָשוֹן אָנְכִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלְיו מֵי שָׂם ווּ בַּרָד וּכְבָר לָשוֹן אַנְכִי: בּיֹאמֶר יְהוֹה אֵלְיו מֵי שָׂם פֶּרה לְאָדָם אַ מִי־יָשָׂוּם אַלם אַו חֵרֵש אָו פַקָּחַ אַן אַוּך הַלֹא אָנֹכִי יְהוָה: וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיָה 12 אַשֹּיָר וְהָוֹרֵיהָיָך אָשֶׁעָר תְּרַבֵּר: וַיָּאמֶר בְּי אָדֹנֵי 13 עִם־פִּיך וְהוֹרֵיהָיָך אַשֶׁע 14 שֵׁלַח־נָאָא בְיַר־רִהִשְׁלֵח: וַיְחַר־אָּׁף יְתֹוֶרה בְּמשׁרה 14 ניאמר הַרא אַקהַרן אָתוּד הַגַוּ יָדַעָתּי כִי-דַבָּר יִדַבֶּר הֶוּא וְגָם הִנֵּת־הוּאֹ יֹצֵא לִקְרָאדֶגךָ וְרָאָדָ ד וְשָׂמֵח כְרָלְבְוֹ : וְרַבַּרְהֶ, אֵלְיו וְשַׂמְתָ אֶת-הַדְּבָרֶים 15 בְּפִיו וְאָנכִי אֶהְיֵה אָם־פִּיה וְאָם־פִיהוּ וְהוֹרֵיתֵי אַתְבֶם אֲרת אָשֶׁר תַעַשוון : וִדְבֵר־הָוּא לְךָ אֵל־הַעָם

him, Put now thy hand into thy bosom; and he put his hand into his bosom; and when he took it out, behold, his hand was white^a as snow with leprosy. 7. And he said, Put thy hand again into thy bosom; and he put his hand again into his bosom; and when he pulled it out of his bosom, behold, it was turned again as his other flesh. 8. And it shall come to pass, if they will not believe thee, neither hearken to the voice of the first sign, that they will believe the voice of the latter sign. 9. And it shall come to pass, if they will not believe also these two signs, and will not hearken unto thy voice, that thou shalt take of the water of the river, and pour it upon the dry land: and the water which thou shalt take out of the river shall become blood upon the dry land. 10. And Moses said unto the LORD, Pardon, O Lord, I am not a man of words, neither yesterday, nor before, nor since thou hast spoken unto thy servant; for I am heavy of speech, and of a heavy tongue. 11. And the LORD said unto him, Who hath given a mouth to man? or who maketh him dumb, or deaf, or seeing, or blind ? is it not I the LORD ? 12. Now therefore go, and I will be with thy mouth, and I will teach thee what thou shalt speak. 13. And he said, Pardon, O Lord, send, I pray thee, by the hand of him whom thou wouldest send. 14. And the anger of the LORD was kindled against Moses, and he said, Is there not Aaron, thy brother, the I know that he can speak well; and also, behold, Levite? he cometh forth to meet thee; and when he seeth thee, he will be glad in his heart. 15. And thou shalt speak unto him, and put the words in his mouth: and I will be with thy mouth, and with his mouth, and I will teach you what ve shall do. 16. And he shall speak for thee unto the

^a HEB. " Leprous like snow."

- אָז אָמְרָה חֲהַן דָּמִים לַפּוּקת: פּ ויאָמֶר יְהוָה אָל־אַהַרֹן לֵך לִקרַאת משָה הַמִּרְבֶּרָה
- 18 ווֹלֶך משׁה וַיָּשָׁב וּ אָל־יָהֶר חְהְנוֹ וַיָאמֶר לוֹ אֵלְכָה־ גא ואשוּבָרז אָליאַתַי אָשֶׁריבְמִצְרַיִם וְאָרָשֶׁה 🕻 יהזעוֹדָם חַיִיֶם וַיָּאֶמֶר יִהְרָוֹ לְמִשֶׁה לֵךְ לְשָׁלִוֹם: יי גאטר יְהוֹה אָל־משָה בְמִדְיָן לֵךְ שָׁב מִצְרָיָם בִי־ ²⁰ מִרתוֹ כָל־הָאֲנָשִׁים הַמְבַקָּשִׁים אָת־נַפְשֶׁך : וַיָלַח משורה ארת־אשרתו ואת־בּנִיו ווּרְכִבֵם עַל־הַחַמֹר וַיָּשָׁב אַרְצָה מִצְרֶיִם וַיַקָּח משֵׁה אֶת־מַטֵּה הָאֱלוֹהָים ²¹ בְּיָרוֹ: וַיָּאמֶר יְהוָה אֶלֹ־משֶׁה בְלֶכְתְרָ לְשׁוּב מִצְרַיְמָח ראה כּל-הַמְפְרִתים אֲשֶׁר-שַמְתִי בְיָדֶר וַעַשִיהָם לְפְנֵי פַרְעֶה וַאֲנִי אֲחַזֵק אֶרת־לְבוֹ וְלָא יְשֵׁלֵח אֶרת־ יקאָם: וְאָמַרְהָּ אֶלֹ־פַרְעָה כָה אָמַר יְהוָה בְגִי בְכֹרִי 💈 בָּעָם: וְאָמַרְהָ ישָׁרָאֵרל: וָאָמַר אֵבָיוּך שַלַח אֶרת-בְנִי וְיַעַבְבֹיִי 23 וַהְּמָאֵן לְשַלְחֵוּ הִנֵּהֹ אָנֹבֵי דוֹנֵיג אֶת־בִנְהָ בְּכָוֶהָ: ²⁴ וַיְהֵי בַדֶּרֶךְ בַּפָּלֶוֹן וַיִפְגְשֵׁחוּ יְחֹוֶה וַיְבַקִשׁ חֲמִירְתוֹ : 25 והַגַּלָח צפּרָאה צֹר והַתְרִית אָרת־עָרְלֵת בְּנָה וַתַּגָע 26 לְרַגְלְיו וַתְּאֹמֶר כִי חֲתַזְ־דָּמֵים אַתָּה לְי: וַיֻּרֶף מִמֶּגַּוּ אַז אָמְרָה חֵרָן דָמִים לַמּוּלֹת : 5
- ן וְהָיָה הוּאֹ יְהְיֶה־לְךָ לְפֶׁה וְאַתָּח תְּהְיֶה־לִו לֵאלהִים: 17 וְאֶרּת־הַמַּאָה הַוֶּרָה תַּקַּח בְּיָהֶךָ אֲאֶר תַּעַשָּׂה־בָּוֹ אֶת־הָאֹתְת: פּ ששי

people: and he shall be, even he shall be to thee as a month, and thou shalt be to him as a God.^a 17. And this staff thou shalt take in thy hand, wherewith thou shalt do the signs.*

18. And Moses went and returned to Jether his fatherin-law, and said unto him, Let me go, I pray thee, and return unto my brethren that are in Egypt, and see whether they be yet alive: and Jithro said to Moses. Go in peace. 19. And the LORD said unto Moses in Midian, Go, return into Egypt: for all the men are dead who sought thy life. 20. And Moses took his wife and his sons, and set them upon an ass, and he returned to the land of Egypt; and Moses took the staff of God in his hand. 21. And the LORD said unto Moses, When thou goest to return into Egypt, regard well all the wonders which I have put in thy hand, do them before Pharaoh; but I will harden his heart, and he will not let the people go. 22. And thou shalt say unto Pharaoh, Thus saith the LORD, My son, my firstborn son, is Israel. 23. And I say unto thee, Let my son go, that he may serve me; and thou refusest to let him go; so, behold, I will slay thy son, thy firstborn son. 24. And as he was on the journey in the inn, the LORD met him, and sought to kill him. 25. Then Zipporah took a sharp stone, and cut off the foreskin of her son, and cast it at his feet, and said, Surely a bloody relative^b art thou to me. 26. And then he withdrew from him; when she said, A bloody relative, but only in respect of the circumcision.

27. And the Lord said to Aaron, Go to meet Moses, into

^a Moses should give to Aaron instruction how to speak, consequently he would be to him what God was to Moses, instructer; and again, Aaron was to be the mouth of Moses, by telling the people what had been intrusted to him.

^b This was said to the child, as endangering the life of Moses; but the blood was at length only that of circumcision.

28 וַיֵּבֶלך וַיִפְגְשֵׁהוּ בְּהַת הָאָאלהִים וַיִּשַׁק-לוֹ : וַיַגַּר משֶׁרֹז לְאַתָּרון אֶת כָּל-דִּבְרֵי יְחוָה אָשֶׁר שְׁלָחוֹ אָהָר גַיָּלָר משה ואָהָר אַנָּהוי: ווּיָלָך משה ואָהַרָז 29 וַיַאַסְפֿוּ אֶרּג־כָּל־זִקְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדַבָּר אָהָדֹן 30אַת כָל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־משֶׁה וַיַּעַשׂ הַאֹּתָת לְעֵינֵי הָאָם: וַיַּאֲמֵן הָעָם וַיִּשְׁמְעוֹ בְּי-פָלָר 31 יְהֹוָה אֶרת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכֵי רָאָה אֶת־עָגְוָם וַיִקָרָוּ יַוּשְׁהַחֲוּוּ וּאַחַר בָּאוּ משֶׁר וּאַהָרוּ אָל־ פַרְעָה כְה־אָמֵר יְהוָד־` אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שַׁלַח` אֶת־ עַמִּי וְיָחָגוּ לֵי בַמִּדְבֶּר: וַיָּאֹמֶר פַּרְעָה מֵי יְהוָרֹא ^{2} אַשֶׁר אָשְׁמַע בְּקִיּוֹו לְשַלֵח אֶת-יִשְׂרָאֵל לְא יָרַעָתי אֶת־יְהוֹה וְגָם אֶת־יִשְׂרָאֵל לְא אֲשֵׁלֵם: וַיָּאמְלוּ 3 אֶלֹהֵי הָעַבְרִים נִקְרָא עָלֵיְנוּ גֵלֵכָה־נָא הֶרֶךָ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּרְבָּר וְנִזְכְחָה דֵלִיהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּן-יִפְגָעֵׁנוּ ַבַּדֶּבֶר אוֹ בָקָרָב: וַיָּאמֶר אֲלֵהֶם` מֶדֶלָך מִצְלִיִם 4 ַלָּפּ*ָרָי* משָׁה וְאָהֲרֹן תַפְרָיעוּ אֶר*ּג־הָ*עָם מְפַ*אַ*שָׂיו לְכָוּ לְכִבְלְהֵיבֶם: וַיָּאמֵר פַּרְעָה הֵזְ־רַבְּים עַתָּה $\mathbf{5}$ עַם־הָאֶֶרִץ וְהִשְׁבַּתֵּם אֹתָם מִפִּבְלֹהָם : וַיְצָו פַּרְעָה 6 בּיַוֹם הַהָּוּא אֶת־הַנְּגִשָּׁים בָּעָם וְאֶת־שְׁטְרָיו לֵאמָר : לא האספון להרת הַכן לאָם לרלבן הַלְבוּים 7 כרתמול שלשם הם גללו וקששו להם הבוי שביעי *

יב

the wilderness; and he went and met him by the mount of God, and kissed him. 28. And Moses told Aaron all the words of the LORD wherewith he had sent him, and all the signs which he had commanded him. 29. And Moses and Aaron went and assembled all the elders of the children of Israel: 30. And Aaron spoke all the words which the LORD had spoken unto Moses, and did the signs in the sight of the people. 31. And the people believed : and when they heard that the LORD had visited the children of Israel, and that he had looked upon their affliction, then they bowed CHAP. V. their heads and worshipped.^{3*} 1. And after that Moses and Aaron went in, and said unto Pharaoh,

Thus saith the Everlasting One, the God of Israel, Let my people go, that they may hold a feast unto me in the wilder-2. And Pharaoh said, Who is the Eternal, whose ness. voice I am to obey, to let Israel go? I know not the Eternal, nor will I let Israel go. 3. And they said, The God of the Hebrews hath met with us: let us go, we pray thee, a three days' journey into the desert, and sacrifice unto the LORD our God; lest he fall upon us with the pestilence, or with the sword. 4. And the king of Egypt said unto them, Wherefore do ye, Moses and Aaron, hinder the people from their works? get you unto your affairs.^b 5. And Pharaoh said, Behold, the people of the land now are many, and ye disturb them in the pursuit of their labours. 6. And Pharaoh commanded the same day the taskmasters of the people, and its officers, saying, 7. Ye shall no more give the people straw to make the bricks, as yesterday and before; let they themselves go and gather themselves straw.

^a "Prostrated themselves;" but as this was the method of worship, the word "worshipped" has been retained as in the common version.

^b Rashi.

VOL. II.

וארת-מרתכנת הַלְבָנִים אָשֵׁר הָם עשִׁים הְמוֹל 8 שַּלְשם הַשַּׁימוּ עַלֵיהֶם לָא הִגְרְעָוּ מָמֶגוּ בְי־גִרְפֵים הם על בן הם צעקים לאמר גלבה גובתה לאלהינוי תּכְבָד הָעֲבדֶה עַל־הָאֲנָשִׁים וְיֵעֲשׁוּ־כֶה וְאַל־יִשְׁאוּ 9 ¹⁰ בְּרַבְרִי־שָׁכֶּך : וַיֵּצְאוּ נְגָשֵׂי הָעָם וְשׁטְרָיו וַוָאמְרָוּ אָל־הָאָם לֵאמִר כָּה אָמֵר פַּרְעָׂה אֵינֵנֵי נֹתֵן לָכֶם הָבָן: אַהָּם לְכוּ קְתַוּ לָכָם הֶבָן מֵאֲישֶׁר הִמְצֵאוּ בִי 11 אין גוְרֶע מִעְרַדַּהְכֶם דָבָר: וַיָּפֶּץ הָעָם בְּכָל־אֵרֶץ 12 ¹³ מִצְרֶיִם לְק'שֵ'ט <u>ק</u>ש לַתֶּבָן: וְהַנְגָׁשִׂים אָצֵים לֵאמֶר ַבַּלָּו מַעַשִׁיכָם דְבַר־וּוֹם בְיוֹמוֹ בַאֵּשֶׁר בְהְוֹת הַתֶּבָן: אַנַיָּר שִׁטְרֵי בְנֵי יִשְׁרָאֵל אָשֶׁר-שָׂמוּ עֲלֵהֶם וְגָשֵׂי 14 פּרְאָה לֵאמֶר מַדוּעַ לא כִלִיתָנם חָקְכָם רִשְׁלְבּוֹ ז בּתְמַוֹל שָׁלְשׁם גַּם-תְמוֹל גַם-הַיוֹם: וַיָבֹאוּ שָׁטְרֵי <u>בְּנ</u>ִי יִשְׁרָאֵל וַיִצְעַקוּ אָל־פַרְעָה לֵאָמָר לְמָה הַ*גְעָשֶׂ*ה ָרָה ל<u>ְע</u>ַבָּדֶי**הַ: הֶ**כֶן אֵין נִתָּן לַעֲבָדֶיהָ וּלְבֵנֶים אְמְרֵים 16 ד לְנוּ עֲשֶׂוּ וְהִנְּה עֲבָרֶיךָ מָכָים וְחָמָאת עַמֶּך: וויָאמֶר 17 נְרְפִים אַהֶם נְרְפֵים עַל־כֵן אַהֶם אְמְרִים גֵלְכָה ¹⁸ נּזְבְּחָה לֵיהוֹה : וְעַתָּה לְכַוּ עִבְרוּ וְהֶכֶן לְאֹ־יִנְהֵן לְכֵם ¹⁹ וְתָכָּן לְבַגִים תִּתֵּנוּ: וַיִרְאוּ שִׁטְרֵי בְגִי־יִשְׁרָאֵל אֹהָם ברע לאמר לארתגרעו מלבניכם דבריום ביומו: ²⁰ וַיִּפְגְעוֹ אֶר*ז־משֵׁה* וְאֶרז־אַהָרֹן נִצָּבִים לְקְרָאהֶם

8. And the number of the bricks, which they did make heretofore," ye shall lay upon them, ye shall not diminish aught thereof; for they are idle; therefore they cry, saying, Let us go and sacrifice to our God. 9. Let the work be made to lie heavy upon the men, that they may have enough to do therein; that they may not pay attention to 10. And the taskmasters of the people and vain words. its officers went out, and they said to the people, saying, Thus saith Pharaoh, I will not give you any straw. 11. Go ye, get you straw wherever ye can find it; yet not the least shall be taken off from your work. 12. And the people were scattered abroad throughout all the land of Egypt to gather stubble instead of straw. 13. And the taskmasters were urgent, saying, Fulfil your works, every day its due portion, as when there was straw. 14. And the officers of the children of Israel, whom the taskmasters of Pharaoh had set over them, were beaten, and demanded Wherefore have ye not fulfilled your task in making brick as heretofore, both yesterday and to-day. 15. And the officers of the children of Israel came and cried unto Pharaoh, saving, Wherefore dealest thou thus with thy servants? 16. Straw is not given unto thy servants, and, Make bricks, say they to us: and, behold, thy servants are beaten, and thy people are treated as sinners. 17. But he said, Idle are ye, idle; therefore say ye, Let us go and sacrifice to the LORD. 18. And now go, and work, and no straw shall be given you; yet the required number of bricks shall ye deliver. 19. And the officers of the children of Israel saw themselves in the evil necessity to say, Ye shall not diminish aught from your bricks, every day of its task. 20. And they met Moses and Aaron, standing in their way, as they came

^a HEB. "Yesterday and the day before yesterday."

21 בְצֵאהָם מֵאֵרת פַּרְעָה: וַיְאמְרָוּ אֲלֵהֶם יֶרָא יְהוֶה עליבֶם וְיִשְׁפְט אֲשֶׁר הְרָאַשְׁתָם אֶת־רֵיחֵנוּ בְעֵינֵי וַ עַלֵיבֶם פּרִעהֹ וּבְעִינֵי עֲכָדָיו לֶהֶת־חֶרֶב בְּיָדֶם דְ־חָרְגֵנוּ אַרָּיָשָׁב משֶׁה אָר^ן-יְהוָרָה וַיּאמֵר אָרֹנָי לְמָָה הְוַרַעָּהָה 22 וַיְּשָׁב משֶׁה אָר ראָ לָעָם הַוֶּה לָמָה וֶה שְׁלַחְתָנִי: וּמֵאָּו בָאָתִי אֶל-פַּרְעָה 💈 ּרְבַבֵּר בִּשְׁטֶּה הֵרָע לָעָם הַזֶּה וְהַצֵּל לְאֹ-הָצַלְרָ*ה* ן אֶרע־עַאֶּך: וַיָּאמֶר יְהוָה אָל־משֶׁה עַתָּה רִתְרְאֶה אַשֶׁר אָאָעשָׂה לְפַּרְעָה כֵי בְיָד חַזָקה יְשַלְחֵם וּבְיָד <u>תַזַקָּה יְגָרַש</u>ָם מֵאַרְצָו: $\mathbf{2}$ ויבבר D אֶלהִים אֶל־מֹשֶׁה וַיָאמֶר אֵלָיו אָנִי יְהוָה: וָאֵרָא 3 אָרי-אַבְרָהֶם אָל־יִצְחָק וְאָל-יֵעַקׂב בְּאֵל שַׁדְי וּשְׁמֵי יְהוֶה לְא נוֹרֵעְתִי לָהֶם: וְגַם הֲהַקְמָתִי אֶת־ 4 בְּרִיהִיֹ אִהֶּגם לְהֵת לְהֶם אֶת־אָרֶץ בְגָעַן אֶת אֶרֶץ קַגְרִיהֶם אֲשֶׁר־גָרוּ בָה: וְגַם ו אֲנֵי שָׁמַעָתִי אֶרת־ $\mathbf{5}$ נְאָקַתֹּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵׁל אֲשֶׁר מִצְרָיִם מַזַעַבְדֵים אֹתֶם וָאֶזְכָּר אֶרת־בְּרִירְתִי: לָבֵׁן אֱמָר לְבְנֵי-יִשְׂרָאֵל אָנָי 6 יְהוֹה וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכָּם מִהַתוּת סִבְלֵת מִצְרֵיִם וְהַצַּלְהָי אֶחְכֶם מֵעַבְדָתֶם וְגָאַלְתֵי אֶהְכֶם בִזְרָוֹע גטוידה ובשפטים גרלים: וגדבקחתיו ארתכם לי 7 לְעֶׁם וְהָיֶיהִי לָכֶם לֵאלהִים וְיִרַעָהָם כֵּי אֲנֵי יְהוָה אֶלְהֵיבֶּם הַמּוֹצֵיא אֶתְבֶּם מָתֻתַת הְבְלוֹת מִצְרָים:

* מפטיר

forth from Pharaoh. 21. And they said unto them, May the LORD look upon you, and judge; because ye have made our savour to be abhorred in the eyes of Pharaoh and the eyes of his servants, to put a sword in their hand to slay us.* 22. And Moses returned unto the LORD, and said, Lord, wherefore hast thou let so much evil come upon this people? why is it that thou hast sent me? 23. For, since I came to Pharaoh to speak in thy name, he hath done more evil to this people; but thou hast in nowise CHAP. VI. delivered thy people. 1. Then the LORD said unto Moses, Now shalt thou see what I will do to Pharaoh; for with a strong hand shall he send them away, and with a strong hand shall he drive them out of his land.

2. And God spoke unto Moses, and said unto VAAYRAH. him, I am the LORD: 3. And I appeared unto Abraham, unto Isaac, and unto Jacob, by the name of God Almighty, but by my name The Eternal was I not known to them. 4. And I did also establish my covenant with them, to give unto them the land of Canaan, the land of their pilgrimage, wherein they sojourned. 5. And I have also heard the groaning of the children of Israel, whom the Egyptians compel to labour; and I have remembered my covenant. 6. Therefore say unto the children of Israel, I am the Eternal, and I will bring you out from under the burdens^a of the Egyptians, and I will rid you out of their bondage, and I will redeem you with an outstretched arm, and with great judgments: 7. And I will take you to me for a people, and I will be to you a God: and ye shall know that I am the LORD your God, who bringeth you out from under the burdens of the Egyptians.

^a The same word has been rendered above with "burdensome labour," in which sense it must be understood throughout.

- ¹³ וּיִדַבֶּר יְהוֹה אֶל-משׁה וְאֶל-אַהַרוֹ וַיְצַוֹם אָל-בְנֵי אַל-בְנֵי יִשְׂרָאֶר וְאָל-מַיָרָה מָוֶלֶךְ מִצְרֵים לְהוֹצִיא אֶרִת-זישְׁרָאֶר וְאָל-פַרְעָה מֶוֶלֶךְ מִצְרֵים לְהוֹצִיא אֶרִת¹⁴ בְנֵי-זִישְׁרָאֵל מֵאֶרָץ מִצְרֵים: ם שני אֵלֶה וְגַיּה גָישִׁרָאָל מֵאֶרָץ מִצְרֵים: ם שני אֵלֶה וְגַיָּה גָישִׁרָאָל מֵאֶרָץ מִצְרֵים: וּם שני אֵלֶה גָישִׁרְאָל מֵאֶרָץ מִצְרֵים: וּם שני אַלֶה גָישִרְאַל וְיַבָּלוּ וְכַרְמִי אֵלֶה מְשְׁפְחָת רְאוּבֵן: וּבְנֵי גַישְׁרָאָר וְיָבָין וְבַרְמִי אֵלֶה מְשְׁפְחָת רְאוּבֵן: וּבְנֵי שְׁרְאַלון יְמוּיבֹּר וְיָמָין וְאָהַר וְיָבָין וְאָהַר וְיָבָין וְצָחַר וְשָׁאוּר גַרְשָׁרְעוֹן יְמוּיבֹּר וְיָמָין וְמָהָר מְשָׁפְחָת בְאוּבןי וּאָנִיר גַרְבָין ישִׁרָעוֹן יְמוּיבֹר וְיָמָין וְאָהָר וְיָבָין וְאָחַר וְשָׁאוּר גַרְשָׁוֹעון יִמוּיבֹר וְיָמָין וְמָרָל וְיָבָין וְאָהָר וְיָבָין וְאָרָי בְנֵי־בוֹי שְׁבָעוֹן יְמוּיבֹר וְיָמָין וּאָהַר וְיָבָין וּאָהַר וְשָׁאוּר גַרְיּלָם גַּרְשׁוּן וּמְהָת שְׁנְעוּן וּ וְאָהָר וְיָבָין גַרְיּלָם גַרְשָׁרְרָמָים וּמָאָת שְׁנָים וּמָשָר וּאָרָין וּדְרָין גוּר בְלָי וּשְׁרָרוּ וְאָרָי רְאָרָר וּשָׁרָר וּשָׁרָר הָיָבָין וּמִיּה וּאָר וּהָרָרון וְאָיאַר רְלָהָר וּשְׁלָשִים וּמָזָר וּמָים וּמָיר שָׁרָר וּשָרָר וּאָרָי בוּיין בָרָי וּמָרָר וּמָרָר וּשְׁרָר אָלָה שִיםים וּמָאָר שָּרָר בּרָין וּבְרָין וּשָרָר וּשָׁרָר וּשָּרָר וּשָּרָים גַרָין וּבָרוּין וּאָרָים גַרָין בּרָין בּרָין בּרָין וּבוּין בּרָי גַרָּבָין וּשְׁרָר הַיָּרָר וּשָׁרָים גָרָר וּשְׁרָר וּישָנוּן וּבְרָים וּיַרָר בּרָין בּרָין וּשָרָים גַרָים גַרָין בּרָין וּשָּרָין בּרָין וּשָרָים וּידּבּרָין בּרָין וּרָר אָיָים אָרָים גַרָין בּרָין וּין אַרָין אַרָין בּרָין וּשָרָין בוּיין אָיָרָין בּרָין ווּשָרָין אָרָין אָרוּאָיאַר וּאָרין וּאָרָין אָיר בָיןין בּיןין אָרָין בוּין וּאָרין אוּין בּרוּין וּין וּיין גוּיין אוּעָין בווין וּין בּיין מוּש בוּיין וּייין אָרָין וּאָר וּאָרָין בוּיןין וּיין אוון אָרָין בוּין אוּין אָר ווּאָר וּין אָרָין וּין גוּין אָין רוּיין אָין אָרָין גוּין גוון שָּיין אָרין אָין אָרָין וּין אָין בוּין וּיין אָין אָיָין רוּין וּין וּין וּין גוּין אָין וּ
- ז ניִזְבָּוּ יְזְוָן דּאֶל טּשָׁר אַרָּיָבָן אָיָדָרָאָרי פַּרְעָה מֶכֶּרְךָ מִצְרְיָם וְישַלַח אֶרד-בְגִי-יִשְׂרָאֵרי גאַרְצוֹ : וַיְדַבֵּר משָׁה לִפְגֵי יְהוֶה לֵאמֶר הֵזן בְּגֵי-יִשְׁרָאָר' לֹא־שֶׁמְעַוּ אֵרַי וְאֵיוֹן יִשְׁמָעַנִי פַּרְעָה וַאַגִי עָרֵל שִׂפָתֵים: פ
- אָר־בְּנֵי יִשְׁרָאָר וְרָשׁ שָׁמְעוּ אָר־משָרו מַקַצָּר רוּחַ וּמֵעַבדָה כָּשְׁרוּ: פּ וּ וַיְרַבּּר יְהוָדָי אָרי-משָרו בֵּיא שַמעוּ אָר־משָרו מַקַצָּר וו זיִבַבּר יְהוָדָי אָרי-משָרו בַּיא
- ⁸ וְהֵהְבֵאהֵי אֶהְעֶכֵם אֶל-הָאֶׁרֶץ אֲשֶׁר נָשָּׁאחִי אֶהִי יִדִי לְחֵרת אֹהָה לְאַרְרָהֶם לְיִצְחָק וּלְיֵעֵקֹב וְגְחַהִי יִדִי לְחֵרת אֹהָה לְאַרְרָהֶם לְיִצְחָק וּלְיֵעֵקֹב וְגְחַהִי אֹהָה לְכֶם מְוֹרָשָה אֲנִי יְהוֹה: וַיְבַבָר משָׁה כֵן אֶרֹ-בְּנֵי יִשְׁרָאֶר וְרָשׁא שָׁמְעוֹ אֶל-משָׁה מַקַצְר

8. And I will bring you in unto the land, concerning which I did lift up my hand^a to give it to Abraham, to Isaac, and to Jacob; and I will give it you for a heritage: I am the LORD. 9. And Moses spoke thus unto the children of Israel; but they hearkened not unto Moses for anguish of spirit, and for cruel bondage.

10. And the LORD spoke unto Moses, saying, 11. Go in, speak unto Pharaoh king of Egypt, that he shall let the children of Israel go out of his land. 12. And Moses spoke before the LORD, saying, Behold, the children of Israel have not hearkened unto me; how then shall Pharaoh hear me, whereas I am of uncircumcised^b lips?

13. And the LORD spoke unto Moses and unto Aaron, and gave them a charge unto the children of Israel, and unto Pharaoh king of Egypt, to bring forth the children of Israel out of the land of Egypt.*

14. These are the heads of their families: The sons of Reuben the firstborn of Israel: Chanoch, and Pallu, Chezron, and Carmi; these are the families of Reuben. 15. And the sons of Simeon: Yemuel, and Yamin, and Ohad, and Yachin, and Zochar, and Shaul the son of the Canaanitish woman; these are the families of Simcon. 16. And these are the names of the sons of Levi according to their generations: Gershon, and Kehath, and Merari; and the years of the life of Levi were one hundred and thirty and seven years. 17. The sons of Gershon: Libni, and Shimi, according to their families. 18. And the sons of Kehath: Amram, and Yizhar, and Chebron, and Uzziel; and the years of the life of Kehath were one hundred and thirty and three years.

^a That is, "I did swear," as an oath is taken by the lifting up of the hand.

^b The word "uncircumcised" among Israelites, denotes always an imperfection; so "uncircumcised of lips" means, a difficulty in speak-

וּמְאַר שָנָר : וּכְנֵי מְרָרָי מַחְלֵי וּמוּשֵׁי אַלֶרָה	19
מישפתורת הַזלֵוּי לְרְגֹלְרֹהָם: וַיַּקָּח עַמְרָם אֶת־	20
יוֹכֶבֶר דְּדָתוֹ לַוֹ לְאִשֶּׁה וַהַלֶּר לוֹ אֶת־אַהֵרָן וְאֶת־	
משֶׁה וּשְׁגֵי חֵייֵ עַמְרָם שֶׁבַע וּשְׁלשִים ומְאַת שְׁנָה :	
וּבְנֵי יִצְהֶר קַרַח וָגֶפֶג וְזִכְרִי: וּבְנֵי עֵזִיאֵל מְישָאַל	$\frac{21}{22}$
ואלאפן וסרתרי: וילח אַהרן אָרד-אָלישָבע בת-	23
עמינהכ אַתוֹת נַקשוֹן לוֹ לְאשָׁה וַהַּלֶר לוֹ אָת־	
נְדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֶלְעָזֶר וְאֶת־אִיתָמָר : וּבְנֵי	24
קרח אַקיר וְאֶלְקָנֶה וַאָּבְיאָקָף אֵלֶה מִשְׁפְחָר	
הַקְרְחֵי : וְאֶלְעָוָר בֶּזְ־אַהֵרו לֵקַחִ־לוֹ מִבְּגוֹת פּוּטִיאֵל	25
לַוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶר לְוֹ אֶת־פִינְחֵס אֵלֶה רָאשֵׁי אֲבִוֹת	
	26
אָאַר יְהוָה לָהֶם הוֹצִיאוּ אֶת־בְנֵי יִשְׂרָאֶל מֵאֶרֶין	
מִצְרַים עַל־צְבְאֹתָם : הֵם הַמְדַבְרִים אֶל־פַרְעָה	27
מֶלֶך־מִצְרַיִם לְהוֹצֵיא אֶת־בְנֵי־יִשְׁרָאָל מִמִּצְרֵיִם	
רא משה ואַהַרן: ויִרהי בִיוֹם רְבֶר יְהוָה אָל־	28
משה בְאֶרָין מִצְרָיִם: ס שלישי וַיְרַבֶר	29
יִדֹנֶה אָל־משָׁרה לֵאמָר אָבני יְהוֹנֶה הַבֹּר אָל־	
פַרעה מֶדֶלך מִצְרַיִם אֶת כָרִל-אָשֶׁער אָנָי דֹבֵר	
אַליה: וואמר משה לפני יהוה הזן אַאני ערל	30
שְׁפְתַיִם וְאֵיך יִשְׁמֵע אֵלֵי פַרְעָה: פ	
•	

שמות ו וארא

19. And the sons of Merari: Machli and Mushi; these are the families of Levi according to their generations. 20. And Amram took himself Yochebed his father's sister for wife; and she bore unto him Aaron and Moses; and the years of the life of Amram were one hundred and thirty and seven years. 21. And the sons of Yizhar: Korach, and Nepheg, and Zichri. 22. And the sons of Uzziel: Mishaël, and Elzaphan, and Sithri. 23. And Aaron took himself Elisheba, daughter of Amminadab, sister of Nachshon, for wife; and she bore unto him Nadab, and Abihu, Elazar, and Ithamar. 24. And the sons of Korach: Assir, and Elkanah, and Abiasaph; these are the families of the Korchites. 25. And Elazar the son of Aaron took himself one of the daughters of Putiel for wife; and she bore unto him Phinehas:" these are the heads of the divisions of the Levites according to their families. 26. These are the^b Aaron and Moses, to whom the LORD said, Bring forth the children of Israel out of the land of Egypt according to their armies. 27. These are they that spoke to Pharaoh king of Egypt, to bring forth the children of Israel out of Egypt: these are Moses and Aaron. 28. And it came to pass on the day when the LORD spoke unto Moses in the land of Egypt.*

29. Then the LORD spoke unto Moses, saying, I am the LORD; speak thou unto Pharaoh king of Egypt all that I speak unto thee. 30. And Moses said before the LORD, Behold, I am of uncircumcised lips, and how shall Pharaoh hearken unto me?

ing, "uncircumcised of heart," an impurity of thought and a state of disobedience. Whereas "circumcised" denotes the opposite state of perfectness or purity.

^a Properly " Pinechas."

^b This genealogy is here given merely to show the descent of Moses and Aaron, as they were made the special instruments of Israel's redemption.

- וַיָּאמֶר יְדוֹה' אָל־משֶׁרה רְאָרה נְתַתִּיך: אֱלהֻים ł לְפַרְעֵה וְאַהֲרָן אָחֵיה יִהְיֶה וְבִיאֶה: אַתָּה הְדַבֶּר $\mathbf{2}$ אָרת כָל-אַשֶׁר אָצַוּך וְאַהַרָן אָתויד וְדַבָּר אָלי פַרעד ושלח אָרת־בְּגִייִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ: וַאָאַגי 3 אַקשָׁה אֶת־לֵב פַּרְעָה וְהִרְבֵיתֵי אֶת־אָתֹתֵי וְאֶת־ מּוֹפְרָגי בְאֶרָץ מִצְרָיִם: וְלְאֹ־יִשְׁמֵע אֲלֵכֶם בּּרְעוֹה 4 וְנָתַרְי אֶרריָדִי בְּמִצְרָיִם וְהְוֹצֵארְיִי אֶריצְרְאֹתֵי אֶת-עַמֶּי בְנֵיְיִשְׂרָאֵל' מֵאָרֶיז מִצְרַיִם בִּשְׁבָּטִים וּגְדֹלֵים: וְיֶרְעָוּ מִצְרַיִם כִּיּרְאַנֵי יְהוָה בִּנְטֹתִי אֶת־יָדָי $\mathbf{5}$ על-מצרים והוצארתי ארת-בגייישָׁראל מתובם: ויַעש משֶׁה וְאַרְזְרָן כַאֲשֶׁר צְוָרָה יְהוֶה אֹתָם כֵּן

CHAP. VII. 1. And the LORD said unto Moses, See, I have made thee a god to Pharaoh; and Aaron thy

brother shall be thy prophet. 2. Thou shalt speak all that I command thee; and Aaron thy brother shall speak unto Pharaoh, that he send away the children of Israel out of his land. 3. And I will harden the heart of Pharaoh, and I will multiply my signs and my wonders in the land of Egypt. 4. And Pharaoh will not hearken unto you, and I will lay my hand upon Egypt, and bring forth my armies, my people, the children of Israel, out of the land of Egypt by means of great judgments. 5. And the Egyptians shall know that I am the LORD, when I stretch forth my hand over Egypt, and bring out the children of Israel from the midst of them. 6. And Moses and Aaron did so; as the LORD commanded them, so did they. 7. And Moses was eighty years old, and Aaron eighty and three years old, when they spoke unto Pharaoh.*

8. And the LORD said unto Moses and unto Aaron, saying, 9. If Pharaoh shall speak unto you, saying, Show a miracle for yourselves:^a then shalt thou say unto Aaron, Take thy staff and cast it before Pharaoh; it shall become a serpent. 10. And Moses and Aaron went in unto Pharaoh, and they did so as the LORD had commanded; and Aaron cast down his staff before Pharaoh, and before his servants, and it became a serpent. 11. Then Pharaoh also called the wise men and the sorcerers; and the magicians of Egypt, they also did in like manner with their secret arts. 12. And they cast down every man his staff, and they became serpents: but Aaron's staff swallowed up their

^a it must be understood that Pharaoh refused to listen to the demand of Moses under the plea that he knew not who was the "Eternal God" in whose name the prophet spoke. When, therefore, Moses and his brother were sent again, it was to be expected that the king would demand some extraordinary attestation as proof that they who spoke אַהַרן אֶרת־מַטּּתָם: וַיֶחֲזַק לֵב פַּרְעָה וְלָא שָמַע 📭 ַ 14 אָלֵהֶם כַאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוֶה 14 ויאמר D יְהוֹה אֶל-משֶׁה כָבָר דֵלב פַּרְעָה מִאָקו לְשַלֵח דּגָם: רַלָּך אֶל-פַרְעוֹה בַבֹּגָר הְנֵה יֹצֵא הַמֵּיְמָה 15 וְנִצַבְהֶ, לִקְרָאתוֹ עַל־שְׂפַת הַיְאֶר וְהַמַּשֶּה אֲשֶׁר־ נֶרְהַפֵּרְ לְנָחֶשׁ תַּקָּח בְיָבֶרְ: וְאָמַרְתָּ אֵלָיו יְהוֶה 16 אֶרוֹזֵי הָעַרְרִים שְׁלָחַנִי אֵלֶיהָ לֵאמֹר שַׁלַח אָרִד-יַעַמִּי וְיַעַבֶרָנִי בַּמִּרְבֶּר וְהִנָּה לְאֹ־שָׁמַעְרָת עַד־כְה: זי כָּה אָמֵר יְהוֶדה בְּזָארת הֵתַלֵע כִּי אָנֵי יְהוְהָ הִנָּה אָנֹלִי מַכֶּה ו בַמַּשָּה אֲשֶׁר־בְיָדִי עַר־הַמַּיִם אֲשֶׁר 18 בַּיְאָר וְגָהֶפְכָוּ לְדָם: וְהַדְּגָה אֲשֶׁר-בַּיְאָר הָאָורת וּבָאַש הַיְאָר וְגִלְאָו מִצְרַיִם לְשְׁתוֹרת מֵים מִן־ וַיּאמֶר יְהוָה אֶל-משָׁה אֱמָר D 19 היאר : אֶל-אַהֶהן קַח מַשְׁהָ וּנְמֵה־יֶרְדָ עַל-מֵימֵׁי מִצְרַיִם עַל־ נַהַרֹתָם ו עַל־יָאְרֵיתָם וְעַל־אַגְמֵיהָם וְעָל כָל־מִקוַת מֵימֵיהֶם וְיִהְיוּ־דֶם וְהָיָה דָם בְּכָל־אֶרָץ מִצְרַיִם ין <u>וְבֶע</u>ָצִים וּבֲאֲבָנִים: ווּיַעַשוּ־בוֹ°משָׁה וְאָהַרֹן בַאֲשֶׁר י צַנֶה יְהוֶה וַיֶּרֶם בַּמַּשֶׁה וַיָּךָ אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיְאוֹר ַלְעֵינֵי פַּרְעָׂה וּלְעֵינֵי עָכָדֶיו וַיֵּהְפְּכֶוּ כָל־הַמֵּיִם אֲשֶׁר־ 21 בַיָּאָר לְדֶם: וְהַדְגָרה אֲשֶׁר-בַיְאָר מֵׁדָת וַיִּבְאַשׁ דַיָּאָר וְלא-יָרְלָו מִצְרַיִם לִשְׁתְוֹרת מַיִם מִן-הַיָּאָר

שמות ז וארא

staffs. 13. But the heart of Pharaoh was hard, and he hearkened not unto them; as the Lord had spoken.

14. And the LORD said unto Moses, The heart of Pharaoh is hardened, he refuseth to let the people go. 15. Get thee unto Pharaoh in the morning; lo, he goeth out unto the water; and thou shalt place thyself opposite to him by the brink of the river; and the staff which was turned to a serpent shalt thou take in thy hand. 16. And thou shalt say unto him, The Eternal, the God of the Hebrews hath sent me unto thee, saying, Let my people go, that they may serve me in the wilderness: and, behold, thou wouldest not hear up to this time. 17. Thus saith the LORD, By this thou shalt know that I am the LORD: behold, I will smite with the staff that is in my hand upon the waters which are in the river, and they shall be turned to blood. 18. And the fish that is in the river shall die, and the river shall stink; and the Egyptians shall loath to drink the water of the river.

19. And the LORD said unto Moses, Say unto Aaron, Take thy staff, and stretch out thy hand over the waters of Egypt, over their streams, over their rivers, and over their ponds, and over all their pools of water, that they may become blood; and there shall be blood throughout all the land of Egypt, also in vessels of wood, and in vessels of stone. 20. And Moses and Aaron did so, as the LORD had commanded; and he lifted up his hand with the staff, and smote the waters that were in the river, before the eyes of Pharaoh, and before the eyes of his servants; and all the waters that were in the river died; and the river stank, and the Egyptians could not drink the water of the

thus had a power to enforce their mission, if it were in reality the word and will of an unheard-of Deity, of superior power to the gods of Egypt.

VOL. II.

- יהוה את-היאר : ²⁶ וַיָּאמֶר יְהוֶדהֹ אֶר^{ַן}-משֶׁה בָא אֶל-פַרְעָה וְאָמַרְהָ*ָ* אַליו כָה אָמַר יְהוָה שַלֵח אֶת־עַמָּי וְיַעַכְרָני: וְאָס־ 27 מַאָן אַהָת לְשַאָח הגָה אָנכִי נגָף אֶת־כָל־גְכָוּלְךָ אַנַקאו אַפַרְדָעִים: וְשָׁרַץ הַיְאוֹ אַפַרְדָעִים וְעָלוֹ וּבָאו 28 ּבְבִיהֶאָה וּבַחַרָר מִשְׁבֶּכְה וַעַל־מִשָּׁתֶד וּבְבֵית עַבְדָידָ ²⁹ וּרְעַשֶּׁה וּרְרַתנּוּרֶיה וּבְמִשְׁאֲרוֹרֶתֶיה: וּבְגָה וְרְעַשְּהָ וּכְכָל-ְעַבָרֶיף יַעַלָּוּ הַאָּפַרְדְעַים: וַיַּאמֶר יְהוָה אֶל־ משה אֱמִר אֶל־אַהֵרֹן נְטֵה אֶרת-יְרָדָ בְּמַטֶּך עַל־ דַּגְּהָרֹית עַל־הַיְאוֹדִים וְעַל־הָאָגַפֵּים וְהַעַל אֶרת־ הַצְּפַרְדָאָים עַל־אֶֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּש אֲחֲרֹן אֶרּת-יָד'ו 2 אַל מִימֵי מִצְרָיִם וַהַאַעַל' הַצְפַרְהַע וַתְּכָס אֶת־אֶרֶין. מִצְרָיִם: וַיַעשוּרכֵן הַחַרְשָׁמִים בְּלֵשֵיהֵם וַיַּעַלוּ אֶת־ 3 הַצְּפַרְדָאָים עַל־אֶֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְקָרָא פַּרְעָה לְמיָשָה 4 ּוְלְאַהֵלן וַיֹּאֹמֶר הַאָתַירוּ אָל־יְהוָה וְיָהֵר הַצִּפַרְדְּעִים
- מְצְרֵים בְּלְטֵיהֶם וַיֵּחֲזָק לֵב־פַּרְעָה וְרְאִ־שָׁמַע 23 אָלַהֶם כַאֲשֶׁר דְּבָר יְהוֹהָ: וַיָּפָן פַרְעָה וַיָּבָא אָר־ 24 בִּירֶתוֹ וְלֹא־שֶׁת לְבוֹ גַם־לְזְאַת: וַיַחְפְרָוּ כָל־מִצְרֵיִם 25 מִמֵּימֵי הַיְאָר: וַיִּמָלֵא שְׁבָעַת יָמֵים אַחֲרֵי הַכּוֹרת־ 25 מִמֵּימֵי הַיָּאָר: וַיִּמָלֵא שְׁבָעַת יָמֵים אַחֲרֵי

יאָהָי הַדֶּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּעשוּ־בֵן חַרְטָאֵי

river; and the blood was throughout all the land of Egypt. 22. And the magicians of Egypt did so^a with their secret arts: and the heart of Pharaoh was hardened, and he did not hearken unto them; as the LORD had spoken. 23. And Pharaoh turned away and went into his house, and he did not set his heart to this thing also. 24. And all the Egyptians dug in the neighbourhood of the river for water to drink; for they could not drink of the water of the river. 25. And full seven days elapsed, after that the LORD had smitten the river.

26. And the LORD said unto Moses, Go in unto Pharaoh, and say unto him, Thus saith the LORD, Let my people go, that they may serve me. 27. And if thou refusest to let them go, behold, I will smite all thy borders with frogs: 28. And the river shall abound in frogs, and they shall go up and come into thy house, and into thy bedehamber, and upon thy bed, and into the house of thy servants, and among thy people, and into thy ovens, and into thy kneading-troughs: 29. And upon thee, and upon thy people, and upon the frogs come CHAP. VIII. UP. 1. And the LORD spoke unto Moses, Say unto Aaron, Stretch forth thy hand with thy staff over the streams, over the rivers, and over the ponds, and cause the frogs to come up over the land of Egypt. 2.

And Aaron stretched out his hand over the waters of Egypt; and the frogs came up, and covered the land of Egypt. 3. And the magicians did so with their secret arts, and brought up the frogs over the land of Egypt. 4. Then did Pharaoh call for Moses and Aaron, and said, Entreat the LORD, that he may take away the frogs from me, and

^{* &}quot;With the water, namely, which came from the newly dug wells; see v. 24."—ARNHEIM.

ִכְּמֶגִי וּמֵעַמֵּי וַאֲשַׁלְחָדה` אֶת־הָעָם וְיִזְבְחָוּ לֵיהוָה וַיאֹמֶר משֶׁה לְפַרְעה הָתְפָאֵר עָלַי לְמָתֵיו אַעָתִיר 5ַלָּדְ וְלֵעַבְרֶיהָ וּלְעַמְהָ לְהַכְרִית הַצְּפַרְדְעִים מִמְדָ וּמִבְּהֶעִיך וַק בַּיְאָר הָ*שָׁאַ*רְנָדה: וַיָּאמֶר רְשׁמָחָר 6 וַיּאמֶר בִּרְבָרְהָ לְמַעַן תַּבַּע בִי־אָין בַיהוֶה אֶלהֵינוּ וָ וְסָרַוּ דֵזּצְּפַרְדְאָים מִמְדָ וּמִבָּרֶדֶאיָד וּמֵעַכָדֶיךָ $\overline{7}$ וּמַעַמֶּך רַק בּיְאָר תּשָאַרְנָה : וַיַצֵא משֶׁה וְאַהָרָן מַעַם פַּרְעָה וַיִּצְעַק משָׁהֹ אֶל-יְהוָה עַר-דְבָר רַאַצפרוראָים אָלשרישָׂם רְלפַרְעָה: ווַיָּעש יְהוָדָה - 9 כִדְבַר משֶׁה וַיָּאֶׁרתוֹ הֵזֹצְפַרְדְעִׁים מִן־הַבָּתִּים מִן־ ין קַתַצַרֹת וּמִן־הַשָּׂרֹת: וַיִּצְבְרָוּ אֹהָם חֲמָרָם חֲמָרָם חַמָרָם 10 ער ער אַגָאָש אָאָרֶץ אַ עַיָרָא פַּרְעָה כַי הָיְתָה הָרְוָחָה 🛙 ו וְהַכְבֵּר` אֶת־לִבּׂוֹ וְלָא שָׁמֵע אֲלֵהֶזֶם כַאֲשֶׁר דְבֶר ס וויאמר יהודה אלימשה אמר : יהוָה 12 אָל־אַהַלֹן נְטֵה אֶת־מַטְּדְ וְהַךְ אֶת־עֲפַר הָאֶרֵץ וְהָיָה ¹³ לְכָגָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיֵּעַשׂוּ־בֵון וַיֵשׂ אַהַרֹּן אֶת־ יָדָוֹ בְמַמֵּהוּ וַיַּדְ' אֶת-יָעַפָּר הָאֶָרץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בְּאָדָם וּבַכְּהַמֶּדה כָּל־זְעַפַּר הָאָָרָץ הָיָדָה כִנְים בְּכָל־אָרֶץ ¹⁴ מְצְרָיִם : וַיַּעשׁוּ־בֵּן הַחַרְטָמֶים בְּלְטֵיהֶם לְהוֹצִיא אֶת־הַכּגִּים וְלָא יָכֶֹלוּ וַתְּהִי הַכִנְּם בֶּאָדָם וּבַכְּהֵאָה: אליפַרעה אָצַבַּע אָלהִים הָוא 15 וַיָּאמְרָוּ הַחַרָטָמָם` אָל־פַרָעה א חמישי *

שמות ח וארא

from my people; and I will let the people go, that they may sacrifice unto the LORD. 5. And Moses said unto Pharaoh, Arrogate thyself a glory over me: for what time that I shall entreat for thee, and for thy servants, and for thy people, to destroy the frogs from thee and thy houses, that they may remain in the river only? 6. And he said, To-morrow; and he said, Be it according to thy word; in order that thou mayest know that there is none like unto the LORD our God.* 7. And the frogs shall depart from thee, and from thy houses, and from thy servants, and from thy people; only in the river shall they remain. 8. And Moses and Aaron went out from Pharaoh; and Moses cried unto the LORD on account of the frogs which he had brought against Pharaoh. 9. And the LORD did according to the word of Moses; and the frogs died out of the houses, out of the courts, and out of the fields. 10. And they gathered them together in many heaps; and the land stank. 11. But when Pharaoh saw that there was respite, he hardened his heart, and hearkened not unto them; as the LORD had spoken.

12. And the LORD said unto Moses, Say unto Aaron, Stretch out thy staff, and smite the dust of the earth, and it shall become lice throughout all the land of Egypt. 13. And they did so; and Aaron stretched out his hand with his staff, and smote the dust of the earth, and it became lice on man, and on beast; all the dust of the land became lice throughout all the land of Egypt. 14. And the magicians did so with their secret arts to bring forth the lice, but they could not; so were the lice upon man and upon beast. 15. Then said the magicians unto Pharaoh, This

a התכמר the hithpaël from פאר to glorify, to assume a glory for oneself. Moses meant to convey to Pharaoh, as a proof of his delegated power, that even the fixing of a period to the plague, whether long or

<u>ווֶחֵזַק בַלביפּרְעה</u> וְלְא־שָׁמַע אֲבֹהֶם כַּאֲשֶׁר דָבֶר ם וַיאמר יְדוֹנָה אֶל-משָׁדז **ור**ור : 16 השַבֶּם בַבּּאֶר וְהִתְיַצֵּב לְפְגֵי בַּרְעָה הָגֵּה יוֹצֵא הַאָּיִמָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כָּה אָמַר יְהוָה שַׁלַח עַאָי ¹⁷ וְיַעַכְדֶנִי : כִּי אִם־אֵינְדֹמְשַלֵחַ אֶת־עַמִּיֹ הִנְנִי מַשְׂלִיחַ בּד ובַעַבָדֶיך וְבְעַמְדָ וּבְכָרָדֶיך אֶת־הָעָרֶב וּמָלְאוּ בָּהֵי מִצְרַיִם אֶת־הָעָלֹב וְגַם הָאֲרָאָה אֲשֶׁר־הֵם אַלֶיה: וְהִפְלֵיתִי בַיּוֹם הַהוּא אֶת־אֶרֶין גֹשֶׁן אֲשֶׁר 18 עַמִּי עֹמֵר עָלֶיהָ לְבִלְתֵי הֶיוֹת-שֶׁם עָרֶב לְמַעַן הֵרַע יני אַגי יְהוֶה בְּקָרֶב הָאָרֶץ: וְשַׂמְתֵּי פְּוֶדת בֵין עַפִּי ²⁰ וְבֵין עַמֶּך לְמָחֶר יִהְיֶה הָאָת הַזֶה: וַיָעַש יְהוָה בֵׁן וַיָבאֹ עָרָב כָבֶר בֵיתָה פַרְאָה וּבֵית עָבָדֵיו וּבְכָל־ 21 אָרָץ מִצְרֵיִם תִשְׁחֵת הָאָרֶץ מִפְנֵי הָעָרְב: וַיִקְרָא פַרְעָה אֶל־משֶׁה וְלְאַהֲרֶן וַיֹּאמֶר לְכָוּ זִבְחָוּ לֵאלְהֵיכֶם צּ בָּאֶרָץ: וַיָּאמֶר משֶׁה לְא נָכוֹן לֵעֲשָוֹת בֵּן כֵּי תְוּעָבַת 🕫 מִצְרַיִם נְזְבֵּח לֵיהוֶה אֵלהֵינוּ הֵן נְזְבֵּח אֵת־תּוֹעֵבַת 28 מִצְרָיִם לְעֵינֵיהֶם וְלָא יִסְקְאָנוּ: דֶּרֶךְ שְׁלָשֶׁת יָמִים ַנֵּהֶךְ בַּמִּרְבֶּר וְזָבַׁחְנוּ לֵיחוֹה אֱלהֵינוּ בַאֲשֶׁר יאמר צּ אֵלֵינוּ : וַיָּאמֶר פַּרְעָה אָנְכִי אֲשַׁלֵּח אֶהְכָם וּזְבַחְתֶּם 24 לֵיהוָה אֶלְהֵיכָס בַמִּדְבָּר הָק הַרְחֵק לְא־תַרְחֵיקוּ לא לָלֶכֶת הַאָתִירוּ בְּעַרִי : וַיָּאמֶר משֶׁה הִנֵּה אָנכִי יוֹצֵא 💈

is a finger of God; but Pharaoh's heart remained hardened, and he hearkened not unto them; as the LORD had spoken.

16. And the LORD said unto Moses, Rise up early in the morning, and place thyself before Pharaoh; lo, he goeth forth to the water; and sav unto him, Thus saith the LORD, Let my people go, that they may serve me. 17. For if thou wilt not let my people go, behold, I will send against thee, and against thy servants, and against thy people, and into thy houses various wild beasts: and the houses of the Egyptians shall be full of the wild beasts, and also the ground whereon they dwell. 18. And I will distinguish on that day the land of Goshen, in which my people abideth, so that no wild beasts shall be there; to the end thou mayest know that I am the LORD in the midst of the land.* 19. And I will put a division between my people and thy people; to-morrow shall this sign be. 20. And the LORD did so; and there came a grievous multitude of beasts into the house of Pharaoh, and into the house of his servants; and in all the land of Egypt, the land was laid waste by reason of the swarm of wild beasts. 21. And Pharaoh called for Moses and for Aaron, and said, Go ve, sacrifice to your God in the land. 22. And Moses said, It is not proper to do so; for the abomination of the Egyptians must we sacrifice to the Eternal our God: lo, should we sacrifice the abomination of the Egyptians before their eyes, and would they not stone us? 23. A three days' journey will we go into the wilderness, and sacrifice to the LORD our God, just as he may say unto us. 24. And Pharaoh said, I will surely let you go, that ye may sacrifice to the Eternal your God in the wilderness; only do not go very far away: entreat for me. 25. And Moses said, Behold, I go out from

short, would surely be complied with. Hence follows the conclusion referring to the greatness of the Lord.

וַיִּכְבַר אַב פַּרְעָׂה וְלָא שָׁלֵח אָת־הָעָם: פּ וַיָּאמֶר יְהוָה אָל־משָׁה וְאָל־אַהָרן קחוּ לָכֶם מְלָא הַפְגַיכֶּם פִּיחַ בִּכְשֵׁן וּזְרָקוֹ משֶׁה הַשָּׁמַיְמָה לְעֵיגַיִפַּרְעָה:

- אַרָּפְלָה יְהוֹה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם
   וְהַפְלָה יְהוֹה בֵּין מִקְנֵה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֵה מִצְרָיִם
   וְלָא יְמֶוּרת מִכָּל־לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָר: וַיִּשֶׂם יְהוֹה מוֹעֵר לֵאמֶר מָקוֹר.
   מוֹעֵר לֵאמֶר מָחָר יֵעשֶׂה יְהוֹה מַתְּבָר כַוָה כָאָרָץ:
   מוֹעֵר לֵאמֶר מָחָר יֵעשֶׂה יְהוֹה מַתְּבָר כַוָה כָאָרָץ:
   מוֹעֵר לֵאמֶר מָחָר יֵעשֶׂה יְהוֹה מַתְּבָר כַוָה כָאָרָץ:
   מוֹעֵר לֵאמֶר מָחָר יֵעשֶׁה יְהוֹה מַתְּבָר כַוָה כָאָרָץ:
   מוֹעֵר לֵאמֶר מָחָר יֵעשִׁה יְהוֹה מַתְּבָר כַוָּה מַקְנָה יִשְׁרָאֵל לֹא־בֵר כַּוָה כָּאָרָץ:
   מַצְרָים וּמִמְקְנֵה בְנֵי־יִשְׁרָאֵל לֹא־בֵּת שָׁחָר: וַיִשְׁלַח
   מַצְרָים וּמִמּקְנֵה לָא־מֶר מְמָקְנֵה מִמְקְנֵה יִשְׁרָאֵל לַא־בַמָר שָׁחָר:
- כְּהֹ־אָמֵר יְהוֹדָה אֲלְהֵי הָעַבְרִים שַׁלֵח אֶרת-עַמָי
   יְוַעַבְדְנִי: כִי אִם־מָאָן אַתָּה לְשַׁלֵח וְעוֹדְהָ מַחַזִיק בָם:
   יְנַעַבְדְנִי: כִי אִם־מָאָן אַתָּה לְשַׁלֵח וְעוֹדְהָ מַחַזִיק בָם:
   הְנֵה יַד-יְהוֹיָה הוֹיָה בְּמָקְנְהָ אֲשֶׁר בַשָּׁלֶח וְעוֹדְהָ מַחַזיִק בָם:
   הְנֵה יַד-יְהוֹיָה הוֹיָה בְּמָקְנְהָ אֲשֶׁר בַשָּׁלֶח וְעוֹדְהָ מַחַזיִק בָם:
   הְנֵה יַד-יְהוֹיָה הוֹיָה בְּמָקְנְהָ אֲשֶׁר וּבַצְאָן הֶבָר כָבֵר מְאָד:
- משֶׁדּז וַיָּפַר הָאָעריב מִפַּרְעָדּ מֵיַעָבְדֵיו וּמֵעַמָּוֹ לָא גּשָׁדָז וַיָּפַר הָאָעריב מִפַּרְעָדּ מֵיַעַבְדֵיו וּמֵעַמָּוֹ לָא גּישָאָר אָתָר: וַיַכְבָר פַּרְעָדָ אֶת־לְבוֹ גָס בַּפַּעַם הַזְאַת וְלָא שָׁלָח אֶת־הָעָם: ניאַמֶר יְהוֶה אֶל־משֶׁה בָּא אֶל־פַרְעָה וְדִבַרְתָ אֵלָיו
- מֵעשָּרָ וְהַאֲהַרָתִּי אָל־יִהוָּה וְחֵר הָאָרֹב מִפַּרְעָה מֵעַבְרִיו וּמֵעַשִּוֹ מָחֶר וַק אַר־יַשָּׁף פַּרְעוּה הָהֵּל גַּעַבְרִיו וּמֵעַשּׁו מָחֶר וַק אַר־יַשָׁף פַּרְעוּה הָבֵּל גַּעַם פַּרְעָה נֵיֵעָתַר אָל־יְהוָה: וַיַּעַש יְהוָה בִּרְבָר מַעֵם פַּרְעָה וֵיֵעָתַר אָל־יְהוָה: וַיַּעַש יְהוָה בִּרְבָר

שמות ח ט וארא

thee, and I will entreat the LORD, and the wild beasts^a shall depart from Pharaoh, from his servants, and from his people, to-morrow; only let not Pharaoh deal deceitfully any more, so as not to let the people go to sacrifice to the LORD. 26. And Moses went out from Pharaoh, and entreated the LORD. 27. And the LORD did according to the word of Moses; and he removed the wild beasts from Pharaoh, from his servants, and from his people; there remained not one. 28. But Pharaoh hardened his heart at this time also, and he did not let the people go.

1. And the LORD said unto Moses, Go in unto CHAP, IX. Pharaoh, and tell him, Thus saith the Eternal, the God of the Hebrews, Let my people go, that they may serve me. 2. For if thou refusest to let them go, and still holdest on to them, 3. Behold, the hand of the LORD will be sent against thy cattle which is in the field, against the horses, against the asses, against the camels, against the oxen. and against the sheep, with a very grievous pestilence. 4. And the LORD shall distinguish between the cattle of Israel and the cattle of Egypt; and not one shall die of all that belongeth to the children of Israel. 5. And the LORD appointed a set time, saying, To-morrow will the LORD do this thing in the land. 6. And the LORD did this thing on the morrow, and all the cattle of Egypt died; but of the cattle of the children of Israel there died not one. 7. And Pharaoh sent, and, behold, there had not died of the cattle of the Israelites even one; but the heart of Pharaoh remained hardened, and he did not let the people go.

8. And the LORD said unto Moses and unto Aaron, Take you both your hands full of soot of the furnace, and let Moses throw it heavenward in the sight of Pharaoh. 9.

^a The word ינרב has been rendered throughout with the term "wild beasts," according to Jewish authorities.

וְהָיָה לְאָבֶׁק אַל בָּל־אָרֶץ מִצְרֶיִם וְהָיָה עַל־הָאָדָׂם 9 וַעל-הַבְהַמָּה לִשְׁחֵין פֹרֶהַ אָבַעְבָעָרָת בְּכָל-אָרָר מְצְרָיִם: וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיִעַמְדוּ לִפְגַי פַּרְעָׁה 10 וַיִּזְרָק אֹרֶתוֹ משֶׁה הַשָּׁמֵיְמָה וַיְהִי שְׁחִין אַבַעָבָעָרָע ע פּרֵחַ בָּאָדָם וּבַרְהַמָּה: וְרֹאֹ־יָרְלָוּ הַחַרְטָּמִים רַלְעַמֶּד לִפְגֵי מֹשֶׁה מִפְגֵי דַזֹשְׁחֶין כִי־הָיָה הַשְּׁחִין ַבְחַרְטָּאָם וּבְבָל־מִצְרָיִם: וַיְחַזֵּק יְחֹוָה אֶת-גַ'ָב 12 פַרְעָה וְלָא שָׁמַע אַלֵהֶם בַּאַשֶׁר דְבֶר יְהוָה אֶל־ וַיּלָאמֶר יְהוָהֹ אֶל־משֶׁה 13 משֶׁה: D הַשְׁבֵם בַּבֶּׁקָר וְהִרְיֵאֵב לִפְנֵי פַרְעֶה וְאָמַרְהָ אֵלָ־יו קה־אַמַר יְהוָדוֹ אֶלהֵי הָעַרְרִים שַלַח אֶת-עַמָי אַ <u>וְיַעַב</u>ֶרְנִי: כֵי ו בַּפַּעַם הַזֹּאָת אֲגָי שֹׁלֵחַ אֶת־כָל־מַגֵּפֹתַי אָר־לִבְהָ וּבֵעַכָּדֶיהָ וּבְעַמֵּדָ בֵעַכַוּר הֵתַיָּע כֵי אֵין ד כַּמִנִי בְּכָל־הָאֶרֶץ: כֵי עַתָּה שָׁלַחְרִתי אֶרת־יָדִי וָאַך ¹⁶ אִוֹתְהָ וְאֶת־עַמְּהַ בַּדָבֶר וַתִּכָחֵר מִן־הָאָרֵץ : וְאוּדָ'ם בַּעַכוּר זאת הָאֶעמַרְהָיך בַעַכוּר הַרְאָרְזָדָ אֶרז־כֹחֵי ז וּלְמֵען סַפֵּר שָׁמִי בְבָרשֹ-הָאָרֶין : עוֹדָהָ מִסְרּגוֹצֵל דּעַמֵּי לְבִלְהָי שֵׁלְחָם: הִנְנָי מַמְטִיר בָעַרת מָחָר 18 בָּרָד כָּבַד מְאֶד אֲשֶׁר רְאידָזָדָה כָמֹהוֹ בְּמִצְרַיִם 19 לְמִן-הַיוֹם הָוֶסְרֵה וַעַרַעָרָה וּ וַעַהָּה שְׁלַח הָעֵוֹ אֶת־מִקְנְהָ וְאֵת כָל־אֲשֵׁר לְהָ בַּשָׂדֶה כָּל־הָאָדָׂם שביעי *

And it shall become small dust over all the land of Egypt, and shall become upon man and beast an inflammation, producing boils, throughout all the land of Egypt. 10. And they took the soot of the furnace, and stood before Pharaoh; and Moses threw it up heavenward; and it became an inflammation, producing boils, upon man, and upon beast. 11. And the magicians could not stand before Moses because of the inflammation; for the inflammation was upon the magicians, and upon all the Egyptians. 12. And the LORD hardened the heart of Pharaoh, and he hearkened not unto them; as the LORD had spoken unto Moses.

13. And the LORD said unto Moses, Rise up early in the morning, and place thyself before Pharaoh, and say unto him, Thus saith the Eternal, the God of the Hebrews, Let my people go, that they may serve me. 14. For at this time I send alla my plagues against thy heart, and against thy servants, and against thy people; that thou mayest know that there is none like me in all the earth. 15. For even now I might have stretched out my hand, and I might have smitten thee and thy people with the pestilence; and thou would have been cut off from the earth. 16. But for this cause have I allowed thee to remain, in order to show thee my power; and in order that they may proclaim my name throughout all the carth.* 17. If thou dost yet wantonly oppress my people, so as not to let them go: 18. Behold, then will I let rain about this time to-morrow, a very grievous hail, such as hath not been in Egypt since the day of its foundation even until now. 19. And now send, and bring under shelter thy cattle, and all that thou hast in the field; for every man and beast that shall be ^a "All my remaining plagues," ARNHEIM, who refers to a similar construction in Exopus xxix. 12, where כל הרם "all the blood" refers to that which was left after the sprinkling spoken of in the beginning of the verse.

אַת־עַבָרֵיו וְאֶת־מִקְנָהוּ בַּשְׂרֶה: פ צי ויאפר יְהוָה אָל-משָׁה נְפֵה אָת-ָיְדְדָ^י עַל-הַשָּׁלַיִם 22 וּיהֵי בָרֶר בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיָם עַל־הָאָרָם וְעַל־הַבְּהֵמָׁה ר: וַגַעל כָל-עֵשֶׁב הַשְּׁדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם : וַיֵּט משֵׁה אֶת־ 23 ַמַשֵּׁהוּ עַל־הַשְּמַיִם וַיְהוָה נָתָן קלֹת וּבָרָד וַתְּהַלַהְ־ אַש אָרְצָה וַיַּמְטֵר יְהוֶה בָּרָד עַל־אֶָרָץ מִצְרָיִם : וַיְהַי בָרָד וְאֵש מִתְלַקַחַת בְתַוֹךְ הַבָּרֶר כָבֵר מְאֹד אָָשֶֶׁר לאיהיה כמהו בכליאָרָץ מִצְרַיִם מֵאָז הְיָתָה לְגוי: צוין הַבָּרָד בְּכָל-אָרֶץ מִצְרִים אָת-בָּל-אָשֶר בַשָּׂרֶה 25 מֵאָרֵם וער־בָּהַמֵה וְאֶׁת בָּל־עֲשָׂב הַשָּׂרֵה הְבָּה הַבָּרֶר ²⁶ וְאֶת־בָּל־עֵץ הַשָּׂרֶה שִׁבֵּר : רַק בְּאֵֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שֶׁם ּבְנֵי יִשְׂרָאֶל לְא הָיָה בְּרָר: וַיִּשְׁלֵח פַרְעֹה וַיִקְרָא 27 ּלְמֹשֶׁה וּלְאָהֵרֹן וַיָּאמֶר אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעָם יְהוָה אלייהוֹ אַלייהוֹ אַלייהוֹ באַרדערוּ אַלייהוֹה 28 באַרדירוּ וַבֿב מִדְזֶיָת קֹרָשׁת אֶלהָים וּבָרֶר וַאֲשַׁלְחֵה אֶתְכָּם 29 וְלָא הְסִפְוּן לְעֵמְד: וַיָּאמֶר אֵלָיוֹ משְׁה כְצֵאתִיֹ אֶת־ 29 הָאָיר אָפְרָשׁ אָרת-בַּפַי אֶל-יְהוָדָה הַקּלְוֹת יֶחְדָלוּן

שמות ט וארא

20 וְיָרָד אֲלֵהֶם הַבָּרָד וְמֵתוּ : הַיָּרֵא אֶת־דְבַר יְהוָה

21 הַבָּתִים: וַאֲשֶׁר לֹא־שֶׂם לִבָּוֹ אֶל־דְבַר יְהוֹוֶה וַיְשָוֹב

וְהַבְּהֵמֶׁרה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשְּׁדֶה וְלֵא יֵאָםָף` הַבַּיְהָה

ַמֵעַכְדֵי פַּרְעָה הֵנֶים אֶת־זְעַכָּדֵיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־

כד

found in the field, and shall not be brought into the house, upon them shall the hail come down, and they shall die. 20. He that feared the word of the LORD among the servants of Pharaoh made his servants and his cattle flee into the houses: 21. And he that regarded not the word of the LORD left his servants and his cattle in the field.

22. And the LORD said unto Moses, Stretch forth thy hand toward heaven, and there shall be hail in all the land of Egypt, upon man, and upon beast, and upon every herb of the field, throughout the land of Egypt. 23. And Moses stretched forth his staff toward heaven: and the LORD sent thunder and hail, and the fire ran down upon the ground; and the LORD rained hail upon the land of Egypt. 24. And there was hail, and fire was flaming up amidst the hail, very grievous, the like of which had not been in all the land of Egypt since it had become a nation. 25. And the hail smote throughout all the land of Egypt all that was in the field, both man and beast; and every herb of the field did the hail smite, and every tree of the field it broke. 26. Only in the land of Goshen, where the children of Israel were. there was no hail. 27. And Pharaoh sent, and called for Moses and Aaron, and he said unto them, I have sinned this time; the Eternal is righteous,^a and I and my people are wicked. 28. Entreat the LORD that there may be no more of the thunders of God, and hail; and I will let you go, and ye shall no longer stay here. 29. And Moses said unto him, As soon as I am gone out of the city, I will spread out my hands unto the LORD; the thunder shall

^a At first when Moses spoke in the name of the new Deity, "The Eternal, the God of the Hebrews," Pharaoh did not recognise him; but now under the weight of affliction, he acknowledged him, his justice, and his own wickedness and the sins of the Egyptians.

VOL. II.

- וַיָּאַמֶר יְהוָה אֶלימשֶׁה בָּא אֶליפַרְעָה כִי־אֵגֿי , 1 הכִבַּרְתִי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עָבָדְיו לְמַעַן שָׁתֵי אְׁתֹתִי אֶלֶה בְּקְרְבָוֹ : וּלְמַאַן הְסַפֵּר בְאָוְגֵי בְנָך וּבֶוְבְנָדָ 2 אַת אַשֶׁר הַהְעַלֵּלְהַזיֹ בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אָתֹהֵי אֲשֶׁר־ שַׁמְתִי בֶם וְיַדִיְזֶהֶם בִי־אֲנֵי יְהוָה : וַיָּבֹא משֶה וְאֵהֵרוֹ 3 אַליפּרעה וַיְאמְרַוּ אַלָיו כָה־אָמֵר יְהוֶדּז אֶלוּזֵי הַאָבִרים עַד־מָתַי מַאַּנְהָ לֵעָנְת מִפָּנֵי שֵׁלֵח עַמֵי וְיַעַבְדָנִי: כֵּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַלֵּחַ אֶת־עַמֵּי הִנְנִי 4 מַבִיא מָחֶר אַרְבֶּה בִּגְרָלֶך: וְכִסָה אֶת־עֵין הָאֶֶרץ $\mathbf{5}$ וְלָא יוּכָל לִרְאַרת אָת־רָזאָָרֶץ וְאָכַל ו אָת־יָתָר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֱרֶת לְכֶם' מִן־הַבָּרֶיר וְאָכַל' אֶת־בָּל־ * מפטיר
- אַרָּגָר לְאִרְנָתָן אָרְצָה: וַיַרָא פַרְעָה כִּיקָבָל הַפָּטָר וְהַבָּרֶר וְהַקְלָת וַיָּסָף לַחֲטָא וויַכְבֵר לָבָו הָוּא ווַעַבָּדָיו: גרַבָּרָר וְהַקּלָת וַיָּסָף לַחֲטָא וויַכְבֵר לָבָו הָוּא ווַעַבָּדָיו: גרַבָּר יְהוָה כַיַר-משה: פּ
- וְהַבָּרָדְ לֵא יְהְיָה־עוֹד לְמַעַן תַּדַע כִּי לֵיהוֹה הָאָרָץ: ³⁰ וְאַתָּה וַעַכָרֵיך יָדַ'עִתִּי כִּי טֵרֶם תִּיְרְאוּן מִפְנֵי יְהוֹה ³¹ אֶלהִים : וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְׁעִרָה גָכֶתָה כִּי הַשְׁעִרָה ³² אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִבְעָל : וְהַחַטֵּה וְהַכָּסֶמָת לֵא גָכֵּו ³³ כִי אַפִילִת הַנָּה: וֵיַצֹּא משֶׁה מֵעָם פַּרְעָה אֶת־הָעִיר ³³ כֵּי אַפִילִת הַנָּה: וֵיַצֹּא משֶׁה מֵעָם פַּרְעָה אָת־הָעִיר

שמות טי בא

cease, and the hail shall not be any more; in order that thou mayest know how that to the LORD the earth belongeth. 30. But as for thee and thy servants, I know that ye are not yet afraid before the LORD God. 31. And the flax and the barley were smitten: for the barley was in the ear, and 32. But the wheat and the millet the flax was bolled. were not smitten: for they are late ripening.* 33. And Moses went away from Pharaoh out of the city, and spread out his hands unto the LORD: and the thunders and hail ceased, and the rain was not poured out upon the earth. 34. And when Pharaoh saw that the rain and the hail and the thunders had ceased, he sinned yet farther, and hardened his heart, he and his servants. 35. And the heart of Pharaoh remained hardened, and he did not let the children of Israel go; as the LORD had spoken by Moses.

1. And the LORD said unto Moses, Go in unto BO. Pharaoh; for I have hardened his heart. and CHAP. X. the heart of his servants, in order that I might display these my signs in the midst of them :^a 2. And that thou mayest tell in the ears of thy son, and of thy son's son, what things I have wrought in Egypt, and my signs which I have done among them; and ye shall know how that I am the LORD. 3. And Moses and Aaron came in unto Pharaoh, and said unto him, Thus saith the Eternal, the God of the Hebrews, How long wilt thou refuse to humble thyself before me ? let my people go, that they may serve me. 4. For, if thou refusest to let my people go, behold, I bring to-morrow the locusts into thy boundary. 5. And they shall cover the face of the earth, that one shall not be able to see the earth : and they shall eat the residue of that which escaped, which hath been left unto you from the hail, and they shall eat every tree which

^a HEB. "Of him," Pharaoh the king standing for the whole people.

- פַרְעֹה וַיָּאמֶר אֲלֵהֶם לְכָוּ עִבְדָוּ אֶת־יְהוָה אֱלְהֵיכֶם ַמִי וָמִי הַהְלְבִים: וַיָּאמֶר מֹשֶׁה בְּנְעָרֵינוּ וּבִזְקַנֵינוּ 9 ַנְדֵלֶךְ בְבָנֵינוּ וּבִבְנוֹתֵינוּ בְּצֹאנֵנוּ וּבִבְקָתֵינוּ נֵבֵּךְ בִי תַג־יְהוָה לְנוּ: וַיָּאֶמֶר אֲלֵהֶם יְהִי כֵּן יְהוָדה עָפָּכֶּם 10 בּאָשֶׁר אֲשַׁלֵח אֶהְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאָוּ בִּי רָאָה 11 גַגֵר פְגַיבֵם: לְא בֵׁן לְכוּ־גָא הַגְּבָרִים וָעָבְדוּ אֵרִד יְהֹלָהֹ בְּי אֹחָה אַתֶּזם מְבַקְּשֵׁים וַיְגֵרֶשׁ אֹחָם מֵאֵרז שני וַיּאמר יְהוְה אֵל־משׁר ו פְנֵי פַרָעָה ¹² D גְמָה יְיִרך עַל-אָרָץ מִצְרַיִם בְּאַרְבֶה וְיַעֵל עַל-אָרָץ מִצְרֶיִם וְיֹאַבַל' אֶת־בָל־עֵשָׁב הָאֶָרָץ אֵת כָל־אֲשֶׁר דּשְׁאִיר הַבְּרֶר : וַיֵּט משֶׁרה אֶרת־מַטֵּחוּ על־אֶרֶץ 13 השִׁאִיר הַבָּרָר : וַיָּט משֶׁרה אָרת־מַטָּ מִצְרֵּיִם וִיהוָּדוֹ נִהַג רְוּחַ-קָרִים בָּאֶֶרֶץ בָּרו-הַיָּוֹם הַהָּוּא וְכָל־הַלֵּיְלָה הַבַּקֵר הָיָה וְרוּחַ הַקּרִים נָשָׂא ארז־הָאַרְבֶה: וַיַּעַל הָאַרְבָה,על בָּל־אָרֶץ מִצְלִים 14
- ç
  ק
  ק<br
- שמות י בא

הַעֵּא הַצֹמֵח לָבֶם מִן־הַשָּׁרֶה: וּמָלְאוּ בִוּדֶניף וּבָרֵתַי

כו

groweth for you out of the field: 6. And thy houses, and the houses of all thy servants, and the houses of all the Egyptians shall be full of them; the like of which neither thy fathers, nor thy fathers' fathers have seen, since the day that they were upon the earth unto this day; and he turned himself, and went out from Pharaoh. 7. And the servants of Pharaoh said unto him, How long shall this man be unto us for a snare? let the men go, that they may serve the LORD their God: knowest thou not yet that Egypt is destroyed? 8. And Moses was brought back with Aaron unto Pharaoh; and he said unto them, Go ye, serve the LORD your God; who are they that shall go? 9. And Moses said, With our young and with our old will we go; with our sons and with our daughters, with our flocks and with our herds will we go; for we hold a feast unto the 10. And he said unto them, So be the LORD with LORD. you, as I will let you go, together with your little ones: look, surely your intentions are evil.^a 11. Not so; go now ye men,^b and serve the LORD, for this you desire; and they were driven out from Pharaoh's presence.*

12. And the LORD said unto Moses, Stretch out thy hand over the land of Egypt for the locusts, and they shall come up over the land of Egypt, and eat every herb of the earth, whatever the hail hath left. 13. And Moses stretched forth his staff over the land of Egypt, and the LORD urged an east wind over the land all that day, and all the night; and when it was morning, the east wind brought along the locusts. 14. And the locusts went up over all the land of

^a "Look, for the wrong you purpose to do is before your face to testify against you."—ONKELOS. Literally it is thus: "See, for the evil is before your face."

^a It is evident that Pharaoh in temporizing with Moses about the dismissal of the Israelites, had all along the idea of letting them go but a short distance, after which they should return; hence he averred

 ²⁰ וויחולה ארגברב פרעה ולרא שלח ארג-בגן ישראל:
 בגן ישראל:
 בגן ישראל:
 בגן ישראל:
 בויאפר יראלה אלימשה נפרה ירדל עליהשמים
 ביר חשר אריקרי מארין בעליהשמים
 ביר חשר אריקרי מארין בעליה אישרין בימים
 ביר חשר אריקרים שלשרי ניקים יויקים
 ביר אוי געלים שלשרי ניקים יויקים
 ביר אוי געלים שלשרי געלים ביקרים ווימים היים
 ביר היים שלשר געלים שלים
 ביר אוי געלים שלשרי געלים ביקרים ווימים היים
 ביר אוי געלים שלשרי געלים ביקרים געלים אישרים ביקרים געלים אישרים
 ביר אוי געלים איש ביקרים לאריקים ימים
 ביר אוי געלים ביקרים געלים אישרים ביקרים געלים ביקרים געלים ביקרים געלים אישרים ביקרים געלים אישרים ביקרים געלים ביקרים ביק

שמות י בא

Egypt, and rested in all the boundaries of Egypt; very grievous were they; before them there were no such locusts as they, and after them there will not be any such. 15. And they covered the face of the whole earth, so that the earth was darkened; and they ate every herb of the land, and all the fruit of the trees which the hail had left: and there was not left any green thing on the trees, or on the herbs of the field, through all the land of Egypt. 16. Then Pharaoh made haste to call for Moses and Aaron; and he said, I have sinned against the LORD your God, and against you. 17. And now forgive, I pray thee, my sin only this once, and entreat the LORD your God, that he may take away from me only this death. 18. And he went out from Pharaoh, and entreated the LORD. 19. And the LORD turned a mighty strong west wind, which took away the locusts, and cast them into the Red Sea; there was not left one locust in all the boundary of Egypt. 20. But the LORD hardened Pharaoh's heart, so that he did not let the children of Israel go.

21. And the LORD said unto Moses, Stretch out thy hand toward heaven, and there shall be darkness over the land of Egypt, and it shall be a darkness of the night.^a 22. And Moses stretched forth his hand toward heaven; and there was a thick darkness in all the land of Egypt three days: 23. They saw not one another, neither did they rise, any one from his place, for three days; but for all the children of Israel there was light in their dwellings.* 24. And Pharaoh called for Moses, and said, Go ye, serve the Lord;

that the children were of no use for such an expedition, and he therefore desired to retain them, as hostages for the return of the fathers.

* According to RASHI, who renders אריכש and explains "the darkness of the night shall continue into the following days." From emesh, "yesterday."

על-פַרְעָהֹ וְעַל-מִצְרַיִם אַחֲרֵי־בֶּן יְשַלֵח אָתְכֶם עַל-פַרְעָהֹ וְעַל-מִצְרַיִם אָרֶהָש אָתְכֶם מִזֶה: דַּבֶּר־ גָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלוּ אַישׁ ו מֵאַת רַעָרהוּ וְאָשָׁה גָא בְאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלוּ אַישׁ ו מֵאַת רַעָרהוּ וְאָשָׁה גַא בְאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלוּ אַישׁ ו מֵאַת רַעַרהוּ וְאָשָׁה גַא בְאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלוּ אַישׁ ו מֵאַת רַעַרהוּ וְאָשָׁה גַארַרַן הָעָם בְּעִינֵי מִצְרָיִם גַם ו הָאַיש משָׁה גָרַוֹל אָת־חֵן הָעָם בְּעִינֵי מִצְרָיִם גַם ו הָאַיש משָׁה גָרַוֹל אָת־חֵן הָעָם בְּעִינֵי מִצְרָיִם בָּט וְהָאָיש משָׁה גָרַוֹל אָרַרְקָעָר וּבְעָינֵי גַרָּלַיִם הְעָבִיים וּמֵת גַרָר בְּלֶרָה אָנִי יוֹצֵא בְּתָוֹך מִאָרָיִם: וּמֵת גַרֹ-בְכוֹר הָשָׁבְיָה מָצְרָים אַנִי יוֹצָא בְּתָוֹך מִצְרָים: וּמֵת גַל־בְכוֹר בְאָבֶרִין מַצְרַיִם מָבְכוֹר בַשְׁבָּלָה אָנָי וַיָּב

- ²⁹ וַיָּאְמֶר משֶׁרה כַּן דַבַּרְהָע לְאָ־אֹסָף עָוֹד רְאָוֹרת פַּגֶּוְדָ: גַּאַמֶר יְרֹאָוֹה אֶל־משָׁרה עוֹר גָנַע אֶחָר אָבָיא
- ²⁰ זְעָשָּׁינוּ לֵיְחָתָ ז אָָעוּינוּ ז זְנָב כָּיְנְגוּ זְלֵה זְרָשָׁר לְא הָעָשָּאַר פַּרְשָׁה כֵּי מִמֵּנוּ נִלַּח לֵשְׁבָי אָרִד זְהְנָה אֶלהֹיֵנוּ וַאָּנַחֵנוּ לְאַ־גַרַע מַה־נַּעֲבדֹ אָת־יְהוָה זי עַר־בּאַנוּ שָׁמָּה: וַיִּחַזֵּק יְרֹזֶה אֶת־לֵב פַּרְעָה וְלָא 28 אָבָה לְשַׁלְחָם: וַיִּאמֶר־לָו פַּרְעָה לֵך מַעָלֶי הִשָּמָר לְהָ אַל־תִּטָּהָ רְאַוֹת פָּנַי בִי בְיוֹם רְאָתְךָ פָנַי תָמָוּת:

אַאּנְגָם וּבְקַרְגָם יָאָג גַם־טַפְּגָם יֵרֵלך אַמָּגָם: צַיַּאַג מַשֶּׁה גַם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ וְבָחֵים וְעַלְת גם וְעָשִינוּ לֵיהוָרָה אֶלהֵינוּ: וְגַם־מִקְגַנוּ יֵרֵלך אַפָּנוּ ליי בעייל בבליק בי וויייי איני בי בי אַר

כח

only your flocks and your herds shall remain behind : even your little ones may go with you. 25. And Moses said, Even thou must give us sacrifices and burnt offerings, that we may sacrifice unto the Eternal our God. 26. And also our cattle must go with us, there shall not be left behind a single hoof, for thereof must we take to serve the LORD our God; and we know not with what we must serve the LORD, until we come thither. 27. But the LORD hardened Pharaoh's heart, and he would not let them go. 28. And Pharaoh said unto him, Get thee away from me; take heed to thyself, see my face no more, for on the day thou seest my face thou shalt die. 29. And Moses said, Thou hast spoken well, I will not see thy face again any more.

1. And the LORD said unto Moses, Yet one plague more will I bring over Pharaoh, and over Egypt; afterwards he will let you go hence: when he will let you go, he shall surely thrust you out altogether from here. 2. Speak now in the ears of the people, and let them ask every man of his neighbour, and every woman of her neighbour, vessels of silver, and vessels of gold. 3. And the LORD gave the people favour in the eyes of the Egyptians; also the man Moses^a was very great in the land of Egypt, in the eyes of Pharaoh's servants, and in the eyes of the people.*

4. And Moses said, Thus saith the LORD, About midnight will I go out in the midst of Egypt: 5. And there shall die every firstborn in the land of Egypt, from the firstborn of Pharaoh that^b is to sit upon his throne, even unto the firstborn of the maid servant that is behind the mill;

^a Although above, chap. x. 7, the servants of Pharaoh called Moses "the snare" of Egypt, they could not avoid honouring the man who was so signally favoured by the God of Israel, whose power they had felt.

^b "Who in future is to sit upon the throne of his kingdom."—ONKELOS.

⁶ וְכָל בְכָוֹר בְּהֵמֶה: וְהֵיְהֶה צְעָקָה גְרֹלֶה בְּכָל-אֵרֶץ מַצְרֵים אֲשֶׁר כָמֹהוֹ לֵא גְהְיֶתָה וְכָמָהוּ לָא תֹסְף: וּלְבַל ו בְּגַי יִשְׁרָאָל לָא יֶחֲרַץ-בָּלֶב לְשׁנוֹ לְמֵאָיש 7 וַעַר־בְּהַמֶה לְמַעוֹ הַזִרְעוּן אֲשֶׁר יַפְּלֵדה יְהוָה בִין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְיֶרְדַוּ כָל-עָבָדֶיוָדָ אֵֹלֶה אַלַי 8 וּדּלִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה' וְכָל-הָעָם אֲשֶׁר בּרַגְלֶיד וְאַחֲבִי־כֵּן אַצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם־פַּרְעָה בָּחֲרִי־ ס וַיָאמֶר יְהוָה` אָל-משֶׁה לְאייִשְׁמַע 9 : 18 אַלֵיכֶם פַּרְאָה לְמָיַען רְבָוֹת מְוֹפְתָי בְאָרֶץ מִצְרָיִם: 10 ומשֶׁרה וְאַרְהֹין עֲשֵׂוּ אֵרת-כָּל-הַמִּפְרָתִים רָזאֵלֶה לִפְנִי פַּרְעָה וַיְחַזֵּק יְהוָהֹ אֶת־לֵב פַּרְעָה וְלְא־שִׁלֵח : יִב אֶת־בְּגֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצְוֹ ויאמר ۵ יְהוֹה אֶל־משֶׁה וְאֶל־אַהֵרֹן בָּאָרֵץ מִצְרָיִם לֵאמְר: הַתְּדֶשׁ הַזֶּה לָבֶם רַאשׁ חֲדָשֵׁים רָאשון הוּא לָבֶם 2 לְחָרְשֵׁי הַשָּנֶה: הַבְּרוּ אֶל-כָל-עֲרֵת יִשְׂרָאֵל' לֵאמ'ר 3 בָּעָשָׂר לַחַדָּש הַזֶה וְיִקְחַוּ לָהֶם אֶישׁ שֶׂה לְבֵית-אָבָת שֶׁה לַבְּיִת : וְאָם־יִמְעֵט הַבּּיִת מְהְוֹת מִשֶּׁה $\mathbf{4}$ וְרָשַׁתו הוּא וּשְׁבֵנֶוֹ הַקָּרָב אֶל־בֵיהָוֹ בְּמִכְחַת נְפָשֶׁת אַיש לְפֵי אָכְלוֹ תָּכָסוּ עַל־הַשֶּה: שָׁה הָמֵים זְבָר $\mathbf{5}$ בּן־שָׁנָה יִרְזֶיָרָה לָכֶם מִן־רַזְכְבָשִׂים וּמִן־הָזָאָזָיָם תַקָּחוּ: וְהָיָה לָכֵם לְמִשְׁמֵׁרָת עִד אַרְבָּעָה עָשֵׂר יוֹם 6

שמות יא יב בא

v>

and every firstborn of beasts. 6. And there shall be a great cry throughout all the land of Egypt, the like of which hath never been, and the like of which will not be any more. 7. But against any of the children of Israel not a dog shall move his tongue, against man or beast; in order that ye may know how that the LORD doth distinguish between the Egyptians and Israel. 8. And all these thy servants shall come down unto me, and bow themselves down unto me, saying, Get thee out, and all the people that follows thee;^a and after that I will go out: and he went out from Pharaoh in a burning anger.

9. And the LORD said unto Moses, Pharaoh will not hearken unto you; in order that my wonders may be multiplied in the land of Egypt. 10. And Moses and Aaron did all these wonders before Pharaoh; and the LORD hardened Pharaoh's heart, and he did not let the children of Israel go out of his land.

CHAP. XII. 1. And the LORD spoke unto Moses and Aaron in the land of Egypt, saying, 2. This month shall be unto you the chief of months: the first it shall be unto you of the months of the year. 3. Speak ye unto all the congregation of Israel, saying, On the tenth day of this month they shall take to themselves every man a lamb for every family, a lamb for every house: 4. And if the household be too little for a lamb, then shall he take it with his neighbour who is next unto his house, according to the number of the souls; every man according to what he eats shall ye make a count for the lamb. 5. A lamb without blemish, a male of the first year shall ye have: from the sheep, or from the goats may ye take it. 6. And ye shall have it in keeping until the fourteenth day of the same

 $^{\rm a}$ HeB. "That is at thy feet," meaning, that follows where the prophet leads.

לַתָּדש הַזֶּה וְשְׁחֲטִוּ אֹתוֹ כָּל קְהָל אֲרַת־יִשְׂרָאֵל בִין קערבים: וְלָקְחוּ מִן־הַדָּם וְגָרְתנֶוּ עַל-שְׁתֵּי הַמְזוּזָת 7 וַעל־הַפַּשְׁקוֹף געל הַבָּהִים אֲשֶׁר־יְאכְלוּ אֹהָוֹ בָהֶם: וּאָכְלוּ אֶרת־הַבָּשֶׂר בַלַיִלָה הַזֶּה צְלִי־אֲש וּמַצות 8 על-מרהים יאכלהו : אַל-תאכלו ממוו לא וכשל 9 מְבָשֶׁרֹ בַּמֵּיִם כֵּי אִם־צְלִי-אֵשׁ ראשו עַל-כְּרָעָיו וְעַל־קְרְבְּוֹ: וְלְאֹ־ר־גוֹרִתִירוּ מָשֶּׁנוּ עַד־בְכֶּוֹר וְהַנֹתָר 10 ַ מִמֶּנּוּ עַד־בְּאֶר בָּאֵש תִּשְׂרֹפּוּ : וְכָּכָה תְּאכְלָוּ אֹתוֹ 11 מֶתְגיּכֶם חֲגָרִים גַעַביּיכָם בְּרָגֵיכֶם וּמַקָלְכֶם בִּיְרָכֶם וַאֲכַלְהָזֶם אֹתוֹ בְּחָפָוֹוֹן פֶסַח הָוּא לֵיהוָה: וְאָבַרְהָזִי בְאֶרִזְ־מִצְרֵיִם בַּלֵּיָלָה הַזֶּה וְהְבֵיהַי בָל־ 12 בְּכוֹר בְאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַר-בְהֵמֶה וּבְכָל־ אַלֹהֵי מִצְרֵיִם אָ*אָעָשָׂ*ה שְׁפָטִים אַגִי יְהוָה : וְהָיָה תַדָּם 18 לְכָם לְאֹת עַל הַבְּתִים אֲשֶׁר אַתֶם שָׂם וְרָאִיתִי אֶת־ הַדָּם וּפְסַחְתָּי אַלֵכֶם וְלֹא־יְהְיָה בָכֵם נָגֶרְ לְמַשְׁחִירת על בְּהַכּוֹתִי בְאֶרֶץ מִצְרָיֵם: וְהָיָה הַיּוֹם רַחַזֶה לְכָם 14 לְזִבָּרֹזן וְחַגֹּתֶם אֹרְזוֹ חַג לֵיחוֹדֶה לְדֹרַתֵיכֶּם חָפָרָת ¹⁵ עוֹלֶם תְּחָגֶחוּ: שְׁבַעֵת יָמִים מַצַוֹת תֹאבֵלוּ אַך בַּיָוֹם הַראשון תַשְׁבִיתוּ שְׂאָר מִבְּתֵיכֶם כִי ו כָל־אֹכֵל חָמֵץ וְנְכְרְרָתה הַגֶּפֶש הַהִוּאֹ מִיִשְׂרָאֵׁל מִיוֹם הָהָרָאשׁן 16 עד־נום הַישָּבִעִי : וּבַיוֹם הָרִאשוֹן מָקָרָא־לְדָש

שמות יב בא

month; and then the whole assembly of the congregation of Israel shall kill it towards evening.^a 7. And they shall take of the blood, and put it on the two side posts and on the upper door post, in the houses, wherein they shall eat 8. And they shall eat the flesh in that night, roasted by it. the fire, with unleavened bread, together with bitter herbs they shall eat it. 9. You shall not eat of it raw, nor in any wise sodden with water; but roasted by the fire; its head with its legs, and with its entrails. 10. And ye shall not let any thing of it remain until morning; and that which remaineth of it until morning ye shall burn with fire. 11. And thus shall ve eat it, with your loins girded, your shoes on your feet, and your staff in your hand; and ye shall eat it in haste, it is passover unto the LORD. 12. And I will pass through the land of Egypt in this night, and I will smite every firstborn in the land of Egypt, both man and beast: and against all the gods of Egypt I will execute judgment; I am the LORD.^b 13. And the blood shall be to you for a token upon the houses where ye are; and when I see the blood, I will pass over you; and there shall be no plague against you to destroy when I smite (others) in the land of Egypt. 14. And this day shall be unto you for a memorial; and ye shall celebrate it as a feast unto the LORD; throughout your generations, as an ordinance for ever shall ve celebrate it. 15. Seven days shall ye eat unleavened bread; but on the first day ye shall have put away leaven out of your houses: for whosoever eateth leavened bread, that soul shall be cut off from Israel, from the first day until the seventh day. 16. And on the first day there shall be a holy convocation, and on the seventh day there shall

^a HEE. "Between the two evenings," *i. c.* between the time the sun begins to decline till sunset, or "the afternoon."

^b This verse is well explained thus, "I am the Lord," I myself will

VOL. II.

- ²¹ וֹיִקְרָא מֹשֶׁה לְּכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּאׁמֶר אָלֵהֶם מְשְׁכֹּוּ וּקְחִוּ לְכָם צָּאוּ רְלַמִשְׁפְחְוֹתֵיכָם וְשֵׁחֲטָוּ מְשְׁכֹּוּ וּקְחׁוּ לָכָם צָּאוּ רְלַמִשְׁפְחְוֹתֵיכָם וְשַׁחֲטָוּ ²² הַקּפַח: וּלְלַקְחְהֶתום אָיָדַהַמַּשְׁקוֹה וּשְׁרָתֵם בַּדָּם אָלַמְשָריבַסָה וְרָהַגַּעָהֶת אָידַרַמַשִּׁקוֹה וְשִׁל־שְׁרֵתִי ²³ הַפְּמוּוּזֹרת מִן־הַדָּס אַשֶׁר בַפָּר וְאַהָת לִא הַתִצְאָוּ ²³ הַמְזוּזֹרת מִן־הַדָּס אַשֶׁר בַפָּר וְאַהָת לִיהַמַשְׁקוֹה וְאַל־שְׁרֵתִי ²⁴ אָרִים מִפְתַח־בִּירָזוֹ עַר־בְלָקר: וְעָבָר יְהוֹה לְנְגַוּ שְׁתֵזי הַמְזּוּזֹת וּפָסַח יְהוֹה עַל־הַפָּרַת וְלָא יִתֵז ²⁴ הַמַשְׁחִית לָבָא אָל־בְּהֵיכָם לְגָּוֹף: וּשְׁמַרְתָם אָרַר
- וּבּיּוֹם הַשְׁבִיעִי מִקְרָא-קדָש יִדְיְיָה לָבֶם כָּל מְלָאכָה לֹא־יֵעְשָׁה בָהֶם אַדְ אֲשֵׁר יֵאָכֵל לְבָל-גָּבָש מִלָּאכָה לֹא־יֵעָשָׁה בָהֶם אַדְ אֲשֵׁר יֵאָכֵל לְבָל-גָּבָש ¹⁷ דְקוּא לְבַדְוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם: וּשְׁמַרְהֶם אֶת־דַבִּמַצוֹת כִי בְּעָצֶם דַיוּם הַזֶּה הוֹצֵארִזי שֶׁת־הַנִים אֶת־בָּבָאוֹתֵיכֶם כִּי בְעָצֶם בַזִים וּשְׁמַרְהֶם אֶת־הַיוֹם הַזֶּה לְרֹרְתֵיכֶם מַאֶרֶץ מִצְרָים וּשְׁמַרְהֶם אֶת־הַיוֹם הַזֶּה לְרֹתִיכָם מַאֶרֶץ מִצְרָים וּשְׁמַרְהֶם אֶתרַבָּעָה מַאֶרֶץ מִצְרָים וּשְׁמַרְהֶזֶם אֶת־הַיוֹם הַזֶּה לְרֹתִיכָם בַּאֶרֶץ מִצְרָים וּשְׁמַרְהָשׁן בְּאַרְבָּעָה עָשָׁר יָוֹם לַחֹדָשׁ נְאָרָר הְעָאָרָים בָּעָרֶם יָשָׁרָעָה גַּעָרָב הְעֹאַכְרוּ מַצְרָע יָמִים שְׁאָר לְא יִמָּצֵיר בְּקְהַוּשֹׁרָת לָא הַאָּבְרָה בְּגָר בְּאָרָרָת הָאָרָיָא בַרָּרִית מַצְרָת יִשְׁרָאַל בְּגַר וּבְעָקָרָה הָאָבָין: בַרָּהוּא מַעַרַרת יִשְׁרָאֵל בַגָר וּבְאָזְרָח הָאָרָין: מּאַכְלּוּ מַצְוֹת: פּ

שמות יב בא

be a holy convocation to you; no manner of work shall be done on them, save what is eaten by every man, that only may be prepared by you. 17. And ve shall observe the unleavened bread; for on this selfsame day have I brought forth your armies out of the land of Egypt: therefore shall ve observe this day in your generations as an ordinance for ever. 18. In the first month, on the fourteenth day of the month, at even, ye shall eat unleavened bread, until the one and twentieth day of the month at even. 19. Seven days no leaven shall be found in your houses; for whosoever eateth that which is leavened, even that soul shall be cut off from the congregation of Israel, whether he be a stranger, or one born in the land. 20. Nothing that is leavened shall ye eat; in all your habitations shall ye eat unleavened bread.*

21. And Moses called for all the elders of Israel, and said unto them, Draw out and take for yourselves lambs according to your families, and kill the passover sacrifice. 22. And ye shall take a bunch of hyssop, and dip it in the blood that is in the basin; and strike the lintel and the two side posts with the blood that is in the basin; and none of you shall go out from the door of his house until the morning. 23. And the LORD will pass through to smite the Egyptians; and when he seeth the blood upon the lintel, and on the two side posts, the LORD will pass over the door, and will not suffer the destroyer to come in unto your houses to smite. 24. And ye shall observe this thing, for

do this, and not through a messenger. It must not be lost sight of that the punishment of the Egyptians and the redemption of the Israelites were to be as lessons, to both the parties affected thereby, of the greatness and the irresistible power of the Lord; hence the slaying of the firstborn was effected without the mediatorial agency of Moses even as in the other plagues; and as Pharaoh and his wise men relied upon the power of their idols, these too were overthrown in the night of the deliverance of Israel, by Israel's God.

²⁵ הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק־לְדָ וּלְבָנֶיָדָ עַר־עוֹלָם: וְהָיָה כִי־ רָדַנַאוּ אֶל־הָאָָרֶץ אֲשֶׁר יִהֵזן יְהוֹוֶה לְכֶם בַּאֲשֶׁר 26 דְבֵּר וֹשְׁמַרְהֶם אֶת־הָאַבוֹרָה הַזְאת: וְהָיֶה כִּי־יִאמְרָו 27 אַלֵּיכֶם בְּגֵיכֶם מֶה הֶעֲבוָדָה הַזָאת לָכֶם: וַאֲמַרָתֶֿם זֶבַח־פָּסַח הויא לֵירהוָה אֲשֶׁר פְּסַח עַל־בָּתֵּי בְנֵי־ יִשְׁרָאֵל` בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפָוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ ²⁸ הּצֵיל וַיָּקָד רָאָם וַיְשְׁהַחָוּוּ ווֵיֶלכָוּ וַיְאַשָּׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־משֶׁה וְאַדֶּזְרָן בָּן 29 עשוי: ם ששי וַיְהֵיו בַחֲצֵי הַלֵּיְלָה וִיהוָה הַבָּה כָלֹ-בְּכוֹר בְאָרָץ מִצְרַיִם מִבְּכָר פַרְעָה הַיּשֵׁב על־כִּסְאוֹ עַד בְּכַוֹר הַשְׁבִי אֲשֶׁר בְּבִית הַבְּוֹר וְכָל ³⁰ בְּכוֹר בְּהֵמֶ*ה: וַיָּ*קָם פַּרְעֹה לַיְּלָה הַוּא וְכָל-עָבָדִיוֹ וְכָל־מִצְרַיִם וַהְתָי צְעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרֵים בִּי־אָין ³¹ בַּיִת אֲשֶׁר אֵין-שֶׁם מֵת: וַיִקְרָא° לְמשָׂה וּלְאָהֲרֹן צַיְלָה וַיֹאמֶר קומו צְאוֹ מִתּוֹך עַמִי גַם־אַתָם גַם־בְגַי יִשְׂרָאֵל וּלְכֶוּ אַבְדָוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם: גַם־צִאוּכָׂם 32גַּם־בְּקַרְכֶם קְתֶוּ בְּאֲשֶׁר דִבַּרְתֶם וָלֵכוּ וּבְרַכְתֶם גַּם־ ארתי: והָהֶחַזַק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמֵהֵר לְשַּלְחֵם 33 אָתראָ בי אָמָרוּ כַלֵּנוּ מֵהֵים: וַיִּשָּׂא הָעָם אָת־ 34 בּצַקו שֵׁרֶם יֶחְמֶץ מִשְׁאַרֹתָם צְרָרֹת בְּשִׂמְלֹהָם אַר־ישִׁכְמָם : וּבְּגִי־יִשְׂרָאֵר' עָשָׂו כִדְבַר משֶׁר׳ 35

לב

an ordinance to thee and to thy sons for ever. 25. And it shall come to pass, when ye be come into the land which the LORD will give you, according as he hath promised, that ye shall keep this service. 26. And it shall come to pass, when your children shall say unto you, What mean ye by this service? 27. That ye shall say, It is the sacrifice of the LORD's passover, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt, when he smote the Egyptians, and our houses he spared; and the people bowed the head and worshipped. 28. And the children of Israel went away, and did as the LORD had commanded Moses and Aaron, so did they.*

29. And it came to pass at midnight, that the LORD smote all the firstborn in the land of Egypt, from the firstborn of Pharaoh that was to sit on his throne unto the firstborn of the captive that was in the dungeon; and all the firstborn 30. And Pharaoh rose up in the night, he, and of cattle. all his servants, and all the Egyptians; and there was a great cry in Egypt; for there was not a house where there was not some one dead. 31. And he called for Moses and Aaron by night, and said, Rise up, and get you forth from among my people, both ye and the children of Israel; and go, serve the Eternal, as ye have said.^a 32. Also your flocks and your herds take, as ye have said, and be gone ; 33. And the Egyptians were urgent and bless me also. upon the people, to make haste to send them away out of the land; for they said, We shall all be dead men. 34.And the people took their dough before it was leavened, their kneading-troughs being bound up in their clothes upon their shoulders. 35. And the children of Israel did according to the word of Moses; and they asked of the

^a "Let all be as ye have spoken, even the cattle ye asked of me for sacrifices take, and only pray for me, for I too am firstborn."—RASHL

⁴¹ מַאָּוֹת שָׁנָה : וַיְהִי מִמַץ שְׁלשִים שָׁנָה וְאַרְבָּע מֵאָוֹת שָׁנָה וַיִּהִי כְּעָצֶם הַיָּוֹם הַזֶּה יָצְאָוּ כְּל־צָבְאוֹת יְהוָה שָׁנָה וַיִּהִי בְעָצֶם הַיָּוֹם הַזֶּה יָצְאָוּ כָּל־צָבָאוֹת יְהוָה ⁴² מַאֶּרֶץ מִצְרָים : לְיָל שָׁמֶרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאָם מַאֶּרֶץ מִצְרָים הְוּא-הַלַיְרָלה הַזֶּה לֵיהוֹה שָׁמֶרִים

לא חַמֵץ בּי־גְּרְשַּוּ מִמִּצְרַיִם וְלָא יְבְלוּ לְהָתְמַחְמֵהַ וּמוּשַב בְּנֵי יִשְׁרָאֵׁל ⁴⁰ וְגַם־צַדָרה לְא־עָשָׁוּ לָהֶזם: וּמוּשַב בְּנֵי יִשְׁרָאֵׁל אָאָשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרֵיִם שְׁרֹשִים שׁנָּה וְאַרְבָּע ⁴¹ מאות שנה: ויהי מהי שלשים שנה ואַרבּע מאות

³⁷ וַיִּסְעָוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵר מֵרַעְמְסֵס סְכָתָה כְּשֵׁש־מֵאוֹת ³⁸ אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַר מִטָּף: וְגַם־עָרֶב רָכ ³⁹ עָלֶה אָתֶם וְצָאו וּבָלֶר מִקְגֶה כָּבֵר מִאִד: וַיֹאפֿוּ

אֶת־דַקּצֹק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרָיִם עֶגְת מַצוֹת כִי

ַוְיִשְׁאַלוּ מִמּצְרַיִם כְּלֵי־בֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלְוֹת: וִידּעָה נָהַן אֶת־חֵן הָעָם כְּעִינֵי מִצְרַיִם וַיַשְׁאָלָוּם וַיִּבַּצְלְוּ אֶת־מִצְרַיָם: פּ

שמות יב בא

לג.

Egyptians vessels of silver, and vessels of gold, and garments. 36. And the LORD gave the people favour in the eyes of the Egyptians, so that they gave unto them such things as they required; and they emptied out Egypt.

37. And the children of Israel journeyed from Rameses to Succoth, about six hundred thousand men on foot, beside children. 38. And a mixed multitude went up also with them; and flocks, and herds, very much cattle. 39. And they baked of the dough, which they brought forth out of Egypt, unleavened cakes, for it was not leavened; because they were thrust out of Egypt, and could not tarry, neither had they prepared any provisions for themselves. 40. Now the time of the sojourning of the children of Israel, which they dwelt in Egypt, was four hundred and thirty years. 41. And it came to pass at the end of the four hundred and thirty years, even the selfsame day it came to pass, that all the hosts of the LORD went out from the land of Egypt. 42. A night to be observed^a was this unto the LORD to bring them out from the land of Egypt: this is that night holy to the LORD, to be observed by all the children of Israel in their generations.

43. And the LORD said unto Moses and Aaron, This is the ordinance of the passover: No stranger shall eat thereof. 44. But every man's servant that is bought for money, when thou hast circumcised him, then shall he eat thereof. 45. A foreigner and a hired servant shall not eat thereof. 46. In one house shall it be eaten; thou shalt not carry forth aught of the flesh abroad out of the house; and no bone shall ye break thereof. 47. All the congregation of Israel shall prepare it. 48. And when a stranger shall so-

^a "Which the Lord watched and looked for to fulfil his promise to bring them out of the land of Egypt."-RASHI.

ֶבֶּםַח° לִיהוָה הִמָּוֹל לַוֹ כָל־זָבָר וָאָוֹ יִקְרַב לֵעשׁתו וְדָזֶיָה בְּאֶזְרַח הָאֶכֶץ וְכָל-עָרֵל לֹא־יָאכַל בְּוֹ 49 התורה אַהֶרת יָהְיָה לֵאָזְרָח ולַגֶר הַגָּר בְּתוֹכָכֵם: <u>וַיַּעשוּ כַּל־בָּגֵי יִשְׂר</u>ָאֵל כַאָשֶׁר צְוָה יִהוְה אֵת־משֵׁה <u>ניִד</u>ָּי ואת־אהרן כן עשו: 51 D בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְדּוֹה אֶרת-בְּנִי יִשְׂרָאֵל יַגַ מַאֶרָץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹהָם: שביעי 5 וּיְדַבֶּר יְהוָה אֶל־משֶׁה לֵאמְר: קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פּאֶר כָּל־רָרֶשִם בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַרְהַמֶה לִי הְוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶלֹּהָעָם זָכֿוֹר אֶת־הַיָּוֹם הַזֶה 3 אַשֶּׁר יְצָארֶתם מִמִּצְרַיִם מִבֵּירת עָבָרִים כִּי בְּחָזֶק יָד דאוציא יְהוֶה אֶרְגֶם מִזֶה וְלָא יֵאָבֵל חָמֵץ: בַּיָּוֹם אַרֶּזָם וְצְׁאָים בְּחֻדֶ*שׁ* הָאָבְיב: וְהָיָה בִי־ יְבִיאֲךָ יְהוֶדה אֶל־אֶתֶרִץ הֵבְגֵעַנִי וְהַחִרָּתי וְהָאֱמוִי וְהַחִוּי וְהַיְבוּהִי אֲשֶׁר גִשְׁבַע לַאֲבוֹהֶיהָ לֵהֶ אֶרֶץ זָבָת חָלֶב וּרְבָ׳ש וְעָבַרְתָּ אֶת־הָעֲבֹדָה הַזָאת בַּחְרֵש הַוֶּרֵה: שָׁבַעָרת יָמֵים רתאכל מַצָּת וּכַיוֹם 6 הַשְׁבִיעִי חַג לֵיחוֹה: מַצוֹר־ל יֵאָכֵל אָרָת שְׁבַעָרת $\overline{7}$ הַיָּמֶים וְלֹא־יֵרָאָה לְךָ חָמֵץ וְלֹא־יֵרָאָה לְךָ שְׂאָר ַבְּכָל־נְרֶכֶלה : וְהַנֵּרְהָ, לְבִנְדֶ בַּיָּוֹם הַהָוּא לֵאמֶר 8 בַעַכוּר זֶה עַשָּׁרה יְהוֶה לִי בְצֵארֶגי מִמִּצְרֵים:

journ with thee, and will prepare the passover to the LORD, let all his males be circumcised, and then let him come near and prepare it, and he shall be as one that is born in the land; but no uncircumcised person^a shall eat thereof. 49. One law shall be to him that is homeborn, and unto the stranger that sojourneth among you. 50. And all the children of Israel did so; as the LORD had commanded Moses and Aaron, so did they.

51. And it came to pass the selfsame day, that the LORD did bring forth the children of Israel out of the land of Egypt by their armies.*

1. And the LORD spoke unto Moses, saying, CHAP. XIII. 2. Sanctify unto me all the firstborn, whatsoever openeth the womb among the children of Israel, both of man and of beast; it is mine. 3. And Moses said unto the people, Remember this day, on which ye came out from Egypt, out of the house of bondage; for by strength of hand the LORD brought you out from this place: and no leavened bread shall be eaten. 4. This day come ye out, in the month Abib. 5. And it shall be, when the LORD doth bring thee into the land of the Canaanites, and the Hittites, and the Amorites, and the Hivites, and the Jebusites, which he swore unto thy fathers to give thee, a land flowing with milk and honey, that thou shalt perform this service in this month. 6. Seven days thou shalt eat unleavened bread, and on the seventh day shall be a feast to the LORD. 7. Unleavened bread shall be eaten these seven days; and there shall not be seen with thee any leavened bread, neither shall there be seen with thee any leaven in all thy boundaries. 8. And thou shalt tell thy son on that day, saying, This is done because of that which the LORD did unto me when I came forth out of Egypt.

^a This includes even an uncircumcised Israelite.

ּ לְמְוֹעַרֶה מִיָּמֵים יָמֵימָה : ¹¹ וְהָיָּדָה בְּי־יְבְאָדָ יְהוָה אֶר^{ָז}-אָרָץ הַכְ<u>גְ</u>עַני כַאֲשֶׁר ּגִשְׁבַּע לְהָ וְלַאֲבֹהֶיָה וְנְהָגָה לָהְ: וְהֵעַבַרְהָ כָל־פֶּטֶר־ 12 ֶרֶחֶם לֵיהוֹגֶה וְכָל־פָּמֶר י שֶׁגֶר בְּחֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ ¹³ הַזְכָרֵים לֵיהוָה : וְכָל־פֵּשֶׂר חָמוֹר הִפְתֵּה בְשֶׂה וְאָם־ לא תפְדֶה <u>ו</u>ערפְתֶוֹ וְכֹּל בְּכָוֹר אָדֶם בְּבָנֶיך תִפְדֶה **:** אַ וְדָיָה כִי־יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר לִאמִר מַה־זֵאת וְאָמַרְתָ אַלָּיו בְּחַוֶּק יָר הוֹצִיאָנוּ יְהוֶה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית ¹⁵ עַבָּדִים: וַיְהִי בִי־הִקְשֶׁרו פַּרְעָה לְשֵׁלְחֵנוּ וַיַהֲרֹג יְתוֹדָה כָּל-בְּכוֹר בְּאָָרֶץ מִצְרַיִם מִבְכָר אָדָם וְעַר-ְבְּכַוֹר בְּהֵמֶֶה עַל־בֵּן אֲנִי זֹבֵׁחַ לֵיהוָה כָּל־פָּטֶר וֶהֶחָ ¹⁶ הַזְּבָרִים וְבָל־בְּכִוֹר בְּנֵי אֶפְהֶה: וְהָיָה לְאוֹרד עַל־ יָרְבָה וּלְטוֹטָפְרֹת בִין עֵינֶיָך כֵּי בְחָזֶק יָד הוֹצִיאֵנו וַיִהִי בִּשְׁלֵח פַּרעה 17 יהוֶה מִמְצְרָיִם: D אָרד־הָעָם וְלֹא־נָחֵם אֶלהֿים ֶדֶרֶךְ אֶרֶץ פְלִשְׁהִיים כִּי קָרוֹב הֶוּא כֵי ו אָמֵר אֱלוֹזִים כָּזְינָחֵם הָעָם 18 בּרְאֹתֶם מִרְלחָמָה וְשֶׁבוּ מִצְרָיְמָה: וַיַּמֵּב אֱלהָים 18 אָת־הָעֶם דֶּרֶךְ הַאִּדְבֶּר יַם־סְוּף וַחֲמָשָׁים עַלּוּ בְנֵי־ * מפטיר

שמות יג בשלח 9 וְדָיָה לְדָ לְאוֹת עַל־יֶדְדָ וּלְזִכָרוֹן בֵּין עֵינֶיה לְמַעַן

התקוה התוברת יהוה בפיר כי ביר חוקה הוצאר

ידוֹה מִמִּצְרֵים: וְשָׁמַרְהֶ אֶרת-הַחָקָה הַזָארת 10

לה

9. And it shall be unto thee for a sign upon thy hand, and for a memorial between thy eyes, in order that the law of the LORD may be in thy mouth; for with a strong hand hath the LORD brought thee forth out of Egypt. 10. And thou shalt keep this ordinance in its season from year to year.

11. And it shall be when the LORD doth bring thee into the land of the Canaanites, as he hath sworn unto thee and to thy fathers, and give h it to thee, 12. That thou shalt set apart all that openeth the womb unto the LORD; and every firstling that cometh of a beast which thou shalt have, the males, shall belong to the LORD. 13. And every firstling of an ass thou shalt redeem with a lamb; and if thou wilt not redeem it, then thou shalt break its neck: and all the firstborn of man among thy children shalt thou redeem.* 14. And it shall be when thy son asketh thee in time to come, saving, What is this? that thou shalt say unto him, By strength of hand the LORD brought us forth out of Egypt, out of the house of bondage: 15. And it came to pass, when Pharaoh obstinately refused to let us go, that the LORD slew all the firstborn in the land of Egypt, both the firstborn of man, and the firstborn of beast; therefore do I sacrifice to the LORD all that openeth the womb, being males; but all the firstborn of my children I redeem. 16. And it shall be for a sign upon thy hand, and for frontlets between thy eyes; that by strength of hand the LORD brought us forth out of Egypt.

BESHALLACH. 17. And it came to pass, when Pharaoh had let the people go, that God did not lead them the way of the land of the Philistines, because it was near; for God said, Lest peradventure the people repent when they see war, and return to Egypt: 18. But God led the people about, by the way of the wilderness to the Red sea: and the children of Israel went up armed out

יוֹםָף אַמְּוֹ בִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִיַע אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לֵאמׂר פָּלָד יִפְקָד אֶלהִים אֶתְכֶם וְהֵעַלִיתֶם אֶת-עַצְמֹתֵי ²⁰ מָזֶה אִרְתְכֶם: וַיִּסְעָוּ מִסְכְרֹת וַיִּחֲנָוּ בְאֵרְתם בִּקְצֵה 21 דַהַמִּרְבָּר: וַיהוָה הֹלֵךְ לִפְגֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמָּוּר עָנָן לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ וְלַיְלָה בְּעַמָּוּר אֵש לְהָאֵיר לָהֶם לא יוֹמָם אַיָרָה: לא יָמָיש עַפַּוּר הָעָנָן יוֹמָם 22 לָלֶכָרת יוֹמָם וָלָיֶלָה: לא וְעַמָּוּר הָאֵשׁ לֵיְלָה לִפְנֵי הָעָם: 5 ַנִיְדַבֵר יְהוָה אֶל-מ*שֶׁה לֵ*אמְר: דַבֵּר[~]אֶל-בְגַיַ יִשְׂרָאֵל וְיָשֶׁבוּ וְיַחֲנוֹ לִפְנֵי פֵי הַחִירֹת בֵּין מִוְדְל וּבֵין הַיֶם לִפְנֵי בַעַל צְפֹן נְכְחָוֹ הַתְחָנָוּ עַל-הַיָם: וְאָמֵר פַּרְעָה לְבְנֵי 3 יִשְׂרָאֵל נְכָכִים הֵם בָּאֶרָץ סַגַר עַלֵיהֶם הַמִּרְבָּר: וְחַזַקְתֵּי אֶרּג־לֵב־פַּרְעָה וְרָדֵף אַחֵרִיהֶם וְאָבָבְדָה 4 בּפַרְעָה וּבְכָל-חֵילוֹ וְוֶרְעָוּ מִצְרַיִם כִי־אָבָי יְהוֶדָּ <u>וַיַּע</u>שוּיבּן: וַיָּגַּד לְמֶלֶך מִצְרִים כִי בָרָח הָעָם וַיָּהַבֶּך $\mathbf{5}$ רַלַב פַּרְעָה <u>וו</u>עַבָדיוֹ אֶל־הָעָם ויִאמְרוֹ מַה־זַאר**ת** עשינו ביישלחנו אָרעישָראאל מעברנו: וויאסר 6 אֶרת־רִכְבָּוֹ וְאֶת־עַמָּוֹ לָקָח עַמָּוֹ: וְיָלֵח שֵׁש־מֵאָוֹרת 7 ָרָכָב בָּחוּר וְכָל רָכָב מִצְרָיִם וְשָׁלִשָם עַל-כָּלְו וּיְחַזַק יְהוָה אֶת-בלָב פַּרְעָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְהָף 8 אַחַרֵי בְּגֵי יִשְׂרָאֵל וּבְגֵי יִשְׂרָאֵל וֹצָאִים בּיֵר רָמָה

שמות יג יר בשלח

¹⁹ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיַּקַּח משֶׁה אֶת-עַצְמָוֹר*ת*

of the land of Egypt. 19. And Moses took the bones of Joseph with him; for he had caused the children of Israel to swear, saying, God will surely visit you, and ye shall then carry up my bones away hence with you. 20. And they took their journey from Succoth, and encamped in Etham, at the edge of the wilderness. 21. And the LORD went before them by day in a pillar of cloud, to lead them the way; and by night in a pillar of fire, to give light to them; that they might go by day and by night: 22. He took not away the pillar of cloud by day, nor the pillar of fire by night, from before the people.

1. And the LORD spoke unto Moses, saying, CHAP. XIV. 2. Speak unto the children of Israel, that they turn back and encamp before Pi-hachiroth, between Migdol and the sea, over against Baäl-zephon: opposite to this shall ye encamp by the sea. 3. And Pharaoh will say of the children of Israel, They are entangled in the land, the wilderness hath shut them in. 4. And I will harden the heart of Pharaoh, that he shall follow after them; and I will be honoured on Pharaoh, and on all his host; and the Egyptians shall know that I am the LORD; and they 5. And it was told to the king of Egypt that the did so. people had fled; and the heart of Pharaoh and of his servants was turned against the people, and they said, What is this which we have done, that we have let Israel go from serving us? 6. And he made ready his chariot, and took his people with him. 7. And he took six hundred chosen chariots, and all the chariots of Egypt, and captains^a over every one of them. 8. And the LORD hardened the heart of Pharaoh, king of Egypt, and he pursued after the children of Israel; and the children of Israel went out with a

^a "Those that fought in chariots upon all."—ARNHEIM. VOL. II.

- ְבְּגֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִקָעוּ : וְאַתָּׁח חָרָם אֶת־מַטְּדָ וּנְטֵָח 16 אֶרת־יָדֶרָ עַל־הַיָם וּבְקַעָתוּ וְיָבָאוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵל בְתוֹך זי הַיָם בַיַבְּשֶׁה : וַאֵּגִי הִנְגֵי מְחַזֵק אֶת־לֵב מִצְרֵיִם וְיָבָאוּ אַקַעַריאָם וָאָבֶבְרָה בְפַרְעָה וּבְכָרִש'-חֵיליו בְרִכִבּוֹ 18 וְבְפָרְשֵׁיו : ווְדְעָוּ מִצְרֵיִם כִי־אָגֵי יְהוֹוֶה בִהְכֵבְרֵי
- לבם ואהם החרשון: שלישי פ ד ויאָאֶר יְהוָה אֶל־משֶׁה מַה־תִצְאָק אֵלָי דַבֵר אָל־
- 11 יְהוֹןְה: וַיְאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַחַמְבְּלֵי אֵין־קְבָרִים (בְמִצְרַיִם לְקַחְרֶתנוּ לָמָוּת בַמִּרְבֶר מַה־זֹאת עָשִית ינו לְהוּצִיאָנוּ מִמִצְרָיִם : הָלֹא-זֶרָה הַדְּבָר אֲשֶׁר דּבַּרְנוּ אֵלֶיָך בְמִצְרַיִם לֵאמֹר חֲדֵל מְמֶנוּ וְנְעַבְדָה אֶת־מִצְרֵים כַי טוֹב לְנוֹ עַבָּד אֶת־מִצְרֵים מִשָּתֵנוּ 13 בַמִּרְבָר: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁרה אֶלירדָזֶעָם אַלידִייָרָאוֹ הרעיצבו וראו ארעישוערע יהוה אישרייעשה לָכֶם הַיָּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֵם אֵת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לָא 14 העֹפֶפּוּ לְרָאֹהֶתם אוֹר עַר־עוֹלֶם: יְהוָדָה יִלָחֵם
- בְנֵי־יִשְׁרָאֵל אֶר*ת-גֵע*יגֵידָּזם וְרָזגֵח מִצְרַיִם ו נ<u>ֹקַע</u> אַחַרֵיהָם וַיִיִרְאוֹ מְאֹד וַיִצְעָקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אָל־
- 9 וַיִרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיֵּשֶׂיגוּ אוֹרָגם חֹנֵים עַל־ הַיָּם בָּל-סוּס רָכָב פַּרְעָה וּבָּרָשָׁיו וְחֵילֶו עַרַ-פּי ים הַקרִיב וַיִשְׂאוֹ וּפַרְעָה הִקְרֵיב וַיִשְׂאוֹ 10 הַקרִיב וַיִשְׂאוֹ

שמות יד בשלח

÷

high hand.* 9. And the Egyptians pursued after them, and they overtook them encamping by the sea, all the horses and chariots of Pharaoh, and his horsemen, and his armv, beside Pi-hachiroth, before Baäl-zephon. 10. And when Pharaoh drew nigh, the children of Israel lifted up their eyes, and behold, the Egyptians were marching after them, and they were greatly afraid; and the children of Israel cried out unto the LORD. 11. And they said unto Moses, Is it because there were no graves in Egypt, that thou hast taken us away to die in the wilderness? what is this which thou hast done to us, to bring us forth out of Egypt? 12. Is not this the word that we spoke unto thee in Egypt, saying, Let us alone, that we may serve the Egyptians? for it is better for us to serve the Egyptians than that we should die in the wilderness. 13. And Moses said unto the people, Fear ve not, stand still, and see the salvation of the LORD, which he will do for you to-day; for as yea have seen the Egyptians to-day, ye shall not see them again any more for ever. 14. The LORD will fight for you, and ye shall hold your peace.*

15. And the LORD said unto Moses, Wherefore criest thou unto me? speak unto the children of Israel, that they go forward: 16. But do thou lift up thy staff, and stretch out thy hand over the sea, and divide it; and the children of Israel shall go on dry ground through the midst of the sea. 17. And I, behold, I will harden the heart of the Egyptians, and they shall follow them: and I will get myself honour on Pharaoh, and on all his host, on his chariots, and on his horsemen. 18. And the Egyptians shall know that I am the LORD, when I have got myself honour on

^a The word אשר has been rendered as though it were כאשר, "in the manner that;" in this sense the prophecy has been literally fulfilled, which would not be, if we render it, "the Egyptians whom ye see."

יְהּנָה גִּרְתָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם: פֿ רביע 26 וַיָּאָמֶר יְהּנָדה אֶל־מּשֶׁה נְמֵה אֶרּדְיָדְךָ עַל־הַיֶם 17 וְיָשֶׁבוּ הַפַּיִּים עַל־מִצְרַיִם עַל־רִכְבָוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו: 27 וְיָשֶׁבוּ הַפַּיִּם עַל־מִצְרַיִם עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנָוֹת 28 יְהוֶה אֶת־מִצְרַיִם בְתוֹך הַיָם: וַיָּשֶׁבוּ הַפַּים וַיְכַסָּו אֶתּ־רְהָרֶכָב וְאֶרַז-הַפָּרָשִׁים לְכַל חֵיל פַרְעָה

רּבְבָרְשָׁיו: וּבְבָּרָשִׁיו: הָבְבָּרָשִׁיו: 19 בְּבַּרְשׁיו בְּבָבָרָשִׁיו 19 הַהֹּצֵהְ לִפְגֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵׁל וֵיָלֶהְ מֵאַחֲבִיהֶם וַיִּפָּע ²⁰ עַכּוּר הָעָנוֹ מִפְנֵיהֶם וַיָּעַמִר מֵאַחָרֵיהֵם: וַיָּבֿא בֵין ו ַמְחַגָּה מִצְרִיִם וּבֵין מֵחָגַה יִשְׂרָאֵל וַיְהֵי הֶעָנָן וְהַחֹשֶׁרָ ַנְיָאֶר אֶת־הַלְיָלָה וְלְא־קָרָב זֶהָ אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיָלָה: 21 ווֹט משה אֶת־יָרוֹ עַל־הַיָם וויוֹלֶך יְהוֹוָהו אֶת־הַיָם ַבְּרוּחַ קָרָים עַזָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־הַיָם לֶחָרָבָה 22 וַיָּבְקְעַוּ הַמָּיִם : וַיָּבְאוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֶל בְּתוֹךְ הַיָם בַּיַבְשָׁה 23 וְהַאַיִם לְהֶם חוֹמָה מִימִיגָם וּמִשְׁמֹאלְם: וַיִרְדְפָו מִצְרַיִם וַיָּבָאוּ אָקחַריהָים כָּרֹ סַוּם פַּרְעָה רִכְבָּוֹ יּבְּלֶת הַבֹּאֶר הַיָּם : וַיְהִי בִּאַשְׁמֵוֶת הַבֹּאֶר וַיַשְׁכָן 🛙 יְדּוֹה אֶל־מַחַגֵה מִצְרֵיִם בִּעַמִוּר אֲשׁ וַעָנָן וַיָּהָם אֵת ²⁵ מִחֲגֵה מִצְרָיִם: וַיָּסַר אֵת אֹפַן מַרְכָבֹתֶיו וַיַנְדְ־זגֵהוּ ²⁵ בּכְבֵדֶרת וַיָּאמֶר מִצְרַיִם אָנוֹסָה מִפְנֵי יִשְׂרָאֵל כִי ַיִהוָּה גִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם: פ רביעי

שמות יר בשלח

39

Pharaoh, on his chariots, and on his horsemen. 19. And the angel of God, that went before the camp of Israel, removed and went behind them; and the pillar of cloud removed from before them, and stood behind them : 20.And it came between the camp of the Egyptians and the camp of Israel; and it was a cloud and darkness to them, but it gave light by night to these: and the one came not near the other all the night. 21. And Moses stretched out his hand over the sea; and the LORD drove the sea with a strong east wind all that night, and made the sea dry land, and the waters were divided. 22. And the children of Israel went into the midst of the sea upon the dry ground: and the waters were a wall unto them on their right hand, and on their left. 23. And the Egyptians pursued, and went in after them, all Pharaoh's horses, his chariots, and his horsemen, to the midst of the sea. 24. And it came to pass in the morning watch, that the LORD looked unto the camp of the Egyptians with the pillar of fire and of the cloud, and brought into confusion the camp of the Egyptians, 25. And he took off the wheels of their chariots that they drove them heavily; and the Egyptians said, Let us flee from the face of Israel; for the LORD fighteth for them against the Egyptians.*

26. And the LORD said unto Moses, Stretch out thy hand over the sea, and the waters shall return over the Egyptians, over their chariots, and over their horsemen. 27. And Moses stretched forth his hand over the sea, and the sea returned when the morning appeared to its strength; whilst the Egyptians were fleeing against it; and the LORD overthrew the Egyptians in the midst of the sea. 28. And the waters returned, and covered the chariots, and the horsemen of all the host of Pharaoh that came after them 29 וּבְנֵי יִשְׂרָאֶל הָלְכָוּ בַיַבָּשֶׁה בְתַוֹך הַיֶם וְהַאֵּיִם לָהֶם 29

הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בַּיֶם לְאֹינִשְׁאָר בָּהֶם עַר־אָחָר:

³⁰ חֹמָה מֵימִיגָם וּמִשְׂמֹאלֶם: וַיוֹשַע יְהוָה בַּיִוֹם הַהָוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַדַ מִצְרֶיִם וַיַּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם אָת־יִשְׁרָאַל 31 מֶת עַל-שְׁפָת הַיָּם: וַיִּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת-הַיָּד הַגְּרֹלָה אַשֶּׁר עָשָׂה יְהוָה` בְמִצְרֵיִם וַיִיְרָאָוּ הָעָם אֶת־יְהוְדָ <u>ויא</u>מינו בַיהוָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ : 5 ^{אַן} אָז יָשִׁיר־משָׁד־° וּכְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶר**ּת־הַשִּירֶה הַזּא**ָת לֵיהוָה ווִאמְרוּ לֵאמֶר אָשֵׁירָה לֵיהוָה כִי־גָאָה גָאָה פוּם וְרְכָבוֹ רָמֶרה בַיָּם: עַזֵּי וְזִמְרָרג יָה וַיְהִי־לִי $\mathbf{2}$ לישוּערד זה אלי ואינהו אלהי אבי ואריםמירו: יְהוָה אֵיש מִלְחָמֶה יְהוָה שְׁמִוֹ : מַרְכָבָת פַּרְעָה $\frac{3}{4}$ וְחֵילִוֹ יְרָה בַּיֶם וּמִבְחַר שֶׁלִשָּׁיו טָבְעוּ בְיַם-קוּף: $\frac{5}{6}$ הַהֹאָרת יְבַקַּיֶמוּ יְרְרָוּ בִמְצוֹלָוֹת כְמוֹ־אָבֶן: יְמֵינְךָ יְהוֹה נֶאְדָרָי בַּכָּחַ יְמִינְךָ יְהוֹוָה תִּרְעֵץ אוֹוֵב: וּבְרָב 7 ּגְּאְוֹנְדָ הַזְהַרָם קָמֵידָ הְשַׁלַח` חֲרַנְדָ יְאֹכְלֵמוֹ כַקַ*קׁש*י וּרְרַוּחַ אַפֶּידָ נָגֶעַרְמוּ לַיִם נִצְבָוּ כְמוֹ־גָד גְזְלֵים הָקְפָאָוּ 8 הְהֹמָת בְּלֶביָם: אָמָר אוֹיֶב אֶרְדְׂף אַשִּׂיג אָחַלֵּק 9 שָׁלֶל תִּמְלָאֵמוֹ גַפְשִׁי אָרֵיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדְי:

נּ עַשָּׁפְהָת בְרוּחַהָ כָקָמוֹ יֶהֵם צְּלְלוּ בְעוֹפֶׁגֶת בְּמָיִם 10 צורת כתיבת השירה עם הפסוקים לפניה ולאחריה תניצא בסוף הספר into the sea: there remained not of them even one. 29. But the children of Israel walked upon dry ground in the midst of the sea; and the waters were unto them a wall on their right hand, and on their left. 30. Thus the LORD saved Israel on that day out of the hand of the Egyptians; and Israel saw the Egyptians dead upon the shore of the sea. 31. And Israel saw that great work which the LORD had done upon the Egyptians: and the people feared the LORD, and believed in the LORD, and in Moses his servant.

1. Then sang Moses and the children of Israel CHAP. XV. this song unto the LORD, and thus did they say, I will sing unto the LORD, for he hath triumphed gloriously: the horse and his rider hath he thrown into the sea. 2. My strength and song is the LORD, and he is become my salvation: he is my God, and I will declare his praise,^a the God of my father, and I will exalt him. 3. The Eternal is the lord of war; the Eternal is his name. 4. The chariots of Pharaoh and his host hath he hurled into the sea; and his chosen captains are sunk in the Red Sea. 5. The depths have covered them; they went down to the bottom as a stone. 6. Thy right hand, O LORD, is become glorious in power; thy right hand, O LORD, hath dashed the enemy. 7. And in the greatness of thy excellency thou hast overthrown those that rose up against thee; thou didst send forth thy wrath, it consumed them as stubble. 8. And with the breath of thy nostrils the waters were heaped together, the floods stood upright as a wall; congealed were the depths in the heart of the sea. 9. The enemy said, I will pursue, I will overtake, I will divide the spoil; my desire shall be satisfied upon them; I will draw my sword, my hand shall destroy them. 10. Thou didst blow with thy wind, the sea covered them: they sunk as lead in mighty

^a Others translate: "I will build him a habitation."

בַיַּבָּשָׁה בִּתְוֹך הַיָּם: ²⁰ וַהַקַח מִרְיָם הַגְּבִיאָה אֲחַוֹת אַהֲרֶין אֶת-הַהָּוֹף בְיָדֶה וַתַגַאָן כָל-הַנָשִׁים אַקְחֵלִיהָ בְּרֶגפִים וּבִמְחֹלְוֹת: וַהַען כָלהָם מִרְיָם שֵׁיָרוּ לֵיהוָה כִי־גָאָה גָאָה 21 ויסע יִם וְרֹכְבְוֹ רָמָה בַיָם **:** D 22משֶׁה אֶרת־יִשְׂרָאֵר' מִיַם־סוּף וַיֵּצְאָוּ אֶר'-מִרְבַּר־ שׁוּר וַיֵּדְלֹכָוּ שְׁלְשֶׁת-יָמֵים בַּמִּרְבָּר וְרֹא-מָצָאוּ 23 מָים : וַיָּבַאוּ מָרֶתה וְלֵא וְבְרֹוּ לִשְׁתְוֹת מַיִּם מִמְּרָה כִּי מָרֵים הֵם עַרֹּלַ-כֵּן הֶרָא־שְׁמָה מָרָדה:

בַּקּדֵשׁ נוֹרֵא רִתהִלְוֹת עַשֵּׁה פֵּלֵא: נָטִירָג יִמֵינָדֶ יּתַבְלָאֵמוֹ אָרֶץ: נָחֵיתָ בְחַסְדְךָ עַם־זֵוּ נָאֶלְתָ גַהַלְתָ בְעַזְהָ אֶל-נְגָה קַרְשֶׁה: שְׁמְעַי עַמָּים יִרְגָזֶוּן חֵיל אָחַו 14 ּיְשְׁבֵי פְּלֵשֶׁת : אָז נִבְהֲלוֹ אַלּוּפֵי אֶלוֹם אֵילֵי מוּאָב 15 יִאֹחֲזֵמוֹ רֶעָר נָמֹגוּ כָּל יִשְׁבֵי כְנָעַן: הִפֹּל עֲלֵיהֶם 16 אַיַשְּׁרָה וָפַּחַר בְּגִרְל זְרְוֹאָה יִדְמַוּ בָּאָבָן עַרביַאַבָר זי עַמְדָ יְדעָר עַר-יֵעָבִר עַם-זָוּ קָנְירָת : רְתָבָאָמוֹ 17 וִרִזּטָאַמוֹ בְּהַר נַחָלֶחְהָ מָכָּוֹן לְשִׁבְתְךָ פָּאַלְהָ יְהוָה : מִקְרָש אֲרֹנָי כְוֹנָנָוּ יְדֵיך: יְהוֹה ו יִמְלְךָ לְעֹלָם וָאֵר 🕯 ַרָּי בָא[ָ] סוּם פַּרְעָה בְּרִכְבָּו וּבְפָּרָשִׁיוֹ בַּיָּם וַיָּשָׁב רַ **1**9 יְהֹנֶה עֲרֵהֶהֶם אֶתּרַמֵּי הַיֶּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֶר הָזְלְכָו

שמות טו בשלח

אַדִירִים: מִי־כָמָכָה בָאַלִם יְחוָה מִי כָמָכָה גָאְדָר

11

waters. 11. Who is like unto thee, O LORD, among the mighty? who is like thee, glorious in holiness, fearful in praises, doing wonders? 12. Thou stretchedst out thy right hand, the earth swallowed them. 13. Thou leadest forth in thy mercy the people thou hast redeemed: thou guidest it in thy strength unto the habitation of thy holi-14. Nations hear and tremble: sorrow seizes the ness. inhabitants of Palestine. 15. Then were troubled the dukes of Edom; the mighty men of Moab, trembling shall seize them; faint-hearted shall become all the inhabitants of Canaan. 16. Fear and dread shall fall upon them; by the greatness of thy arm they shall be still as a stone; till thy people pass over, O LORD, till the people pass over, which thou hast purchased. 17. Thou shalt bring it in, and plant it in the mountain of thy inheritance, the place, O LORD, which thou hast made for thy residence, the sanctuary, O LORD, which thy hands have established. 18. The LORD shall reign for ever and ever. 19. For the horse of Pharaoh went in with his chariots and with his horsemen into the sea, and the LORD brought again upon them the waters of the sea; but the children of Israel went on dry ground through the midst of the sea.

20. Then took Miriam the prophetess, the sister of Aaron, a timbrel in her hand; and all the women went out after her with timbrels and with dances. 21. And Miriam began her song to them, Sing ye to the LORD, for he hath triumphed gloriously; the horse and his rider hath he thrown into the sea.

22. And Moses caused Israel to depart from the Red Sea, and they went out into the wilderness of Shur; and they went three days in the wilderness, and found no water. 23. And when they came to Marah, they could not drink the waters of Marah, for they were bitter; therefore they called

יַוּצְעָק אָל־ מַה־נִּשְׁתָה: ווּצְעָק אָל־ 25 ווילְנוּ הָעָם עַל־משֶׁה לֵאמָר מַה־נִשְׁתָה: יְהֹוָה וַיוֹרֵהוּ יְהוָה גֵּעץ וַיַּשְׁלֵךָ אָל־הַלֵּיִם וַיִמְרְאָוָו ²⁶ הַמָּים שָם שָׁם לָו חִק ומִשְׁפָט וְשָׁם נִ**ק**ְהוּ : וַיֹּאמֶר אִם־שָׁמוֹע תִּשְׁמַע לְקוֹל ו יְהוָה אֶלהֶיך וְהַיָּשֶׁר בְּעִינִיוֹ רַזְעַשֶּׁה וְהַאֲזַגְהָ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְהָ כָּל־חָאֶוי בָּל־ הַפַּחֲאָה אֲשֶׁר־שַׂמְהָזי בְּמִצְרַיִם לְאֹ־אָשָׁים עָלֶיף בָי ²⁷ אַנִי יְהוֹה רֹפְאָך: ם חמישי וַיָּבָאוּ אֵילִמָה וְשָׁם שְׁהֵזִים עֶשְׂהֶה אֵינְת מֵיִם וְשָׁבְעֵים הְתִמְרֵים אילם ויבאו כָל-עָרָת מאילם ויבאו כָל-עָרָת 👔 בּגַי־יִשְׂרָאֵרי׳ אָלימִרְבַריִשִין אֲשֶׁר בֵין-אֵילָם וּבֵין ַסִינֵי בַּחַמִשָּׁר עָשָׂר יוֹם לַחְדֵש הַשֵּׁנִי לְצֵארָזָם ַמַאֶֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיִּלִינוּ כָל<u>ְעַר</u>ָרת בְּגֵי־יִישְׂרָאֵל עַל־ 2 משֶׁה וְעַל-אַהָרן בַּמִּרְבָר : וַיְאמְרוּ אָלֵהֶם בְּגַי 3 יִשְׂרָאֵל מִי־יִרַאָן מוּרַגַנוּ בְיַר־יְהוָה בְאָרֶץ מִצְרַיִם ּבְּשִׁבְוּהֵגוּ עַרִל-סַיָר הַבָּשָּׂר בְּאָכְלֵנוּ לֶחֶם לְשְׂבַע כּי־הְוֹצֵאתֶם אֹתָנוּ אֶל־הַמִּרְבָר הַגֶּה לְהָמֵית אֶרת־ ַכָּל־הַקָּהָל הַזֶּה בְּרָ**ע**ָב: ויאמר D 4 יְהוֹה אֶל־משֶׁה הִגְגִי מַמְמִיר לְבֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמֵיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוֹ רְבַר־יִוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַען אָבָפָנו הַיֵלֵך בְּתוֹרָרְתֵי אִם־לְא: וְהָיָה בַּיוֹם הַשָּׁשִׁי וְהֵכִינוּ $\mathbf{5}$ אַר אַשריגיגיאוּ וְהָיָר מִשְׁגֶה על אַשֶׁרייִלְקְטִוּ וילונו קרי *

שמות טו טז בשלח

מא

42 EXODUS XV. XVI. BESHALLACH.

its name Marah.^a 24. And the people murmured against Moses, saying, What shall we drink? 25. And he cried unto the LORD; and the LORD showed him a tree, which he cast into the waters, and the waters were made sweet: there he made for them a statute and an ordinance, and there he proved them, 26. And he said, If thou wilt diligently hearken to the voice of the LORD thy God, and wilt do that which is right in his eyes, and wilt give ear to his commandments, and wilt keep all his statutes, I will put none of those diseases upon thee, which I have brought upon the Egyptians: for I the LORD am thy physician.*

27. And they came to Elim, and there were twelve wells of water, and seventy palm trees: and they encamped there CHAP. XVI. by the water. 1. And they took their journey from Elim, and all the congregation of the children of Israel came unto the wilderness of Sin, which is between Elim and Sinai, on the fifteenth day of the second month after their departing out of the land of Egypt. 2. And the whole congregation of the children of Israel murmured against Moses and Aaron in the wilderness: 3. And the children of Israel said unto them, Would to God we had died by the hand of the LORD in the land of Egypt, when we sat by the flesh pot, when we ate bread to the full; for ye have brought us forth into this wilderness, to kill this whole assembly with hunger.

4. Then said the LOND unto Moses, Behold, I will let rain for you bread from heaven; and the people shall go out and gather a certain portion every day, in order that I may prove it, whether it will walk in my law, or not. 5. And it shall come to pass, on the sixth day, when they prepare what they shall bring in, that it shall be twice as much

* Marah signifies "bitter." The throwing in of a tree in the water, to cure it, was another evidence of the power of God to produce an

- כְּבְוֹד יְהוָה נְרְאֶה בֶעָנֵן : פ ששי וויַדַבָר יְהוָדָה אָל־משֶׁרה לֵאמָר: שָׁמַעָרָת אָרת־ 11 רְּתִרּאוּנוֹדת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבֵּר אֲלֵהֶזם לֵאמֹר בֵּין הַזַעִרְבַּיִם הּזֹאִכְרָאַ בָשָׂר וּבַבָּקָר הִשְׂבְעוּ־רָרָחֶם וידאָרֶגי יָרוֹזָה אֶלְהֵיכֶם: וַיְרָזי בָעָרָב 13 ווידאָרֶגער וּהַזַעל הַשְּׂלָו וַתְּכָם אֶרת־הַאַּחֲגֶה וּבַבֹּאֶר הָיְתָה א שְׁכְבָרת הַשְּׁר סָבִיב לְפַּחֲנֶרה: וַהָעַל שְׁכְבָרת 14 רַזּאָל וִרִהגָּרה עַל־פְגֵי רַזאָרְבָּר´ דַּק מְחָפְבָּם דָק ד בַכְפָר עַל־דָזאָרָץ: וַיִרְאַוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אַיש אֶל-אַחִיוֹ מֵן הֹוּא כֵי לָא יָדִעָוּ מַה-הָוּא * תלינו קרי
- יּוֹם ו יוֹם: וַיָּאמֶר משֶׁה' וְאַהֲרֹז אֶל-כָּל-בְּגֵי יִשְׂרָאֵל עֶרָב וְיַדַעָשֶֶׁם כִּי יְדוֹוֶה דוֹצִיא אֶהְכֶם מֵאֶרֶץ ַמִצְרָיִם: וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם` אֶת־כְּבָוֹד יִהוָה בִּשַׁמִעוֹ 7 : אֶתִּדְתְּלֶנְתֵיאֶם עַל־יְהוֹזֶה וְנַחְנוּ שָׁה כִּי תַלָּוֹנוּ עַלֵינוּ וַיָּאׁמֶר משָׁה בְתֵת יְהוָה לָבֶּם בָּעָׁרֶב בָּשָׂר לֶאֱבֹל 8 וְגֶשׁשִם בַּבֹּאֶר' לִשְּׂבֹע בִּשְׁמַע יְחוָה' אֶת־הְּלְנָהֵיבֶׁם אַשֶׁר־אַתֶּזם מַלִיגִם עָרֶאיו וְנַחְנוּ מֶׁרֹ לְא-עָלִינוּ רְגֶלֹנְתֵיהֶם כִי עַל־יְהוָה : וַיָּאֹמֶר משֶׁה אֶל־אָהֵרֹן 9 אָטֹר אֶל־כָל־עַדַרד´ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קַרְבָוּ לִפְנֵי יְהוָדֶ ¹⁰ כַּי שָׁבַּע אָת תְּלְגְתֵיכֶם: וַיְדָהִי כְדַבֵּר אָחֲרוֹ אָל־ בּל-ָעַרַרּג בְגַי־יִשְׂרָאֵל וַיִפְגָוּ אָל-הַמִּדְבֶר וְהַגַּרוֹ

שמות טז בשלח

. .

מב

as they shall gather daily. 6. And Moses and Aaron said unto all the children of Israel, At even, then shall ye know that the LORD hath brought you out from the land of Egypt: 7. And in the morning, then shall ye see the glory of the LORD; since he heareth your murmurings against the LORD; and what are we, that ye murmur against us? 8. And Moses said, When the LORD giveth you in the evening flesh to eat, and bread in the morning to the full; since the LORD heareth your murmurings which ye murmur against him: what are we then ? not against us are your murmurings, but against the LORD. 9. And Moses spoke unto Aaron, Say unto all the congregation of the children of Israel, Come near before the LORD; for he hath heard your murmurings. 10. And it came to pass, as Aaron spoke unto the whole congregation of the children of Israel, that they looked toward the wilderness, and, behold, the glory of the LORD appeared in the cloud.*

11. And the LOND spoke unto Moses, saying, 12. I have heard the murmurings of the children of Israel; speak unto them, saying, Towards even ye shall eat flesh, and in the morning ye shall be filled with bread; and ye shall know that I am the Eternal your God. 13. And it came to pass, that at even the quails came up, and covered the camp; and in the morning there was a layer of dew round about the camp. 14. And when the layer of dew was gone up, behold, there was upon the face of the wilderness something fine in grains, small as the hoar frost, on the ground. 15. And when the children of Israel saw it, they said one to another, It is manna, for they knew not what it was;

effect with means by no means adequate; not that there was any special power in the wood itself.

VOL. II.

ויאמר משה אַלָהֶם הוא הַלָּחֵם אָשֶׁר נָתָן יְהוֹה 16 לָבֶם לְאָרְלֶה: זֶה תַדְבָר` אֲשֶׁר צְוָה יְהוֶה לִקְטַוּ מַמֶּנוּ אָיש לְפַי אָבְרֶאוֹ עַטֶר לַגְלְגֹּלֶרת מִסְפַר ^ז גַפְשַׁתֵיבֶּם אֵיש לַאֲשֶׁר בְאָהָלו הָזָקחו: וַיְעַשוֹי 18 בֵן בְנִי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ הַפַּרְבֶה וְהַפֵּמְאֵיט: וַיָּמָדו בַעָּמָר וְלָא הֶאָרִיף הַפַּיְרָבֶה וְהַפַּמְאֵיט לְא הֶחְסֵיר 19 איש לפי־אָרָלו לָקָטוּ: וויאמר משה אַלֵהֶם איש 20 אַל־יוֹרֵער מָאֶנוּ עַד־בְּאָר : וְלֹא־שָמְעַוּ אֶל־משָׁה וַיּוֹרָתרוּ אָנָישִים מִמֶּנוּ עַר־בֹּאֶר וְיָרָם הְוֹרָאָים ציִרְאֵש ויִקְצָף עֵלֵהֶם משֶׁה : וִיְלְקְטָוּ אֹתוֹ בַבָּקֶר 21 וּיִרְאֲשׁ ווִקַצָף 22 בַבֹּקֶר אָיש רְפַי אָרְלֵו וְחֵם הַשֶּׁמָש וְנָמָם: וַיְהֵיו בּוּם הַשָּׁשִׁי לָקְטָוּ לֶחֶם מִשְׁגֶּה שְׁגֵי הָאָמֶר ַלְאָחֵד וַיָּבֹאוֹ כָל-נְשִׂיאֵי הָעָרָד ווַיֵּגִירוּ לְמשֵׁה: צ׳ ניאטר אָבלהָם הַוּא אָשָר וּכֶר יְדוֹה שַבָּתוֹן 🕫 שַבַת־קָדָש לִיהוָדה מָחֶר אָרת אָשֶר־רתֹאפֿו אָפֿו וְאֵת אֵשֶׁר־הְכַשְׁלוֹ בַשֵּׁלוּ וְאֵת כָל־הֵעָדֶׁר הַגֵּיחוּ 24 לְכָם לְמִשְׁמֶעֶרת עַר־הַזְכְאָר: וַיַגַּיְחוּ אֹרתוֹ עַר־ דַּהַבְּאָר בְאֲשֶׁר צַוָּרָה משֶׁה וְלָא הִבָּאִיש וְרָשָּׁה 25 לאיקיתהיבו: וַיָּאמֶר משָה אַכְלָהוּ הַיום כִיישַבָת 26 הַיּוֹם לִיהוָה הַיּוֹם לָא תִמְצָאֲהוּ בַשָּׂרֶה: שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקְאָחוּ וּבַיָּוֹם הַשָּׁבִיעֵי שַׁבָּת לֹא וְהָיֶה־

שמות טז בשלח

מנ

and Moses said unto them, This is the bread which the LORD hath given you to eat.^a 16. This is the thing which the LORD hath commanded, Gather of it every man according to his eating, an omer for every head, according to the number of your persons which every man hath in his tent shall ve take. 17. And the children of Israel did so, and gathered, some much, some little. 18. And when they measured it with an omer, he that had gathered much had nothing over, and he that had gathered little had no lack; every man according to his eating, had they gathered. 19. And Moses said, Let no man leave of it till the morning. 20. But they hearkened not unto Moses; but some men left of it until the morning, and it bred worms, and stank; and Moses was wroth with them. 21. And they gathered it every morning, every man according to his eating; and when the sun waxed hot, it melted. 22. And it came to pass on the sixth day, that they gathered twofold bread, two omers for every one; and all the rulers of the congregation came and told it to Moses. 23. And he said unto them. This is what the LORD hath spoken, A rest, a holy rest is unto the LORD to-morrow: that which ye will bake bake to-day, and what ye will see the see the to-day; and all the remainder lay up for you to be kept until the morning. 24. And they laid it up till the morning, as Moses had bidden; and it did not stink, nor was there any worm there-25. And Moses said, Eat it to-day; for a sabbath is in. this day unto the LORD: to-day ye will not find it in the field. 26. Six days ye shall gather it; but on the seventh day, the sabbath, there shall be none. 27. And it came

* MENDELSSOHN renders אום כן הוא with: "What is this;" to which Moses then naturally replies: "This is the bread," &c. But as we have no warrant to substitute כה for כן, the word has been left as it appears at first view, "It is manna," which ARNHEIM thus explains: the Israelites were acquainted with the Arabic Manna, and

שמות טז יז בשלח מר 27 בו: וַיְהוֹ בַיֵּוֹם הַשְׁבִיּעִי יָצְאָוּ מִן־הָעָם לִלְרֶט וְלָא וַיָּאמֶר יְהוָה אֵל־מוֹשֶה : מצאו 28 D 29 עַד־אָנָה מֵאַנְהֶם לִשְׁמִר מִצְוֹתֵי וְתְוֹרֹהֵי: רְאוּ כִי־ יְהוָה גַתַן לְכֵם הַשַּׁבָת עַל-בון הַוּא נֹתֵן לְכֵם בַיָום ר־זשׁשִׁי לֶחֶם יוֹמָיִם שְבַוּ ו אַיש תַּחְרָזיו אַר־יַצָּא 30 אָיש מִמְקֹמו בּיום הַשְׁרִיגֵי: וַיִשְׁבְתוּ הָגָם בַּיוֹם 30 31 הַשָּׁבְעֵי : וַיִּקְרָאָוּ בֵית־יִשְׁרָאֵל אָת־שָׁמָוֹ מָן וְהוּא גר בְרָבֶש: נַיַאָמָר בְצַפִיחָרת בִרְבָש: נַיָּאמֶר 32 משֶּׁה זֶרֵה הַדְּבָר אָאשֶר צְוָה יְהוָרה מְלָא הָעֹטֶר ממגו קלמשמרת קלרוניבים למיעו ויראו ארתי הַלֶּחֶם אֲשֶׁר הֶאֶכַלְהִי אֶהְכָם בַּמִּדְבָר בְּהוֹצִיאִי אָל־אַהַרֹן װאָמָר משָה אָל־אַהַרון 🕄 🕉 אֶרְגֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אוֹ ַקַח צִנְצָנֶר**ת אַ**חַׂרת וְהָ*וְ־שֶׁמָּה* מְלְא-דָ*ו*ָעָמֶר מֶן וְדַזַנָח אֹרתוֹ רִלְפְנֵי וְדוֹה לְמִשְׁמֶרֶת לְרֹתֵיכֶם: אַהָרָן לִפְגֵי 34 כַאַישֶׁר צָוָה יְהוָה אֶר^{ַן}-משָׁת ווַנִּיחַהוּ אַהָרָן לִפְגֵי אָר-הַמָּן אָר-הַמָּן אָר-הַמָּן אָר-הַמָּן אָר-הַמָּן 35 הַעַרָרת למשְׁמָרֶת : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָרְלָו אָר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַר־בּאָם אָל־אָרֵץ נוֹשָׁבָת אָרִת־ דַקַנָען: וְהָעָׂטֶר 🛪 רַהַטָּן אָרְלוּ עַר־בּאָם אָל־קְצֵה אָרָץ בְנָעַן: וְהָעָׂטֶר אַשָּׁרֶית הָאֵיפָה הְוּא: פ שביעי יַיָּקְעוּ כָּל-ְעַדַר בְּגֵי-יִשְׂרָאָָר מִמִרְבַר-חֵין לְמַקְאֵיהֶם "ן 1 צל־פִי יְהוֹה וַיַחֵנוּ בִרְפִידִים וְאֵין מֵיָם לִשְׁתְּת הָעָם:

45

to pass on the seventh day, that there went out some of the people to gather, but they found nothing.

28. And the LORD said unto Moses, How long refuse ye to keep my commandments and my laws? 29. See, that the LORD hath given you the sabbath, therefore he giveth you on the sixth day bread for two days; remain ye every man in his place, let no man go out of his place on the seventh day. 30. So the people rested on the seventh day. 31. And the house of Israel called the name thereof Manna: and it was like coriander seed, white, and its taste was like wafers made with honey. 32. And Moses said, This is the thing which the Lord hath commanded, One omer full of it is to be kept for your generations; in order that they may see the bread which I gave you to eat in the wilderness, when I brought you forth out of the land of Egypt. 33. And Moses said unto Aaron, Take a flask, and put therein an omer full of manna, and lay it up before the LORD, to be kept for your generations. 34. As the LORD had commanded Moses, so did Aaron lay it up before the Testimony, to be kept. 35. And the children of Israel ate the manna forty years, until they came to an inhabited land; the manna they did eat, until they came unto the borders of the land of Canaan. 36. But the omer is the tenth part of an ephah.*

CHAP. XVII. 1. And all the congregation of the children of Israel journeyed from the wilderness of Sin, after their journeyings, by the commandment of the LORD, and they encamped in Rephidim; and there was no water for the people to drink. 2. And the people did quarrel

called this new product therefore, from its similarity, by the same term; either because they knew no better name, or because they thought it identical. Moses, however, corrected their opinion, by saying that it was a miraculous gift of God.

 8^*

אֶרת־יְהוֹה: וַיִצְמָא שָם הָעָם לַמַיִם וַיָּלָן הָעָם עַל-3 משֶׁר ויֹאמֶר לְמָח זֶה הָאֶיְיָתָנוּ מִמָּצְרִים לְהָמֵירת אֹתֶי וְאֶת־בָּנִי וְאֶת־מִקְנֵי בַצְמָא : וַיִצְעָק מישָה אֶל־ 4 יְהוֹה לֵאמֹר מָה אָרֶעשֶׂה לָעָם הַזֶרָה עוֹר מְעַט וּקַקָלְגִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶרשֹׁ-משָׁה עַבוֹ לִפְגֵי הָעָׁם 5 וַקַח אִרְזה מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַטְּדָ אֲשֶׁר הִכֵּירָת בּוֹ אָרע־הַיָאֹר קַח הְיָדֶרָ, וְהָלָכְרָת: הִנְנֵי עֹמֵר לְפָנָיך 6 שָם ו עליהַצוּר קחוֹב וְהְכֵירָת בַצוּר וְוֶצְאָוּ מִמֶּנוּ קים ושרתה הקעם ויַעש בן משרה לעיני זקני יִשְׂרָאֵל: וַיְקְרָאֹ שֵׁם הַמָּקום מַסֶה וּמְרִיבֶה עַל־ 7 רֵיב ו בְנֵי יִשְׁרָאֵל וְעַרֹ נַפֹּתָם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר

שמות יז בשלח

<u>וַיֶּרָב הָעָם עִם־משֶׁה וַיֵּאַמְרוּ הְנוּ־לְנוּ מֵיִם וְנִשְׁהֶ ר</u>

וַיָּאמֶר לְהֶם מֹשֶׁה מֵה־הַתִריבוּן אַמָּרִי מֵה־הָנֵסוּן

מה

EXODUS XVII. BESHALLACH.

46

with Moses, and said, Give us water that we may drink; and Moses said unto them, Why do ye quarrel with me? why will ye tempt the LORD? 3. And the people thirsted there for water; and the people murmured against Moses, and said, For what purpose is it that thou hast brought us up out of Egypt, to kill me^a and my children and my cattle with thirst? 4. And Moses cried unto the LORD, saying, What shall I do unto this people? little is but wanting and they will stone me. 5. And the LORD said unto Moses. Pass on before the people, and take with thee some of the elders of Israel; and thy staff, wherewith thou smotest the river, take in thy hand, and go. 6. Behold, I will be standing before thee there upon the rock in Choreb; and thou shalt smite the rock, and there shall come from it water, and the people shall drink; and Moses did so before the eyes of the elders of Israel. 7. And he called the name of the place Massah^b and Meribah, because of the quarrelling of the children of Israel, and because they tempted the LORD, saying, Is then the LORD among us, or not?

8. Then came Amalek, and fought with Israel in Rephidim. 9. And Moses said unto Joshua, Choose for us men, and go out, fight with Amalek; to-morrow I will stand on the top of the hill with the staff of God in my hand. 10. And Joshua did as Moses had said to him, to fight with Amalek; and Moses, Aaron, and Chur went up to the top of the hill. 11. And it came to pass, when Moses held up his hand, that Israel prevailed: and when he let down his hand, Amalek prevailed. 12. But when the hands of Moses

^a The singular is used here, as in other places, to denote probably that one spoke for the community. So also in Genesis xxiii. 6, "Hear us, my lord."

^b "Tempting and quarrel," from נכה to prove, to tempt," and רוב "to contend, to quarrel."

שמות יז יח יתרו

כְּבִדִים וַיִּקְחוּ־אֶבֶן וַיָּשְׂימוּ רַתַחְהָתיו וַיֵּשֶׁב עָלֵיהָ וְאַהֲרֹן וְחוּר הָזְשְׁכוּ בְּיָדִיו מָזֶה שֶׁחָר וּמָזֶה שֶׁחָר וּמָזֶה הָאָמוּר וּמָזֶר בְיָדִיו מָזֶה שֶׁחָר וּמָזֶה שָׁחָר וּמָזֶר וְאַמוּגָה עַר־בְּא הַשְׁמָשׁ: וַיַחַלְש יְהוּשֶׁעַ שֶׁת־עַמְלֵק וְאָת־עַמָּוֹ לְפִי־חֻרֶב: פ מּפּטיר

14 וַיּאמֶר יְהוָֹה אֶל־משֶׁדה כִרתֹב זָאת זְכָרוֹן בַפְּפֵר

15 עַמָלֵק מָתָחַת הַשְׁמֵיִם : וַיָּבֶן משֶׁה מִזְבָחַ וַיִּקְרָא

וְשִׁים בְּאָזְנֵי יְרחוֹשֵׁעַ כִי־מָקוֹה אֶמְחֶה אֶתיתבר

שְׁמִוֹ יְהוָהוּ גִמְי: וַיֹּאמֶר כִי־יָר עַל־בָּם יָה מִלְחָמָה 16 <u>ליהוה בעקלק מהר הר :</u> פ <u>י</u>ת ויִשְׁמֵע יִתְרוֹ כוֹהֵן מִרְיָן חוֹתֵן משֶׁה אֵת בָּל-אֲשֶׁר יִ עַשָּׁר אֶלהִים לְמשֶׁה וּלִישָּׁרָאֵל עַמָּו בִּי-הוּצֵיא יְהוֶה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם: וַיִּלַּח יִתְרוֹ חוֹתֵן משֶׁה $\mathbf{2}$ אָת־צִפּרֶה אֵשֶׁת משֵׁה אַחַר שָׁלוּחֵיהָ: וְאֵת שְׁנֵי 3 בָנֶיֶה אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גֵרִשׁם כֵּי אָמֵר גֵר הָיִיתִי רָאֶרין נְרְרְיָה : וְשֵׁם הָאֶחָר אֶלִיעֵזֶר בִי־אֶלהֵי 4 אָבִיֹ בְּעָזִרי וַיַּאָלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעָה: וַיָּבֿא יִתְרוֹ חֹתָן $\mathbf{5}$ משֶה וּבָגָיו וְאִשְׁתָו אֶל־משֶׁה אָׂל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־ הָוּא חֹנֶה שֶׁם הַר הָאֱלהִים: וַיֹּאמֶר´ אֶל־משֶׁה 6 אַגֶי חְהֶנְךָ יִרְזֶרוֹ בָּא אֵלֶיָך וְאָשְׁתָּד וּשְׁנֵי בָנֶיה עַמָּה: וַיֵּצָא משֶׁה לִקְרָאת חְהְנוֹ וַיִשְׁתַחוֹ וַיִשָּקי 7 לו וישאַלו איש־לְרֵאָהוּ לְשָׁלֵוֹם וַיָּבָאוּ הָאְהֶלָה:

מו

became heavy, they took a stone, and put it under him, and he sat thereon; and Aaron and Chur supported his hands, one on one side, and the other on the other side; and his hands were steady until the going down of the sun. 13. And Joshua discomfited Amalek and his people with the edge of the sword.*

14. And the LORD said unto Moses, Write this for a memorial in the book,^a and rehearse it in the ears of Joshua: for I will utterly blot out the remembrance of Amalek from under the heaven. 15. And Moses built an altar, and called its name The LORD is my Banner. 16. And he said, Because the LORD hath sworn on his throne that the LORD will have war with Amalek from generation to generation.

1. And Jithro, the priest of Midian, Moses' VITHRO. father-in-law, heard all that God had done CHAP. XVIII. for Moses, and for Israel his people, that the LORD had brought forth Israel out of Egypt. 2. Then Jithro, the father-in-law of Moses, took Zipporah, the wife of Moses, after he had sent her back, 3. And her two sons; of whom the name of the one was Gershom; for he said, I have been a stranger in a foreign land: 4. And the name of the other was Eliezer;^b for the God of my father was my help, and delivered me from the sword of Pharaoh. 5. And Jithro, the father-in-law of Moses, came with his sons and his wife unto Moses, into the wilderness, where he was encamped at the mount of God: 6. And he sent word unto Moses, I thy father-in-law Jithro am coming unto thee, with thy wife, and her two sons with her. 7. And Moses went out to meet his father-in-law, and did obeisance, and kissed him; and they asked each other of their welfare; and they went into the tent. 8. And Moses

^a The book of the Records of Israel, wherein doubtlessly all the occurrences of the nation had been preserved.

^b From El, "God," and Ezer, "help."

<u>אַ וַיְסַפֵּר משֶׁוּד לְחַוֹדְגוֹ אֵרד כָּל-אֲשֶׁר עֲשָׂה יְהוָה 🖇 מַי</u> רְשַּרְעָה וּלְמִצְרַיִם עָל אוֹדָית יִשְׁרָאֶל אָת כָל־ דַזְתְּלָאָדוֹ אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַדֶּרֶךְ וַיַצְלֵם יְדוֹוְדו: ַוּיָחַדְּ יִרְגרוֹ גַעל כָּל-רַזטּוֹבָּרָה אֲשֶׁר-עָשָׂרה יְהוָה 9 יייִשְׁרָאֶל אָאַשֶׁר הוּצִירָא מִיֵּר מִצְרָיִם: וַיֹּאמֶר יִרְגִיל אֶרְגֶכָם מִיֵר מצַרַים וּמִיָר פַרְעָה אָאשַר הזּצִיר' אָרת־הָעָם 11 מִתַּחַרת יַד־מִצְרָיִם: עַתֶּה יָדַעָתִי כִי־גָרוֹל יְהוָה ¹² מִכָּל־הָאֶלהֻים כֵי בַדָּבָּר אָשֶׁר זָדוּ עַלֵיהֶם: וַיַּצַּח יִתְרֹו חֹתֵז משֶׁה עלֶה וּזְכָחִים לֵאלהִים וַיָבֹא אַהָאון וְכָּלוּ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֶכָל-לֶחֶם עִם-חֹתָן נא משה לפני האלהים: ווָהִי מְמֵחֶלָת ווּשֶׁב משָה 🛚 לִשְׁפְּט אֶתרהָעָם וויֵעַמָר הָעָם עַל-משֶׁה מן-א דַאָּגָר עַר־הָעָרָב : וַיִרָא חוֹדֵן משֶׁה אֶת כָל־ 14 אַ שֶׁר־הָוּא עשֶׁה בָלָעָם וַיּאמֶר מֲה־הַדָּבָר הַוֶּהֹ אַשֶּׁר אַתֶּה עשֶׁה (דָּלְעָם מַדוּעַ אַתָּה יושָב לְבַהֶּך יוּכָל־דָזֶעָם גָצָב עָלָיך מִז־בָּקָר עַר־עָרָב: וַיָּאמָר 15 משֶׁרה לְחְתְגֵוֹ בִי־יָבָא אֵלֵי הָעָם לְרְרָשׁ אֱלהֵים: רי־יְהְטֶּה לְהֶם דְּכָר בָּא אֵלֵי וְשֶׁפַטְהָי בִין אָישׁ 16 וּבַין בַעָרהוּ וְהוֹדַעְהָי אֶת־חָאָןי הָאֶלהִים וְאָת־ 17 העורתיו: וַיָּאמֶר חֹהָן משֶׁה אֵלֵיו לא-טוב הַדָּבָר

שמות יח יתרו

told his father-in-law all which the LORD had done unto Pharaoh and to the Egyptians on account of Israel; all the hardships which had come upon them by the way, and how the LORD had delivered them. 9. And Jithro rejoiced over all the goodness which the LORD had done to Israel, that he had delivered it out of the hand of the Egyptians. 10. And Jithro said, Blessed be the LORD, who hath delivered you out of the hand of the Egyptians, and out of the hand of Pharaoh, who hath delivered the people from under the hand^a of the Egyptians. 11. Now I know that the Eternal is great above all gods: for by the very thing wherein they sinned presumptuously was punishment brought upon them.^b 12. And Jithro, the father-in-law of Moses, offered a burnt offering and sacrifices unto God; and Aaron came, with all the elders of Israel, to cat bread with the father-in-law of Moses, before God.* 13. And it came to pass on the morrow, that Moses sat to judge the people; and the people stood by Moses from the morning unto the evening. 14. And the father-in-law of Moses saw all that he did to the people ; and he said, What is this thing that thou doest to the people? why sittest thou thyself alone, and all the people standeth by thee from morning unto even? 15. And Moses said unto his father-in-law, Because the people cometh unto me to inquire of God. 16. When they have a matter, they come unto me; and I judge between one and the other, and I do make known to them the statutes of God, and his laws. 17. And the father-in-law of Moses said unto him, The thing that thou doest is not good.

a "" Hand" signifies in Hebrew, first the hand itself; then "power," as in this instance; or "means," as in Exodus ix. 35, "As the Lord had spoken through the hand of Moses;" and lastly a fixed place, the margin of a river, Exodus ii. 5.

^b After ONKELOS,—RASHI adds: "They endeavoured to destroy the Israelites by water, and they were lost in water."

 $\mathbf{48}$

18 אֲשֶׁר אַהֶוּה עֹשֶׂה: נְכַּל הִוּבֹּל גַם־אַהֶֿוּה גַם־הָעָם הַזֶה אֲשֶׁר עַמֶך בְי־כָבֵר מִמְדָ` הַדָּבָר לְא־רתוּבָל ייקי איזעצן ויקי איזעצן ויקי איזעצן ויקי 19 אֶרֹהִים עַמֶּך הֶיָה אַתָּה לָעָם מַוּל הָאֶלהִים ּוְהַבֵּאָתֶ אַתֶּה אֶר*ּג*-הַוְּכָּרִים אֶל-**הָאֶ**ר[ַ]הְיָם: 20 וְהַזְהַרְהָתָה אֶרְתָהֶם אֶרת־הַחֻקִים וְאֶרת־הַתּוֹרֶרת וְהְוֹרַעְתָ לְהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ יֵלֵכוּ בָּה וְאֶת־הַמֵּעֵשָׂה 21 אַשֶׁר יָעַשוּון : וְאַרְגָה הֶחֵוָה מִכָּל-הָעָם אַנְשֵׁי-חַיִל יִרְאָי אֶלֹהֶים אַנְשֵׁי אֱמֶרת שַׂנְאֵי בֶצַע וְשַׂמְרָ*ָ*ת עַרַשְׁרָי אָלָפִים שָׁרֵי מֵאורת שָׂרֵי חֲמשָים ישָׁרֵי עֲשָׂרֹת: וְשֶׁפְטַוּ אֶת־הָעָם[~] בְכָל-עֵרת וְהָיָה 22 כָּל-הַדֶּבֶר הַגָּדּל יָבֵיאוּ אֵלֶיה וְכָל-הַדְּבֶר הַקָּטָן ²³ יִשְׁפְטוּ־הֵס וְהָהֵל`מֵעָלֶיהָ וְנָשְׂאָוּ אִהָּתָך: אָם אָר*ּ*ר־ דַדָּבָר הַזֶּה דְאַשְׁה וְצִוּהָ אֶלהים וְיָבָלְהֶ עֵמִר וּגַם` כָּרֹ-הָעָם הַוֶּה עַל-מְקָמו יָכָא בְשָׁרְ-וום: : ווישְׁמַע משָה לְקוֹל חְיֹהְגָו וַיַּעשׁ כְּל אֲיָשָר אָמָר נּיִבְחַר משֶׁה אַנְשִׁי־חַיִלֹ מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּהָזן אֹתֶם 25 וַיִבְחַר משֶׁה ראשים על-הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹרת שָׂרֵי ²⁶ חַמשִׁים וְשָׂרֵי וֵעָשֶׂרֹר**ת: וְשָׁפְמָוּ אֶת־הָאָם בְכָ**לֹ־ אַרת אָת־הַדָּבֶר הַקִשָׁה יְבִיאַזּוּן אֶל־משָׁה וְכָל־ 27 הַתְרָבָר הַלָּטָן יִשְׁפוּטִוּ הֵם : וַיְשָׁלֵח משֶׁה אֶת-חְתְנָו * שלישי

שמות יח יתרו

מח

18. Thou wilt surely wear away, both thou, and this people that is with thee: for the thing is too heavy for thee; thou wilt not be able to perform it by thyself alone. 19. Now hearken unto my voice, I will give thee counsel, and may God be with thee, Be thou for the people a mediator² with God, that thou mayest bring the causes unto God. 20. And thou shalt explain to them the ordinances and the laws, and thou shalt make known to them the way wherein they must walk, and the work that they must do. 21. Moreover thou shalt select out of all the people able men, such as fear God, men of truth, hating their own gain;^b and place these over them, as rulers of thousands, rulers of hundreds, rulers of fifties, and rulers of tens. 22. And let them judge the people at all times; and it shall be, that every great matter they shall bring unto thee, but every small matter they shall judge themselves: so shall it be easier for thee, when they shall bear with thee. 23. If thou wilt do this thing, and God commandeth it thee, then wilt thou be able to endure; and also the whole of this people will come to its place in peace.* 24. And Moses hearkened to the voice of his father-in-law, and did all that he had said. 25. And Moses chose able men out of all Israel, and placed them as heads over the people, rulers of thousands, rulers of hundreds, rulers of fifties, and rulers of tens. 26. And they judged the people at all times; any difficult cause they brought unto Moses, but every small matter they judged themselves. 27. And Moses dismissed his father-in-law; and he went his way into his own land.*

^a Meaning, that Moses should represent the people with God, hear what he teaches, and then instruct those who had sent him.

^b This means, disinterested men, who in hearing causes brought before them will decide without reference whether their own advantage be secured by their judgment or not.

VOL. II.

<u>ויַלֶ</u>ךְ לְוֹ אֶל־אַרְצְוֹ: פ רביעי יט בַּהֹדֵשׁ דַ־זּשָּרָאישָי לְצֵארת בְּגִי-יִשְׂרָאֵרשׁ מֵאָלָרָץ מִצְרֵים כַיַּוֹם דַזְגֶׁרז בָּאוּ מִרְבֵּר סִינֵי : וַיִּסְעַו 2 מרפידים ויָבֹאוֹ מִרְבָּר סִינֵי וַיַחָגוּ בַמִּרְבָר וַיְחַן-שָׁם יִשְׂרָאֵל גָגֶר הָהָר : וּמשֶׁה עָלֶה אֶלי 3 האאלהים ויקלא אלאיו יחוה מו-חתר באמר ּכָה הזאמַר אָבַיה וַעַקׂב וְהַגֵּיר אָבְנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶעם רְאִיהֶם אֵשֶׁר עָשָׂיתִי לְמִצְרֵים וָאֶשָּׁא 4 : אֶרְכֶם עַל־כַּגְפֵי גָשָׁרִים וָאָבָא אֶרְכֶם אֵלָי ַןעַהָּה אִם־שָׁמַוֹע הִזשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְהֶזם אֶת־ $\mathbf{5}$ בּרִיתֵי וְהְיִיתֶם לֵי סְגָלָה מִכָּל-הָעַמִים בִּי-לִי כּל־הָאֶתיץ: וְאַהֶתם הֵתְהִיוּ־לֵי מַמְלֶכֶת כְהָנִים וְגָוֹי 6 קדוש אַלֶה הַדְּכָרִים אָשֶׁר הְרַבֵּר אֶרי-בְּגֵי יִשְׂרָאֵר זֹ וַיָּבַא משֶׁה וַיִקְרָא לְזִקְנֵי הָעֶם וַיָּשֶׂם 7 ּדִלְפְגֵיהֶם אֲרֵת כָּר^{ַ-}הַדְּבָרֵים הָאָלֶה אֲשֶׁר צְוָהוּ יְהוָה: וַיִּגַע גוּ כָּל-הָעָם יַחְדָוֹ וַיָּאמְרוּ כָּל אָ שָׁשֶׁר 8 דּבֶּר יְהוֶד<u>ה נְעָשֶׂה וַי</u>ֶּשֶׁב משֶׁה אֶר*ת-דִּבְרֵי הָאָ*ם אַל־יְהוֶה : וַיּאמֶר יְהוָה אֶל־משָׁה הְגֵה אָגֹבִי בָא 9 אַכָּידָ בְעַכ הָזענָן בַעַבֿוּר יִשְׁמַע הָזעם בְרַבְרַי עַשָּׁך וְגַם־בְּךָ יָאֲמֵינוּ לְעוֹלָם וַיַגֵּר משֶׁה אֶת־דִּבְרֵי יי הָאָם אֶל-יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹזָה אֶל-משֶׁה לֵך אֶל-הָעָם * חמישי

שמות יט יתרו

1. In the third month, after the children of CHAP. XIX. Israel were gone forth out of the land of Egypt, the same day they came into the wilderness of Sinai. 2. For they had departed from Rephidim, and they came to the desert of Sinai, and encamped in the wilderness; and Israel encamped there opposite the mount. 3. And Moses went up unto God, and the LORD called unto him from the mountain, saying, Thus shalt thou say to the house of Jacob, and tell the children of Israel; 4. Yea have seen what I have done unto the Egyptians, and how I bore you on eagles' wings,^b and brought you unto myself. 5. Now therefore, if you will obey my voice, and keep my covenant, then shall ve be unto me a peculiar treasure above all nations; for all the earth is mine: 6. And ye shall be unto me a kingdom of priests, and a holy nation; these are the words which thou shalt speak unto the children of Israel.* 7. And Moses came and called for the elders of the people, and laid before them all these words which the LORD had commanded him. 8. And all the people answered unanimously, and said, All that the LORD hath spoken we will do; and Moses returned the words of the people unto the LORD. 9. And the LORD said unto Moses, Behold, I will come unto thee in a thick cloud, for the sake that the people may hear when I speak with thee, and also in thee shall they believe for ever; and Moses told the words of the people unto the LORD. 10. And the LORD said unto Moses, Go unto the people, and sanctify them

^a "The things which I have done to Egypt, are not a tradition among you; through many sins had they been guilty before they injured you; but I did not punish them except for your sake."—RASHI.

^b "As the eagle bears aloft his young, over every obstacle, and carries them even across the sea, so have I brought you safely through the sea, and you were not injured."—DUBNO.

11 וְקַדַּשְׁתֶם הַיּוֹם וּמָחֶר וְבִבְּסָוּ שִׂמְלֹהָם: וְהָיָוּ גְכֹגִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישֵׁי בִיו בַיּוֹם הַשְּרִשׁי וֵרָר יְהוֹוֶה יין קאנגי בּל-הָאָם עַל-הַר סִינָי : וְהִגְבַּלְהָ אֶת־הָאָם` 12 סַבַיב לֵאמֹר הזשְׁמְרָוּ לָכֶם עַלְוֹת בָּהָזר וּנְגַע יוּמָת: כָּל־הַנֹגַעַ בָּרָזָר מִוֹת יוּמָת: לְאֹ־תִנַּע בֿוֹ 📪 יָד בְּי־סָקוֹל יִסָּמֵל` אָוֹ־יָרָה יִיָרֶה אָם־בְהֵמָה אָם־ איש לא יְחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹבֵּל הַמָּה יְעַלִּוּ בָהָר: וַיָּרָד 14 משֶׁה מו־הָהָר אָל־הָעָם ווִקַדֵּשׂ אָת־הָעָם ווִכַבְּסִוּ יא אימלקם: ויאפר׳ אל־הָעָם הֵיוּ וְכֹנִים לִשְלָשֶׁת 15 יֹמֶים אַל־הִעְּשָׁה אָל־אַשָּה: וַיְהִי בַיּום הַשְׁלִישִׁי 16 בְּהַיִּה הַבֹּאֶר וַיְהַי הֹלֹת וּבְרָאָים וְעָגָן כָּבֵר עַל־ הָהָר וְקָל שׁפָר חָזָק מְאָד וַיֶּחֲרָד כָּל-הָאָם אֲשֶׁר ^{זר} בְּמַחֲנֶה: וַיּוֹצֵׂא משֵׁה אֶת־הָעֶם לְקְרָאת הָאֱלֹהָים אן הַן הַאַרהַאַר גיִרְיַצָּרָוּ בְּתַחְהָזירת הָהָר : וְהַר סִינַיֹ 18 עשַן כָּלּוֹ מִפְנֵי אֲשֶׁעָר יָרָד עָלָיו יְדדוֶדָה בָּאָש יַיַעל עַשָּנוֹ בְּעַשֶׁן הַכִּבְשָׂן וַיֶּחֶרָד בָּל-הָהָר מְאָד: יי גַוּל הַשׁפָר הוֹבָלך וְחָזֵק מְאָד משָה יְדַבָּר 20 וְדָהאֶלהִים יֵעַגָּנוּ בְקוֹל : וַיָּרָר יְהוֹוֶה עַל-הָר סִינֵי אָל־רַאש הָדֶתר וַיִקְרָא יְהוָה לְמשֶׁה אָל־רָאש ²¹ הָהֶר ווּיַעַל מֹשֶׁה : ויַאֹמֶר יְהוָהֹ אָל־משֶׁה הֵד הָעֵר בָּעֶם פּן־יֶהֶרְסַוּ אֶל־יְהוָה לְרְאוֹת וְנָפֵל מִמֶּנוּ הָב:

שמות יט יתרו

51

to-day and to-morrow, and let them wash their clothes. 11. And they shall be ready against the third day; for on the third day the LORD will come down, in the sight of all the people, upon mount Sinai. 12. And thou shalt set bounds unto the people, round about, saying, Take heed to vourselves, that ye go not up into the mount, nor touch the border of it; whosoever toucheth the mount shall surely be put to death. 13. Yet not a hand shall touch him, but he shall surely be stoned, or shot through; whether it be beast or man, it shall not live; when the trumpet soundeth long, thev^a shall come up to the mount. 14. And Moses went down from the mount unto the people, and sanctified the people; and they washed their clothes. 15. And he said unto the people, Be ready against the third day; approach not unto a woman. 16. And it came to pass on the third day in the morning, that there were thunders and lightnings, and a heavy cloud was upon the mount, and the voice of the trumpet was exceedingly loud; so that all the people that were in the camp trembled. 17. And Moses brought forth the people out of the camp to meet with God; and they placed themselves at the foot of the mount. 18. And mount Sinai smoked in every part, because the LORD had descended upon it in fire; and the smoke thereof ascended as the smoke of a furnace, and the whole mount quaked greatly. 19. And the voice of the cornet went on, and waxed louder and louder, Moses spoke, and God answered him with a loud voice.* 20. And the LORD came down upon mount Sinai, on the top of the mount: and the LORD called Moses up to the top of the mount, and Moses went up. 21. And the LORD said unto Moses, Go down, charge the people, lest they break through unto the LORD to gaze, and many of them might perish. 22. And

^a Aben Ezra refers this to Aaron, his sons and the elders.

וְגַם הַכְּהֲגֵים הַגִּגְשִׁים אָל־יְהוֶה יִהְקַדֶּשׁוּ פֶּן־יִפְרָץ	
בָּהֶם יְהוֶה: וַיָּאמֶר משֶׁה אֶל־יְהוֶה לְאריוּכַל הָעָם	23
רַיַעָלָת אָל-הַר סִינֶי בִּי־אַתָּה הַעֵרָתָה בָּנוֹ לֵאמֹר	
הַגְבֵּל אֶת־הָהָר וְקִדַּשְׁתִוֹ: וַיֹּאמֶר אֵלֶיו יְהוָה לֶדֶ-	24
רֹד וְעָלֵיתָ אַתָּה וְאַהֲרָן עָאָר וְהַכְּהְנִים וְהָעָם אַל־	
<u>אָה</u> רְסָוּ לְעַלְת אָל־יְהוָה פֶּן־יִפְרָץ־בָּם: וֵיָרֶר משֶׁה יֶהֶרְסָוּ	
אָל־הָעָם וַיָּאמֶר אָלֵהֶם: ם וַיְרַבָּר	7
איןיים איניע פֿרק-ידינ דנים ביאליי	
לַאמְר: ם אָנֹכָי יְהוָה אֱל הֶיָר	2
ָאָשֶׁר הוצארֶזידָ מַאָּרָץ מִצְרַיִם מְבֵּיָר ֹ עַבְרָ יִם:	
ראיידעה לה אלהים אַחלים על-פָני: לאי	$\frac{3}{4}$
<u>רַזְעַשֶּׁרז־־לְךָ פָ</u> ּכָל'ו וְכָל-הְמוֹנְרה אֲשֶׁר בַּשְׁמַיִם'ו	
מִמַער וּאָשֶׁר בָּאָרץ מְהָתוּת וּאָשֶׁר בַּמַּיִם ו	
מַתַּזַחרת לָאָרא: רְאַאריתשְׁתַזַוֶת לָהָזם וְרָאָא	5
הַעָרָדֶם בִּי אָנֹבִי יְהוָה אֶלהָיד אַל קַנָּא פֿאָר	
אַין אָבָיה עַל-בָּגָים עַרַל-שָׁלֵשִים וְעַרל-רְבָּאַים	
יִלְשְׁנְאֵי : וְעֵשֶׁה חָסֶר לִאָּבָלְפִׁים לְאְהַבִי וּלְשְׁמְרֵי	6
מִצְוֹתָי: ם לְ ^{וֹ} א תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה	7
אֶלהֶיך לַשֶׁוּא בִי לָא יְנָקָה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא	
אֶת-שְׁמָוֹ לַשְׁוָא: פ	
זָכָוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבֶּת לְקַדְשִׁוֹ: אֵשָׁשֶת יָמִים הַאָעַבור	8 9

the priests also, who come near to the LORD, shall sanctify themselves, lest the LORD break forth among them. 23. And Moses said unto the LORD, The people cannot come up to mount Sinai; for thou hast charged us, saying, Set bounds about the mount and sanctify it. 24. And the LORD said unto him, Go, get thee down, and then thou shalt come up, thou, and Aaron with thee; but the priests and the people shall not break through to come up unto the LORD, lest he break forth among them. 25. So Moses went down unto the people, and spoke unto them.

CHAP. XX. 1. And God spoke all these words, saying, 2. I am the LORD thy God, who have brought thee out of the land of Egypt, out of the house of slavery.³ 3. Thou shalt have no other gods before me. 4. Thou shalt not make unto thyself any graven image, or any likeness of any thing that is in heaven above, or that is on the earth beneath, or that is in the water under the earth. 5. Thou shalt not bow thyself down to them, nor serve them; for I the LORD thy God am a jealous God, visiting the iniquity of the fathers upon the children, unto the third and fourth generation of them that hate me; 6. And showing mercy unto the thousandth generation of them that love me, and keep my commandments.

7. Thou shalt not take the name of the LORD thy God in vain; for the LORD will not hold him guiltless that taketh his name in vain.

8. Remember the sabbath day to keep it holy. 9. Six

^a HEB. "House of servants" or "slaves," and means then, state of bondage or slavery.—According to Jewish opinions, "I am the Lord thy God" is the *first* commandment, and enjoins on us to believe in the Eternal alone, as God and Creator, who manifested himself to us when we were bondmen in Egypt, whence he redeemed us through the great deeds he wrought in our behalf.

- לְמַען יַאֲרכוּן יָמֶידָ על הָאֲדָמָה אֲשֶׁריְהוָה אֱלהֶידָ נֹתֵן לֶך: ם לָא תִּרְצָחָ: ם 13 לא הִנְאֲרֵי: ם לֵא הִנְגְיֹב: לא-D ζא 14 הַעַנָה בְרַעָדָ עָד שָׁקָר: ס לא־ תַחָמָד בֵּית רֵעָך D וֹתַחְמוּד אֵשֶׁשֶׁת הֵעָּך וְעַכְדֵּוֹ וַאָּמֶרתוֹ וְשׁוֹרֵוֹ וַחֲמוֹיוֹ ּוְכָּל אֲ*שֶׁ*ר לְרֵעֶך: פ שביעי 15 וְכָרשֹׁרָשָם רְאָים אֶת־הַקּוֹלוֹת וְאֶת־הַלֵּפִיוֹם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפֶר וְאֶת־הָהֶר עָשֵׁן וַיַּרָא הָעָם וַיָּגְעוּ ¹⁶ וַיַּעַמָרוּ מֵרְחָק: וַיָּאמָרוּ אֵרִי־משָׁה הַבָּר-אַרָ*ד*ָה : עַאָּנוּ וְנִשְׁמֶעָה וְאַל־יְדַבְּר עַמֶּנוּ אֶלוֹהָים פֶּן־נָמְוּרת ¹⁷ וַיּאמֶר משֶׁה אָל-הָעָם אַל-וִדִירָאוּ בִּי רְ<u>לבֵע</u>בוּר ַנַפַּוֹת אֶתְכֶּם בָּא הָאֱלהֵים וּבַעַבוּר תִהְיֶה יִרְאָרֶתוֹ אי: על-פּגיבם לְבִלְהֵי הָחֶטָאוּ: וַיַּעַמִד הָאָם מֵרחָל
- עַבְדְּדָ וַאֲמֶחְדָ וּבְהָמְתָדָ וְגָרְדָ אֲשֵׁרָ בּשָּעָרֶידָ: עַבְדְדָ וַאֲמֶחְדָ וּבְהָמְתָד וְגָרְדָ אָת־הַשְׁמַיִם וְאָרִד הָאָרֶץ אָרַרַיַמִים וְאָרִד-כָּל־אֲשֶׁרִיבָּם וַיָּנַח בַּיָּוֹם הַשְׁבִיְעִי עַרַ־בֵּן בַּרָךְ יְרַזֶה אֶרַרִיוֹם הַשַּבָּרָ 12 וַיַקַדְשֵׁהוּ: ס כַּבֵּר אֶתַיאָבֶיָךְ וְאָתַיאָמֵךָ
- וּעשִׂית בָּל־מְלַאְרְהֶזֶה: וְיוּםׂ הַשְׁרִיעֵׁי שַׁבָּת ו לֵיהוָה אַלֹהֵיָה לַאִ־תַעַשָּׁה בָל־מְלָאבָה אַתָּח ווּבִנְה וּבְהָה יבעבִדה וּבְנָה וֹבְטָקָרָה וּבְנָקרָה אַשָּר בָּשְׁעָהֶיה:

days shalt thou labour, and do all thy work. 10. But the seventh day is the sabbath in honour of the LORD thy God; on it thou shalt not do any work, neither thou, nor thy son, nor thy daughter, thy man-servant, nor thy maid-servant, nor thy cattle, nor thy stranger that is within thy gates; 11. For in six days the LORD made heaven and earth, the sea, and all that in them is, and rested on the seventh day; therefore the LORD blessed the sabbath day, and hallowed it.

12. Honour thy father and thy mother; that thy days may be prolonged upon the land which the L_{ORD} thy God giveth thee.

13. Thou shalt not kill.

Thou shalt not commit adultery.

Thou shalt not steal.

Thou shalt not bear false witness against thy neighbour.

14. Thou shalt not covet thy neighbour's house.

Thou shalt not covet thy neighbour's wife, nor his manservant, nor his maid-servant, nor his ox, nor his ass, nor any thing that is thy neighbour's.*

15. And all the people perceived^a the thunderings, and the lightnings, and the sound of the cornet, and the mountain smoking; and when the people saw it, they removed, and stood afar off. 16. And they said unto Moses, Speak thou with us, and we will hear;^b but let not God speak with us, lest we die. 17. And Moses said unto the people, Fear not; for in order to prove you, did God come, and in order that his fear may be before your faces, that ye sin not. 18.

* The Hebrew word ראים from ראים "to see," is evidently used here in the general sense, "to perceive," "to become aware."

^b ONKELOS gives : "We will accept," thus signifying their willingness to follow what might be taught them in the name of God, whose presence they feared henceforth to encounter. But Moses in accepting this trust, assured them that the Lord's object in showing his glory, was merely that they might always remember this scene and sin not.

אֶת־שְׁמִי אָכִוֹא אֵלֶיךּ וּבֵרַכְּתֵּיך: וְאִם־מִזְבָּח אֲבָנִים	
מַעשה-לי לא־תכנה אָתהָן גַזיָת כִּי חַרְכָך, הַנַפָּרָת	
עַלֵּיָה וֵהְחַלֵּלֶה : וְלֹא־הַגַעָלֶה בְּמֵעַלְרֹת עַל-מִזְבְּחֵי	23
עַלֵּיָהָ וַהְחַלֵּלֶּהָ : וְלֹאִ־הַוֲעַלֶּה בְּמֵעַלְדֹת עַל־מִזְבְּחֵי אֲשֶׁעָר לְאִ־הִגָּלֶה עָרְזֶחְהָ עָלֵיו: וְאֵׁלֶה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר הַשָּׁים לִפְנֵיהֶם: כֵּי רִתְקְגָה	כא
עַבָּר עָבְרִי <i>שָׁש שָ</i> ׁגִים יְעַבְּד וּבַשְׁבִעִׂר <i>ת</i> יֵצֵא לַחְפְשִׁי	•
חַנְם: אִם־בְּגַפּוֹ יָרָא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אָם־בָּעַל אָשָׁה הוּא	
וְיֶצְאָה אִשְׁתָוֹ עַמְוֹ: אִם־אָרֹנִיוֹ יִתֶּן-לָוֹ אִשֶּׁה וְיָלְרָה־	
לּו בָנִים אַו בָגַוֹרת הָאשָׁה וְיָלֶדִיהָ תְּהְיֶה לֵארֹגָיהָ	
ּוְהָוּא יֵצֵא כְגַפְּוֹ: וְאָם־אָמָר יאמר הָעֶׁבֶר אָהַׂבְתִי	
אָרע־אָרגי אָרע־אָשָׁתִי וְאָת־בָּנְיָ לְא אֵצֵא חָפְשִׁי:	
וְהִגִּישׁו אֲרִנִיוֹ אֶל-הַאֶּלהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל-הַהֶּלֶח	
או אָלְ־הַמְזוּזֶה וְרָצַּע אָרֹגֵיו אֶר־גיאָזְנוֹ בַּפַּרְצֵׁע	
וְעַכָּרָוֹ לְעַלֶם: ם וְכִי־יִמְכָּוֹ אֶישׁ	7

וּמשׁרּזֹ נְגַשׁ אָרי־הָזְעָרָפָּׂר אָשֶׁרּ־שָׁם וּמשׁרּזֹ נְגַשׁ אָרי־הָזְעָרָפָּׂר אָשֶׁרָ-שָׁם יפּטיר וַיַּאַמָר יְהוָחֹ אָל-משָׁה כָה רּזאמָר אָל-בְּגַי יִשְׂרָאֵל אַתַּט וְהוָחֹ אָל-משָׁה כַה רּזאמָר אָל-בְגַי יִשְׂרָאֵל אַתַּט וְאָתָס כָּי מִן ים נַשְׁמַים דְּבַרְרִזי עַפָּכֶם: לְא הַגַעשוּון אָרִזֶי אָלָמי געליו אָר-עלהָיד וְאָרַשְׁרֹשָׁל הַגַעשָׁה-לִי גַוְבַחְרָז עַלִיו אָר-עלהָיד וְאָרַשְׁלָבֶיי אֶררישְׁלָבֶין גַזיָר בָרָרָז בַּכָר מַגַעשָׁה-לִי גָאַרַקָרָד בְּכָר הַפָּקוֹם אַשָּר אַזְכָיר מַגַעשָׁה-לִי לְאַרַרְכָנָה אָהָהָן גָזיֶת כִי חַרְבָּךָ הַנַפְרָב

שמות כ כא משפטים

And the people stood afar off, and Moses drew near unto the thick darkness where God was.*

19. And the LORD said unto Moses, Thus thou shalt say unto the children of Israel, Ye have seen that from heaven I have spoken with you. 20. Ye shall not make any thing with me; gods of silver, and gods of gold ye shall not make unto yourselves. 21. An altar of earth thou shalt make unto me, and shalt sacrifice thereon thy burnt offerings, and thy peace offerings,^a thy sheep, and thy oxen; in all places where I shall permit my name to be mentioned, I will come unto thee, and I will bless thee. 22. And if thou wilt make me an altar of stone, thou shalt not build it of hewn stone: for if thou lift up thy tool upon it, thou hast polluted it. 23. Neither shalt thou go up by steps upon my altar, that thy nakedness be not discovered thereon.

MISHPAHTIM. CHAP. XXI. 1. And these are the laws of justice which thou shalt set before them. 2. If thou buy a Hebrew servant, six years shall he

serve; and in the seventh he shall go out free for nothing. 3. If he came in by himself, he shall go out by himself; if he was the husband of a woman, then his wife shall go out with him. 4. If his master should give him a wife, and she beareth him sons or daughters; the wife and her children shall be her master's, and he shall go out by himself. 5. And if the servant should plainly say, I love my master, my wife, and my children; I will not go out free: 6. Then his master shall bring him unto the judges, and he shall bring him to the door, or unto the door post; and his master shall bore his ear through with an awl; and he shall serve him till the jubilee.

7. And if a man sell his daughter for a maidservant, she

^a RASHI regards "thy sheep and thy oxen," as an explanation of the preceding words; thus "thy peace offerings of thy sheep and of thy oxen."

* לו קרי

אָת־בָּתָוֹ לְאָמֶה לְא תֵצֵא כְּצֵאת הֶעֲבָדִים: אִם־ 8 רָעָרה כְעֵינֵי אֲרֹגֶידָה אֲשֶׁר־לְא יְעָרָה וְהֶפְרָה י דַעַם גָכְרֵי דָאייִמְשָׁל דְשָׁמְכְרֵיה בְּבִגְהוֹ-בָּרָה יןאִם־לִבְגוֹ יִיעָדֶנָה כְּמִשְׁפֵט הַבָּגוֹר*ת יְיָע*שֶׂרז-לֶה: 9 10 אָם־אָחֶרֶרת יָקַח־לָוֹ שְׁאֵרֶה כְסוּתָה וְעָנָהָה לָ־א יי יִגְרָע: וְאָם־שְׁלָש־אֵׁלֶה לְא יַעֲשֶׂה לֶה וְיָצֵאָה חַגָּם 11 יִגְרָע: וְאָם־שְׁלָש־אֵ מַכֵּה אֵישׁ וַמֵת מְוֹת : אֵין בָּסֶף ¹² D ¹³ יוּמָת: וַאָּשֶׁר לָא צָרָה וְהָאֶלהִים אָנָה לְיָדֵוֹ וְשַׂמְתַי ¹⁴ לְדָ^י מָלְוֹם אֲשֶׁר יָנָוּם שֲמָה י וְכֵי־ D יָזָר אֶישׁ עַל־רֵאָהוּ לְהָרְגֵוֹ בְעָרְאָה מֵעֵם מִזְבְּחִי ד תַקָּחֶנוּ לָמְוּת ~~:~~ 15 ם ומַבֶּה אָבֵיו וָאָמְוֹ יומָת יומָת ¹⁶ וגגב איש ומכרו D וּמ<u>ְקַל</u>ָל וּנְמְצֵא בְיָדָוֹ מָוֹת יוּמֵת: 17 D ¹⁸ אָבֶיו וָאָמְוֹ מְוֹת יוּמֶת : ובי־יִרִיבֵו D אַנָשִים וְהָכָּה־אִישׁ אֶת־רֵעָהוּ כָאָכָן אוֹ כָאָגרָף 19 וְלָא יָמָוּרת וְנָפֵל רְלֹמִשְׁבָּב: אִם־יָקוֹם וְהִתְהַלֵּך בּתויץ על־מִשְׁעַנְהָזוֹ וְנָקָה הַפַּאֶה רָק שְׁבְתָּוֹ יָהָן ²⁰ וְרַפָּא יְרַפֵּא: ס שני וְכִי־יַכֶּה אישׁ אֶת־עַבְדֹּוֹ אָוֹ אֶרת־אָמָתוֹ בַּשֵּׁכָט וּמֶרת תַחַת יָדֶו צ נָקָם ינָקָם: אָך אִם־יוָם או יוֹמֵים יְעַמֶר לָא יָקָם 21 וְכֵי־יִנְצוּ אֵנְשִׁים D 22 כִי כַסְפֵוֹ הְוּא:

שמות כא משפטים

נר

shall not go out as the men-servants go out. 8. If she please not her master, to whom he hath assigned her, then shall he aid her to be redeemed; unto a strange nation he shall have no power to sell her, seeing he hath dealt deceitfully with her. 9. And if he should betroth her unto his son, after the right of daughters shall he do unto her. 10. If he take him another wife, her food, her raiment, and her duty of marriage, shall he not diminish. 11. And if he do not these three things unto her, then shall she go out free without money.

12. He that smitch a man, so that he die, shall be surely put to death. 13. And if a man lie not in wait, but God have placed it into his hand, then I will appoint thee a place whither he shall flee.

14. But if a man come presumptuously upon his neighbour, to slay him with guile, from my altar shalt thou take him, that he may die.

15. And he that smitch his father, or his mother, shall be surely put to death.

16. And he that stealeth a man, and selleth him, and he have been found before in his hand, shall surely be put to death.

17. And he that curseth his father, or his mother, shall surely be put to death.

18. And if men strive together, and one smite the other with a stone, or with the fist, and he die not, but keepeth his bed: 19. If he rise again, and walk abroad upon his crutch, then shall he that smote him be quit; only he shall pay for the loss of his time, and shall cause him to be thoroughly healed.*

20. And if a man smite his servant or his maid, with a rod, and he die under his hand, it shall be surely avenged.21. Nevertheless, if he continue alive a day or two, it shall not be avenged; for he is his money.

VOL. 11.

וְנָּגְפֿוּ אִשְׁדּה הָרָה וְיָצְאַוּ יְלָדֶׁיהָ וְלָא יִהְיֶה אָסְוֹן עַנוּש יֵעַנִּש בְּיָשֶׁעָר יְשָׁיר עָרָיוֹ בַּעַל הָאשָׁה גַּנוּש יֵעַנִּש בִיּאַשֶּׁר יָשִׁיר עָרָיוֹ בַּעַל הָאשָׁה גַּרַחן בּפָּלְלִים וּ וְאָם־אָסָוֹן יִרְיָה וְגָרַתְהָה נֶפָשׁ גַּתַחַת נְפָש: -עַין תַּחַת עַין שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת גַּרָל: בְּוִיָה תַּחַת כְוּיָה פָּצַע הַתַחַת בּוּרָה הַעַחַת חַבּוּרָה: ס וְכָי

- ַיָּכָּה אִישׁ אֶתרַעין עַכְדָי אוֹ־אָררַעין אָמָרָז יַּכָּה אִישׁ אֶתרַעין עַכְדָי אוֹ־אָרבעין אָמָרָז עַכְדָי אוֹ־שָׁן אָמָרָזו יַפֵּיל לַחָפְשָׁי יְשַלְחָנוּ תַחַת עַבְדָי אוֹ־שָׁן אָמָרָזו יַפֵּיל לַחָפְשָׁי יְשַלְחָנוּ תַחַת שַנוּ : פ

22. If men strive, and hurt a woman with child, so that her children depart from her, and yet no farther mischief follow: he shall be surely punished, according as the husband of the woman will lay upon him; and he shall pay this by the decision of the judges. 23. And if any mischief follow, then shalt thou give life for life, 24. Eye for eye,^a tooth for tooth, hand for hand, foot for foot, 25. Burning for burning, wound for wound, bruise for bruise.

26. And if a man smite the eye of his servant, or the eye of his maid, that it perish, he shall let him go free for the sake of his eye. 27. And if he strike out his man-servant's tooth, or his maid-servant's tooth, he shall let him go free for the sake of his tooth.

28. If an ox gore a man or a woman, that he die: then the ox shall be surely stoned, and his flesh shall not be eaten; but the owner of the ox shall be quit. 29. But if the ox were wont to gore in time past, and warning hath been given to his owner, and he hath not kept him in, and he hath killed a man or a woman: the ox shall be stoned, and his owner also should of right be put to death. 30. But there shall be laid on him a sum of money, and he shall give the ransom of his life whatsoever may be laid upon him. 31. If he gore a son, or gore a daughter, according to this judgment shall be done unto him. 32. If the ox gore a man-servant or a maid-servant, thirty shekels of silver shall he give to his master, and the ox shall be stoned.

33. And if a man open a pit, or if a man dig a pit, and do not cover it, and an ox or an ass fall therein; 34. The

^a According to the laws as executed in Israel, this injunction was understood as applying merely to make restitution in money for the injury inflicted. That this exposition is strictly conformable to the sacred text, can be proved from the passage, Numbers xxxv. 31, "And

שמות כא כב משפטים נו יִשַּלֵּם כָּסֵף יָשֵׁיב הִלְעָרֵאיו וְדַזִמֵּרת וְדְזוֶה-35 לו: וְכִידִיְגְף שוֹר־אֵיש D אֶרד־שוֹר הַאָרוּ וָאֵרד וּאָכִרוּ אָת־הַשוֹר הַחַי וְחָצָוּ אָרדיבַסְפֿוֹ וְגָם אֶת־הַמֵּת יֶחֲצְוּן: אָוֹ נוֹדַע בְּי שָוֹר 36 נַגָּח הוא מרקמורל שלשם ולא ישמהנו בעליו שַׁלֵם וְשַׁלֵם שוֹר תַחַרת הַשוֹר וְהַמָּרת וְהָזֶיה-בֵּי יִגְנְב־אִישׁ שוֹר אוֹ־שֶׁה : לו 37 D וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרֵוֹ חַמִשֶׁרה בָלָר יְשֵׁלֵם הַחַרת <u>כַכ</u> הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע־צָאון תַּחַר*ת* הַשֶּׂח: אָס־בַּמַּחְתֶּרָר*ת* יִפְּאֵא הַגַּגָר וְהָבָה וָמֵת אֵין לוֹ דְמִים: אִם־זֶרְתָה 2 הַשֶּׁמֶשׁ עָרֶאיו דָּמִים לֶו שַׁלֵם יְשַׁלֵּם אִם-אֵין לא וְנְמְכֵּר בּגְנֵבְרְתוֹ: אָם־הִמָּצֵא רְיָהוֹ 3 הַגְּגַבְׁה מִשְׁוֹר עַר־חֲמָוֹר עַר־שָׁה חַיֶּיֶם שְׁנַיִם ישַׁלֵם: ם שלישי כֵּי יַבְעָר־אִישׁ שַׂרֵה אוֹ־ 4 בֶּרֶם וְשִׁלֵחֹ אֶת־בְעִירֹה וּבָאָר בִּשְׂרֵה אַחֵר מֵיטַב שְׁבֶהוּ וּמֵיטַב כַּרְמָוֹ יְשַׁלֵּם : בי-5 D תַצָּא אֵש וּמָצְאָה קצִים וְגָאֶכָר נָוִיש או הַקְּמֶרה אַוּ הַשְּׁרֶח שַׁלֵם וְשֵׁלֵם הַפַּרְאָר בֵּי־יִתֵן אָיש 6 אָת־הַבְּעָרָה : D אָל־רֵעָהוּ כָּקָף אוֹ־כַלִים לִשְׁמֹד וְגָנָך מִבֵּית הָאֵיש אִם־יִפְּצֵא הַנַּגָּב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם: אִם־לְא יִפְּצָא הַנַּנְּב 7 בעירו קרי *

owner of the pit shall make it good, he shall make restitution in money unto the owner thereof; and the dead beast shall be his.

35. And if one man's ox hurt the ox of another, that he die: then they shall sell the live ox, and divide the money of it; and the dead ox also they shall divide. 36. But if it be known that the ox were wont to gore in time past, and his owner hath not kept him in: he shall surely pay ox for ox; and the dead shall belong to him.

37. If a man steal an ox or a sheep, and kill it, or sell it; five oxen shall he restore for one ox, and four sheep for CHAP. XXII. one sheep. 1. If a thief be found whilst breaking in, and be smitten that he die. there shall no blood be shed for him. 2. If the sun be risen upon him, there shall be blood shed for him; he shall make full restitution; if he have nothing, then shall he be sold for his theft. 3. If the thing stolen be found in his hand alive, whether it be ox, or ass, or sheep, he shall restore double.*

4. If a man cause a field or vineyard to be eaten off, and he permits his beasts to enter, and they feed in another man's field: with the best of his own field, and with the best of his own vineyard, shall he make restitution.

5. If a fire break out, and meet with thorns, so that stacks of corn, or the standing corn, or the field, be consumed thereby, he that kindled the fire shall surely make restitution.

6. If a man do deliver unto his neighbour money or vessels to keep, and it be stolen out of the man's house: if the thief be found, he shall pay double. 7. If the thief be

ye shall not take a ransom for the life of a murderer who is guilty of death;" which clearly means "from a murderer ye shall take no ransom, but ye may do it from one who inflicts a wound only."

10*

גערהון וְרָ-ַקָח בְּעָכְיו וְלָא יְשַׁכֵּם: וְאָם-נְּנְב יְנָגָב
גער הַטְּבַפָּה לָא יְשַׁלֵם: מַעַמֵּו יְשַׁלֵם יִבְעָבְיו: אָם־טָרָה יִטְרָה יְבָאָבְהוּ
גער הַטְבַפָּה לָא יִשַׁלֵם: מַעַם בַעָרוּ וְנָשְׁבֵר אוֹ-מֵת בְּעָלֵיו
גער הַטְבַפָּה לָא יִשַׁלֵם: מַ בַּעָרוּ וְנָשְׁבֵר אוֹ-מֵת בְּעָלֵיו
גער הַטְבַפָּה לָא יִשַׁלֵם: מַ בַעָרוּ וְנָשְׁבֵר אוֹ-מֵת בְּעָלֵיו
גער הַטְבַפָּה לָא יִשַׁלֵם: מַ בַעָרוּ וְנָשְׁבֵר אוֹ-מֵת בְּעָלֵיו
גער הַטְבַפָּה לָא יִשַּׁלֵם: אַם־בְּעָלֵיו עָמָו לָא יִשַּׁלֵם
גער הַטְבָשָר הוּא בָּא בִשְׁכָרוֹ: ס וְכָי
אָם־שָׁבֵיר הוּא בָּא בִשְׁכָרוֹ: ס וְכָי
געמָר מִיקַי מָרָה יִשָּלֵם: אָם־בְּעָלֵיו עָמָו לָא יִשַּלֵם
גַעָר הַטְבָיר הוּא בָּא בִשְׁכָרוֹ: ס וְכָי
געמָר מִיק מִרָּר יִמִרְדָרָה יְדָעָרָרוֹ: ס וְכָי
געמָר מִיק מָרָד לְרָת לָוֹ לְאוֹשָלֵה יִשָּלַם: גַּטְרָבָר לָא אָרָשָׁה וּשָׁלֵם
געמָר מִיק מָרָז לִתְהָר יְמִרָדֶרָנָה לָוֹ לְאָאשָׁה: אָם־בְּעָלָיו בְּעָרָ וּשָׁלֵב בְּטָבוּ זְשָׁלָם:
געמָר מָרָקוֹה יִבָּרָ לָיה יִשָּלֵם יוּשַׁלֵם יוּשָׁלֵם הַישָׁלָם: מַרָּקוּה בַעָּרָן וּשָׁבָרוּ הַיַרָּה אָיָשָׁבָרוּה הַיָּשָּאָר הַיִים מוּכוּר הַיָּרָשָׁב בְעָרָם הַיָּעָלָים יִשָּלַם וּשָׁלַם יוּשָׁלַם וּשִׁלַם יוּשָּבָרוּ הַיַיּשָּרוּ הַיַין בּעָרָן הַישָּבָרוּין הַיּשָּבוּן וּשָּבָנוּם וּשָּבוּן וּשָּבוּרוּין הַישָּבוּן הַיּשָּבוּין הַיּשָּר הַיָּקוּה בְעָרָים יִשָּבוּן זּישָּרָים וּשָּין בּיָים בּעָרָין הַיַיַים אַיָּשָּרוּין הַיּשָּבוּין הַישָּין בּעָין אַיָּישָׁין אַיַרָן אַיַרָין בּיָר בָעָרָן הַישָּאָר בַשְּיָישַיּשָּין אַין בּעָרָן אַישַרָר אָישַין בּאָים בּעָרָן אַיישַין בּין געַין בּין גַין בּישַין בּיין אַישָּרָר אָיישַרָין בּישָרָין בּין בּיין בּעָרָין הַישָּין אַישַין בּין געַין בּעָין בּיים בּיוּבּין בּעָין בּיין בּיוּין בּיין בּעָרָין הַייוּשַין בּיין געַין בּייוּשָין בּיין געַין בּיין אַין בּיוּשָר אַין אַיין בּייוּשָּין בּיין בּיין בּיין בּיוּין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין געַין בּיייוּשַין בּיין בּיין בּייוּיישַין בּיין בּיין בּיין ב

וּנְקְרָב בְּעַר-הַבָּיִת אָל-הָאָלהִים אִם-לִא שְׁלָח וּנְקְרָב בְּעַר-הַבָּיִת אָל-הָאָלהִים אִם-לִא שְׁלָח ער-חָמור עַל-שָׂר עַל-שַׂר עַל-בָל-הָבַר-בָּשַע עַל-שור ער-חָמור עַל-שָׂר עַל-שַׁר עַל-שַּׁר עַל-בָר-אָבָרָה אָשָׁר יאמר בִירהַוּא זָה עַר הָאָלהִים יָבָא הְבַר שְׁנִיהֶם אָשֶׁר יִרְשִׁיעָן אָרהִים יְשַלֶם שְׁנֵים פּרִיוּתֵן אַיש אָל-בַעָר ער או-שָור או שָׁר הָים בְירִיָתֵן אַיש אָל-בַעָר קַמור או-שָׁר או-שָׂר וּמַר חַמור או-בִשְׁר או-שָׂר אוּרַשָּׁר וּמַר הַקַהְיָה בַין שְׁנִיהֶם אִם-לִא שָׁלֵח יָדוֹ בִּמְלָאכָר גערהוּ וְרָלַקח בְעָלִיו וְלָא יְשַׁבֶּם יִוּאם-נָּנָב יּבָנָב גער וְרָזי בַעָרוּ וְמַר. גער וּיִדַקָּח בְעָלִיו וְלָא יְשַׁבֶּם יָוּאם-נָנָב יִבָּנָב גער וּין גער וּיַרָקח בְעָלִיו וּלָא יִשַּבָּם יוּאַר וּאַר וּמַר.

שמות כב משפטים

not found, then the master of the house shall be brought unto the judges, to swear that he have not stretched out his hand against his neighbour's goods. 8. For all manner of trespass, for ox, for ass, for sheep, for raiment, or for any manner of lost thing, of which it is said, This is it, before the judges shall come the cause of both parties, and he whom the judges may condemn, shall pay double unto his neighbour.

9. If a man deliver unto his neighbour an ass, or an ox, or a sheep, or any beast, to keep; and it die, or be hurt, or driven away, no man seeing it: 10. Then shall an oath of the L_{ORD} be between them both, that he have not stretched out his hand against his neighbour's goods; and the owner of it shall accept this, and he shall not make it good. 11. But if it be stolen from him, he shall make restitution unto the owner thereof. 12. If it be torn in pieces, then let him bring it for witness, that which was torn he shall not make good.

13. And if a man borrow aught of his neighbour, and it be hurt, or die, the owner thereof being not with it, he shall surely make it good. 14. But if the owner thereof be with it, he shall not make it good; if it be a hired thing, the loss is included in its hire.^a

15. And if a man seduce a maid that is not betrothed, and lie with her, he shall surely endow her to be his wife.16. If her father refuse to give her unto him, he shall pay money according to the dowry of virgins.

17. Thou shalt not suffer a witch to live. 18. Whosoever lieth with a beast shall surely be put to death.

19. He that sacrificeth unto any god, save unto the LORD only, shall be utterly destroyed. 20. And a stranger

^a Meaning: the owner can only claim the money agreed upon for the hire, but no farther restitution. This version is according to BEN UZIEL and MENDELSSONN.

- אָרְגָם בָּחֶרָב וְהָיָוּ נְשֵׁיכָם אַרְלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יתמים: 5 אם־כָּסֶף ו הַלְוָה אֶת־עַמִּי אֶת־הָעָניֹ עַמֶּך לא־ 24 ר קייה לו כנשה לא השימון עליו גשר אם־ 25 חַכָּה הַתּחָבָּה שַּׁרְמַת הֵעֶך עַרּבָּא הַזּשֶׁמָש ²⁶ הְעשׁיבֶנוּ לוֹ : כֵי הַוָּא כְסוּרוֹה' לְבַדָּרוּ הָווא שִּׁמְלָהָגוֹ לְעֹרֵוֹ בַּמֶּה יִשְׁכָב וְהָיָה כִי־יִצְעַק אֵלֵי ²⁷ וְשֶׁמַעְתֵי כִי־חַנָּוּן אָנִי: ס רביע אָלהַים אָר; קאָרָדָ אָרָאָר דעמָד לא דעאר: מָלֵאָרָדָ 🕫 לַא רָזאַר ²⁹ וְדִמְעָדָ לָא רְזאַחֵר בְּכָוֹר בָּגֶידָ הִתּדֶזְ-לֵי : כֵזְ-<u>רַקעשׁרה לְשִׁרָה לְצוֹאנֶה שִׁבְעָרת יָמִים יִרְזֶיָר</u> עם־אָמּוֹ בַּיּוֹם הַשְׁמִיגֵי הָתּהַנוֹ-לֵי : וְאַנְשֵׁי-קָרֵשׁ 30 יִתְהְיֵוּן לֵי וּבָשָּׂר בַּשָּׂדֶרה טְרֵפָּה רָאֹבֶלוּ רג לַכֶּלֶב תַּשְׁלְכוּז אֹתוֹ: לא D רַשָּא שַפע שָוא אַל-רָדָשָׁר וָדָדָ אָם-רָשָּׁע ג'הְיָה עִ**ר חָמָס : לֹא**־הְהָיֶה אַחֲרֵי־רַבָּים לְרָעֵרֹת ² ולאירקענה עלירב לנטת אחתי בבים להטת: * כסותו קרי
- רגוֹגָה וְלָא הָלְחָאֶנּוּ בִּי־גַרִים הָיִיהֶם בָּאָרָץ 21 מִצְרָיִם: כָּל־אַלְמָגָה וְיָהָתוֹם לָא הְתַענוּן: אִם־ עַנֵּה הְתַעָּה אֹהֶוֹ בֵּי אִם־צָעַק אַלַי אַבַי 28 שָׁמַע אֶשְׁמַע צַעַקרְגוֹ : וְחָרָה אַבִּיק וְהָרַגְּיהָי 28 אֶרְגָכָם בָּחֶרָב וְהָיָוּ נְשֵׁיכֶם אַרְמָנוֹת וּבְנֵיכָם 29 הַכִּיחַי
- שמות כב כג משפטים

נח

thou shalt not vex, and shalt not oppress him; for ye were strangers in the land of Egypt. 21. Ye shall not afflict any widow, or fatherless child. 22. If thou afflict him in any wise,^a (for if he cry at all unto me, I will surely hear his cry;) 23. My wrath shall wax hot, and I will slay you with the sword; and your wives shall be widows, and your children fatherless.

24. If thou lend money to my people, to the poor by thee, thou shalt not be to him as a lender of money, thou shalt not lay upon him usury. 25. If thou take at all thy neighbour's raiment to pledge, thou shalt restore it unto him by the time the sun goeth down: 26. For it is his only covering, it is his raiment for his skin; wherein shall he sleep ? and it shall come to pass, when he crieth unto me, that I will hear; for I am gracious.*

27. The judges thou shalt not revile,^b and a ruler among thy people thou shalt not curse. 28. The first of thy ripe fruits, and of thy liquors, thou shalt not delay to offer: the firstborn of thy sons shalt thou give unto me. 29. In like manner shalt thou do with thy ox, with thy sheep; seven days it shall be with its dam; on the eighth day thou shalt give it me. 30. And holy men shall ye be unto me: and flesh that is torn of beasts in the field, shall ye not eat; to the dogs shall ye cast it.

CHAP. XXIII. 1. Thou shalt not receive a false report: put not thy hand with the wicked to be an unrighteous witness.

2. Thou shalt not follow a multitude to do evil; neither shalt thou speak in a cause, to incline after many, to wrest

^a RASHI regards this as an elliptical verse, thus: "If thou afflict him, thou shalt surely be punished, because should he cry unto me, I will hear his cry."

^b "This is a prohibition both against blasphemy, and cursing the judges who sit in the place of God to do justice."—RASHI.

שמות כג משפטים ື່ וְדָּל לְא הֶהְדֵּר בְרִיבְוֹ $\frac{3}{4}$ ⊆י D רַגּנַגי שור איבן או חַמירו תֹעֶה הָשֵׁב תְשִיבֶנו :17 $\mathbf{5}$ כִּי־הִרְאֶה חַמִוֹר שֹׁנֵאָד D רבא תּחַרת פַשָּאו וְחָרַלְהָ פֵעוֹב לְוֹ עוֹב הַזְעָוֹב ם חמישי לְא תַמֶּה מִשְׁפַּט אֶבְיֹנְדָ : 107 6 ַרִירְוֹ : מִדְּבַר־שֶׁמֶר תִּרְחֶק וְנָקֵי וְצַדִּיק אָל-תַּחֲהֹג 7 ְכִי לְאֹ־אַצְהָיק רָשֶׁע: וְשִׁחַר לָא רִדָּקָח בִּי הַשּׁחַר 8 יַעוּרַ פּקֿחִים וִיםַלֵּף דִּבְרֵי צַדִּיקִים: וְגָר לָא הִלְחָץ 9 וְאַהֶּם יְדַעָהֶם אֶת־גָפָש הַגֵּר כִי־גַרִים הֶיִיהֶם בְּאֶרִץ קאָסַפְּהָ ואָסַפְּהָ אוֹרַע אָרת־אַרְצָך ואָסַפְּהָ 10 מִצְרָים: וְשֵׁשׁ שָׁנִים הָזָרֵע אַרת־אַרְצָך א אָרז־תְּבְוּאָרֶזָרה : וְהַשְׁבִיעֶרת תִשְׁמְטֵנָה וּנְטֵשְׁתִּרה 11 וְאָרְכְלוֹ אֶרְיֹנֵי עַאֶּך וְיִרְעָרָם תּאכַל חַיֵרָת הַשָּׁדֶרה יצר בו־הַעַשָּׁה לְבַרְמָךָ לְזֵיהֶגָדָ : שֵׁשֶׁרת יָמִים הַגַעשָׂה 12 ַמַעשייך וּבַיוֹם הַשְׁבִיאֵי תִּשְׁבָּת לְמַעַן יָנוּחַ שוֹרְדָ ¹³ וַחֲמֶלֶךְ וְיִנְפֵ*שׁ* בּּן־אָמֶרְדָדָ וְתַזּגָר : וּבְכָל אָבָשָׁר אַמָרָתִי אָב'יכֶם תִּשְׁמֵרִוּ וְשֵׁם אֱלהַים אֲחָרִים לָא 14 הַזְלִירוּ לָא יִשְׁמַע עַל־פִיך: שָׁלָש רְגָרָשׁים תָּחָג לִי ¹⁵ בַּשְׁנָה: אֶרת־חֵג הַמַצורת הִשְׁמוֹר שִׁבַעָרת יָמִים 1⁵ ראלבל מצורת באשר צוייתה קלמוצר תודש הָאָלִיב בּי־בְּוֹ יָצָארָד מִמִּצְרֵיִם וְד'אבוּרָאָוּ פָּגַי יַקָּם: וְחַג הַקָּצִיר בִבּוּרֵי מַעֵשֶׂיך אָשֶׁר הָזְרָע 16 ביָקָם ביָקָם וּ וַיַג

judgment. 3. Neither shalt thou countenance a poor man in his cause.

4. If thou meet thy enemy's ox or his ass going astray, thou shalt surely bring it back to him again.

5. If thou see the ass of him that hateth thee lying under his burden, and wouldest forbear to unload him, (thou must do so, but) thou shalt surely unload with him.*

6. Thou shalt not wrest the judgment of thy poor in his 7. Keep thyself far from a false speech; and him cause. who hath been declared innocent and righteous slay thou not; for I will not justify the wicked. 8. And thou shalt take no gift; for the gift blindeth the clear-sighted, and perverteth the words of the righteous. 9. And a stranger thou shalt not oppress; for ye know the spirit of the stranger, seeing ve vourselves were strangers in the land of Egypt. 10. And six years thou shalt sow thy land, and shalt gather in the fruits thereof; 11. But the seventh year thou shalt let it rest and lie still; that the poor of thy people may eat; and what they leave the beasts of the field shall eat: in like manner thou shalt deal with thy vineyard, and with thy olive tree. 12. Six days thou shalt do thy work, and on the seventh day thou shalt rest; that thy ox and thy ass may rest, and the son of thy handmaid, and the stranger, may be refreshed. 13. And in all things that I have said unto you be circumspect; and make no mention of the name of other gods, let it not be heard out of thy mouth. 14. Three times thou shalt keep a feast unto me in the year. 15. The feast of unleavened bread thou shalt keep; seven days thou shalt eat unleavened bread, as I commanded thee, in the time appointed of the month of Abib; for in it thou camest out from Egypt: and none shall appear before me empty. 16. And the feast of harvest, of the firstfruits of thy labours, which thou hast sown in thy field:

18 כָּל־זְכַוּרְדָּ אֶל־פְגֵי הָאָרָז ו יְהוָה: לְאֹ־תִזְבָח עַל־חָמֵיז 19 בּם־זִבְחֵי וְלְא־יָלֵין חֵלֶב־חַגֵּי עַר־בְּגֶר: בַאשִׁיר בכוּבי אַדְמֵרְגָּ הָגָיא בֵּית יְחוָה אֶלוֹאֶיה לְא־ הבשל גהי בחלב אמו: פ ששי ²⁰ הגּרה אָנֹבִי שֹׁרֵשׁתַ מַלְאָדְ לְפָּגֶידָ לִשְמָרְדָ בַּדְרָרָ גן וַלַהַבִּיאֲדָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הַכִּנְתִי: הִשְׁטֶר מִפָּנֵיו 💈 וּשְׁמַע בְקָלו אַל־תַּמֵּר בָּוֹ כִי לְא יִשָּׂא לְפִשְׁעֵבֶם צּי שְׁמֵי בְּקִרְבוֹ : בֵּי אִם־שָׁמַוֹע הִזשְׁמַע' בְּקָרִיוו 🕫 וְעָשִית כָּלֹ אֲשֶׁר אֲדַבֶּר וְאָיַבְתִי אֶת־אַיְבֶיוּד וְצַרְתָי אָר־צְרֵהֶיד: בִי־יֵרֵלָך מַלְאָבי לְפָנֶיד: וְהֶבִיאֲדָ אָל־ 23 הֶאֶמֹרִי וְהַחִרִּי וְהַפְרָזִי וְהַכְנַעֵלִי הַחְחָיָ וְהַיְבוּמֵי 24 וְדִהְכְחַרְהְעִיו: לְאֹ־הָתְשְׁהַזְחַוֶדָה לֵאלְהֵיהֶם וְלֵאֹ רעברם ורא בעשרת כמעשיהם כי הרס אַהָרְסֶׁם ושַבֵּר תּשַבֵר מַצֵּרְהֵיהֶם: וַאַבִדְהָם אָת 25 יְהֹנָה אֶלְהֵיבֶּם וּבַרָך אֶרת-יַשֹׁחְשָׁך וְאֶרת-מֵימֵיד 26 וְהַקִרֹתִי מַחֲלָה מִקְרְבֶה: ס שניע לָא תְהָיָה : מְשַׁבַלָה וַעַקרָה בִּאַרְצֶךָ אֶת־מִסְפָר יָמֶידָ אַיַמַלֵא 27 אֶת־אֵיטָתִי אֲשַלֵח לְפָגֶיך וְהַמּתִי אֶת־כָל־הָעָם אַשֶׁר תָרָא בָהֶם וְנְתַתִי אֶת־כָל־אֹיְכֵיך אֵלֶיך אָרֶף

שמות כג משפטים

^{זר} מַעַשֶׂיך מן־הַשָּׂרֵר*ו*: שָׁלִש פְּעָמִים בַּשְׁנָה וֵרָאֶה

בַשָּׁרֵה וְחֵג הָאָסף בְּצֵארת הַשְׁנָה בָּאָספָך אֵת־

D

61 EXODUS XXIII. MISHPAHTIM.

and the feast of ingathering, in the end of the year, when thou hast gathered in thy labours out of the field. 17. Three times in the year all thy males shall appear before the Lord, the Eternal. 18. Thou shalt not offer the blood of my sacrifice with leavened bread;^a neither shall the fat of my festive sacrifice remain until the morning. 19. The first of the firstfruits of thy land thou shalt bring unto the house of the LORD thy God. Thou shalt not see the a kid in its mother's milk.*

20. Behold, I send an angel before thee, to keep thee on the way, and to bring thee unto the place which I have prepared. 21. Beware of him, and obev his voice, disobey him not; for he will not pardon your transgressions, because my name is in him. 22. But if thou wilt carefully hearken to his voice, and do all that I shall speak; then will I be an enemy unto thy enemies, and afflict those that afflict thee. 23. For my angel shall go before thee, and bring thee in unto the Amorites, and the Hittites, and the Perizzites, and the Canaanites, the Hivites, and the Jebusites: and I will cut them off. 24. Thou shalt not bow down to their gods, nor serve them, nor do after their works; but thou shalt utterly overthrow them, and completely break down their images. 25. And ye shall serve the LORD your God, and he will bless thy bread, and thy water; and I will remove sickness from the midst of thee.*

26. There shall be no one casting her children, nor a barren woman, in thy land; the number of thy days I will make full. 27. My terror I will send before thee, and will bring in confusion all the people to which thou shalt come, and I will make all thy enemies turn their back unto thee.

VOL. II.

^a This means that the passover-lamb shall not be slain on the fourteenth of the first month, till all the leaven has been previously removed.

- ³⁰ וְדַבְּרָה עָלֵיךְ חַיַת הַשָּׁרָה: מְעָט מְעָט אָגָרָשָׁר מְפָּגָיְךְ עַר אָלִשְׁר הַיָּרָ הַשָּׁרָה מְעָט מְעָט אָגָרָשָׁר וּמְפָּגִיךְ גַער אָלִשִיר הַפָּרָה וְגָחַרִים פְּלִשְׁתִים ³¹ וְשַׁהַעי אָת־נְגָרְלָ מִיַם־סוּף וְעַר־יָם פְּלִשְׁתִים ³² הָאָרֶץ וְגַרַשְׁהָעמו מִפְּגֵיְך: לְאַרִתְכָלִרת לְתָס ³³ וְגַאַלְהֵיהֶם בְּרִית: לָא יֵשְׁבוּ בִּאַרְצָךָ פָּן־יַחֲטָיאוּ ³⁴ וְגַרַשְׁהָיהָם בְּרִית: לָא יֵשְׁבוּ בִּאַרְצָךָ פָּן־יַחֲטָיאוּ מּרְדָרָ לִי בִי הַאֲבִרֹי אָרַדּאָלָהֵיהָם בִּי־יַהָזָה לָךָ
- ²⁸ וְשֶׁלַחִתְּי אֶרִז־הַצִּרְאָה לְפָנֶזְך וְגֵרְשָׁה אֶרִז־הַחָוּיָ שי אֶרִד<u>ּהְכְג</u>ַעֵנִי וְאֶתִרַהַחִתִּי מִלְפָנֶיך: לְא אֲאָרֵרָשֶׁנּי מִפְנֶזְך בְּשָׁגָה אֶחֶרִת פֶּזְרִתְהֶיֶה הָאָׂרֶץ שְׁמָמָׁר
- שמות כג כר משפטים

ND

28. And I will send hornets before thee, and they shall drive out the Hivite, the Canaanite, and the Hittite, from before thee. 29. I will not drive them out from before thee in one year; lest the land become desolate, and the beast of the field multiply against thee. 30. Little by little I will drive them out from before thee, until thou be increased and be able to take possession of the land. 31. And I will set thy bounds from the Red Sea unto the sea of the Philistines, and from the desert unto the river; for I will deliver into your hand the inhabitants of the land, and thou shalt drive them out before thee. 32. Thou shalt not make a covenant with them, nor with their gods. 33. They shall not dwell in thy land, lest they cause thee to sin against me; for thou mightest be led to serve their gods, and this would surely be a snare unto thee.

1. And unto Moses he said, Come up unto CHAP. XXIV. the LORD, thou, and Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel; and bow yourselves down afar off. 2. And Moses alone shall come near unto the LORD, but they shall not come nigh; and the people shall not go up with him. 3. And Moses came and told the people all the words of the LORD, and all the laws of justice;^a and all the people answered with one voice, and said, All the words which the LORD hath spoken will we do. 4. And Moses wrote down all the words of the LORD, and he rose up early in the morning, and built an altar at the foot of the mount, and twelve pillars, according to the twelve tribes of Israel. 5. And he then sent the young men^b of the children of Israel, and they offered burnt offerings, and sacrificed peace

[&]quot; Those laws according to which judgment is to be pronounced by the judges. The word כשכטים in this sense, is rendered in the English version "judgment."

^b "The first born."—RASHI.

שמות כר משפטים סב עלה וַיִּזְבָחוּ זְבָחֵים שְׁלָמֵים לֵיהוָה פָּרִים: וַיָּקָח 6 משה חַצֵּי הַדָּם וַיָּשָׂם בָאַגָּגָת וַחַצֵּי הַדָּם זָרָק עַל־ י הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּקַח` מַפֶּר הַבְּרִירת וַיְקָרָא בְּאָזְגֵי הָאָם זי ויאַמְרוּ כָּל אָלשֶׁר-דְבֶר יְרחוָדה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמֵע: <u>א ויַק</u>ח משֶׁרז אָת-הַלָּם וַיִּזְרָק עַל-הָעָם וַיֹּאמֶר 8 הִגָּדָה דַם־הַבְּרִיתֹ אֲשֶׁר בָּרַת יְהוָה עִפְּכֶׁם עֵל כּל-הַדְּבָרָים הָאֵלֶה: וַיַּעַל משֶׁה וְאַקְהַרְן נָדָב 9 וןאָבידוא וְשִׁבְעֵים מִזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִרְאָו אָר אָאָלהַי יִשְׂרָאֵל וְהַתַחַרת רַגְּלָיו כְּמַעֲשֵׁרה` לְכְנָרָת 11 הַסַּפִּיר וּרְעָצָם הַשָּׁמַיִם לָטְהַר: וְאֵל-אָאַצִילֵי <u>רְנ</u>ַי יִשְׂרָאֵׁל לְאׁ שְׁלַח יָרֶוֹ וְיֵחֵזוֹ אֶת-רָהָאֶלהִים ניִאָּכְלְוּ וַיִּשְׁתְוּ: ¹² וַיּאמֶר יְהוָה D אָל־משָׁה עַלֵה אַלֵּי הָהָרָה וֶהְיֵה־שֶׁם וְאֶתְנָה לְךָ אֶת־לְחַת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֶה אֲשֶׁר בָּהַבְתִי 13 לְהוֹרֹחֶם: וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֶׁע מְשֶׁרְרָתוֹ וַיָּעַל 14 משֶׁה אֶליתָר הָאֱלוֹהִים: וְאֶל-הַוְקַנְיִם אָמֵר שְׁבוּ־ לָנוּ כָּזֶה עַר אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהָגָּרה אֲהָזִין ¹⁵ וְחוּר אַמָּכֶּם מִי־בַעַל דְּבָרֵים וַג*ָשׁ* אֲלֵהֶם: וַיָּעַל ¹⁶ מֹשֶׁה אֶל־תָהֶר וַיְכֵס הֶעָנָן אֶת־הָהֶר וַ וַיִּשְׁכֵּן כְּבוֹד־ יְדּוֹנְהֹ עַל-דַזֶר סִינֵי וַיְכַפֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁד, יָמֶים וּיִקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁרִיָעי מִרְזוֹך הֶזְעָנָן: * מפטיר

offerings unto the LORD, of oxen. 6. And Moses took half of the blood, and put it in basins; and half of the blood he sprinkled on the altar. 7. And he took the book of the covenant, and read in the hearing of the people; and they said, All that the LORD hath spoken we will do, and obey. 8. And Moses took the blood, and sprinkled it on the people, and said, Behold the blood of the covenant, which the LORD hath made with you concerning all these words. 9. Then went up Moses, with Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the elders of Israel. 10. And they saw the God of Israel; and there was under his feet as it were a paved work of brilliant sapphire, and as it were the colour of heaven in its clearness. 11. And against the nobles of the children of Israel he stretched not forth his hand; and they saw (the glory of) God, and did eat and drink.ª

12. And the LORD said unto Moses, come up to me to the mount, and remain there: and I will give thee the tables of stone, with the law, and the commandment which I have written, to teach them. 13. And Moses rose up, and his servant Joshua; and Moses went up to the mount of God. 14. And unto the elders he said, Tarry ye for us here, until the time we come again unto you; and, behold, Aaron and Chur are with you, whoever may have any cause to be decided, let him come unto them. 15. And Moses went up to the mount, and the cloud covered the mount.* 16. And the glory of the LORD abode upon mount Sinai, and the cloud covered it six days; and he called unto Moses on the seventh day out of the midst of the cloud. 17.

^a ONKELOS paraphrases this verse: "And unto the chiefs of the children of Israel there happened no injury, and they beheld the glory of God, and they rejoiced in the reception of their sacrifices, as though they ate and drank." DUENO, after RAMEAN: "They ate the peace offerings before the altar, at the foot of the mount, and they drank,

וייעל אל־הָתֶר וַיְהָי משָה בָּהָר אַרְבָּאֵים יוֹם ַרָה ואַרְבָּאָים לֵיְרָה: גַר נוּדַבּּר יְתֹוֶה אֶל־משֶׁה לֵאמְר : דַּבָּר` אֶל־בְּגֵי יִשְׂרָאֵׁל וְיִקְחוּ־לִי תְּרוּמֶה מֵאֵת כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבָנוּ לְבוֹ ַ תַּקְחַוּ אֶת־תְרוּמָתֵי: וְזֹאת הַתְרוּמָה אֲשֶׁר תִקְחוּ 3 ַמָאִהֶעם זָהָב וָכֶסֶף וּנִחְשֶׁרת: וּתְכֵּבֵית וְאַרְנָמֵן 4 וְתוֹלַעַת שָׁגִי וְשֵׁשׁ וְעִזְים: וְעִרֹת אֵילֶם מְאָדָמֵים 5 ַוְעָרָת הְחָשִׁים וֵעַצֵי שִׁטִּים: שֶׁמָן לַמָּאָר בְּשָׁמִים 🗍 6 ַלְשֵׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְמָיֶרת הַפַּמִי**ם: אַבְנִי־ש**ֹׁהַם 7 וּאַקּגַי מּלָאָים לָאַפָּד וְלַחְשָׁן : וְעָשׂו לָי מִקְדָשׁ 8 וְשְׁכַנְהָי בְּתוֹכָם: כְכֹל אֲשֶׁר אֲמִי מַרְאָה אוֹתְדָ 9 אָת הַבְנְיָרת הַפִּשְׁבֶּן וְאָת הַבְנְיָת כָּל-בָּלֶיו וְבֵן ן אָרָוֹן אַצִי שָׁמֶים 10 רַ־גַעשוּ אַרוֹן אַצי שָׁמָים 10 אַמָּתַים נְחֵצִי אָרְכוֹ וְאַמֶּה נָחֵצִי רָחְבוֹ וְאַמֶּה נָחֵצִי ר קטָרְוֹ: וְצִפִירֶ אֹתוֹ זֶהָב טָהוֹר מִבַּיִרת וּמָחָוּץ 11 ראַצַפָּנוּ וְעָשִׂית עָרֶאיו זֵר זָהָב כָבְיב : וְיָצַקְתָ לוֹ 12 אַרְבַּע פַבְעָה זָהָב וְנָתַהָּת עָל אַרְבַע פַּעָמהָיו אַר וּשְׁתֵּי פַבָּעֹת עַרִי-צַּרְשׁוֹ הָאֶקחָׁרת וּשְׁתֵי פַבָעֹת על־צַלְעוֹ הַשֵׁנִית: וְעָשֵׂיתָ בַדֵּי עָצֵי שָׁמָים וְצִפִיתָ 13

שמות כה תרומה

¹⁷ וּמַרְאֵה כְּבָוֹד יְהוָה כְּאֵש אֹכֶלֶרת בְּרָאש הָרָקָר

JD

And the appearance of the glory of the LORD was like a devouring fire on the top of the mount, before the eyes of the children of Israel. 18. And Moses went into the midst of the cloud, and ascended the mount; and Moses was on the mount forty days and forty nights.

TERUMAH. CHAP. XXV. 2. Speak unto the children of Israel, that they bring me an offering ;^a from every man whose

heart prompts him thereto shall ye take my offering. 3. And this is the offering which ye shall take of them: gold, and silver, and copper, 4. And blue, and purple, and scarlet yarn, and linen thread, and goats' hair, 5. And rams' skins dyed red, and badgers' skins, and shittim wood, 6. Oil for the lighting, spices for the anointing oil, and for the incense of spices, 7. Onyx stones, and stones for setting, for the ephod, and for the breastplate. 8. And let them make me a sanctuary; and I will dwell among them. 9. According to all that I show thee, the pattern of the tabernacle, and the pattern of all the instruments thereof, even so shall ye make it.

10. And they shall make an ark of shittim wood; two cubits and a half shall be its length, and a cubit and a half its breadth, and a cubit and a half its height. 11. And thou shalt overlay it with pure gold, within and without shalt thou overlay it; and thou shalt make upon it a crown of gold round about. 12. And thou shalt cast for it four rings of gold, and put them on the four corners thereof; and two rings shall be on the one side of it, and two rings on the other side of it. 13. And thou shalt make staves of shittim

ŧ

making the occasion one of joy, and a holiday; for it is a duty to rejoice at the reception of the law; see also Deuteronomy xxvii. 7, 'And thou shalt slay peace offerings and eat them there.'"

^a "Separation; they shall set aside for me from their money, a free will offering."—RASNI.

14 אֹרָתָם זָרָהַנ: וְהֵכֵארָת אָרת־הַבַּדִּים בַּשַּׁבָּעֹת אָל דַלְעַרת הָאָרָן לְשֵׂאת אָרת-הָאָרָן בָהֶם: בְּטַבְעָת 15 ין הָאָר הַבַּדֵים לא יָסָרוּ מִמֶּנוּ : וְנָרַתָהָ אֶל־ הָאָרו אָרת הָעוֶרת אַשֶׁר אָהֵן אַלֶּיך וּ וְעשִׁירָת ז בַפְּרֶרת זֶדֶה טָהֲוֹר אַשֶּתַים וָהֵצִי אָרְכָּרה וָאַמָּה 18 וָחֵצִי רַחְבָּר*ּה*: וְעָשֶׂירָ*ד* שְׁנַיִם כְרָבִים זָהֶכ מִקְשָׁח ¹⁹ רַ*קְעַשָׂ*ה אֹתָם מִשְׁנֵי קְצָוֹת הַכַּפְּיֶרת <u>י וְ</u>עַשֵּׁרה כְרוּב אָחָר מָקָצָרל מִיֶּה וּכְרוּב־אָחָר מִקָּצָה מִזֶּה מִן־ הַבַפָּרֶרת הַזְעַשִׂוּ אֶרת־הַכְּרָכִים עַל־שְׁנֵי קְצוֹתָיו: ²⁰ וְדָיוּ הַכְרָכִים פְּרְשֵׁי כְנָפַיִם רְלַמַעָלָה קֹבָכַיָם⁻ בְכַנְפֵיהֶם עַל-הַכַפּׂדֶרת וּפְנֵיהֶם אֵישׁ אֶל-אָחֶיו אל-דַרַכַפּוֶרָרָת יְהְיָוּ פְגֵי הַבְּרֶבְים : וְגָרְתָהָ אֶרָר 21 רַזבַפֶּיֶרת עַל-הָאָרן מִלְמֶעָלָה וְאָל-הָאָרן תִרֵזן ²² אֶת־הָעַלָּרד. אֲשֶׁר אֶהֵגן אֵלֶיך: וְגוֹעַדְתֵּי לְה[~]שָׁם^{*} וִדִבַּרְתִּי אִרְתָה מֵעַל הַבַּפּׂגֶרת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרָבִים אַשֶׁר עַל־אָרוֹן הָעָדֶת אַת כָל־אָשֶׁר אָצַוֶּה אוֹתְך אַל־בְּגֵי יִשְׁרָאֵל : Ð אַמָּרָד שָׁלָחָן עַצֵי שְׁמִים אַמֶּרָדָים אַרָכוֹ ואַמָּה 23 וַעשִירָד שָׁלָחָן עַצֵי שְׁמִים

²⁵ עָשָׁיוּרָג שְׁרְוּזו עַבֵּי שִׁשְּׁים אַשָּׁים אָדְטו זְהַב טְקוֹר 24 רַחְבֹּוֹ וְאַמֶּה וָחֵצִי קְטְׁתוֹ : וְצִפִיתָ אֹתוֹ זָהַב טְקוֹר 25 וְעָשִׁירָג לֵוֹ זֵר זָרָזָב סְבִיב : וְעָשִׁית לָוֹ מִסְגֶרְתוֹ 36 מְפַח סְבֵיב וְעָשִׁירָג זֵר־זָרָזֶב רְלמִסְגַרְתוֹ סְבָיב : 37 שני

wood, and overlay them with gold. 14. And thou shalt put the staves into the rings, upon the sides of the ark, that the ark may be borne with them. 15. In the rings of the ark shall the staves remain; they shall not be taken from 16. And thou shalt put into the ark the testimony them. which I will give thee.* 17. And thou shalt make a cover^a of pure gold; two cubits and a half shall be its length, and a cubit and a half its breadth. 18. And thou shalt make two cherubim of gold, of beaten work shalt thou make them, on the two ends of the cover. 19. And make one cherub on the one end, and the other cherub on the other end; from the cover itself shall ve make the cherubim on the two ends thereof. 20. And the cherubim shall be spreading forth their wings on high, overshadowing the cover with their wings, with their faces turned one to the other; toward the cover shall the faces of the cherubim be directed. 21. And thou shalt put the cover above upon the ark; and in the ark thou shalt put the testimony which I will give unto thee. 22. And there I will meet with thee, and I will speak with thee from above the cover, from between the two cherubim which are upon the ark of the testimony, all the things which I will command thee unto the children of Israel.

23. Thou shalt also make a table of shittim wood; two cubits shall be its length, and a cubit its breadth, and a cubit and a half its height. 24. And thou shalt overlay it with pure gold, and make thereto a crown of gold round about. 25. And thou shalt make unto it a rim of a hand's breadth round about, and thou shalt make a golden crown

a The English version renders כפרת with "mercy seat," no doubt deriving the word from כפר to pardon," thus: "The place whence pardon is obtained." RASHI, however, gives it simply cover ככוי. In the course of this work it is probable that "mercy seat" may be used, as a paraphrase, however, not as a literal version of the word.

גַּרָהָ שָׁרָהַ שָּׁרָחַ יַנָרָהָ עַל־הַשָּׁרָחַ
 גַּרָחַ פָּגָים לְפָנֵי תָמִיד: פּ לכפּרים שלישי
 גָּרֶחם פָּגָים לְפָנֵי תָמִיד: פּ לכפּרים שלישי
 גַּרֶחָם פָּגָים לְפָנֵי תָמִיד: פּ לכפּרים שלישי
 גַרָּמָשָׁיָרָ מְנֹרָה זְרָבָרָה זְרָבָרָה גְּבִיעֵיהָ כַפְּתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיה
 גַמְעָשָׁרָה זְרָבָרָה זְרָבָרָה זְבָיעֵיהָ כַפְּתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיה
 גַמְעָשָׁרָה זְרָבָרָה זְרָבָרָה זְבָיעֵיהָ כַפְּתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיה
 גַמְעָשָׁרָה זְרָבָרָה זְרָבָרָה גְבִיעֵיהָ כַפְּתֹרֶיהָ וּפְרָחֶיה
 גַמְנָרָה זְהָיוּי: וְשָׁשֶׁה בְלָבִי וּצָאָים מִצַדֶּיה שָׁלשָה וּכְרָחָים בַּקָגָר מְצָרָה הַשְׁרָים בְּקָגָרָה גְבִעָים מְצַדֶּרֹה הַבְּעָשָׂר וּשָׁרֹשָה גְבִעָים מַצַדֶּרָה בַקַנְרָה בַקָּגָרָה הַאָּרָים בְּקָגָרָה בַקַנְיִהם בַּקָגָר הַיָּרָהָ בַקַרָה גָבָעִים מַצָּדָרָה בַקַנָרָה בַקּגָרָה בַקּגָרָה הַשָּבָרָה בַקּגָרָה בַקַנָרָה גַבָּעִים מַצָּבֶרָה הַבָּקַנְרָה בַקַנָרָה גַבָּקַנָרָה גַבָּקַנָרָה גַבָּעִים מַצִדָּהָים בַפְקּגָרָה בַקַאָּרָר הַבָּשָּרָרָה גַבָּעִים מָאָשָרָרָה בַקּגָרָה בַקּגָרָה בַקַעִיהם בַּקּגָרָה בַקּגָרָה גַבָּעִים מַזּדָרָה בַקּנָרָה גַבָּקוּרָים בַקּרָנָה גַבָּקוּה הַיָּשָּרָרָים בַפְתּנִים מַשְּרָרָה גַבָּעִים בַקּגָרָה גַבּעַים בַקּגָרָה בַקַגָרָה בַקּבָרָה גַבַעַים בַיּשָּרָרָה גַבַעַים בַיּאָנָרָה בַקּנָרָה גַבָּעַרָר גַבַעַים בַיּשָּרָרָה בַקַעָרָה בַיַשָּרָרָה בַיּשָּרָרָה בַקּנָרָה בַיָּים בַיּגָרָה בַיַעָרָה גַבָעַים בַיּקּגָרָרָים בַקּנָרָה בַקַעָרָה בַיַעָרָים בַקּגָרָה בַיָּגָרָה הַשָּרָרָים בַּקּגָרָה הַיָּים מָיּגָרָה בַיָּין מַיּרָים בַיּגָעָרָרָיים בַּקּגָים בְּקּגָים בְיּאָים בְּיּרָים בַיּשָּרָר בַיָּשָירָרָשָּרָרָים בַקּגָרָה בְעָרָרָשָּרָים בַקּגָיה בַיּקוּרָים בַיּגַים בְיּגָרָה בַעָּרָרָה בַקּגָרָה בַקּגָרָה בַקּגָרָה בַקּגָרָים בַקּגָרָה בַקּגָרָים בַקּגָּרָה בַקּגָרָה בַיּקוּין בַיעים בַיּגָרָים בַקּגַיּרָין גַיַין בָעוּבָיעָיקַין בַיָּקּגָרָים בַקּגָרָה גַיָּירָי בַעָּירָי בַיּקּגָרָין בַיּאָרָרָים בַקּגָים בַקּגָרָים בַיּאָין ביי בַעָרָיה בַיּאָיק בַיין בַיּקּגָרים בַק

שמות כה תרומה

on its rim round about. 26. And thou shalt make for it four rings of gold, and thou shalt put the rings on the four corners that are on the four feet thereof. 27. Close under the rim shall the rings be; as places for the staves, to bear the table. 28. And thou shalt make the staves of shittim wood, and overlay them with gold, and the table shall be borne with them. 29. And thou shalt make its dishes, and its spoons, and its supporters,^a and its purifying tubes, wherewith (the bread) is to be covered: of pure gold shalt thou make them. 30. And thou shalt set upon the table showbread before me always.*

31. And thou shalt make a candlestick of pure gold : of beaten work shall the candlestick be made; its shaft, and its branches, its bowls, its knobs, and its flowers, shall be out of one piece with it. 32. And six branches shall come out of its sides; three branches of the candlestick out of the one side, and three branches of the candlestick out of the other side. 33. Three bowls, almond-shaped, shall be on one branch, with a knob and a flower; and three bowls almond-shaped on the other branch, with a knob and a flower: so on the six branches that come out of the candle-34. And on the candlestick itself shall be four stick. bowls, almond-shaped, with its knobs and its flowers. 35. And there shall be a knob under the two branches that come out of the same, and a knob under the two branches that come out of the same, and a knob under the two branches that come out of the same; for the six branches that proceed out of the candlestick. 36. Their knobs and their branches shall be out of one piece with it; all of it shall be one piece of beaten work of pure gold. 37. And

^a "The supporters" are said to have been four stakes of gold standing upon the floor, two on each side of the table; they were grooved

÷

ַגְרֹדֶגיהָ שִׁבְעֶה וְהֵעָלָה' אֶת־גַרִידֶׁיהָ וְהֵאָיר עַל־ ייקב פָגֶידָה : וּמַלְקָתֵיהָ וּמַחְרּגֹאֶידָה זָהָב טָהְוֹר : 38 גַעָבר פָגֶידָה : אַב 39 בְּכֵר זָדֶהב טָהוֹר יֵעֲשֶׂרה אֹתָרה אֶרת כָל-הַבָּלִים 40 הַאֵלֶה: וּרְאָרה וַעַיֶּאָה בְוֹדַגִּיֹהָם אֲשֶׁר-אַתָּתרה ר מָרְאֶה בָּהֶר: ס שלישי וְאָת־הַמִּשְׁכֵן הַתְעֲשֶׂה עשר יְרִיעֶת שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּהְכֵלֶרת וְאַרְנָמָן וְהוֹלַעַת שִּׁנִי כְרָבֶים מֵעֲשָׂה חשֵב רְזְעֲשֶׂה אֹתָם: אֵרֶך ו 👘 $\mathbf{2}$ הַיִרַיָעִדה הַאַחַרת שִׁמֹגָה וְעָשָׂרִים בָּאַפֶּׁרה וְרֹחַב אַרְבַּע בָּאַמֶּה הַיְרִיאָה הָאֶחֶרת מִדֶּה אַחֵת לְכָל־ ַ הַיִריעה: חֲמֵש הַיְרִיעה הָהְיָיֶן חְבְרֹת אָשֶה אֶלי 3 אַחֹרָתה וחַמֵש יִרִיעה חָבִרֹת אָשָה אָל־אָחֹתָה: ןעשית לְלְאֵת הְזַבֶּלֶת עַל שְׂפֵת הַיְרִיעָה' הָאֶחָת 4 מַקּצָה בְחֹבֶרֶה וְכֵן הֵעֲשֶׂה בִשְׁפָרָת הַיְרִעָּה ַ הַאַניה בַּמַּחְבֶרֶת הַשֵּׁנִית : חֲמִשִׁים לְלָאֹר $\mathbf{5}$ <u>רַקעשה ביריעה ה</u>אָחָת וַחַמשים לְלָאֹת ר<u>ַקעשה</u> בּקְצָה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּפַּחְבֶָרָרת הַשֵׁגִית מַקְבִילֹת הַלְּלָאֹת אִשֶׁה אֶל־אֲחֹתָה: וְעָשִית חֲמִשִׁים קַרְפַי 6 זַרֶגב וְחִבַּרְהָ אֶת-רַהַיְרִיעִׂרת אָשֶׁה אֶל-אֲחתָה ד בַקְרָסִים וְהָיָה הַפּיִשְׁכָן אֶחָר: וְעָשִׁיתָ וְרִיעַת אַזִים ז לאהל על־הַפּשְׁבָן עשׁהֵי־עָשְׂה וְיִרִאָת הַזְעַשָּׁה אֹהָם: אַרֶּךּו הַיְרִיָעָה הָאַחַרד שְׁלֹשִים בָּאַבֶּוּד 8

67

thou shalt make its seven lamps; and when they shall light its lamps it shall give light towards the body of it. 38. And its tongs, and its snuff-dishes shall be of pure gold. 39. Out of a talent of pure gold shall he^a make it, with all these vessels. 40. And look that thou make them after their pattern, which thou wast shown on the mount.*

1. Thou shalt also make the tabernacle of CHAP. XXVI. ten curtains, of twined linen, and blue, and purple, and scarlet yarn, with cherubim, with the work of the weaver^b shalt thou make them. 2. The length of each curtain shall be eight and twenty cubits, and the breadth of each curtain four cubits : there shall be one measure for all the curtains. 3. Five of the curtains shall be coupled together one to another; and the other five curtains shall be coupled one to another. 4. And thou shalt make loops of blue upon the edge of the one curtain which is the outside in the coupling; and the like shalt thou make on the edge of the curtain which is the outmost on the second coupling. 5. Fifty loops shalt thou make on the one curtain, and fifty loops shalt thou make on the edge of the curtain that is in the second coupling; the loops shall be fixed opposite each other. 6. And thou shalt make fifty hooks of gold, and thou shalt couple the curtains together with the hooks, and the tabernacle shall thus be one piece. 7. And thou shalt make curtains of goats' hair for a tent over the tabernacle; eleven curtains shalt thou make the same. 8. The length of each curtain shall be thirty cubits, and the breadth of so as to receive the "purifying tubes," which were placed between one loaf of the shewbread and the other, so as to admit of a fresh passage of air between them.

^a *i. e.*: The unknown maker, whoever he may be. This construction is very common in Hebrew.

 $rac{b}{c}$ is here used in contradistinction to $rac{c}{c}$, the figures in this instance were to be woven in, in the other they were to be wrought

VOL. II.

מְכְטֶדוֹ לָאְהֶל עֹרְת אֵילָם מְאָדָמֵים וּמִכְטָדוֹ
 מְלָמֶעָלָה: פּ רביע
 זוְעָשִׁית אֶת־הַקְרָשִׁים לַמְּשְׁכֵן עֲצֵי שָׁטִים עָמִרִים:
 געשִׁית אֶת־הַקְרָשִׁים לַמִּשְׁכֵן עֲצֵי שָׁטִים עְמִרִים:
 געשִׂר אַאָּוֹת אַרָּהַ הַקְרָשׁים לַמִּשְׁכֵן אַצֵי שָׁטִים עָמִרִים:
 געשִׂר אַאָּוֹת אַרָּהַ הַקְרָשׁים לַמִּשְׁכֵן אַצִי שָׁטִים עָמִרִים:
 געשִׂר אַאָּוֹת אַרָּהַ הַקְרָשׁים לַמִּשְׁכֵן אַצִי שָׁטִים עַמְרִים:
 געשִׂר אַאָּאוֹת אַרָּהַ הַקְרָשׁים לַמִּשְׁכֵן אַצִי שָׁטִים עַמְרִים:
 מְשָׁלָבֹת אַשָּׁה אָשָׁה אָלִיאַחֹהָה כֵן הַאֲשָׁה לְכָל קַרְשֵׁי
 הַמִשְׁכֵן: וְעָשִׂירָ אָאַרַה הַמָּנָה: וְאַרְבָעִים לַמִשְׁכֵן עָשִׂרָים
 הַמִשְׁכֵן: וְעָשִׁירָ אָת־הַקְרָשִים הַקַרָשִים לַמִישְׁכֵן אָדִין אַיָּהָ הַיַרָּשָּה מָקַרָים בַּקַרָשִים לַכּוּשָׁרָז הַאָּשָּרָים הַקַרָשִים הַיַקַרָים:
 הַמִשְׁכָן: וְעָשִׁירָ אָשִרָּה הַמָּרָה הַיַקָּרָה הַיַקָּרָה אַיָּרָרָשִים לַמִירָרָים אַרָרַים בַּקַרָשִים הַסָּרָד אַיָּמָר הַיָּקָרָשִים הַיַרָּשִירַי בַיַּקּבָרָשִים הַיַרָּתָרָקָרָשָׁיר הַאָּשָּרָן אָרָים הַשָּירָים:

וְלְּחַב אַרְבַע בָּאַשָּׁה הַיְרִיאָה הָאָחֶת מְדָה אַחַת
וְלְחַב אָרְבַע בָּאַשָּׁה הַיִרִיאָת וְחָבַרְתָּ אֶת־חָמָשׁ הַיְרִיעָה
לְבָר וְאֶת־שֵׁשׁ הַיִרִיאָת לְבֶר וְבָפַלְתָ אֶת־חַמָשׁ הַיִרִיעָה
וְלְבָר וְאֶת־שֵׁשׁ הַיִרִיאָת לְבֵר וְבָפַלְתָ אֶת־חַמָשׁ הַיִרִיעָה
הַשִׁשִּׁשׁיר אָל־מִוּל פְּגֵי הָאְהָל: וְעָשִׁיה חֲמִשׁיֵם
וְהַשִׁשִׁים לֵּבְר וְאֶת־הַשָּׁים הַיִרִיאָת לְבֵר וְבָפַלְתָ אֶת־חַמָשׁים
הַשִׁשִׁיר אָל־מִוּל פְּגֵי הָאְהָל: וְעָשִׁיה חֲמִשִּים
וְהַשִּשִׁים לְבָר וְאֶת־הַעָל שְׁפַת הַיִרִיאָה בְּחֹבֵירָיעָה הַאָּהָל וְהָיָה הַחַמִשִים
וֹחַמִישִׁים לְלָאֹת עַל שְׁפַת הַיִרִיאָה קַרְמֵי וְחַבִרְתָּ אֶת־הָאָהָל וְהָיָה הַמִישִׁם וְהַבָּאַה וְחַבִיתוֹ בַּלְבָאֹת וְחַבִרְתָ אֶת־הַאָּהָל וְהָיָה
גַּתְרַהין הַעָּבְמִים בְּלְבָאֹת עַל אָחַרֵי הַמָּשְׁים וְחַבִרְתָּ אֶת־הָאָהָל וְהָיָה וְחַבָּרָת וְחַבִרְתָ הַאָּהָלָה וְהָבָרָת וְחַבִרְתָ הַאָּהָל וְהָגָיה בַחֹבָרָת וְחַבָּרְתָ אֶת־הָאָהָל וְהָצִי הַיָּשִׁים וְהַבָּאָה בּזּרְישָה הַאָּת הַאָּהָקִים בְּאָהָרָ וּהָיָה הַיְרָשָׁים וּהַבּאָרָ וּהָרָה בְאַבָרָ אָרָה הַיְהָשָשִים וּחַבָּרָה בַּאָרָ וּהָאָה הַיָּירִיזים בְּלָבָר הַיְהָבָשִים וּהַבָּרָה בַיּרָרָה בַיּרִישָּה בַיּרִישָּה בּיּהָיהָים בּחוֹבָר הַבָּרָבָיה הַאָּהָרָה וְחָבָים בּאַרָ וּהָרָה בַיּירָישָה בַיּירָ בְעָרָהָ הָאָרָיָהָה הַיִיּיָה הַיָּבָרוּה בַּאָרָיה הַיִייִהָּרָה בַּרָרָים בּאַרָר וּהָרָיה בַּרָרָיה בַיּרָרָיה בַיּרָה הַיָּירָה הַיִיּיָה בַיּרָרָ בָּעָרָה הַיָּירָה בַיּירָ בָּאָרָ בָּיּהָים בּיּרָה בָיּרָיה בַיּירִיּשָּר בִיּרָבין בּאַבָּעָר הַיָּרָה הַיּיִיהָה הַיָּרָה הַיּיָיה הַיּין הַיּהָר בַיּירָיה בָּאָרָר הַיּהָרייאָר הַיּירָרָין הַיּרָרָיהָ הַיּיָרָיה הַיּיָר בַעָרין בּירָיה בּיּרָר בּירִייּבָר בּרָר בּאָרָר הַיּקָיה הַייּין הוּבּרָר בּייין בּרָרָיה הַייּיה בּירִיין בּרָרָין הַיוּבָיהוּה וּחָרָיה הַיין הַיין הַיּרָיה הַיּין היין בּירָיה הַיּין הַיוּין היין הַייָיה הַייּיה בּיין הוּין הַיין הייין בּיריין הַיין בּיין הַין הַייין הַין הַיין בַירָין הַין בּאוּהָר ביייין הַיין בּירָר הַיּין הַיין

שמות כו תרומה

đ

each curtain four cubits: there shall be one measure for the eleven curtains. 9. And thou shalt couple five of the curtains by themselves, and six of the curtains by themselves; and thou shalt double the sixth curtain toward the front side of the tabernacle. 10. And thou shalt make fifty loops on the edge of the one curtain that is the outmost in the coupling, and fifty loops on the edge of the curtain of the second coupling. 11. And thou shalt make fifty hooks of copper, and thou shalt put the hooks into the loops, and couple the tent together, that it may be one piece. 12. And the part hanging over in the excess of the curtains of the tent,^a the half curtain which is over, shall hang down over the back part of the tabernacle. 13. And the cubit on the one side, and the cubit on the other side in the excess in the length of the curtains of the tent, shall be hanging down over the sides of the tabernacle on this side and on that side, to cover it. 14. And thou shalt make a cover for the tent of rams' skins dyed red, and a cover of badgers' skins above.*

15. And thou shalt make the boards for the tabernacle of shittim wood standing up. 16. Ten cubits shall be the length of each board, and a cubit and a half shall be the breadth of each one board. 17. There shall be two tenons for every board, fitted in one against the other: the like shalt thou make for all the boards of the tabernacle. 18. And thou shalt make the boards for the tabernacle, twenty boards for the south side, on the right. 19. And forty sockets of silver shalt thou make under the twenty boards;

with a needle as the "embroiderer" does. The weaver is called התשב from the fact that "thought" or "art" is required to produce the figures in the loom, therefore, perhaps, "artificial weaver," German, "Kunstweber;" the simple artisan is called ארנ.

^a That is: what exceeds the length of the former or tabernacle curtains, they being but ten, whilst the tent curtains were eleven, or forty cubits against forty-four.

הַקָרֶש הָאֶחָוֹ לִשְׁרֵזי יִדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנֵים הַחַרִר ²⁰ הַקָּרֶשׁ הָאָחָר לִשְׁרֵ*ז*י יְדֹרָזיו: וּלְצֶרַע הַמִּשְׁבֵּן 21 הַשְׁנֵית לִפְאָרת צָפָוֹן עֶשְׂרֵים הָרֶשׁ : וְאַרְכָעֵים אַרְגֵיהֶם כָכֶף שְׁגֵי אַרְגִים הַתַּחַרת הַקָּרֵש הָאָחָר 22 וּשְׁנֵי אֲדָנִים הַתַחַת הַאָקרָש הָאָחָר: וּלְיִרְכְוֹתֵי רַהַמִּשְׁבָן יְאָר הַזְעַשָּׂה הָדָעָשָׁה קָרָשִים : וּשְׁנֵי 💈 ַקָרָשִׁים הַ*אַע*שָׂה לִמְקָצְעָרֹז הַמִּשְׁבָן בַּיִרְבָרָדָיִם: אַ וְיִהְיֵנ הְאֲמִם מִלְמֵּשָה וְיַחְדָו יִהְיָו הַמִים עַל־ראשוֹ 24 אל-הַטַּבַערת הָאֶתֶת כֵּן יִהְיָה לִשְׁגֵיהֶם לִשְׁגֵי בַּמָקְצוֹעִרת יְהְיוּ : וְהָיוֹ שְׁמֹנֶה קְרָשִׁים וְאַרְנֵיהֶם 25 כָּסֶף שִׁשֶׁה עָשֶׂר אֲדָגִים שְׁנֵי אֲדָנִים הַחַת הַקָּרָש 26 הַאֵּחֶׁר וּשְׁגֵי אָדָגִים תַּחַת הַקָּרֵש הָאֶחָר: וְעָשִׂית בריחם עצי שמים חמשה קברשי אָבלע־-27 הַמִּשְׁבָן הָאֶחֶר: וַחֲמִשֵּׁה כְרִיחִם לְלַקְרְשֵׁי אֶלֵע־ רַהַמִּשְׁבָן הַשֵּׁגִירת ווַחַמִשְׁה בְרִיחִם לְכַןְרְשֵׁי צָלַע אַ הַמִּשְׁבֶּ'ן לַיַרְכָרָגִים יָשָּה : וְהַבְרִיחַ הַהָּזיכָן בְּתַוֹך ²⁹ הַקְרָשֵׁים מַבְוּחַ מָן-הַקּאָה אָל-הַקּאָה: וְאָתר הַקְּרָשִׁים הְצַפֵּה זֶהָב וְאֵרת-טַבְּעָרֵתיהֶם הַדָּעָשָׂה זָהָב בָהֵים לַבְּרִיחָם וְצִפִיהֶ אֵת־הַבְּרִיחָם זָהָב: יןהַקמֹהָ אֶרת־הַפּּשְׁבָן בְמִשְׁפָטוֹ אֲשֶׁר הָרְאֵיתָ 30 31 בַהַר: ם חמישי וַעשִית פַרֹבָת הַכַלֵת וָאַרְגַמָן

שמות כו תרומה

סח

EXODUS XXVI. TERUMAH.

¥

two sockets under the one board for its two tenons, and two sockets under the other board for its two tenons. 20. And for the second side of the tabernacle, for the north side, there shall be twenty boards: 21. And their forty sockets of silver; two sockets under the one board, and two sockets under the other board. 22. And for the back wall of the tabernacle, westward, thou shalt make six boards. 23. And two boards shalt thou make for the corners of the tabernacle in the back wall. 24. And they shall be closely fitting together beneath, and they shall be closely joined together on the top unto one ring:^a thus shall it be for them both; for the two corners shall they be. 25. And so they shall be eight boards, and their sockets of silver, sixteen sockets; two sockets under the one board, and two sockets under the other board. 26. And thou shalt make bars of shittim wood: five, for the boards of the one side of the tabernacle, 27. And five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the side of the tabernacle, for the back wall. westward. 28. And the middle bar in the midst of the boards shall reach from one end to the other end. 29. And the boards thou shalt overlay with gold, and their rings thou shalt make of gold, as places for the bars; and thou shalt overlay the bars with gold. 30. And thou shalt rear up the tabernaele, according to the fashion thereof which thou hast been shown in the mount.*

31. And thou shalt make a veil of blue, and purple, and

^a Meaning: the boards were wrought so as to fit quite smoothly, one to the other; and the upper end was cut in about an inch from each border, through which a ring was inserted to hold each two together. Whilst thus the tops of the boards were firmly joined, the bars next described were either inserted in the rings, on the ontside of the boards, or through their centre, thus rendering the temporary structure one of great firmness.

וְרַגוֹלַעָרָת שְׁגִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָרָ מֵעַשֵׂה חשֵב יַעָשָׂה אֹהֶה כְרָבְים : וְנָתַהָּה אֹהָד עַל־אַרִבָּעָה עַמּוּדֵי 32 שִׁטִים מְצִפֵּים זָהָב ווֵיהֶם זָהָב עַל־אַרְבָּאָה אַדְנֵי־ ³³ כָּכֶּף: וְגָתַתְּה אֶת־הַפָּרֹּכָת תַּחַת הַקְרָסִים וְהֵבֵאתָ שְׁמָה מִבֵּית לַפָּרֹכָת אָת אֲרָוֹן הָעֵדְוּת וְהִבְדִילָה הַפָּרֹכֶרזֹ לָכֶּם בַּיַן הַלְדָש וּבֵין אָדֶש הַאָּדָשִים: אַנְתָרָל אֶרתיתַכַּפּׁוֶרת אַל אָרָזן הָעָרֶת כְּקוּש 34 ³⁵ הַקָּדָשִים : וְשַׂמְהֶ אֶת־הַשֶּׁרְ¹חָן מִחַוּץ לַפָּרֹכָת ואָרע־הַמְנִיָה נְכַח הַהֹשֶׁלְחָן עַל אֶרַע הַמִּשְׁבָן דּתימָנָה וְהַשֶּׁלְחָון תִּהֵתו על־צֶלַע צְפָון: וְעָשַירָג 36 מָסָדְ לְפֶתַח הָאהֶל הְכֵלֶת וְאַרְנָמָן וְתוֹלַעֵת שָׁנִי זּ וְשֵׁשׁ מָשְוֶר מֵעֲשֶׂה רֹהֶם: וְעָשֵׂית לַמָּסָך חֵמשָׁה עַמּוּדֵי שִׁשִים וְצִפִּיהָ אֹתָם זָהָב וְוֵיהֶם זָהֶב וְיָצַקְתָ רַז לְהֶם חֲמִשֶּׁה אַרְגֵי נְחְשֶׁת: ם ששי ועשית אֶת־הַמִּזְבֶחַ עַצֵי שִׁמֶים חָמֵש אַמּוֹת אֹרֶך וְחָמֵש אַמּוֹרת רֹחַב רָכַוּע יֵהְיֵה הַמָּזְבֶּחַ וְשָׁלְש אַמּוֹרת קֹמַתוֹ : וְעָשִׁיתַ קַרְנֹתָיו עַל אַרְבָּע פְּנֹתֵיו מָמֵנוּ $\mathbf{2}$ הַהְשֶׁת: וְצָפִיתָ אֹתוֹ נְחְשֶׁת: וְעָשֵׂיתָ סִירֹתִיוֹ 3 לְדַשְׁנוֹ וְיָעֵיוֹ וּמִזְרְקֹהֶיו וּמִזְלְגוֹהָיו וּמַחְרּתֹהֶיו לְבָל־ ַבַּלָיו תַּעַשָּׁה נְחְשֵׁת: וְעַשִׂית לוֹ מִרְבָּר <u>מַע</u>שָׂה רֶשֶׁת 4 ּגַחְשֵׁת וַעַשֵּׁית עַלֹּהָרְשָׁת אַרְבָּעָ טַבָּעָת נָחְשֵׁר

שמות כו כז תרומה

ЪD

70 EXODUS XXVI. XXVII. TERUMAH.

scarlet yarn, and twined linen, by the work of the weaver, with cherubim, shall it be made. 32. And thou shalt hang it upon four pillars of shittim wood overlaid with gold; their hooks also shall be of gold; upon four sockets of 33. And thou shalt hang up the veil under the silver.ª hooks, and thou shalt bring in thither within the veil the ark of the testimony; and the veil shall divide unto you between the holy and the most holy place. 34. And thou shalt put the cover upon the ark of the testimony in the holy of holies. 35. And thou shalt set the table without the veil, and the candlestick over against the table on the side of the tabernacle toward the south; and the table thou shalt put on the north side. 36. And thou shalt make a hanging for the door of the tent, of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen, the work of the embroiderer. 37. And thou shalt make for the hanging five pillars of shittim wood, and overlay them with gold, their hooks also shall be of gold; and thou shalt cast for them five sockets of copper.*

CHAP. XXVII. 1. And thou shalt make the altar, of shittim wood; five cubits long, and five cubits broad, a foursquare shall the altar be, and three cubits shall be its height. 2. And thou shalt make its horns upon its four corners, from itself shall its horns be; and thou shalt overlay it with copper. 3. And thou shalt make its pots to receive its ashes, and its shovels, and its basins, and its forks, and its fire-pans; all its vessels thou shalt make of copper. 4. And thou shalt make for it a grate, a network of copper; and thou shalt make upon the net four rings of

^a Above we are told that the curtains, forming what is called the "tabernacle" should be coupled by means of golden hooks. This work was thrown over the boards after they were set up; and as it rested over the front of the sanctuary, the hooks of course were at the end

אַל אַרְבָּע קַצוֹתָיו : וְגָתַרְּתָה אֹתָה רָתָחַת כַּרְכָב $\mathbf{5}$ הַמּזְבֵחַ מִלְמֵטָה וְהָיְתָה הָרֶׂשֶׁת עָר חַצִי הַמּזְבֵח: וְעָשֵׂיתָ בַדִּים לַמָּזְבֶחַ בַדֵּי עָצֵי שָׁטָים וְצִפִּיתָ 6 אָתָם נְחְשֶׁרת: וְהוּבֶא אֵת־בַּדָיו בַּטַּבָעָת וְתָיַו 7 הַבַּוּים עַל־שְׁתֵּי צַלְעָת הַמִּזְבֵחַ בִשְאֵת אֹתוֹ: נְבָוּב 8 ַלְחָת הַ*תַּעָשָ*ׁה אֹתוֹ בַּאֲשֶׁר הֶרְאָה אְתְךָ בָּחָר בֵּו <u>אַ יַעשׂוּ: ס</u> שביע וְעָשִיֹרָ אָת חֲצָר הַמִּשְׁכֵן ⁹ לְפַאַת גָגָב־הַיּמָנָדה קְלָעִים לֶחָצִׁר שֵׁשׁ מָשְוָר ים מַאָה בְאַמָּה אֶֹרֶך לַפָּאָה הָאָחָת: וְעַאֶרָיו עֵשְׂרִים 10 ואַרְגֵיהֶם עָשְׂרָים נְחֲשֶׁת וֵוָ הָעַמִּרָים וְחֲשֵׁקֵיהֶם ¹¹ בְּסֶף: וְבֵּוֹ לִפְאַת צָפוּוֹ בָּאֹוֹרָה קָרָ-אָים מֵאָר אֶכֶּךְ וְעַאֶּרָי גָּשְׂרִים וְאַרְגֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת אי ווי הזעפרים וחשבויהם בסף: ולחב החצר לִפְאַת־יָם קְלָאִים חַמִשִים אַמֵּה עַמֵּדֵיהֵם אָשָׂרָה ז ואַרְגֵיהֶם עֲשָׂרֶה : וְרַחַב הֶחָצֵׁר לִפְאָת הֵרְמָרה 13 א מַזְרָחָרה חֲמִשִׁים אַפֶּה: ווָחַמֵּשׁ עֵשְׂרֵה אַפֶּרה 14 <u>ַקְלָעִים לַכָּתֶף עַמְרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַרְגֵיהֵם שְׁלֹשֵה:</u> ידַלָרָדָף' הַשֵּׁגִית חַמֵש עשׂבָה קְלָעֶים עַפֶּרֵיהָם 15 י אָלשָׁה וְאַדְגֵיהֶם שְׁלשָה: וּלְשַּׁעַר הֶחָצֵׁר מָקָד ו 16 עשְׂרֵים אַמָּה הְגַכֶּש'ת וְאַרְגָּמָן וְתוֹדֵלַעָת שְׁגֵי וְשֵׁשׁ מִשְוָר מֵעַשֵּׁר הְקֵם עַמֶּרִיהֶם אַרְכָעָה א ועמריו קרי *

copper on its four corners. 5. And thou shalt put it under the compass of the altar beneath, and the net shall reach even to the half of the altar. 6. And thou shalt make staves for the altar, staves of shittim wood, and overlay them with copper. 7. And the staves shall be put into the rings, and the staves shall be upon the two sides of the altar, when they bear it.^a 8. Hollow, of boards, shalt thou make it; as it was shown to thee on the mount, so shall they make it.*

9. And thou shalt make the court of the tabernacle: for the south side, on the right, the hangings for the court, of twined linen, shall be a hundred cubits in length, for the one side. 10. And its pillars shall be twenty, with their twenty sockets of copper; the hooks of the pillars and their fillets shall be of silver. 11. And likewise for the north side in length there shall be hangings one hundred cubits in length, and its pillars twenty with their twenty sockets of copper; the hooks of the pillars and their fillets shall be of silver. 12. And for the breadth of the court on the west side shall be hangings for fifty cubits; their pillars ten, and their sockets ten. 13. And the breadth of the court on the front side, eastward shall be fifty cubits. 14. And fifteen cubits of hangings shall be on the one wing; their pillars three, and their sockets three. 15. And on the other wing shall be fifteen cubits of hangings; their pillars three, and their sockets three. 16. And for the gate of the court shall be a hanging of twenty cubits, of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen, the work of the embroiderer; and

of the twentieth cubit thereof; consequently they divided the tabernacle proper into two unequal parts, the one of twenty cubits was the holy place, the other of ten cubits, beyond the veil, the holy of holies.

^a This implies, that at other times they shall be taken out, but from the ark they were never to be moved. יז וְאַרְנֵיהֶם אַרְבָּאָה: כָרל-עַפּוּדֵי הֶחְצֵר סְבִיבֹ אָרָד אָרָד גַסָר וויהָם כָּסָר ואַדְנֵיהָם נְחָשֵׁת: אָרָד 18 שֶּׁחְצַר מָאָה בְאַמְׁה וְרַחַב ו חֲמִשֵּׁים בְחֲמִשִּׁים וְקֹמֵה יר קמש אַפּות שֵש מִשְוָר וְאַרְנֵיהֶם נְחְשֶׁת: לְכל' ַכְלֵי הַמָּשְׁבָּן בְכָל עֲבְדָתֵו וְכָל־יְתֵדֹתֵיו וְכָל־יִחְדָת : הַחָאֵר נְחְשֶׁת 20 ואַרָּת D תְצַוֶּה ו אֶת־בְנֵי יִשְׂרָאֵׁל וְיִקְחוּ אֵלֶיך שֵׁמֶן זַיִת זָרָ 21 כָתִידת לַשָּאוֹר לְהַעַלְרֹת גֵר תָמִיד: בְּאָהֶל מוֹעֵר מָחוּץ לַפָּרֹכָת אֲשֶׁר עַל־הָעָדָת יַעֲרֹהָ° אֹתוֹ אַהָרָן וּבָנֶיו מֵעֶרֶב עַד־בְּקֶר דִלְפְנֵי יְהוֹדֶה חֲקַת עוֹדָלם רַ^ח לְרַרֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׁרָאֵל**:** ואַתָּה D הַקְרַב אֵבֶשיּ אֶת־אַהַרֹן אָחִיד וְאֶת־בָּגָיו אוּתו מִתּוֹךְ כְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנוֹ־לֵי אֲהֲלוֹ נָדֶב וַאֲבִיהָוּא אַלְעָזָר וְאִירָגָאָר בְּגֵי אַהַרֹן: וְעָשִׂירָת בְגְבִי-אָדֶשׁ 2 לְאַהָרָן אָחֶיך לְכָכִוֹר וּלְתִפְאָרֶת: וְאַתֶּה תְרַבֵּר 3 אֶל־כָּרִש-חַכְמִי־רֵשׁב אֲשֶׁר מִלֵאהָיו רַוּחַ חָכְמָרי יןעשוי אָרז-בּגְדֵי אַהַרָן לְמַדְשוּ לְבַהַנוֹ-לִי: וְאֵלֶה 4 הַבְּגָדִים אֲשֶׁר יַעֲשׁוּ חַשֶׁן וְאֵפּוֹד וּמְעִיל וּכְתָגָת רַשְׁבָץ מִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט וְעָשׁוּ בְגְבִי־קְׁדָש לְאַהָרָן אָחֵיך וּלְכָנָיו לְכַהַנוֹ-לֵי: וְהֵםׂ יָקְחַוּ אֶרת-דַזוָּהָכ $\mathbf{5}$ וְאֶת־הַרְּכֵלֶרת וְאֶרת־הַאַרְגָּמָן וְאֶת־רּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי * מפטיר

שמות כז כח תצוה

NY.

for the same four pillars, with their four sockets.* 17. All the pillars round about the court shall be filleted with silver; their hooks shall be of silver, and their sockets of copper. 18. The length of the court shall be one hundred cubits, and the breadth fifty by fifty, and the height five cubits of twined linen, and the sockets for the same of copper. 19. All the vessels of the tabernacle in all the service thereof, and all its pins, and all the pins of the court, shall be of copper.

TETZAVVEH. 20. And thou shalt command the children of Israel, that they bring thee pure olive oil, beaten out, for the light, to cause a light to burn always. 21. In the tabernacle of the congregation, without the veil, which is before the testimony, shall Aaron with his sons arrange it from evening to morning before the LORD; it shall be a statute for ever unto their generations on behalf of the children of Israel.

1. And thou shalt let come near unto thee CHAP. XXVIII. Aaron thy brother, and his sons with him, from among the children of Israel, to consecrate him as priest unto me; Aaron, Nadab and Abihu, Elazar and Ithamar, the sons of Aaron. 2. And thou shalt make holy garments for Aaron thy brother, for glory and for orna-3. And thou shalt speak unto all that are wisement. hearted, whom I have filled with the spirit of wisdom, that they may make garments for Aaron, to sanctify him, to consecrate him as priest unto me. 4. And these are the garments which they shall make, a breastplate, and an ephod, and a robe, and a checkered coat, a mitre, and a girdle; and they shall make holy garments for Aaron thy brother, and for his sons, to consecrate him as priest unto me. 5. And they shall take the gold, and the blue, and purple, and scarlet varn, and the linen.

פ ואַת־הַשָּׁשׁ: ן וְעָשִׂוּ אֶת־הָאֵפֶּד זְהָב הְבֵלֶת וְאַרְגָמָן תּוֹלַעֵת שָׁנֵי 6 ין וְשֵׁשׁ מִשְׁוֶר מֵעַשֵׂה חֹשֵׁב: שְׁהָזִי כְהַפִּרֹת חְבְרֹת ַיְהָיֶה־לֶּו אֶרּז-שְׁגֵי קְצוֹתָיו וְחָבָר : וְחֵשֶׁב אָפָדָתוֹ 8 אַשָּר עָרָשיו בְּמַעַשָׁהוּ מִמֶנוּ יְהְיֶה זָהָב הְתַבֶּלֶת ןאַרְגָמָן וְתוֹלַעַת שָׁגִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר: וְדָלַקַחְתָּ אֶת־ 9 שִׁרֵ*ה*י אַבְנֵי-שְׁהַם וּפִּתַּחְרָ*ה* עֲרֵ^זיֶהֶם שְׁמָוֹת בְּנֵי ישְׁרָאֵל: שִׁשְׁה מִשְׁמֹהָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאָת־ 10 שְׁמוֹרת הַשְׁשֶׁרו הַגּוֹרָת רָים עַר^ו-הָאֶבֶן הַשֵׁגִירת וו כרקורלרקם: מַעַשֵה חַרַשׁ אֶבָן פרתוחַי חֹהָם 11 ברקורלרקם: מַעַשֵּׁה חָרַשׁ אֶבָן פרתוחַי חֹהָם ּתְּפַתַּחֹ אֶת־שְׁהֵי הָאֲכָנִים עַל־שְׁמָת בְנֵי יִשְׂרָאֶר ¹² מְסַבֶּת מִשְׁבְצָות זָהָב הַתָעשֶׁה אֹהָם: וְשַׁמִהָ*ָ*ת אֶת־ שְׁהֵי הָאַבָּגִים עַל כִתְפִת הָאֵפֹּד אַבְנֵי זְכָרָן לִבְנֵי יִשְׂרָאֱל וְנָשָׂא אַהַרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם לִפְנֵי יְהוֶה עַל־ ד שְׁתֵּי כְהֵפֵיו לִזְכָרָן: ם שני וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצָת 13 ¹⁴ זָהֶב: וּשְׁרֵ*אַי שַׁרְשָׁרֹת* זָהָב טָהור מִגְכָלֶׂת הַ*אָ*עָשָׁה אֹהָם מֵעשֵׂה עֲבָתֹ וְנָתַתֶה אֶת־שַׁרְשְׁרֹת הָאֲבָהֹת וְצָשִׂיתָ קַשָּ ¹⁵ עַל־הַמִּשְׁבְצָת: D מִשְׁפָט<u>ּ מֵעש</u>ָׁה חשֵׁב כְמֵעשֵׁה אֵפָּד <u>ה</u>ַעָשָׂנו זְהָב הְכֵּלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלֵעֵת שָׁנֵי וְשֵׁשׁ מִשְׁזֶר הֵתְעַשָּׁה יה ארתו: רַבְוּע יָהְיֵה כָפָוּל זְרֵת אָרְכָוֹ וַזְרֵת רָחָבָוֹ:

6. And they shall make the ephod of gold, of blue, and of purple, of scarlet yarn,^a and twined linen, with the work of the weaver. 7. Two shoulder-pieces it shall have joined at the two edges thereof; by which it shall be joined together.^b 8. And the belt for girding which is upon it, shall be of the same make, out of the same piece with itself; even of gold, of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen. 9. And thou shalt take two onyx stones, and engrave on them the names of the children of Israel: 10. Six of their names on one stone, and the names of the remaining six on the other stone, according to their birth. 11. With the work of an engraver in stone, like the engraving of a signet, shalt thou engrave the two stones with the names of the children of Israel; fitted in settings of gold shalt thou make them. 12. And thou shalt put the two stones upon the shoulders of the ephod as stones of memorial unto the children of Israel; and Aaron shall bear their names before the LORD upon his two shoulders for a memorial.*

13. And thou shalt make casings of gold; 14. And two chains of pure gold, with knots at the ends, of wreathed work shalt thou make them, and thou shalt fasten the wreathed chains to the casings.

15. And thou shalt make the breastplate of judgment with the work of the weaver; after the work of the ephod thou shalt make it; of gold, of blue, and purple, and scarlet yarn, and of twined linen, shalt thou make it. 16. Foursquare it shall be, double; a span in length, and a span in

^a Where this word is used in the present version, it means "woollen yarn;" the term is not employed however in the Hebrew, which merely has always "blue, purple, and scarlet."

b "This means ' to the breastplate,' to which, as afterwards directed, the ephod was to be joined," ARNHEIM; but RASHI understands that it means that the shoulder-pieces should be sewed on the body of the ephod, not woven with it in one piece.

VOL. II.

שמות כח תצוה

ז וּמִלֵאתָ בוֹ מִלֵּאַרת אֶבֶן אַרְבָּאָה טוּרֵים אֶבָן 18 שור אָדֶם פְטָדָה וּבָרֶקָת הַטּוּר הָאָחָר: וְהַשּוּר 19 הַשָּׁגֵי נָפֶך הַפָּיר וְווָהַלִם: וְהַשָּוּר הַשְּׁלִישֵׁי לֶשֶׁם 19 20 שְׁבוֹ וְאַחְבֶשְׁה: וְהַטּוּר הָרְבִיעִי הַרְשִיש וְשָׁהַם 20 21 וישפה משבצים זהב יהיו במלואתם: והאבנים רק הְיָוּן עַל-שְׁמָית בְּגֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֵשְׂרֵה עַל-שמתם פתוחי חותם איש על-שמו התקוון רשעני על-הַחָשָׁן שַׁרְשָׁת גַּרְלָרִת 22 עַשָּׂר שָׁבָט: וְעָשָׂירָת גַּרְלֶרת 23 מַעשִרה עַבָּרת זָהָב טַרָזור : וַעָשִּׁירָל עַל-הַחֹשֵׁן שְׁהֵי טַבְּעוֹת זָהָב וְגָתַהָּ אֵת־שָׁהֵי הַטַּבָּעוֹת עַל־ שְׁנֵי קַצְוֹת הַחְשֵׁן: וְגֶתַתָּה אֶת־שְׁהֵוֹ עֵבֹתָת הַזָּהָב $\mathbf{24}$ אַר שָׁרָאָ אָל-אָרָאָי הַטַּבָעָת אָל-קָצָוֹת הַחָשָׁן : וְאֵת שְׁרָזָי 25 קצות שְתֵי הַעַבהרת תַתָן עַל-שְתֵי הַפּושְׁבְצֵוֹת יןנְתַתֶּה עַל־כִרְפִוֹת הָאַפִּד אָל־מָוֹל פָנָיו: וְעָשִׂיתָ 26 שְׁמֵי שַׁבְּעַוֹרת זָהָב וְשַׁמְרָת אֹהָם עַל-שְׁגֵי קְצוֹת : הַחֶשֶׁן עַרִי-שְׁפָתוֹ אֲשֶׁר אֶלֹיַעָבֶר הָאֵפּוֹר בֵיְתָה ²⁷ וְעָשִׁיתָ שְׁתַי טַבְעַוֹת זָהָבֹ וְנֶחַתֶּה אֹהָם עַל-שְׁתֵי בִרְתַפּוֹרת הָאֵפּוֹר מִלְמַשָּרוֹ מִמֵּוּרם פְנָיו לְעַמָרת 28 מַחְבַרְתֶּזוֹ מִפַּּעֵרִשׁ לְחֵשֶׁב הָאָפְוֹר: וְיִרְכְהֵוּ אֶרִז-זַהאשן מְשַּבְעִידָוֹ אֶל-טַבְעָית הָאֵפּוּד בִפְתַיל רְּגְבֶׁלֶת לְהָיוֹת עַל־חֵישֶׁב הָאֵפָּוֹד וְלְאֹ־יִזָח הַחֹשֶׁן מטבעתיו קרי *

עג

breadth. 17. And thou shalt set in it settings of stones, even four rows of stones: the first row, a sardius,^a a topaz, and a carbuncle; this shall be the first row. 18. And the second row, an emerald, a sapphire, and a diamond. 19. And the third row, an opal, a turquoise, and an amethyst. 20. And the fourth row, a chrysolite, and an onyx, and a jasper: they shall be fitted in golden casings when they are set in. 21. And the stones shall be according to the names of the children of Israel, twelve, according to their names; with the engraving of a signet, every one according to his name, shall they be for the twelve tribes. 22. And thou shalt make on the breastplate chains with knots at the ends, of wreathed work, of pure gold. 23. And thou shalt make on the breastplate two rings of gold, and shalt put the two rings on the two ends of the breastplate. 24. And thou shalt put the two wreathed chains of gold in the two rings, on the ends of the breastplate. 25. And the other two ends of the two wreathed chains thou shalt fasten on the two casings, and put them on the shoulder-pieces of the ephod in the outside thereof. 26. And thou shalt make two rings of gold, and thou shalt put them on the two ends of the breastplate on its border, which is on the opposite side of the ephod, inward. 27. And two more rings of gold thou shalt make, and shalt put them on the two shoulder-pieces of the ephod underneath, toward its front part, close by its seam, above the girdle of the ephod. 28. And they shall fasten the breastplate by its rings unto the rings of the ephod with a lace of blue, that it may remain on the girdle of the ephod, and that the breastplate be not loosed

^a "Or ruby." The correct meaning of the names of the jewels in the breastplate is so uncertain that both MENDELSSOHN and ARNHEIM have left them untranslated. They are supported in this omission by the great diversity of opinion prevailing among commentators. The

29 מַעַל הָאֵפּוֹד : וְנָשָׂא אַהַרֹון אֶת-שְׁמוֹת בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּחָשֶׁן הַמִּשְׁפְט עַרֹּ-לְבָוֹ בְּבֹאֵוֹ אֶל-הַקָדָש לְזִבָרָן ³⁰ לְפְנֵי־יְהוָה תָמִיר: וְנָתַרָּ, אֶל־חַשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אָת־ הָאוּרִים וְאָת־הַהֶאֹים וְהָיוֹ עַל־לֵב אַהָלן בְּבֹאוֹ רְשְׁנֵי יְהוֶה וְנָשֶׂא אֲהֵרֹן אֶת־מִשְׁפַּט בְּגֵי-יִשְׂרָאֵל על-לְבֶוֹ לְפְגֵי יְהוָה תָמִיר: ם שלישי וְעָשֶׂית 31 אָרת-מְעֵיל הָאָפּוֹר כְלִיל הְכֵלֶת: וְהָיָה פִי־ראֹשׁוֹ 32 בְּרַתוֹכֵוֹ שָׂבָה יִהְיֶה לְפִיו סָבִיב מֵעַשֵׂה אוֹר כְפִי גקןרא יְהְיֶה־לְוֹ לְא יָקָרֵעַ: וְעָשִׂירָת עַל-שוּבָיוו 33 רַמֹּגִי הְרָבֶלֶרת וְאַרְגָמָן וְתוֹדָשַערת שָׁנִי עַל־שוּלָיו ידע סַבְיב וּפַּעַמֹגֵי זָרֶזָב בְּרוֹרָכָם סָבְיב: פַּעַמָ*ן* זָרָז' 34 וְרִמּוֹן פַּעַמִן זָהָב וְרִמֶּוֹן עַרש-שוּלֵי הַמְּאֵיל סָבְיב: ז וְהָיָה עַל-אַהַין רְשָׁעֵרת וְגִשְׁמֵע קוֹר בּבאוֹ 35 אלין--רבילוגיא לקלי לעולי ולאערעו ללא וְעָשֵׂיתָ צִיץ זָהֶב טָהוֹר : ימות 36 D אַלִיה וְשַׁמְהָא אָלִיוֹ פּתּוּחֵי חֹהָם קְדָש לֵיהוָה: וְשַׂמְהָא אֹתוֹ עַל־פְתַיל הְבָּלֶת וְהָיָה עַל־הַמִּצְנֶפֶת אָל-מִוּל אַהַרן וְנָשָׂא 38 פְגֵי־הַמִּצְגֶפֶרת יְהְזֶה: וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהַרן וְנָשָׂא 38 אַהַרֹן אֶת-ְעַוֹן הַהֶקָדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְהִישׁוֹ בְגַי יִשְׂרָאֵׁל רְשֹׁכָל-מַרְגָּרָת קָדְישִיהֶם וְהָיָה עַל-מִצְחוֹ הָאָמִיר ³⁹ לְרָעָוֹן לָהֶם לִפְגֵי יְהוָרָה: וְשִׁבַּעְתָ הַכְּתַגֶרת שֵׁש

שמות כח תצוה

ער

from the ephod. 29. And Aaron shall bear the names of the children of Israel in the breastplate of judgment upon his heart, when he goeth in unto the holy place, for a memorial before the LORD continually. 30. And thou shalt put in the breastplate of judgment the Urim and the Thummim, and they shall be upon Aaron's heart, when he goeth in before the LORD; and Aaron shall bear the judgment of the children of Israel upon his heart before the LORD continually.*

31. And thou shalt make the robe of the ephod all of blue woollen yarn. 32. And there shall be an opening in the top of it, in the midst thereof; it shall have a binding of woven work, round about its opening, as it is on the opening of an habergeon, that it be not rent. 33. And thou shalt make on its lower hem pomegranates of blue, and purple, and scarlet yarn, round about its lower hem; and bells of gold between them round about: 34. A golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, on the lower hem of the robe round about. 35. And it shall be upon Aaron when he ministereth; and his sound shall be heard when he goeth in unto the holy place before the LORD, and when he cometh out, that he die not.

36. And thou shalt make a plate of pure gold, and grave upon it, like the engraving of a signet, HOLY UNTO THE LORD. 37. And thou shalt put it on a blue lace, and it shall be upon the mitre; upon the front of the mitre shall it be. 38. And it shall be upon Aaron's forehead; and Aaron shall atone for the iniquity of the holy things, which the children of Israel shall hallow in all their holy gifts; and it shall be upon his forehead always, that they may be received in favour before the LORD. 39. And thou shalt make the check-

version given in the present text must therefore be looked upon as an approximation, developed in a note to ARNHEIM's version.

13*

ועשיר מצנפר שש וארנט העשה מעשה ⁴⁰ הַק**ם: וְלְרָגֵי אֵ**קְהַרֹן תַּעַשָּׁה כָרְהָנֹת וְעָשִׁיָת לָהֶם אַרְגַטֵּים וּמִגְבָּעוֹרז הַזְעַשָּׂרז בָיהֶם רְלכָבוֹר ⁴¹ וּלְתִפְאֶֶרֶר*ּז*: וְהַלְבֵּשְׁהֶ, אֹתָם אֶת־אַהֲרָץ אָחִיד ואתרבָנָיו אַתּוֹ וּמָשֵׁחְתָּ אֹתָם וּמִלֵאהָ אֶת־יָדֶם ⁴² וְקִדַּשְׁהָ, אֹהָם וְכְהַנוּ־לֵי : וְעַשֵׂה לָהֶם מְכְנְמֵי־ בָּר דְשַׁכַּאוֹרת בְּשֵׂר עֶרְוֶדָה מִמָּהְגָיִם וְעַר-יְרֵכַיִם אַהְיִוּ: וְהָיוּ עַל־אַהֲרֹן וְעַל־בָּנָיו בְּבֹאָם ו אָל-אָהֶל 43 מוּעִר אַוּ בְגִשְׁתָּם אָל־הַמִּזְבֵּהַ לְשָׁרֵרת בַּלְדֵיש וְלְאֹ־יִשְׁאָוּ עָוּן נְמֵרֵתוּ חָקּרת עוֹלָם לְוֹ וּרְשַוּרְעוֹ רַ^{כַט} אַחֲרָיו: רביע ס וְזֶה הַדֶּבְר אֲשֶׁר הַ*וְעַשָּׁ*ה לָהֶם לְזַהֵשׁ אֹהָם לְכַהֵּן לֶי לְיאַמָח פַּר אָתָר בָּן-בָּקָר וְאֵילָם שְׁנַיָם הְמִימָם : וְלָחֶם מַצוֹת וְחַלְת 2מַצוֹדע בְּרֹאַנְיֹדע בַּשֶּׁמֶן וּרְקוֹמֵי מַצוֹדע מְשָׁחֵים ַבַּשְׁמֶן סָלֶת חַטִּים תַ*ּעַשֶׂ*ה אֹהָם: וְנָהַרֶּ אוֹתָם -3 על־פַל אֶחָר וְדִהְקְרַבְהֶ אֹחָם בַּקֵל וְאֶתידַהְפָׁר וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם : וְאֶת־אַזְהַרָן וְאֶת־בָּנָיוֹ תַּקְוֹיב 4 אָל־פֶתח אַהֶל מוֹעֶר וְרָחַצְתָ אֹהָם בַּמָּיִם: וְלָקַחְתָ 5 אַת־הַבְּגָדִים וְהִלְבַשְׁהָ אֶת־אַהֵרוֹ אֶת־הַכָּתֹגָת וְאֵתֹ מְעֵיר הָאֵפּוּ וְאֶת-הָאֵפָּר וְאֶת-רַזְחֶשֶׁן ואַפַרה לו בָּחֵשֵׁב הָאָפִר: ושַׁמה הַמִּצְנָפֵת עַל־ 6

שמות כח כט תצוה

עה

76 EXODUS XXVIII. XXIX. TETZAVVEH.

ered coat of linen, and thou shalt make the mitre of linen, and a girdle thou shalt make with the work of the embroiderer. 40. And for Aaron's sons thou shalt make coats, and thou shalt make for them girdles; and bonnets shalt thou make for them, for glory and for ornament. 41. And thou shalt clothe therewith Aaron thy brother, and his sons with him; and thou shalt anoint them, and consecrate^a them, and sanctify them, that they may minister as priests unto me. 42. And thou shalt make them linen breeches to cover their nakedness; from the loins even unto the thighs they shall reach. 43. And they shall be upon Aaron, and upon his sons, when they come in unto the tabernacle of the congregation, or when they come near unto the altar to minister in the holy place; that they bear not iniquity, and die: a statute for ever it shall be for him and his seed after him.*

1. And this is the thing that thou shalt do unto them to hallow them, to consecrate them as priests unto me: Take one young bullock, and two rams without blemish, 2. And unleavened bread, and unleavened cakes, mingled with oil, and unleavened wafers, anointed with oil: of fine wheaten flour shalt thou make them. 3. And thou shalt put them into one basket, and bring them near in the basket, with the bullock and the two rams. 4. And Aaron and his sons thou shalt bring near unto the door of the tabernacle of the congregation, and shalt wash them with water. 5. And thou shalt take the garments, and clothe Aaron with the coat, and the robe of the ephod, and the ephod; and the breastplate, and gird him with the girdle of the cphod: 6. And thou shalt put the mitre upon his

 $^{\rm a}$ HeB. "Fill the hand;" the consecration is to say a gift, placed in the hand of a man, thus filling it with the same.

ראשו וְנָתַתֶּ אֶת־גוֶר הַקְוֶיש עַר-הַמִּצְנָפֶרת: ּ וְלָלַקְחְהָג אֶת-שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְיָצַקְהֶת עַל-ראֹשֶו 7 ּ אַקשַׁקָּאָ אַתְוֹ : וְאֶת־בָּגֵיו תַּקָרֵיב וְהִלְבַשְׁחָם כְּתַּגֹת : ۶ וְחָנַרְהָז אֹתָם אַבְגֵט אַהָרָז וּבָנָיו וְחָבַשְׁהָד לְהֶם 9 מִגְבָּעֹה וְהָיְתָה לָהֶם כְהָנָה לְחֻפַּת עוֹלֶם וּמִלֵאתָ ין דַראַהַרָן ויַד־בָּגָיו: וְהִקְרַבְתָּ אֶת־הַפָּר לִפְגֵי אַהֶל 10 מוֹעֶר וְסָמַה אַהָרָן וּכָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַלְ-רָאש 11 הַפָּר: וְשָׁחַטְהֶ אֶת־הַפָּר לִפְגֵי יְהוְה פֶתח אָהֶל ז מוֹער: וְדֶלַקַחְרָל מִדַּם הַפָּר וְנָתַרָּת עַל-קַרְנָת ַ הַמָּזְבָּחַ בְּאֶצְבָּעֶך וְאֶרת-כָל-רַחָדָם תִּשְׁפֹׁך אָל־ ¹³ יְסָוֹר הַמִּוְבֵחַ: וְלָלַחְהָׁ אֶת־כָּלֹ־הַחֵּלֶכ הַמְכַפֶּה אֶת־ הַכֶּרֶב וְאֵת הַיֹהֶרֶת עַל־הַכָּבֵּר וְאֵת שְׁתֵּי הַכְלָיֹת ואת־הַחֵלֵב אַשֶׁר עַלֵיהָז וְהַקְטַרְהָ הַזְמָוְבָּחָה: ואָרדיבְשַׂר דַזפָר וָאָרדיערו ואָריבּרְשׁו הָתשְׂרָף 14 דּאָש מָחָוּץ לַמַּחַגָּד חַטָּארת הוּא: וְאֶת-הָאַיִל 💈 15 הָאָחָד תִקֶח וְסָׁמְכוּ אַהַרָן וּבָנֶיו אָת־יְדֵיהֶם עַל־ י ראש האיל : וְשֶׁחַמְהָ אֶת־הָאָיָל וְלָקַחְהָל אֶת־ ז דַמוֹ ווַרַקָת עַל־הַמִּוְבֶח סָבֵיב: וְאֶת־הָאֵיל תְנַתָּחַ לִנְרָגַקֵיו וְנְרָחַצְּהֶג מִרְבּוֹ וּכְרָעֶׁיו וְנָהַהָ עַל־נְתָחָיו 16 וְעַל־רֹאֹשׁוֹ: וְהָקְטַרְהֶ, אֶרּת־בָל־הָאַיִל' הַהָמָוְבָּחָרי עלה הוא ליהוֹה רַים גיחום אשה ליהוֹה הוא: * חמישי

שמות כט תצוה

v

head, and do thou put the holy crown upon the mitre. 7. Then shalt thou take the anointing oil, and pour it upon his head, and anoint him. 8. And his sons thou shalt bring near, and clothe them with coats. 9. And thou shalt gird them with the girdles, Aaron and his sons, and encircle (their heads with) the bonnets; and the priest's office shall be theirs for a perpetual statute: and thus thou shalt consecrate Aaron and his sons. 10. And thou shalt cause the bullock to be brought before the tabernacle of the congregation: and Aaron and his sons shall lay their hands upon the head of the bullock. 11. And thou shalt kill the bullock before the LORD, by the door of the tabernacle of the congregation. 12. And thou shalt take of the blood of the bullock, and put it upon the horns of the altar with thy finger, and pour all the remaining^a blood beside the bottom of the altar. 13. And thou shalt take all the fat that covereth the inwards, and the midriff above the liver, and the two kidneys, and the fat that is upon them, and burn them upon the altar. 14. But the flesh of the bullock, and his skin, and his dung, shalt thou burn with fire without the camp: it is a sin offering. 15. And the one ram shalt thou take; and Aaron and his sons shall lay their hands upon the head of the ram. 16. And thou shalt slay the ram, and thou shalt take his blood, and sprinkle it upon the altar round about. 17. And thou shalt cut the ram in pieces, and wash the inwards of him, and his legs, and put them unto his pieces, and unto his head. 18. And thou shalt burn the whole ram upon the altar, it is a burnt offering unto the LORD; it is a sweet savour, an offering made by fire unto the LORD.* 19. And thou shalt take the other

^a The literal rendering would be "all the blood," the word "remaining" is supplied by RASHI, and is required by the context.

ין דָלַקַחְהָ אָת הָאַיל הַשֵּׁנֵי וְסָמַך אַהָרָן וּבָנֵיו אָת־ 20 יְדֵיהֶם עַל־רָאש דְהָאָיִל: וְשָׁחַטְהָ אֶרּר־הָאַיִר וְדָשַׁתִוּדֶג מִדָּמוֹ וְנָתַהָּאָה עַל-הְנוּךָ אֹזֶן אַתָּאין וַעַרַ-וּדְנוּהְ אָזֶן בָּנָיוֹ וַהַיְמָנִירת וְעַרָּ-בָּהֶן יָדָם דַיְשָּׁגִיר וְעַל־כָהֶן רַגְלָם הַיְשָּגֵית וְזֶרַקְהָ אֶת־ 21 הַדֶּם עַל-הַמִּזְבֵחַ סָבִיב : וְלֶקַחְהָ*דָ* מִן-הַדָּם אֲשֶׁר עַל-דַ-זּמִןבֶּחֵ וּמִשֵּׁמֶן הַיּאַשְׁחָרה וְהִגֵּיהֶ, עָל-אַהֲרֹן ועל--בְגָדֶיו ועלי-בְנָיֵו ועל--בְגָי בְנָיו אָתָלוֹ וְקָדָשׁ דּאיֹ וּכְגָיָו וּכָנְיָו וּכִגְדֵי כָנָיָו אִרְעוֹ ין אָקַחְהָ מִן־הָאַאיל הַהֵאָל וְהָאַלְיָה וְאֶת־הַתַּלֶב וּ הַמְכַמֵּה אֶת־דַהֶּהֶרֶב וְאֵת יֹהֵרֶת הַכָבָר וְאָתו שְׁתֵּי הַכְּלִיוֹדֹת וְאֶת־הַזֹּחֵלֶכ´ אָשִׁר עֵלֵיוֹדֵזן וָאָבת צ׳ שַוֹק הַיָּמֵין כֵי אַיל מִלָאִים הוא: וְכַבָּר לֶחֶם 23 אַחַר וְהַלֵּר לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַר וְרָקֵיק אָחָר צ מַפַּל הַמַּצורת אָלשֶר לִפְגֵי יְהוָדָה: וְשַׂמְהָת הַבּׁל 💈 על כַפַּי אַהָלן וַאָל כַפַּי בָנָיו וְהַנַפְתָ אֹתֶם הְנוּפָה 25 רְשְׁנֵי יְהוֶה : וְלָקַחְהֶ אֹתָם מִיָּדָם וְהִקְטַרְהָ הַמּזְבֶּחָרה עַל-הָזעָלֶרה לְרֵים נִיחֹוֹם לְפְנֵי יְהוָרה 26 אשֶׁה הוּא לֵיהוֹה: וְלָלַקחְתֶע אֶת־הֶחָוֹה מֵאֵיל רַזמָלאים אָשֶר לְאַרָהוֹן וְהַנַפְרָת אֹרֶוֹ הְנוּאָה ז׳ לפגי יהוה והיה לך למנה: וקדשה אתו חוה

ram; and Aaron and his sons shall lay their hands upon the head of the ram. 20. Then shalt thou kill the ram, and take of his blood, and put it upon the tip^a of the right ear of Aaron, and upon the tip of the right ear of his sons, and upon the thumb of their right hand, and upon the great toe of their right foot, and sprinkle the blood upon the altar round about. 21. And thou shalt take of the blood that is upon the altar, and of the anointing oil, and sprinkle them upon Aaron, and upon his garments, and upon his sons, and upon the garments of his sons with him : and he shall be hallowed, together ith his garments, and his sons, and the garments of his sons with him. 22. And thou shalt take from the ram the fat and the rump, and the fat that covereth the inwards, and the midriff above the liver, and the two kidneys, and the fat that is upon them, and the right shoulder; for it is a ram of consecration. 23. And one loaf of bread, and one cake of the oiled bread, and one wafer, out of the basket of the unleavened bread that is before the LORD. 24. And thou shalt put all upon the hands of Aaron, and upon the hands of his sons; and thou shalt make with them a waving before the LORD. 25. And thou shalt then take them from their hands, and burn them upon the altar upon the burnt offering; for a sweet sayour before the LORD, it is an offering made by fire unto the LORD. 26. And thou shalt take the breast of the ram of the consecration that belongeth to Aaron, and make therewith a waving^b before the LORD; and it shall belong to thee as thy portion. 27. And thou shalt sanctify the breast which hath

^a More correctly, the central prominent portion of the ear, the anti-helix.

^b The owner of the sacrifice placed the pieces on his hand, and the priest put his under the other's, and they together waved the sacrifice to the four corners of heaven, lifted and lowered it; this is the "waving and lifting up," spoken of in the text.

הַהְעוּפָה וְאֵרֹל שַוֹק הַהְעוּפָה אָלָשֶׁר הוּגָך וַאָשֶׁר הוּרֶם מֵאֵיל הַמָּלְאִים מֵיאֲשֶׁר לְאַהָוּז צ וּמֵיאָל רְשֹבָנְיו : וְהָיָד לְאַ הַה'ן וּלְבָנָיו לְחָק־ 28 עוֹלָם מֵאֵת בְנֵי יִשְׂרָאֵל כִי תְרוּמָה הֶוּא וּתְרוּמָה יִדְיֶה מֵאֶרת בְּגִייִשְׂרָאֵרִי׳ מִזְבְחֵי שַרְשׁמִהֶם 29 הְרוּמָהֶם לֵיהוֹה : וּבִגְרֵי הַלְדֶשׁ אֲשֶׁר רְאַאָהָרֹן יִהְיָוּ רְשְׁבָנֵיו אַתַרָיו לְמָשְׁתֵה בָהֶם וּלְמַלֵּא-בָם אָת־יָדָם : שְׁבְעַת יָמִים יִלְבָשֶׁם הַכֹּהָן תַּחְתָיו 30 : מִכָּנְיֵו אֲשֶׁר יָכָא אֶל-אָהֶל מוֹעֵר לְשָׁרֵת בַּקְדֶש איר הַמָּלָאִים הַזָּקָח וּבִשַּלְהֶ אֶת-בְּשָׁרוֹ 👔 גּנְקָלִם קָרְש: וְאָבַל אַהַרָן וּבָנָיוֹ אֶת־בְּשֵׂר הָאַיִל 32 ואָת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּקָּר' פֶּרַח אָהָל מוּעָר: אָרָלָוּ אֹתָם אֲשֵׁר כְּפַר כָהֶם לְמַלֵא אֶת־יָדָם 33 אַקַדֵש אֹתֶם וְזָר לְאִיאכַל כִּי־קָדָש הֵם: וְאִם־ 34 יּוָהַגר מִבְּשַׂר הַמָּלְאָים וּמִן־הַלֶּחֶם עַר־הַבְּקָר וְשָׂרַפְהֶ אֶת־דַזּנּוֹתָר בְּאֵׁש לְא יֵאָכֵל בִּי-קָדֶש דּוּא : וְעָשִׁירָג לְאַהַרָן וּלְבָנָיוֹ כָּכָה כְכָל אֲשֶׁר־ 35 ַ ³⁶ צָוּיָתִי אֹתֶכָה שְׁבְעָרת יָמִים הְמַלֵּא יָדָם : וֹפָּר חַשָּׁארת הַזְעֵשֶׂה לֵיוֹם עַר'-הַכְפָרִים וְחִטֵארָנ : על־הַמּזְבֶּתַ בְּכַפֶּרְהָ עָלֶיו וּמָשַׁחְתָּ אֹתוֹ לְקַדְשָׁו

שמות כט תצוה

עח

been waved, and the shoulder which hath been lifted up. which was waved, and which was heaved up, of the ram of the consecration, of that which belongeth to Aaron, and of that which belongeth to his sons: 28. And they shall belong to Aaron and to his sons, as a statute for ever, from the children of Israel, for it is a heave offering; and a heave offering it shall remain from the children of Israel, from the sacrifice of their peace offerings, as their heave offering unto the LORD. 29. And the holy garments belonging to Aaron shall be for his sons after him, to anoint them therein, and to consecrate them therein. 30. Seven days shall that one of his sons put them on who is to be priest in his place, who is to go into the tabernacle of the congregation to minister in the holy place. 31. And the ram of the consecration thou shalt take, and see his flesh in a holy place. 32. And Aaron with his sons shall eat the flesh of the ram, and the bread that is in the basket. by the door of the tabernacle of the congregation. 33. And they shall eat those things wherewith the atonement was made, to consecrate them and to sanctify them; but a stranger shall not eat thereof, because they are holy. 34. And if aught of the flesh of the consecration sacrifice, or of the bread, remain unto the morning, then shalt thou burn the remainder with fire; it shall not be eaten, because it is holy. 35. And thou shalt do unto Aaron, and to his sons thus, all as I have commanded thee : seven days thou shalt consecrate them. 36. And a bullock shalt thou offer every day for a sin offering for atonement :ª and thou shalt cleanse the altar, in as much as thou makest an atonement upon it; and thou shalt anoint it, to sanctify it. 37. Seven days thou shalt make an atonement upon the altar and sanctify

^a RASHI. But Aben Ezra renders "in addition to the atonement," referring to the two rams mentioned above.

VOL. II.

וְהָיֶה הַמִּזְבֵׁהַ קָדָש קָרָשִׁים כָּל-הַנֹגֵע בַמּזְבֵח אַ יִקְרֶשׁ: ם ששי וְגֶה אֲשֶׁר תֵיַנָשֶׂה עַלֹּ-הַמִּזְבֶחַ 38 39 כְבָשֶׂים בְּגֵי־שָׁנֶה שְׁנַיָם לֵיָוֹם תָּמִיד: אֶרת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחֶר הַעַשָּׁה בַבְּקָר וְאֵת הַכָּבָש הַשַּׁנִי הַעָשָׂר ין הַערְבָּיִם: וְאַשָּׂרֹז סֹלֶת בָּלוּל בְּשֶׁמֶן כָתִית רֵבַע 40 -אַ הַהִין וְגֶּסֶךְ רְבִיּאָת הַהָין יֶיָן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָר: וְאֵת 41 הַכֶּבֶשׁ הַשֵּׁגִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבֵים כְמִנְחַת הַכְּטֶר וּכְנָסְבָּוּדּל תֵּעַשֶּׁה-לְּוּדה לְרֵיחַ נִיחֹחַ אָשֶׁה לֵיהוָה: עלַת תָמיר לְרֹרַמִיֶם פֶתח אָהֶל-מוּאָר לִפְגַי יְהוָה 🕫 אַשֶּׁר אָוָאָד לָכֶם שָׁמָה לְדַבֵּר אֵלֶיך שָׁם: וְנְעַרְתָי 🕫 ⁴⁴ שָׁאָרה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנְקְדֶישׁ בִכְבֹדִי : וְקִדַשְׁרָ*ז*ִי אֶת־אָהֶל מוֹאָד וְאָת־הַמָּזְבֶחַ וְאֶת־אַהֲרָץ וְאֶת־בָּנָי 45 אַקדֵש לְכַהָן לִי: וְשֵׁכַנְהִי בְתוֹך בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיֵיָתִי ⁴⁶ לָהֶם לֵאלֹהִים: וַיָּדְעָוּ כֵי אָבֶי יְהוָהֹ אֶלְהֵיהֶם אַשָּׁר הוֹצְאתי אֹתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרֵים לְשָׁרְנֵי קתוֹכָם אַנִי יְהוֶה אֱלְהֵיהֶם: פ שביעי

שמות כט ל תצוה

עט

it; and the altar shall be most holy; whatsoever toucheth the altar shall be holy.*

38. And this is what thou shalt offer upon the altar: two lambs of the first year for every day, continually. 39. The one lamb thou shalt offer in the morning; and the other lamb thou shalt offer toward evening. 40. And a tenth part of fine flour mingled with the fourth part of a hin of beaten oil, and the fourth part of a hin of wine for a drink offering, shall be for each one lamb. 41. And the other lamb thou shalt offer toward evening; according to the meat offering of the morning, and according to its drink offering shalt thou do unto it, for a sweet savour, an offering made by fire unto the LORD. 42. A continual burnt offering throughout your generations (shall this be) at the door of the tabernacle of the congregation before the LORD; where I will meet with you, to speak unto thee there. 43. And I will meet there with the children of Israel, and it shall be sanctified by my glory. 44. And I will sanctify the tabernacle of the congregation, and the altar: and both Aaron and his sons will I sanctify, that they may be priests unto me. 45. And I will dwell among the children of Israel, and I will be to them for a God. 46. And they shall know that I am the Eternal, their God, who brought them forth out of the land of Egypt, that I might dwell among them: I am the LORD their God.

CHAP. XXX. 1. And thou shalt make an altar to burn incense upon, of shittim wood shalt thou make it. 2. A cubit shall be its length, and a cubit its breadth; foursquare shall it be, and two cubits shall be its height; from itself shall its horns be. 3. And thou shalt overlay it with pure gold, its top, and its sides round about, and its horns; and thou shalt make unto it a crown of gold round about. 4. And two golden rings shalt thou make for it

 הַלְכָּפָרִים אַחַר בַּשָׁנָה' יְכַפָּר עָלָיוֹ לְרֹרָתִיכֶּם קדָש קָרָש קָרָשִים הוּא לֵיהוָה : פ קדָש קָרָש קָרָשִים הוּא לֵיהוָה : פ וּזַרַבָּר יְהוָה אָל־משָׁה לֵאמִר : כֵּי תִשָּׁא אָת רָאש בְּגֵי-יִישְׂרָאֵר ׳ִקְפָקָר אַמִיך בַי תַשָּׁא אָת בְּפָר גַפְשָׁוֹ לֵיהוָה בְּקָם יִקְנָזִיהָם וְלָא־יְהְוָה בָתָם נְּבָּר הַשְׁרָא בְּגָי-יִשְׁרָאֵר' בִּפְקָר אֹתָם וְלָא־יְהְוָה בָתָם נְגָר בִפְקֹר אֹתָם : זֶה ו יִרְגוּ בְּלַקוּעבׁר' עַר' הַפְּקָרִים מְתָזירת הַשְׁקָל בְשָׁכָל הַתוּגָיה נָתָם גַרָה הַשְׁכָל מַחַצִירת הַשָּׁקָל בְּשָׁכָל הַתוּגָר עַר' גַרָה הַשְׁכָל מַחַצִירת הַשָּׁכָל בְּשָׁכָל הַערוּמָה לֵיחוֹה: גַרָה הַשְׁבָל אַרִיבָקָר יִהַפְּקָרִים מָבָּן עָשְׁרִים שָּנָר גַרָּא בִירָבָּה זּ וְמָעְלָה יִהֵזן הְתוּנְמָת יְהוָה : הָקַעָשִיר לְארַיָרָבָּה * מַפּטִיר

לְזֶרוֹ עַל שָׁתֵי צַלְעֹתֵיו הַעֲשָׁה עַל-שָׁנֵי צָהֵיו וְהַיָה ּלְבָתֵּים לְבַדִּים לְשֵׂאת אֹתוֹ בָּהֵמָּה: וְעָשִׂיתָ אֶת־ 5 הַבַּדֵּים עַצֵי שָׁטֵים וּצִפִית אֹתָם זָהָב : וְנֵתַתָּח 6 אֹתוֹ לִפְנֵי הַפָּרֹכֶרת אֲשֶׁר עַל־אֲרָז הָעָדֶרת לִפְנֵי הַכַּפּׂרֵת אֲשֶׁר עַל־הָעָדָת אֲשֶׁר אָנָעָד לָךָ שֲפָה: וָהִקְמִיר עָלֶיו אַהַין קְטַדֶּרת סַמֵּים בַּבָּעֶר בַבֹּעָר 7 בְּהֵיטִיבֶוֹ אֶת־הַגַּרֹת יַקְטִיהָנָה וּ וּבְהַעַלוֹת אַהַוּן 8 אָת־הַגַּרִית בֵּין הַעַרְבָּיִם יַקְטִיהָנָה קְטָרֶת וּהָמֵיר לפגי יהודה לרוביקם: לאיתעלו עליו קטורת 9 10 זָרָה וְעָלֵה וּמִנְחָה וְגֵּסֶךְ לָא תִסְכָוּ עָלֶיו : וְכָפֶּר אַהַרוֹ עַל-קַרְנֹרְאיו אַחַת בַּשָׁנְאָה מִהַם חַמַאת

שמות ל כי תשא

beneath its crown, on its two corners shalt thou make them, upon its two sides; and they shall be for places for the staves to bear it by means of them. 5. And thou shalt make the staves of shittim wood, and overlay them with gold. 6. And thou shalt put it before the veil that is by the ark of the testimony, before the mercy seat that is over the testimony, where I will meet with thee. 7. And Aaron shall burn thereon incense of spices; every morning when he dresseth the lamps, he shall burn it.* 8. And when Aaron lighteth the lamps at even, he shall burn it, a perpetual incense before the LORD throughout your generations. 9. Ye shall not offer thereon any strange incense, or burnt sacrifice, or meat offering; and drink offering ye shall not pour thereon. 10. And Aaron shall make an atonement upon its horns once in the year; with the blood of the sin offering of the day of atonement,^a once in the year, shall he make atonement upon it, throughout your generations; it is most holy unto the LORD.*

11. And the LORD spoke unto Moses, saying. 12. When thou takest the sum of the children of Israel according to those who are to be numbered, then shall they give every man a ransom for his soul unto the LORD, when they number them; that there be no plague among them, when they number them. 13. This they shall give, every one that passeth among those that are numbered, half a shekel after the shekel of the sanctuary; a shekel is twenty gerahs; the half of the shekel shall be the offering of the LORD. 14. Every one that passeth among those that are numbered, from twenty years old and above, shall give the offering unto the LORD. 15. The rich shall

^a See Leviticus xvi. 18, where it is ordained that on the Day of Atonement the blood of a steer and a goat should be sprinkled on this altar; at other times nothing but incense was burnt on it.

 אָלַיַרְעוֹ לְדְרֹתָם: פּ אָלַימשָׁה לֵאמְרֹי: וְאַרְתָה כַּחִדּלְהָ גַּשְׁמֵים רֹאשׁ מָר־דְרוֹר חַמַש מֵאוֹת וְקְנָה־לְשָׂ בְּשָׁמֵים רֹאשׁ מָר־דְרוֹר חַמַש מֵאוֹת וְקְנָה־לָשֶׂ גָּשָׁמֵים רֹאשׁ מָר־דְרוֹר חַמַש מֵאוֹת וְקְנָה־לָשָׂ גַּשָׁמַים וּמָאתָיִם: וְקָדָּה חַמַש מֵאוֹת בְּשֵׁכֶן גַּשָׁמִים וּמָאתָיִם: וְקָדָּה חַמַש מֵאוֹת בְּשֵׁכֶן גַּדְשָׁים וּמָאַתִים: וְקָדָּה חַמַש מֵאוֹת בְּשֵׁכֶן גַּדְשָׁים וּמָאַתִים: וְקָדָה הַמַש מֵאוֹת בְּשֵׁכָן גַּדְשָׁים וְהָמָים וּמָאַתִים: וְקָדָּה הַמַשַׁים וּמָאַר הַאָּכָן גַּדְשָׁמִים וּהָיָה וּמַשַקוּת בַוּשָלָקוֹ וּאָמָר-בַשָּׁים מָאָר וּאָת גַרָּשַׁחַת וּמָקַרָם וּמָשָמוּת בַיַר גַרָּשַיִּרָ וּמָעָר וָאָרַרַשְׁרָקוֹ וּאָמָר-בַשְׁיַם מוֹאָר וָאָר גַרָּז הָעָרָת: וְאָת־בַשׁלְחָן וְאָבָרַילִין וְאָרָרַ

ווְדַבֶּר יְחֹוָד׳ אֶל־מֹשֶׁר׳ לֵאַקֹר: וְעָשִׁירָ כִיוֹר וּזּ
 נְחֲשֶׁר וְכַנִוֹ נְחֲשֶׁת לְרָחְצֶח וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אָהָל
 נְחֲשֶׁר וְכַנִו נְחֲשֶׁת לְרָחְצֶח וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵין־אָהָל
 מוֹצַר וּבֵין הַמּוְבֹח וְנָתַתְ שָׁמֶּה מֵיִם: וְרָחֲצֶוּ אַהְרָן
 מוֹצֵר וּבֵין הַמּוְבֹח וְנָתַתְ שָׁמֶּה מֵיִם: וְרָחֲצֶוּ אַהְרָן
 מוֹצֵר וּבֵין הַמּוְבֹח וְנָתַתָּ שָׁמֶּה מֵיִם: וְרָחֲצֶוּ אַהְרֹן
 וּבְנֵין הַמּוְבֹח וְנָתַתְ שָׁמֶּה מֵיִם: וְרָחֲצֶוּ אַהְרָן
 וּבָנֵין הַמּוְבֹח וְנָתַרְ יִרְחֲצוּ־כַּוֹם וְאָת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאֶם אָל־
 וּבָנֵין הַמּוְבֹח וְרָאוֹיהַה וְהָיָה וְהָיְהָה לְתָם
 אָרְדַהַצָּוּ יְרַחֲצוּ וְרָחֲצוּר הַמַיָּבו וְנָתַתַ וְזָאַ הַיְהָה הַיָּהַם וְצָת הַרָּוֹה אַוֹר בּוּנְתַהַ אָרַי הַמָּוּה הַיָּהַ אָרַיַיָּהַם וְאָת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אָל־
 אָרַל־הַמּוֹבֶּח וְרָאוֹיה הַיָּהָם וְלָא יָמֶתוּ וְהָיְהָה לְהָם
 וְרָחֲצוּ יְרַחֲצוּי וְהָרָהָיָה וּהַיּלָיה וְהָיּאָרָי הַיָּשָּה מָיִים וּיִבּרָיהָם וּבָנּיהָ הַיָּהָרָנוּ הַיָּחָיה בּרָחָצוּה הַיָּהָה אָיוֹן הַיִיּהָה וּהָיהָה לָהָם
 וּבְתַצוּ וְהָהָה וּהוּיהוּה הַיָּה וּהַיּהָיה וּהוּיהוּה הַיָּהָה וּהוּהוּיה הַמָּבוּין וּהַיָּהָה לָהָם וּבוּוּהוּה הַיָּהָה וּהוּהוּהוּה הַיָּהָה לָהָם

וְהַדַּלֹ לָא יַמְאָיט מְמַחֲאָירת רַ*הַאָּ*קָל לְהֵת` אָת־ חְרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל-נַפְּשְׁתֵיכֶם: וְלָקַחְתָּ אָת־ כְּסֶך הַכַפָּרים מֵאֵת` בְּנֵי יִשְׁרָאֵל וְנְתַתָּ אתו עַל־ עַכדִרת אַהָל מוֹעֵר וְהָיָה° לִבְנֵי יִשְׁרָאֵל לְזִכָרוֹן לְפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל-נַפְּשְׁתֵיכֶם: פ

שמות ל כי תשא

not give more, and the poor shall not give less than half a shekel, as an offering unto the LORD, to make an atonement for your souls. 16. And thou shalt take the money of the atonement from the children of Israel, and shalt give it for the service of the tabernacle of the congregation; and it shall be unto the children of Israel as a memorial before the LORD, to make an atonement for your souls.

17. And the LORD spoke unto Moses, saying, 18. Thou shalt also make a laver of copper, with its foot of copper, to wash withal: and thou shalt put it between the tabernacle of the congregation and the altar, and thou shalt put therein water. 19. And Aaron and his sons shall wash out of it their hands and their feet: 20. When they go into the tabernacle of the congregation, they shall wash with water, that they die not; or when they come near to the altar to minister, to burn an offering made by fire unto the LORD. 21. So they shall wash their hands and their feet, that they die not; and it shall be to them a statute for ever, even to him and to his seed throughout their generations.

22. And the Lorp spoke unto Moses, saying, 23. And thou, take unto thyself principal spices; of pure myrrh five hundred shekels, and of sweet cinnamon, its half shall be two hundred and fifty shekels, and of sweet calamus two hundred and fifty shekels, 24. And of cassia five hundred shekels, after the shekel of the sanctuary, and of olive oil one hin. 25. And thou shalt make of it an oil of holy anointing, a mixture, compounded after the art of the apothecary: an oil of holy anointing shall it be. 26. And thou shalt anoint therewith the tabernacle of the congregation, and the ark of the testimony, 27. And the table and all its

^a "The half of what is brought of it shall be two hundred shekels, which gives the weight of the whole equal to that of the myrrh."— TALMUD KERITOTH.

²⁸ הַמְּנֹדֶה וְאֵת־בֵּלֶּיָה וְאֵת מִזְבָּח הַקְּטְדֶת: וְאֶת־ ַ מִזְבַּח הָעָלָה וְאֶת־כָל־כֵלֶיו וְאֶת־הַבִּיִר וְאֶת־בַּנְוֹ ²⁹ וְקַרֵּשְׁהֶ, אֹרֶתם וְדָזְוּ קַדֶּשׁ קָדָשָׁים כָּל-הַנְגָע ³⁰ בָּהֶם יִקְדָשׁ: וְאֶת־אַהַלָן וְאֶרת־בָנָיו תִמְאָח וְקִדַּשְׁתָ אֹתָם לְכַהָן לִי: וְאָל-בְּגֵי יִשְׂרָאֵל הְדַבֵּר 31 : לאמר שָׁמָן משְחַת־לְרָשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְרֹתֵיבֶם על-בְּשָׂר אָדָם לא ייָשָׁך וּבְמַּתְכָנְהֹתוֹ לְא תַעֲשִׂוּ 32 ³³ כָּמָהוּ קָדֶשׁ הוּא קָדֶשׁ יִהְיֶה לָבֶם: אָישׁ אֲשֶׁר יִרְקַח כַמֹּהוּ וַאֵּשֶׁר יִהֶּז מְמָּנוּ עַר'-זֶך וְנִכְרָרָג ³⁴ <u>מִע</u>ְמִיו: ם וַיאמֶר יְהוָה אָל-משָׁה 34 קח־דְלָדָ סַמִּים נָאָף ו וּשְׁחֵרֶעֹ וְחֶלְבְנָה סַמִּים אַלְבֹנָה זַכָּה בָּר בְּבָר יְהְיֶה: וְעָשִׂית אֹתָדה קְטֵׁיֶת 35 אַ רְכַח מַעֲשָׂה רוֹגֵןם מְמֶאָׂח טָתוֹר קדָש: וְשָׁחַקֹתַ מַמֶּנָה הָבַק וְנָתַתָּה מִמֶּנָה דִשְׁנְגֵי הָעֵרָת בְאַהֶל מוֹעִר אַשֶׁר אוּער לָךָ שֶׁמָרה קוֹדָש קָרָשִים זי תִּהְיֶה לָכֶם: וְהַקְּטֹּרֶת אֲשֶׁר תַּאֲשֶׁה בְמַּתְכָּנְתָּר אַיָּשָׁוּ לָכֶם לֶוֶדשׁ תִהְיֶה לְךָ לֵיהוָה: אָישׁ 38 לָא הַעֲשָׂוּ לָכֶם לֶוֶדשׁ אַשֶּׁר--יַעֲשֶׂר כָמִוֹה רְלֹהָנִים בֶּרֵ וְגִכְנֵר לא מעמיו: ם ויִדַבּר יְהוָה אֶל־משָׁה ַלאַר רָאָה קָרָאתי כְשֵׁם בְּצַלְאֵל בָּן־אוּרִי בָיָחוּר 🤶 $\mathbf{2}$ ٤ לְמַמָּה יְהוּדָה: וְאַמַלֵא אֹהוֹ רוּחַ אֶלהֻים בְּחָכְמָה

שמות ל לא כי תשא

פב

vessels, and the candlestick and its vessels, and the altar of incense, 28. And the altar of burnt offering with all its vessels, and the laver and its foot. 29. And thou shalt sanctify them, and they shall be most holy; whatsoever toucheth them shall be holy. 30. And Aaron and his sons thou shalt anoint, and consecrate them, that they may minister as priests unto me. 31. And unto the children of Israel thou shalt speak, saying, An oil of holy anointing shall this be unto me throughout your generations. 32. Upon the flesh of man shall it not be poured, and after its proportion ye shall not make any thing like it; it is holy, and holy it shall be unto you. 33. Whosoever compoundeth the like of it, or whosoever putteth any of it upon a stranger, shall be cut off from his people.

34. And the LORD said unto Moses, Take unto thee spices, balm, and onycha, and galbanum, spices, with pure frankincense: of each shall there be a like weight. 35. And thou shalt make it an incense, a mixture after the art of the apothecary, well mingled^a together, pure and holy: 36. And thou shalt pound some of it fine, and put of it before the testimony in the tabernacle of the congregation, where I will meet with thee; most holy shall it be unto you. 37. And as for the incense which thou shalt make, according to its proportion, ye shall not make unto yourselves: holy it shall be unto thee for the LORD. 38. Whosoever shall make the like of it, to smell thereon, shall be cut off from his people.

CHAP. XXXI. 1. And the LORD spoke unto Moses, saying, 2. See, I have called by name Bezalel the son of Uri, the son of Chur, of the tribe of Judah: 3. And I have filled him with the spirit of God, in wisdom, and in

^a ABEN EZRA considered ממלח as derived from "salt," thus "saltd," that is "bestrewed with salt of Sodom or nitre." Rosenmüller,

- ין אַרָ*ד*רה דַבָּר זיהוָה אָר^ז-משֶׁרה לֵ**א**מְר : וְאַרָּזרה דַבָּר אָל־בְּגֵי יִשְׂרָאַל' לֵאמֹר אָך אֶת-שַׁבְּתֹתָי הִזשְׁמֶרוּ כי אות הוא ביגי וביניכם לדרתיכם לדעת כי אַגי יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם: וּשְׁמַרְתֶם אֶת-הַשֵּׁבֶּת כֵּי 14 קָּדָש הוא בָלָכֶם מְחַלְלֶיהָ מוֹות ווּמָת בִי בָּל-הַעשֵׁה בָרהֹ מְרָאֹלָה וְגִכְרְתָה הַגֶּפָש הָהָזוא 15 מַקַרַב עַמֵיהָ: שֵׁשֶׁת יַמִים וּבַיום
- דַיּקְטְרֵר : וְאֶת-מִזְבַח הָזעֹלֶה וְאֶת-כָר-בֵּרָי ין אָת־הַכִּיוֹר וְאֶת־כַּנְוֹ : וְאֵת בִּגְרֵי הַשְׂרֵר וְאֶת־ ּבְּגְרֵי הַלְּדֶשׁ לְאַהֲרָן הַכּהֵן וְאֶת־בִּגְרֵי כָנָיו לְכַהֵן: וְאָת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחֵה וְאֶת־קְטָרֶת הַפַּאָים לַקּוֹדש 11 : פְּכָל אֲשֶׁר־צִוּיהָדְ יֵעֲשְׂו

5

- ז אַת כָל אֲשֶׁר צויהָך: אַת ו אָהֶל מוֹעָר וְאָרִר הָאָרזֹ לָעֵרֶוּת וְאָרת-הַכַּפְּרֶרת אֲשֶׁר עָלָיו וְאָרת כַּל־כְּלֵי הָאְהֶל : וְאֶת־הַשֶּׁדְשׁחָן וְאֶת־כַּלָיו וְאֶת־ 8 הַמְנְרָה הַמְהֹרָה וְאֶת-כָּל-כֵלֶיָה וְאֵרת מִזְבָח
- ַלְמַלְאָת וּבַחַרָשֶׁת עֵץ לֵעֲשָׁוֹת בְּכָל-מְלָ**א**ְבָה : ןאַנֿי הִנְה נְתַרִּזי אִרֹּזוֹ אֵת אָהָלִיאָב בּן-אָחִיסָטָרָ` 6 ּלְמַמֵּה־דָּ'ן וּבְלֵב כָּל־חָכַם־לֵב נָתַרִי חָכְמָה וְעָשוּ
- וּבִתְבוּגָה וּבְדָעַת וּבְכָל־מְלָאבָה: לַחְשָׁב מֵחֲשָׁבָת 4 <u>לַע</u>שורת בּזָהָב וּבַבֶּסָף וּבַּנְּחְשֶׁת: וּבְחַרְשֶׁת אֶבֶן -5

שמות לא כי תשא

understanding, and in knowledge, and in all manner of workmanship, 4. To devise works of art, to work in gold, and in silver, and in brass, 5. And in cutting of stones, to set them, and in carving of timber, to work in all manner of workmanship. 6. And behold, I have also given with him Aholiab, the son of Achisamach, of the tribe of Dan, and in the hearts of all that are wise-hearted I have put wisdom; and they shall make all that I have commanded thee: 7. The tabernacle of the congregation, and the ark of the testimony, and the cover that is thereupon, and all the vessels of the tabernacle, 8. And the table and its vessels, and the pure candlestick with all its vessels, and the altar of incense, 9. And the altar of burnt offering with all its vessels, and the laver and its foot, 10. And the cloths of service, and the holy garments for Aaron the priest, and the garments of his sons, to minister therein, 11. And the anointing oil, and the incense of spices for the holy place: all as I have commanded thee shall they do.

12. And the LORD said unto Moses as followeth, 13. And thou shalt speak unto the children of Israel, saying, Above all^a my sabbaths shall ye keep; for a sign it is between me and you throughout your generations; that ye may know that I am the LORD who doth sanctify you. 14. And ye shall keep the sabbath, for it is holy unto you: every one that defileth it shall surely be put to death; for whosoever doeth any work thereon, that soul shall be cut off from among his people. 15. Six days may work be done; but

as quoted by ARNHEIM, considers this kind of salt referred to under the words "pure, holy," in contradistinction to common salt. The use of salt of Sodom with the incense is traditional.

^a "Although I have ordered thee to charge them concerning the building of the tabernacle, the Sabbath must not be undervalued in thy eyes; for though you are busily engaged in the labour of building, the Sabbath must on no account be violated to do the least of this work."— RASH.

שמות לא לב כי תשא פר רַזשְׁבִיעִי שַבַּרת שַבָּתוֹן קדָש לֵיהוֹוֶה כָּל-הָעשָׂה 16 מְלָאכֵה בְּיָוֹם הַשַּבֶּרת מות יוּמָת: וְשָׁמְרוּ בְנֵי־ יִשְׂרָאֵל אֶרת-ירֵזישַבֶּרת רֲלְעֵשְׂוֹת אֶת-ירֵזשַבֶרת זי דאריהם בריית עולם : ביני ובין בני ישראל אָוֹת הָוא לְעֹלֶם בִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עֲשָׂה יְהוָה אֶת־דַ־שָׁמַיִם וְאֶת־דָ־אָאֶרִין וּבַיוֹם הַשְּׁבִיאָי שָבָרי שני וַיָּתֵּן אָל־משָׁה כְכַלֹּתוֹ D וינפש: 18 לְדַבֶּר אִתוֹ בְּתַר סִינֵי שְׁנֵי לְחַת הָאֵדֶת לְחַת אֶכָן רכ ברענים באָצְבַע אֶלהִים: וַיַרָא הָעָם בְי־ב*שָׁש* משה לְרֵבֶרת מו־הָהֶר וַיִּקוֹבֵהל הָעָם עַל־אָהָוֹן ַוַיְאמְרַוּ אֵלָיוֹ קַוּם ו עֵשֵׂה־לָנָוּ אֱלהִים אֲשֶׁר יֵלֱכוּ ּלְפְגֵינוּ בִי־זֶה ו משָׁח הָאִיש אֲשֶׁר הֶעֶלָנוֹ מֵאֶרָץ 2 מִצְלַיִם לְא יָדַאָנוּ מֶה־הָיָה לְוֹ: וַיָּאֹמֶר אֲלֵהֶם אַהֲלֹז׳ <u>פַר</u>ַקוֹ נְזְמֵי דַזָּדְ-ָּהַב אֲשֶׁרֹ בְּאָזְנִי נְשֵׁיבֶׁם בְּגֵיבֶם וּבְנְהֵיכֶם וְדָזְבִיאוּ אֵלֵי : וַיְהְפָרֵקוֹ כָל־הָעֶם אֶת־ 3 ַ נְזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָוְגֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל־אַהָרֹן : וַיִּקָּח 4 מִיָּדָם וַיָּצַר אֹתוֹ בַּחֶׁרָט וַיְּעַשָׂהוּ עַגָל מַפֵּבָה וַיָּאמְרוּ אֵלֶה אֱלֹהֶידָ יִשְׂרָאֵׁל אֲשֶׁר הֶעֵלוּה מֵאָרֶץ מִצְרֵים : וַיַרָא אַהַרֹן וַיָבָן מִזְבָח לְפָנְיֶו וַיִקָרָא 5 אַהַרֹן וַיֹאמֵר חַג לַיחוָה מָחָר: וַיַּשְׁבִּימוֹ מְמָחָרָת 6 <u>וויעלו עלית ויגשו שלמים וישב הזעם לאכל</u>

on the seventh is the sabbath of rest, holy to the LORD: whosoever doeth any work on the sabbath day, shall surely be put to death. 16. And the children of Israel shall keep the sabbath, to observe the sabbath throughout their generations, for a perpetual covenant. 17. Between me and the children of Israel it shall be a sign for ever; for in six days the LORD made heaven and earth, and on the seventh day he rested, and was refreshed.^{3*}

18. And he gave unto Moses, when he had finished speaking with him upon mount Sinai, the two tables of the testimony, tables of stone, inscribed with the finger of God. 1. And when the people saw that Moses CHAP. XXXII. delayed to come down from the mount, the people assembled themselves together around Aaron, and said unto him, Up, make us gods, that shall go before us; for as for this man Moses, who hath brought us up out of the land of Egypt, we know not what is become of him. 2. And Aaron said unto them, Take out the golden earrings, which are in the ears of your wives, of your sons, and of your daughters, and bring them unto me. 3. And all the people took out the golden earrings which were in their ears, and brought them unto Aaron. 4. And he took them from their hand, and fashioned it in a mould, and he made of it a molten ealf; and they said, These are thy gods, O Israel, that have brought thee up out of the land of Egypt. 5. And when Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron called out, and said, A feast unto the LORD is to-morrow. 6. And they rose up early on the morrow, and offered burnt offerings, and brought near peace

VOL. II.

^{*} This, like many other expressions in Scripture, must be taken merely as expressing divine acts by human words. MENDELSSOHN renders freely "and attained his aim," but this is scarcely the sense of the word word."

- אשר דבר לעשות לעמו: ם 15 וַיָּפָן וַיַרָר מישה מִן־הָהָר וּישָנֵי לְחִת הָעָדֶת בַּיָרוֹ
- ¹¹ ואַכַלִם ואָזֶישָׂה אוֹהָדָ לְגוֹי גָּרוֹל : וַיְחַל משׁה אָרע־פּגַי יִהוָה אָלהָיו וַיאמר לַמָּה יִהוָה יָחֵרָה אַפְדָ בְעַפֶּה אָז׳שֶׁר דוּוֹצַארָל מַאָרָין מָצְרַיִם ¹² בְּכִּחַ גָּדְוֹרִשׁ וּבְיָרָ חֲזָקָרִיוּ: דֶשְׁמָה וּאמְרוּ מִצְרַיִם באמר בְרָאֶה הוֹצִיאָם לַחֲרָג אֹתָם בֶּהָוֹים וּלְבַּלוֹדָגם מַעָר פְנֵי הָאָדָמֶרה שׁוּב מֵחֲרָוֹן אַפֶּרָ 13 וְהַנָּחֵם עַל־הֶרָאָה לְעַמֶּך: זְכוֹ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָׂק ױּדײַישָׂראַרײַ עַבָּױָד אָזיאָר גּשְבַעָרָ, לָדֶוֹםָ בָרָ וַהְדַבּר אָבלהֶם אַרְבָדוֹ אֶרת־וַרְעַבֶּם כְכִוֹכְבִי הַשְּׁמָיִם וְכָל־הָאֶָרֶץ הַזֹארת אֲשֶׁר אָמַרְתָּי אֶהֵז יהוָה על-הָרָעָרי 14 לְזַרְעָבֶם וְנָחֵלָּוּ לְעֹבֶם : וַיָּנָחֶם יְהוָה עַל-הָרָעָרי
- יְהוֶה אֶל־משֶׁה רָאִיתִי אֶרֹת־הָעָם הַזֶּה וְהִגֵּה עַם־ ¹⁰ קשהרעגר הוא : ועתה הגיחה לי ויחריאפי בהס ¹⁰
- בַּוּרֶרְ אַשֶׁר צוּיהָם עַשָּׁוּ לְהֶם עֵגֶר מַפַּכָר וַיִּשְׁתְּחוּרִכִּדוֹ וַיִּזְבָחוּרִלָּוֹ וַיַאַמְרוּ אֵלָהָידָ יִשְׁרָאֵל אֲשֶׁר הֶזֶעָלוּה מֵאֶרִין מִצְרָיִם : וַיָּאמֶר 9
- וְשָׁתוֹ וַיָּקָמוּ לְצַחֵק: Ð <u>ז ויִדַבֶּר יִדּעָרָה אָלימשָׁה לֶוּ בֶר כִּי שִׁחֵרת ע</u>ַמְוֹד אַשׁר הַזָעליה מאָרָין מִצְרָיִם : פָרוּ מַהֹּר מִן־ 8

offerings;^a and the people sat down to cat and to drink, and rose up to play.

7. And the LORD spoke unto Moses, Go, get thee down; for thy people, which thou hast brought up out of the land of Egypt, have become corrupt: 8. They have turned aside quickly from the way which I have commanded them; they have made themselves a molten calf; and they have worshipped it, and have sacrificed unto it, and have said, These are thy gods, O Israel, that have brought thee up out of the land of Egypt. 9. And the LORD said unto Moses, I have seen this people, and, behold, it is a stiffnecked people: 10. And now let me alone, and my wrath shall wax hot against them, and I will make an end of them; and I will make of thee a great nation. 11. Thereupon Moses besought the LORD his God, and said, Why, O LORD, shall thy wrath wax hot against thy people, that thou hast brought forth out of the land of Egypt, with great power and with a mighty hand? 12. Wherefore should the Egyptians say thus, For mischief did he bring them out, to slav them in the mountains, and to destroy them from the face of the earth? Turn from thy fierce wrath, and repent of the evil decreed against thy people. 13. Remember Abraham, Isaac, and Israel, thy servants, to whom thou didst swear by thy own self, and speak unto them, I will multiply your seed as the stars of heaven, and all this land that I have spoken of will I give unto your seed, and they shall inherit it for ever. 14. And the LORD bethought himself of the evil which he had purposed to do unto his people.

15. And Moses turned, and went down from the mount with the two tables of the testimony in his hand; tables

^a In the preceding verse, Aaron is represented as telling the people that on the morrow there should be a festival unto the LORD, no doubt expecting the return of Moses, which would occasion a renewed fidelity to their great Deliverer. But early the next morning, the frantic people assembled round the statue of their idol, should, sacri-

שמות לב כי תשא

כַּאוֹדת בְהָבִים מִשְׁגֵי עָבְרֵיהֶם מְזֶה וּמְזֶה הֵם יה בְּאָבִים: וְהַלֶּחֹת מֵעַשֵׂה אֱלהִים הֻמָּה וְהַמִּכְהָב זי מִכְרַתָב אֶלהִים הוא חָרָוּת עַל-הַלְחָת : וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֶׁע אֶרת-קוֹל הָאֶם בְרֵעָה וַיָּאמֶר אֶל-משֶׁה 18 קוֹל מִרְשָׁהָה בַּמְּחֲגֶה : וַיֹּאמֶר בֵּיו קוֹל עָנוֹת גְּכוּלֶה וְאֵין קוֹל עֲנַוֹת חֲלוּשֶׁה קוֹל עַנּוֹת אָנֹכִי ישׁמֵע : וַיְהִי כִאֲשֶׁר קָרַב אָל-הַמַּחֲגֶה וַיָּרָא אָת־ 19 רַאָגל וּמְחֹלֵת וַיְחַר-אַף משָׁה וַיַּשְׁבֵּךך מִיָדָוֹ אָת-²⁰ הַאָּחֹת וַיְשַׁבֵּר אֹהָם הַתחַת הָהָר : וַיִצְּח אָר*ו*־ ָהָאָגֶל אֲשֶׁר עָשוֹ וַיִשְׂרָף בָּאֵש וַיִטְחָן עַר אֲשֶׁר־ דֶק וַיִּאֶר עַל-פְנֵי הַפֵּׁיִם וַיָּשְׁק אֶרת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : ציַאָטֶר משה' אָל־אַהַר'ן מָת־עָשָׂה לְךָ הָעָם הַזֶּה ²² בִּי־הֵבֵּארָ*ד* עָרָ^טיו חַטָאָרָד וְדֹלָרָד: וַיָּאמֶר אָהָרֹן אַל־אָחַר אָף אָדֹגֶי אַתָּה יָדַעְתָ אֶת־הָעָם כִי בְרָע 23 הוא : ויאמרו לי עשה-לנו אלהים אלשר ילכו 23 לְפָגֵינוּ כִּי־זֶה ו משֶׁה הָאִיש אֲשֶׁר הֵעָלָנוֹ מֵאֶרָץ אַמַר לָהֶם לְא יָדַעָנוּ מֶה־הָיָה לְוֹ : וָאֹמַר לָהֶם לְמִי זָּדְּהַב הָתְפָּרֶקוּ וַיִּרְעוּ-לְיָ וָאֲשְׁלְכֵחוּ בָאָשׁ וַיֵּצֵא דַעָגָל הַזֶה: וַיַרָא משָה אֶת־הָעָם כִּי פָרָעַ הֶוּא 25 בַעַג ²⁶ בִּי־פְּרָעַה אַקרְהַרֹּן רְשׁׁשִׁאָדָה בְקָמֵיהֶם: וַיַּעֲמָד משרה בשַער הַזַמַּחַגֶּה וַיָּאמֶר מִי לַיהוָה אַלָּי * מידיו קרי * ברעו קרי

פו

87

inscribed on both their sides; on the one side and on the other were they inscribed. 16. And the tables were the work of God, and the writing was the writing of God, engraved upon the tables. 17. And Joshua heard the noise of the people in its shouting, and he said unto Moses, There is a noise of war in the camp. 18. And he said, It is not the voice of a shout for mastery, neither is it the voice of a cry for defeat; the noise of singing do I hear. 19. And it came to pass, when he came nigh unto the camp, and he saw the calf, and the dancing: that the anger of Moses waxed hot, and he cast from his hands the tables, and broke them at the foot of the mount. 20. And he took the calf which they had made, and burnt it in fire, and ground it to a powder, and he strewed it upon the water. and made the children of Israel drink of it. 21. And Moses said unto Aaron, What hath this people done unto thee. that thou hast brought upon it so great a sin? 22. And Aaron said, Let not the anger of my lord wax hot: thou knowest the people, that it is set on mischief. 23. And they said unto me, Make us gods that shall go before us: for as for this man Moses, who brought us up out of the land of Egypt, we know not what is become of him. 24. I said unto them, Who hath any gold? They took it off themselves and gave it to me, and I cast it into the fire. and there came out this calf. 25. And Moses saw the people that it had become unruly; for Aaron had made it unruly for a disgrace among their opponents. 26. And Moses stood in the gate of the camp, and said, Who is on the LORD's side? let him come unto me; and there as-

15*

ficed, played, rioted, sang, in the manner of the heathen, forgetful of the events which their own eyes had seen. Aaron, however, must not be supposed as having farther participated in the sin than making the calf.

שמות לב לג כי תשא ²⁷ וַיֵּאָסְפָוּ אֵלָיו בָּל־בְּגֵי לֵוִי : וַיָּאמֶר לְהֶם כְה־אָמֵר יְּהַעָּה אֶשׁרָהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ אִיש-חַרְבָו עַר-יְרֵכְוֹ עִבְרֹוּ וָשׁוּבוּ מִשַּׁעֵר בְ-שׁׁעֵר בְמַחֲגֶּר*ז* וְדִהְרְגַּוּ אִישׁ־אֶת־אָתֵיו וְאִישׁ אֶרת־רֵאָהוּ וְאֵישׁ צא אָת־קְרֹבְוֹ : וַיְעַשָּׂוּ בְגֵי־רֵדֹוָי בִדְבַר משֶׁדה וַיָּפָּרִד' 🕫 : מִן־הָעָם` בַּיַּוֹם הַהוּא בִּשְׁלְשֶׁרת אַרְלְפֵי אֶזיש <sup>29</sup> ויאטר משה מלאו גרגם היום ליהור כי איש בּכְגוֹ וּבְאָחֵיו וְלָהֵת עֲלֵיכֶם הַיָּוֹם בְּרָבָה: <sup>30</sup> וַיְהִי<sup>`</sup> מְפָחֲלָת וַיָּאמֶר משֶׁח[`]אָלֹ־הָעָ[ָ]ם אַתֶּם חֲטָאהָם חַטָּאָרה גְרֹלֶרָה וְעַרָּהֹ אֶקְעָלֵה אֶל-יְהוָּרה אוּלֵי אַכַפְרָה בְעָר חַטַארִכֵם : ווישָב משֵה אָל־יִהוָה 31 וַיאמֵר אֵנָּא חָשָאר הָעָם הַזֶה חֲשָאָר גְרלָרז אם-הַשָּא אַם-אָרוֹהֵי זָהָב: וְעַהָא אִם-הַשָּא 💈 ַ חַטָּאהֶם וְאִם־אַיּן מְחֵנִי נָא מְסִפְרְךָ אֲשֶׁר כְהָבְתָ אַקָּקָגוּ אָל־משָׁה מַי אַשָּר קטא־לי אָמְחָגוּ 33 זיָאמֶר יְהוָה אָל־משָׁה מַי אָל אָשֶר־ אָת־הָעָׁם אָל אָשֶר־ ³⁴ מִפּבְיי וּ וְעַהָּאה לֵךְוּ גְחֵה אָת־הָעָׁם אָל דּבּרְתּוֹ לֶךְ הִגָּה מַלְאָרָי יֵדָ-ךְ לְפָגֵיך וּבְיוֹם פָקְרִי ³⁵ וּפְּקַרְתָּי אֲרֵשֶׁהֶם חַטָּאַתְם: וַיִּגָּף יְהוָה אֶרִר הָעם עַל אֲשֶׁר עָשָׂוּ אֶרת־רָזַעָּגָל אֲשֶׁר עָשָׂר לג אָהַרן: ם ויִדַבָּר יְהוֹזֶה אֶל-משֶׁה לֵך עַלָר מוֶה אַרָּתה וְהָעָׁם אַשְׁיָר הֶעָלִית מֵיָרָרָי

t5

88 EXODUS XXXII. XXXIII. KI TISSAH.

sembled themselves unto him all^a the sons of Levi. 27. And he said unto them. Thus saith the Eternal, the God of Israel, Put ye, every man his sword by his side, and go ye hither and thither, from gate to gate in the camp, and slay ye every man his brother, and every man his companion, and every man his relative. 28. And the children of Levi did according to the word of Mcses: and there fell of the people on that day about three thousand men. 29. And Moses said, Consecrate yourselves to day to the LORD, even every man upon his son, and upon his brother; and to bestow upon you this day a blessing. 30. And it came to pass on the morrow, that Moses said unto the people, Ye have sinned a great sin: and now I will go up unto the LORD; peradventure I may obtain an atonement for your sin. 31. And Moses returned unto the LORD, and said, Oh, this people hath sinned a great sin, and have made themselves gods of gold. 32. Yet now, if thou wilt forgive their sin-;^b and if not, blot me out, I pray thee, from thy book which thou hast written. 33. And the LORD said unto Moses, Whosoever hath sinned against me, him will I blot out of my book 34. And now go, lead the people unto the place of which I have spoken unto thee; behold, my angel shall go before thee; but on the day when I visit I will visit their sin upon them. 35. And the LORD sent a plague among the people, because they had made the calf which Aaron made.

CHAP. XXXIII. 1. And the Lord said unto Moses, Depart, go up from here, thou and the people that thou hast brought up out of the land of Egypt, unto the

^a ARNHEIM wishes to understand under "all" not the whole, but the far greater majority, to reconcile it with verse 29, which RASHI expounds as referring to step-brothers and sons, belonging to other tribes.

^b Elliptical; meaning, "If thou forgivest, it is well; but if not," &c.

מּצְרֶיִם אֶל־דָזאָׁרֶץ אֲלָשֶׁר גָּשְׁבַּעְרִזי לְאַבְרָדָׂום רְשִׁיַצְחֵק וְלֵיֵעֵקֹבֹ בִשִׁאמֹר רְשַׁוְעָהָ אֶרְתְנֶנָרה.: וְשֶׁלַחְרֵזי לְפָנֶיךָ מַלְאָרָ וְגֵרַשְׁרִזי אֶרז-הַקְנֵעַנִי $\mathbf{2}$ ַהָאֶמּרִי וְהַחִתּי וְהַפְּרִזִי הַחָוּי וְהַיְבוּקי : אֶל־אֶרֶץ 3 זַבָרת חָלָב וּרְבֶשׁ כִי לֹא אָגֶעָלֶה בְּקִרְבְּהָ כִי עַם־ ַקְשֶׁח־עָּרֶהְ אֵׁדָּגָה פֶּן־אֲכָלְךָ בַּדֶּרֶך : וַיִּשְׁמַע הָעָם 4 אֶת־הַדָּבָר הָרֶע הַזֶה וַיִּתְאַבֶּלוּ וְלֹא־שֶׁרֹזוּ אִישׁ עריו עליו : ויאמר יְהוֹד׳ אָל-משָׁה אָמָי אָל־ 5 ָבְגִי־יִשְׁרָאֵל^י אַתֶ*ּ*ום עַם־קְשִׁׁדּ־עֹׂגֶף תֶגַע אָחָר אָאָעלֶה בְּקְרְבְהָ וְכִלִּיתֵיהָ וְעַהָּת דוֹוֹרֵר עֶרְיְדָ ַמֶעלֶיך ואָרָעָה מָה אָעשה־לָך: ווירתנצלו בני־ 6 יִשְׂרָאָל אֶת־עָרְיָם מֵחַר חוֹרֵב: וּמשֶׁה יִלַּח אֶת־ הַאֹהֶל וְגָטָה־לֵוּ ו מִחַוּץ לֵמֵחַגָּה הַרְחֵק מִן-הַמֵּחַגָּה וְגָרָא לו אַהֶל מוֵעֶר וְהָיָה בָל־מְבַק*ָשׁ* יְהוָה יֵצֵא אָר-אָהֶרי מוֹעֶר אָשָׁשֶר מחויץ לַמַחַגָּה : וְהָיָרה ְבְצֵאָר*ת משָה* אָל-הָאהֶל יָקוּמוּ כָּל-הָעָׂם וְנִצְבוּ איש פָרַזח אָהָלֶוֹ וְהִבִּיטוֹ אַחַרֵי משֶׁה עַר־בּאָו אָלְהָלָה: וְהָיָה כְּכָא משֵׁה הָאֹהֶלָה וֵרֵר עַמַּוּר הָענן וְעָמָר פַּרַ*ו*ח הָאָהֶל וְרִבֶּר עִם־משֶׁרה : 10 וְרָאֲה כָל־הָעָם אֶרת-עַמַּוּד הֶעָנָן עֹמֵר פֶּרַתח הָאָהֵל וְקָםַ כָּל־הָעָם וְהֶשְׁתֵּחֵוּוּ אִיש פַּתַח אָהֵלוּ :

שמות לג כי תשא

E

land which I swore unto Abraham, to Isaac, and to Jacob, saving, Unto thy seed will I give it: 2. And I will send an angel before thee; and I will drive out the Canaanite, the Amorite, and the Hittite, and the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite; 3. Unto a land flowing with milk and honey; for I will not go up in the midst of thee, because thou art a stiffnecked people; lest I consume thee on the way. 4. And when the people heard these evil tidings, they mourned; and no man did put his ornaments on him. 5. For the LORD had said unto Moses, Say unto the children of Israel, Ye are a stiffnecked people; should I go^a up one moment, in the midst of thee, I would consume thee; now therefore put off thy ornaments from thee, and I shall know what I will do unto thee. 6. And the children of Israel stripped themselves of their ornaments (they wore) from (the time they were at) mount Horeb. 7. And Moses took the tent, and pitched it without the camp, afar off from the camp, and called it, Tabernacle of the congregation; and it came to pass, that every one who sought (instruction of) the LORD went out unto the tabernacle of the congregation, which was without the camp. 8. And it came to pass, that when Moses went out-unto the tent, all the people would rise up, and stand every man at the door of his tent, and look after Moses, until he was gone into the tent. 9. And it came to pass, that as Moses entered into the tent, the pillar of cloud descended, and stood at the door of the tent, and spoke with Moses. 10. And all the people saw the pillar of cloud stand at the door of the tent: and then all the people rose up and prostrated themselves, every man at the door of his tent. 11. And the LORD spoke unto

^a This verse, like the verses which follow, commencing with verse 12, is exceedingly difficult of interpretation; it is therefore intended to give merely an idea of the meaning in this note. God had said that his own visible glory should not go with the people on their

- זי וַיָּאֶטֶר יְהוָה אָל־משָׁה גַם אָרד־הַדְּבָר הַוֶּה אַלּשֶׁר יְהוָה אָל־משָׁה גַם אָרד־הַדְּבָר הַוֶּרָה אַלּשֶׁר דִבַּרְהָת אָקָעָשָׂרז כִּי־מָצָיָארָת חֵן בְּעִינִי אַלְשֶׁר דִבַּרְהָת אָקָעָקיר כָּל־טּוּכִי גַא אָרד-כְבוֶדְ וּוֹיאָטֶר אָבַעָר אַזַנִי אַעַבִיר כָל־טּוּכִי עַל־פָּנִיד וְקָרָארִזי בּשֵׁם יְהוֹה לְפָגֵיך וְחַנֹּתִי אָת־אָשֶׁר אָחֹן וְרָחַמְהָי 20 אָת־אַשֶׁר אַרַחֵם : וַיֹּאמֶר לָא תוּכָל לְרְאָת אֶת־
- וּוְנַם־מָצָאָת חֵן בְּעֵינֵי : וְעַתָּה אִם־נָא בָּצָאָתי חֵן בְּעֵינֵי : וְעַתָּה אִם־נָא בָּצָאָתי חֵן בְּעֵינֵיך : וְעַתָּה אִם־נָא בְּעַלָּה לְמַעַן בְּגִינִיך בְּוֹרְעֵני נָיֹא אָרִדְרָבֶכֶּר וְאָרָעַר לְמַעַן : בְּעֵינֵיך בְּוֹרִ הַוָּר : בְּעֵינֵיך וְרָאֵה בִי עַפְּרָ הַגִּוֹי הַוָּר : אָמְכְצָא־חֵן בְּעֵינֵיך וּרְאֵה בִי עַפְּרָ הַגָּוֹי הַוָּר : זְאָבְעַר לְמַעַן וּזּיַר יָלָר וְהַגַרוֹי הַוָּר יִבְּעָר בִיּרַבֶּר וְאָרָעַר בָּגִין בְעַינֵיך וְהַגַּחָרִי לָר : וַיָּאָמִר אֵלָיו אָם־ וּזּ ווּיאמר פְּנֵי וֵלָכוּ וְהַגַּחָהִי לָך : וַיָּאמֶר אֵלְיו אָם־ וּזֹי מַוּר בְעַינֵיך הְלָבִים אַל־תַעַלֵנוּ מָזֶה : וּבַמָּה וּ יוּדָרַע בּבָּין בּעָבוּין בְּעַין בְעַמְרָ הַלְכִים אַל־תַעַלֵנוּ מָזֶה : וּבַמָּה וּ יוּדָרַע בּליום אַל־תַעַלֵנוּ מָזֶה : וּבַמָּה וּ יוּדָרַע בּבָּין בָּבָין בְּעָין בְּבָעָרוּ הַזָּן בְעַמָּר הַיָּרָים בָּרָרָעַם בָּבָיקוּ הַלָּלִים אַל־תַעַלֵנוּ הַעָרָי הַזָן בְעַמָּר הַיָּבָעוּ בָיוּר בָמָר וּ וּנִרַע בַּבָּין הַיוּרָעם בּבָּיָר הַיְלָלִים אַלירַתַעַלֵנוּ הַיַעָּגוּ הַזָּעַין הַיוּבָעַה ביים בּעָרוּ בַיּאַר מָר בַעָּר הַיָּרָרָקוּ הַיָּרָלָים אַלירַי הַוּרָעַרוּ בַיּרָרָעם בּבּמָר הוּ וּבָמָר הַיוּרָעַרַע בּעָרוּ הַיָּרָרָי הַיָּרָי הַיָּבָר בָּיוּרָעָרָי בַעָּרָרָי הַיָּרָרָין בּעַיּוּר הַיָּרָר הַיָּרָרָי הַיָּרָי הַיָּר בּעָרָרָעם בּבּמָר הי וּדָעַרַעַרַעוּ בּעַיּרָי הַיוּרָי הַיָּרָי הַיָּרָן בּעַיּרָרָעם בּבָּעָר הַיוּין בּעַיּרָי הַיוּר הַיָּרָי הַין וּין הַרָין בּעַיּרַין בּעָין בּעַין בּעַין בּעַין בּעַין בּעוּי הַין וּין הוּין בּעָרָי הַין בּעַנוּר בַיָּרָר הַיַעָרָן בּעָרָי בַיּאַר בּעָרוי בּעָרַין בּעָין בער בּעָין היי הַין בּעָרַי בּעָר מָין הַין בּעַמּין הוּין בּעַין היין בּעוּין בּעוּין בעריי בּעָרָי הַיוּין אַין בּעַרעי בּעָר בעַיען בעריי הוּין בּעוּר בּעָריי הַין בּעוּר בּעָעוּין בּעָר בַעָין בעַיען בּעוּין בעַין בּעָין בּעוּין בעַין בעַין בּעוּי בַעָּרָר היין בעוּין בעוּין בּעַין בעוּין בעוּין בעוּין בעּין בעוּין בעוּין בעוּין בעוּיי בעוּין בעוּיין בעוּין בעוּיין בעוּין בעוּין בעוּיי בעוּין בעוּיין בעוּין בעוּין בעוּין בעוּין בעוּיי בעוּיי בעוּין בעוּיין בעוּין בע
- הַאְהָל: פּ^{שלישי} ¹² וַיֹּאמֶר משׁה אָל־יְהוָה רְאָאֵה אַהָּזה אֹמֶר אַלַי הַעַל אֶרּד-הָעָם הַזֶּה וְאַתָּה לָא הְוֹדַעְהַגִּי אֵר אֲשֶׁר-תִּשְׁלֵח עַמֶּי וְאַתָּה אֶמַרְהָל יְדַעְתַּיךָ בְשֵׁם
- פּט שמות לג כי תשא וּ וְדִבֶּר יְהוֹזָה אֶל־משׁח פְנֵיִם אֶל־פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִייש אֶל־משׁח פְנֵים אָל־פָּנִים כַּאֲשֶׁעֶ וּמְשָׁרֵרתוֹ יְדּזוּשֶׁע בִזְ־נוּז נַעַר לָא יָמִיש מִרְתוֹך האדלי

Moses face to face, as a man speaketh unto his friend; and then he returned into the camp; but his servant, Joshua the son of Nun, a young man, departed not out of the tent.*

12. And Moses said unto the LORD, See, thou sayest unto me, Bring up this people; but thou hast not let me know whom thou wilt send with me: yet thou hast said, I have chosen thee by name, and thou hast also found grace in my eyes. 13. Now therefore, I pray thee, if I have found grace in thy eyes, do make known to me thy way, that I may know thee, in order that I may find grace in thy eyes; and consider that this nation is thy people. 14. And he said, My presence shall go in advance, and I will give thee rest. 15. And he said unto him, If thy presence go not (with us), carry us not up from here. 16. For wherein shall it be known in any wise that I have found grace in thy eyes, I with thy people? is it not in that thou goest with us ? so shall we be distinguished, I and thy people, from all the people that are upon the face of the earth.*

17. And the LORD said unto Moses, Also this thing that thou hast spoken will I do: for thou hast found grace in my eyes, and I have chosen thee by name. 18. And he said, Show me, I beseech thee, thy glory. 19. And he said, I will cause all my goodness to pass before thee, and I will proclaim the name of the LORD before thee; and I will be gracious to whom I will be gracious, and I will show mercy on whom I will show mercy. 20. And he said,

journey, an angel, a messenger, was all they could expect; as his own presence would consume them, should they sin again, they being stiffnecked, or disobedient. Their ornaments should be laid aside as an evidence that they were under the displeasure of Heaven; this humiliation, however, should not save them from further punishment, for God would know how to make them feel in future the weight of their sin. (See above, xxxii 34.)

י 22 מָקום אָתֶי וְנִצַבְתָ, עַל־הַצְוּר : וְהָיָה <u>בְּע</u>ַבָּר כְבִדִי ּוְשַׂמְהָזֶיךָ בְּנְקְרֵרֵת הַצֵּוּר וְשַׂכוֹתֵי כַפֵּי עָלֶיךָ עַר־ עַבְרִי : וְהַקִרֹתִיֹ אֶת־בַפִּי וְרָאִידָ אֶת־אֲחֹרֵי וּפָנֵי 23 לא יראו: חמישי 5 ל^ר ויאטר יְהוֶהוֹ אָל-משֶׁה פְסָל-רְלָדָ שְׁנֵי-רֻלחָרֹת אַבָּגִים כָּרָאשׁגִים וְכָרַתְרָהוּ עַל-הַלָחוֹת אָת־ הַרְּבָרִים אַשֶׁר הָיֶוּ עַלֹ-הַלֶּחִית הָרָאשׁגִים אָשֶׁר שַבַרָתָ : וֶהְוֵה נָכָוֹן לַבְּשֶׁר וְעָלֶיתָ בַבֹּשֶׁר אָל־תַר ^{2} ַסִינֵי וְנִצַבְרֶת לֵי שֶׁם עַל־רָאש הָהָר: וְאִישׁ לֹא־ 3 <u>ַיַעַלֶּרה ע</u>ַבָּל-הָהָר גַם-הַצָּאן וְהַבָּקָרֹ אַרִי-יִרְעָוּ אָל-מָוּל הָרָזָר הַהָוּא**:** ויִפְסֹל שְׁגִי־לָחוֹת אָבְגִים כָרְאשׁנִים ווַיַשְׁבֵּם 4 משה בַבֹּקָר וַ יַּעַל' אֶל־הַר סִיּנֵי כַאָישֶר צוּה יְהוָה אֹתֵוֹ וַיַקָח בְיָרוֹ שְׁנֵי לָחָת אָבָנִים : וַיָרָר יְחוֹה בֶּעָנָן 5 וּיִתִיצֵב עִמְוֹ שֶׁם וַיִקְרֶא בְשֵׁם יִהוֹה: וַיָּעַבֹּר יִהוֹה ו 6 על־פּנִיוֹ וַיִקְרָא יְהוֹה י יְהוֹה אֵל בַחוּם וְחַגֵּוּן אֶרֶךָ אַפּים וְרַב־חֶסֶר וֶאֶאֶמֶת : לַצֵּר חָסֶר לָאָלָפִים 7 נשֵׁא עָנָן נָפֶשַע וְחַטָּאֶה וְנַקֵה לָא יְנָלֶה פֹקָר ו עון אַבורת עַל־בָנִים ועַל־בָנִים עַל־שָלֵשִים ועל־רָבֶעִים: וַיְמַהֵר מֹיָטָה וַיָּקָד אַרְצָה וַיִּשְׁתָחוּ : 8 ג רבתי *

שמות לג לד כי תשא

פַּנֵי כֵּי לְאֹ־יָרָאַנִי הָאָדָם וָחֵי: וַיָּאמר יִהוָה הִגֵּה

Thou canst not see my face; for no man can see me, and live. 21. And the LORD said, Behold, there is a place by me, and thou shalt stand upon the rock: 22. And it shall come to pass, while my glory passeth by, that I will put thee in the cleft of the rock, and I will cover thee with my hand until I have passed by. 23. And then I will take away my hand, and thou shalt see my back parts; but my face shall not be seen.*

1. And the LORD said unto Moses, Hew CHAP. XXXIV. thee two tables of stone like unto the first; and I will write upon these tables the words which were on the first tables, which thou didst break. 2. And be ready by the morning, and come up in the morning unto mount Sinai, and present thyself there to me on the top of the mount. 3. And no man shall come up with thee, neither let any man be seen throughout all the mount; neither let the flocks or herds feed before this mount. 4. And he hewed two tables of stone like unto the first, and Moses rose up early in the morning, and went up unto mount Sinai, as the LORD had commanded him; and he took in his hand the two tables of stone. 5. And the LORD descended in the cloud, and stood with him there, and proclaimed the name of the LORD. 6. And the LORD passed by before him, and proclaimed, The LORD is the immutable, eternal Being, the omnipotent God, merciful and gracious, long-suffering and abundant in beneficence and truth, 7. Keeping mercy unto the thousandth generation, forgiving iniquity and transgression and sin, but who will by no means clear the guilty; visiting the iniquity of the fathers upon the children, and upon the children's children, unto the third and to the fourth generation. 8. And Moses made haste, and bowed his head toward the earth, and

VOL. II.

פ וַיֿאמֶר אִם־נָא מָצָּאתִי חֵן בְעֵינֶיוּדָ אֲרֹנֶי יֵלֱה־נָא 9 אָרגַי בְּקַרְבֵּנוּ כִי עַם־קשׁת־עָרָוֹ הוּא וְסָלַחָתָ <u>לְעַוֹגַנוּ</u> וּלְחַפָּאהָנוּ וּנְחַלְהָנוּ : וַיֹּאמֶר הִנָּה אָנִכִי יס כֹרָרת בְּוּירת גָגָר בֶל-עַמְדָ אָאֶעשָׁה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לא־נִבְרְאָוּ בְּכָל־הָאֶרִץ וּבְכָל־הַגוּיָה וְרָאָה כָל־ דָּעֶׁם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקְרְבוֹ אֶרת־מֵעַשֵּׂה יְהוָה כִי־ ע גורא הוא אַשֶׁר אַגָי עשָׂה עַמָּך: שְׁמָר־לְךָ אֵרָז 11 נורָא הוא אַשֶׁר אָני אַשֶׁר אָנֹכִי מְצַוּהָ הַיִוֹם הִנְנֵי גֹרֵשׁ מִפְנָיך אָרת־ ָהָאֶמֹרִיֹ וְהַכְנַעֵלִי וְהַחִתּיֹ וְהַפְרִזִי וְהַחָוּיָ וְהַיְבוּקי : 12 השָׁמֶר לְדָ פֶּן־תִּכְרָת בְרִית לְיוֹשֵׁב הָאֶׁרֶץ אֲשֶׁר 13 אַתָּה בָּא עָלֶיהָ פָּן־יִהְיֶה לְמוֹלֵןשׁ בְּלְרְבֶּך: כֵּי אָת־ מזַבּחֹרָם הַתֹּצוּון ואָרת־מַצֵּבֹתָם הַשַּבְרוּן ואָרת־ יי אָשָׁרָיו הָכִרֹתוּן : כֵי לְא תְשְׁתַחֲוֶה לְאֵל אַחֵ**רָ** ז כֵי יְהוָה קַנָא שְׁמוֹ אָל כֵוּנָא הוּא : פָּן־רִתְכְרָיֹת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאֶרִץ וְזָנָוּ ו אַחֲרֵי אֱלְהֵיהֶם וְזָבְחוֹ 16 לאלהיהם וְקָרָא לְדָ וְאָכַלְהָז מִזּבְחוֹ : וְלְקַחְהָז מִבְּנוֹדֶזיו לְכָנֶזֶד וְזָנָי כְנוֹדָזיו אַחֲבוֹ אֶלִדֵיהֶן וְהזְנוֹ זי אָרע־בָּגָיוּד אַחַרָי אֱרִלהַיוּדָון : אֱלהַי מַפַּכָּר לָא 18 תַעַשָּׁה־לְך : אֶת־חַג הַמַּצוֹת תִּשְׁמֹר שָׁבְעָת יָמִים 18 תאכל מַצוֹת אֲשֶׁר צוּיתִה לְמוֹעָר חָדֶש הָאָכָיב יקל־פָאָר גָאָרָז פָל־פָאָר : פָל־פָאָר מַמִּצְרָיִם : פָל־פָאָר ר רבתי *

שמות לר כי תשא

prostrated himself. 9. And he said, If now I have found grace in thy eyes, O Lord, let the Lord, I pray thee, go among us; even because^a it is a stiffnecked people; and pardon thou our iniquity and our sin, and take us for thy inheritance.* 10. And he said, Behold, I make a covenant: before all thy people will I perform wonders, such as have not been done on all the earth, nor in any nation; and all the people amongst whom thou art shall see the work of the LORD; for it is a terrible thing that I will do with thee. 11. Observe thou that which I command thee this day; behold, I will drive out before thee the Amorite, and the Canaanite, and the Hittite, and the Perizzite, and the Hivite. and the Jebusite. 12. Take heed to thyself, lest thou make a covenant with the inhabitants of the land against which thou goest up, lest it be for a snare in the midst of thee; 13. But their altars ye shall destroy, and their statues ye shall break, and their groves ye shall cut down: 14. For thou shalt worship no other god; for the LORD whose name is Watchful, is a watchful God. 15. Make thou then no covenant with the inhabitants of the land; lest that, if they go astray after their gods, and sacrifice unto their gods, any one call thee, and thou eat of his sacrifice; 16. And lest thou take of his daughters unto thy sons; and when his daughters go astray after their gods, they make thy sons also go astray after their gods. 17. Thou shalt make thee no molten gods. 18. The feast of unleavened bread shalt thou keep; seven days shalt thou eat unleavened bread, as I have commanded thee, in the time of the month Adib; for in the month Adib thou camest out from Egypt.

^a Moses prayed that God himself should go before them, not send an angel, who would inexorably punish, (xxiii. 21,) for he had no power to pardon. But the glory of God guiding them, they would be under his immediate providence, and he, the Merciful, would thus forgive.

²⁰ הָחֶם לֵי וְבָל־מִקְנְהָ הָזָבֶׂר מָטֶר שׁוֹר וָשֶׁה: וּפֵּטֶר חַמוֹר הַתִפְדֵה בְשָׁה וְאִם־לֹא הַתִפְדֵה וַעֵרַפְהָזוֹ בָּנִין הַתַפְדֵה וְאָם־לֹא הַתִפְדֵה וַעֵרַפְהָזוֹ
²¹ הַמוֹר הַתִפְדֵה בְשָׁה וְאִם־לֹא הַתִפְדֵה וְנַיַרִפְהָזוֹ
²² בְּלֹר בְגָיָה הַתְעָבֹד וּבֵיוֹם הַזשְׁבִיעֵי הַזשְׁבִיעַ הַזשְׁבִרז
²³ בְּחָרִיש וּבַקּצִיר הַתַשְׁבָר וּבֵיוֹם הַזשְׁבִיעָי הַזשְׁבִרז
²⁴ בְכָוֹר בְגָיָה הַצִיר חַמֵּים וְחַג שְׁבָעִהֹ הַקַעָבָר בַּיָשְׁבִיע הַזשְׁבִיעַ הַזשְׁבִיעַ הַזשְׁבִיע הַזשְׁבָרז
²⁵ בְּחָרִיש וּבַקּצִיר הַתַשְׁרָ וּאָרְקַרָ בְּשָׁר אֵיהֹה וְמַיִם וְחַג הָשָּבִיעִי הַזשְׁבִיתוֹ בַּעְשָׁה גַּיִשְׁבָרז
²⁶ אָרִה-פְגֵי הָשְׁרָש פְעָמִים בַשְׁנָה : לְאִרתִשְׁרָ וֹיהוֹה אֵיהֹ הַיָּשְׁרָאִים בַשְׁנָה : לְאִרתִים הַבָּשְׁנָר וּתוֹה אֵיהֹים וּחַג שָּבְעָרִיהָ אֵישׁר בַשְׁנָר הַזּים בַשְׁנָר וּתוֹה אֵישׁר בַיּשְׁבִים וְחַג בְיּשְׁבָרוֹ בּוּזָרָים בַשְׁנָר הַזּשְׁבִיחַ בַשְׁנָר הַזּשְׁבִיחַ בַשְׁנָר הַיָּשְׁרָשִים וּחַג הַיִקּפָרַק בַּיּים בַשְׁנָר הַיּשְׁרָשָׁה אישׁר בַּעָים בַשְׁנָר הַתַּבְשָׁה אַישׁר בַיּשְׁבָּר הַיַעָּבּרָ הַיּשְׁרָם בַיּשְׁבָר הַיּשְׁבִים וּחַבּי בַישְׁבָר הַיּשְׁרָ וּזּיָרָים וּבַקּבּיר הַיּשְׁבָים בַשְׁבִיר הַשָּבּים בַיּשְׁבָר הַיּשְׁבִים בַיּשְׁבָר בַגָּין הַיַבָּים הַיּיוֹם בַשְׁבִים בַיּשְׁבָים בַיּשְׁבִים בַיּשְׁבוּה אַישׁר בַיּשְׁבוּק בַעָּר הַתַשְּרָים בַיּשְׁבוּה אַישׁר בַיּשְׁבוּה בַיּשְׁרָן בַיּים בַיּעָים בַישְּבוּה הַיּים בַיּשְׁבוּה אַישׁים בַישְּרָים בַיּים בַיּים בַיּשְׁבוּה בַיּים בַיּשְרָים בַיּשְרָים בַיּשְּרָים בַיּשְרָים בַיּבְיּרָים בְּבָין הַיּשְרָים בְעָשָׁר הַישָּים בַיּשְרָים בּיּים בַיּבּר בַיּשְרָים בּישְּרָים בַיּים בַיּים בַיּים בַיּשְרָים בַיּים בַישְּים בַעָּים בַשְּבּים בַישְּרָים בַיּשְרָים בַיּים בַיּים בַיּשְרָים בּישְרָים בַיּים בַיּים בּיים בּיים בַיּים בַיּים בַייּבַין בּיים בִיים בַייוּים בּשְרָים בּיים בַיים בּיים בַיים בַיים בַיים בּיים בַיּשְרָים בַיּים בַיּים בּיים בּיים בַיים בּישָּרים בַיים בּיים בַיים בּיים בּיים בּיים בַייים בּיים בּיים בַיים בּיים בּיים בַיים בּ

שמות לד כי תשא

צב

19. All that openeth the womb is mine; and every firstling among thy cattle, whether ox or sheep, that is male. 20. But the firstling of an ass thou shalt redeem with a lamb; and if thou redeem him not, then shalt thou break his neck; all the firstborn of thy sons thou shalt redeem; and none shall appear before me empty. 21. Six days thou mayest work, but on the seventh day thou shalt rest: even in ploughing time and in harvest shalt thou rest. 22. And the feast of weeks thou shalt observe, with the firstfruits of the wheat harvest; and the feast of ingathering at the year's end. 23. Thrice in the year shall all thy males appear before the Lord, the Eternal, the God of Israel. 24. For I will cast out nations before thee, and enlarge thy borders: neither shall any man desire thy land, when thou shalt go up to appear before the LORD thy God thrice in the year. 25. Thou shalt not offer the blood of my sacrifice with leaven; neither shall be left unto the morning the sacrifice of the feast of the passover. 26. The first of the firstfruits of thy land thou shalt bring unto the house of the LORD thy God; thou shalt not see the a kid in his mother's milk.*

27. And the LORD said unto Moses, Write thee down these words; for after the tenor of these words I have made with thee a covenant and with Israel. 28. And he remained there with the LORD forty days and forty nights; bread he did not eat, and water he did not drink; and he wrote upon the tables the words of the covenant, the ten commandments. 29. And it came to pass, when Moses came down from mount Sinai, with the two tables of the testimony in Moses' hand, when he came down from the

 $\mathbf{93}$

RASHI, however, renders כי like אם thus: "If it be a stiffnecked people, do thou pardon." The sense in either case is still the same.

: וּמשֶׁרה לְאֹ־יָרַע כִּי קָרָן עוֹר פָנָיו בְּדַבְרוֹ אָתְוֹ וַיַּרְא אַדְזרֹן וְכָל־בְּגֵי יִשְׂרָאַל' אֶרת־משֶׂה וְדִזגֵר־ז 31 קָרָן עוֹר פָּגֶיו וַיִיִרְאָוּ מִגֶּשֶׁת אֵלְיו: וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם משֶׁה וַיָּשֲבוּ אֵלֶיו אַהַרָן וְכָל-הַוּנְשָׂאָים בָּעַרֶה אַן ויִדבּר משֶׁרה אָלֵהֶם : וְאַחֲרִי־כֵן נִגְשָׁוּ כָּר-בְּנֵי 32 יִשְׂרָאֵל וַיָצוּם אֵרג כָל-אֲשֶׂר דִבֶּר יְהוֶדָה אָרְזוֹ ג בָּהַר סִינֵי זֹ וַיִבַל מֹשֵׁה מִדְבֵּר אָרָגם וַיִּרְגון עַל־ 33 אָתוֹ מַקוֶה: וּבְבֹא משֶׁה לִפְנֵי יְהוָה לְרַבֵּר אָתוֹ 34 יַסֵיר אֶרת־הַמַּסְוֶה עַר־צַארְתוֹ וְיָצָא וְדִכָּר אֶרשֹׁ-ַרָנַי יִשְׂרָאֵל אֵרד, אֲשֶׁר יְצָוֶה : וְרָאַוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל 35 אֶת-רַפְגַי משֶׁה כִי קָלֵן אור פְגַי משֶׁה וְהֵשִּׁיב משֶׁרה אֶרת רהַפַּקוֶרה עַל-פָּנָיו עַד-בּאָו לְרַבָּר ל<mark>ה אתו :</mark> וַיַקְהַל משָׁה אֶת־כָּל־ D עַרָרת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּאֹמֶר אֲלֵהֶם אֲלֶה הַוְּבָרִים צ אַשֶׁר יְהוֶה לְעַשִׂרת אֹתָם: שֵׁשֶׁרת יָמִים 💈 הַגָעשָׂרה מְלָאכָרה וּבַיִוֹם הַהשְׁבִיעִׁי יִהְוֶיה לָכֶם קּדָש שַבּרת שַבָּרָזון לֵירהוֹדָה בָּל-הָזעשִׁרה בו אַש בְּכָל מְשָׁבְהֵיכָם 🕴 מְלָאבָה יוּמָת: לְא־חְבַעֲרַוּ אֵשׁ בְּכָל מְשָׁבְהֵיכָם ביום השבת: <u>אַ ויַאַמָר משֶׁרה אָאל-כָּל-עָרָרת בְגַי־יִשְׁרָא</u>ַל לֵאמֵר 4 עָה הַדְּבֶׁר אֲשֶׁר־צַוָּה יְהוָה לֵאמְר: קְחוּ מֵאִתְּכָם $\mathbf{5}$

שמות לד לה ויקהל

33

* מפטיר

94 EXODUS XXXIV. XXXV. VAYAKHEL.

mount, that Moses knew not that the skin of his face shone,^a because he had spoken with him. 30. And Aaron and all the children of Israel saw Moses, and, behold, the skin of his face shone: and they were afraid^b to come nigh him. 31. But Moses called unto them, and then returned unto him Aaron and all the princes of the congregation: and Moses spoke to them. 32. And afterward all the children of Israel came nigh: and he commanded them all that which the LORD had spoken with him on mount Sinai.* 33. And when Moses had done speaking with them, he put a veil on his face. 34. But when Moses went in before the LORD to speak with him, he took the veil off. until he came out; and then he came out, and spoke unto the children of Israel that which he had been commanded. 35. And the children of Israel saw the face of Moses, that the skin of Moses' face shone; and Moses put the veil again upon his face, until he went in to speak with him.

VAYAKHEL. CHAP. XXXV. 1. And Moses gathered all the congregation of the children of Israel together, and said unto them, These are the things which the LORD hath commanded, that ye should do them. 2. Six days shall work be done, but on the seventh day there shall be to you a holy day, a sabbath of rest to the LORD: whosoever doeth work therein shall be put to death. 3. Ye shall not kindle any fire throughout your habitations upon the sabbath day.

4. And Moses said unto all the congregation of the children of Israel, as followeth, This is the thing which the LORD hath commanded, saying, 5. Take ye from among

^a Properly, "sent forth rays;" the skin being luminous, and beaming.

^b "Come and see how great is the power of sin. Before they had stretched forth their hand to sin, what does the Bible say? And the glory of the LORD was like a devouring fire on the top of the mount,

שמות לה ויקהל צר הְרוּמָה לֵיהוְה כָּל נְדֵיב לְבוֹ יְבִיאֶֶה אֶת הְרוּמֵת ⁶ יְהֹוֶה זָהֶב וָכֶסֶף וּנְחְשֶׁת: וּהְכֵלֶת וְאַרְנָמֶן וְתוֹלֵעֵת ד שָׁנִי וְשֵׁש וְעַזִים : וְעִרֹת אֵילָם מְאָדָמֵים וְעָרָר*ת* 7 רדִקשִׁים ווַעַצִי שִׁמִים : וְשָׁמֶן לַמָּאוֹר וּבְשָׂמִים 8 ּלְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחֶה וְלִקְמֶרֶת הַפַּמְים : וְאַבְנִי־שֶׁהַם וּאַרְנֵי מָלֶאֶים לְאַפּוֹר וְלַחְשֶׁן : וְכָל-חֲכַם-גֵ'ב 10 ד בָּכֶם יָבָאוּ וְיַעַשׂוּ אֵת כָל־אַשֶׁר צוּה יְהוָה: אֶת־ הַמִּשְׁבָּן אֶת־אָהָלִוֹ וְאֶת־מִכְחֵהוּ אֶת־קְרָסִיוֹ וְאֶת־ ר קָרָשִׁׁיו אֶת־בְּרִיחָוֹ אֶת־עַאֶּדָיו וְאֶר־ת-אָדָנָיו : אֶת־ 12 ּקָאָרָן וְאֶת־בַּדֶּיו אֶת־הַכַּפְּׁהֶת וְאֵת פָרְכֶת הַמָּקָך: אית־הַשֶּׁלְחָן וְאֶת־בַּהָיו וְאֶרת־בָּל־בַלָּיו וְאָת לֶחֶם 13 יַקּגִים: וְאֶת־מְנֹרָת הַמָּאָוֹר וְאֶת־בֵּלֶיהָ וְאֶת־גַרֹתֵיה 14 ¹⁵ וְאֵת שֶׁמֶן הַמָּאוֹר: וְאֶת־מִזְבָּח הַקְמֹיֶרת וְאֶת־בַדָּיו וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחֶה וְאֵת קְטַרֶת הַפַּמֶים וְאֶת־מָסָך 16 הַפֶּרֵח לְפֶרֵח הַמִּשְׁבָן: אֵרת ו מִזְבָּח הָעָלָה וְאֶת־מִכְבַּך הַנְחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בַּדֶיו וְאֶת־כָּל־ ד בַלְיֵו אֶת־הַכִּיָר וְאֶת־כַּנְוֹ : אָת קַלְעֵי הֶחָצֶׁר אֶרִז־ : עַשֶּׁרֶיו וְאֶרת־אֲדָגֶיֶהָ וְאֶרת מָסַך שַׁער הֶחָצֵר ארע־יִתְדָּרֹת הַפִּשְׁבֵן וְאֶרת־יִתְרָרֹת הֶחָצֵר וְאֶרת־ 18 19 מֵיחְבִיהֶם : אֶת־בִּגְדֵי הַשְׂרֶר לְשָׁבֵת בַּקְדֶׁשׁ אֶת־ ּבְּגְרֵי חַלְּדֵשׁ לְאַחַרָן הַכּהֵן וְאֶת־בִּגְרֵי בְנָיו לְכַהֵן: * בריחיו קרי

×

you an offering unto the LORD; whosoever is of a willing heart, let him bring it, an offering of the LORD: gold, and silver, and copper, 6. And blue, and purple, and scarlet yarn, and linen thread, and goats' hair, 7. And rams' skins dyed red, and badgers' skins, and shittim wood, 8. And oil for lighting, and spices, for the anointing oil, and for the incense of spices, 9. And onyx stones, and stones for setting, for the ephod, and for the breastplate. 10. And all the wise-hearted among you shall come, and make all that which the LORD hath commanded; 11. The tabernacle, its tent, and its covering, its hooks, and its boards, its bars, its pillars, and its sockets, 12. The ark, and its staves, with the mercy seat, and the veil of the separation, 13. The table, and its staves, and all its vessels, and the shewbread, 14. And the candlestick for lighting, and its vessel, and its lamps, with the oil for lighting, 15. And the altar of incense, and its staves, and the anointing oil, and the incense of spices, and the hanging for the door at the entrance of the tabernacle, 16. The altar of burnt offering, with its grate of copper, its staves, and all its vessels, the laver and its foot, 17. The hangings of the court, its pillars, and its sockets, and the hanging for the door of the court, 18. The pins of the tabernacle, and the pins of the court, and their cords, 19. The cloths^a of service, to do service therewith in the holy place, the holy garments for Aaron the priest, and the garments of his sons, to minister

before the eyes of the children of Israel; and they neither feared nor trembled; but now, since they had made the calf, even before the rays of glory of Moses they feared and trembled."—RASHI.

^a The cloths of service were not the priestly garments, but those used for the covering of the sacred vessels when the Israelites were on their journey, as is commanded in the fourth chapter of Numbers.— (See RASHL)

שמות לה ויקהל יַנַיַצאָוּ כָּל-ְעַדַת בְּגֵי-יִשְׂרָאֵל מִלִפְגֵי משֶׁה יֹ וַיָּבֿאו 🐉 בּל-יאיש אַשֶׁר-ינְשָׂאַוֹ לִבֶוֹ וְכִׁרֹ אֲשֶׁרֶ נְדְבָּר רוּחוֹ אוֹדֹו הַבִּיאוּ אֶת־תְרוּמַד יְהוָה לִמְלֶאכָרת אָהֶל מוֹער וּלְכָל-עֲבָדָתו וּלְבְגְדֵי הַקְדָש : וַיָּבָאוּ 🕾 רְהְאַנָשִׁים עַל-הַנָּשִׁים כִּל ו נְדַיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וְגָוֶם וְשַׁבַּעָרת וְכוּמָזֹ כָּל־כְּלֵי זָהָב וְכָל-אִיש אֲשֶׁר געיף הְנוּפָת זָהָב לֵיהוָה : וְכָל-אָישׁ אֲשֶׁר-נִמְצֵא 23 אָרֹז הְכֵלֶת וְאַרְגָמָן וְתוֹלַעָר שָׁגָי וְשֵׁש וְאַזֶיִם וערת אילם מאדמים וערת החשים הביאו : גר<u>ברי-מַרִים</u> תְּרַוּמַרת כֶּסֶרָ וּנְחֹשֶׁרת הֵבִּיאוּ אֵרת 24 רְּרוּמַרת יְהוָה וְכֹל אֲשֶׁר נִמְצָּא אִתוֹ עֲצֵי שִׁמָים 25 לְכָל־מְלֵאכֶת הֶעֲבדָה הֵבְיאוּ : וְכָל־אִשֶׁה חַכְמַת־ ַלֵב בְּיָדֵיהָ טָוָוּ וַיָּבֵיאוּ מַטְוָה אֶרת־הַתְכֵלֶת וְאֶת־ ין לָל־ הַאַרְגָמָן אֶת־ריּגוּלַעַריז הַשָּׁנָי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ וּ וְכָּל־ רַהַנָּשִּׁים אֲשָׁר נָשָׂא לְבָּן אֹרָגָנָה בְּחָכְמֶה טָוָוּ 27 אֶרת־הָעַזְים : וְהַגְּשָׂאָם הֵבִּׁיאוּ אֵת אַכְנֵי הַשֶּׁהַם א וארת אַבְנֵי הַמָּלֶאֶים בְּלאָפּוֹר וְלַחְשֶׁן : וְאָת־ 28 הַבְשָּׁם וְאֶת-הַשְׁמֶן רְשׁמָאוֹר וּלְשָׁמָן הַמִּשְׁחָרי אַ וְלְקְטָרֶת הַפַּמִים : כָּרֹ-אַיש וְאָשָׁה אֲשָׁר נָרָב לִבָּם אֹרָזם לְרָזבִיא לְכָל-הַמְּלָאבָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוֶה רְאֲעשׁוֹרת בְּיֵר-משֶׁה הֵבְיּאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל * שני

in as priests. 20. And all the congregation of the children of Israel departed from the presence of Moses.* 21. And they came, every one whose heart stirred him up, and every one whom his spirit made willing, and they brought the LORD's offering for the work of the tabernaele of the congregation, and for all its service, and for the holy garments. 22. And they came, the men with the women, whoever was willing-hearted, and brought bracelets," and earrings, and fingerrings, and tablets, all jewels of gold: and every man that offered offered an offering of gold unto the LORD. 23.And every man, with whom was found blue, and purple, and scarlet yarn, and linen thread, and goats' hair, and red dved rams' skins, and badgers' skins, brought them. 24. Every one that did offer an offering of silver and copper brought the Lord's offering: and every man with whom was found shittim wood for any work of the service, brought it. 25. And all the women that were wise-hearted spun with their hands, and brought that which they had spun, of the blue, and of the purple, and of the scarlet varn, and of the linen thread. 26. And all the women whose heart stirred them up in wisdom spun the goats' hair. 27. And the princes brought the onyx stones, and the stones for setting, for the ephod, and for the breastplate; 28. And the spice and the oil, for lighting, and for the anointing oil, and for the incense of spices. 29. Every man and woman, whose heart made them willing to bring for all manner of work, which the LORD had commanded to be made, through Moses, even that brought the children of Israel as a free will offering unto the LORD.*

^a MENDELSSOHN renders: "Earrings, and noserings, and fingerrings and bracelets." But it appears after all that these words are of somewhat doubtful signification, like many other technical terms of but rare occurrence in Scripture. שמות לו לז ויקהל

13

נְרָבֶה לֵיתוֹה: פּ שלישי (שני כשהן מחוברין) גי אַטָר משה אל־בְּגַי יִשְׂרָאֵל רְאָוּ קָרָא יְהוָה 30 וַיָּאמֶר משה בּשֵׁם בְּצַלְאֵל בָּן־אוּרִי בָן־חָוּר לְמַמָּרָה יְהוּדָרָה: זיַמַלֵא אֹתוֹ רַוּחַ אֶלוֹהֵים בְּחָכְמֶה בִּתְכוּגָה וּבְרָעַת 31 אַבָּל-מְלָאבָה: וְלַחְשָׁב מַחֲשָׁבֶוֹת לֵעֲשָׂת בַּזָהָב 32 וּבְכָל-מְלָאבָה אַכָּן וּבַנְּחְשֶׁת : וּבַחֲרָשֶׁת אֶכָן לְמַלְאת וּבַחֲרָשֶׁת 38 אַץ לְעָשוֹת בְכָל-מְלָאכָת מַחַשָּׁבָת: וּלְהוֹרָת נָתַן 34 ּ בְּלְבֵּוֹ הוּיא וְאָהָלִיאָכ בָּן־אָסַחִיסָאָך לְמַטֵּה־רָן אידָם חָכְמַרת-צֵׁב לֵעֲשׁוֹרת כָל-מְלֵאבֶרת 35 מִלֵּא אוֹדָם הַכָּמַרת-צֵׁב לַעֲשׁוֹרת חָרָשׁוּ וְחשֵׁבֵ וְרֹבֶּם בַּתְּכֵּלֶת וּבָאַרְגָטָן בְּתוֹלָעָת רַשְׁנֵי וּבַשֵּׁש וְאוֹדֶג עשׁיֹ כָּל-מְלָאבָרה וְחִשְׁבֵי ז' מַחֲשָׁבְרת : וְעָשָה בְצַלְאֵל וְאָהָלִיאָב וְכָל ו אַיש חַכַם־לֵב אֲשֶׁר נָתָן יְהוָה חָכְאָה וּתְבוּנָה בָּהֵאָה לְרֵעָרת לְעֵשֹׁרת אֶת־כָל־מְלֶאבָרת עֲבוֹרֵת הַקוֹדִש לְכָל אֲשֶׁר־צִּוָּה יְהוָהָי וַיִקְרָא משָׁה אֶל־בְצַלְאֵל[∾] 2 ואֶל־-אָדֶזְלִיאָב ואָל כָּל־-אִיש חַכַם--לֵב אֲשֶׁר נָרַזן יְתוֶה חָכְאָדה בְלִבְוֹ כָל אֲשֶׁעָר נְשָׂאָו לִבּוֹ לְקָרְבֶה אֶל-הַמְּלָאבָה לֵעֲשְׁר אֹרָזָה : וַיִקְחוֹ 3 מַלְפְנֵי משֶׁה אֵרת כָּלֹ־הַתְרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִּיאוּ בְנֵי יִשְׁרָאֵל לִמְלֶאכָרת תַכּדָרת הַקּדֶש לֵעשָׁת אֹתֶה וְהֶש הַבִּיאוּ אֵלֵיו עוֹד נְדָבֶרה בַבְּאֵר בַּבָּאָר:

97 EXODUS XXXV. XXXVI. VAYAKHEL.

30. And Moses said unto the children of Israel, See, the LORD hath called by name Bezalel the son of Uri, the son of Chur, of the tribe of Judah; 31. And he hath filled him with the spirit of God, in wisdom, in understanding, and in knowledge, and in all manner of workmanship; 32. And to devise^a works of art, to work in gold, and in silver, and in copper, 33. And in the cutting of stones, to set them, and in carving of wood, to make any manner of work of 34. And to teach hath he put in his heart, both to art. him, and to Aholiab, the son of Achisamach, of the tribe of 35. He hath filled them with wisdom of heart, to Dan. make all manner of work, of the engraver, and of the designing weaver, and of the embroiderer, in blue, and in purple, in scarlet yarn, and in linen thread, and of the weaver, of those that do every species of work, and of those that devise works of art. 1. Then CHAP. XXXVI. wrought Bezalel and Aholiab, and every wise-hearted man, in whom the LORD had put wisdom and understanding to know how to do every manner of work for the service of the sanctuary, all just as the LORD had commanded. 2. And Moses called for Bezalel and Aholiab, and every wise-hearted man in whose heart the LORD had put wisdom, every one whose heart stirred him up to come near unto the work to do it: 3. And they received from Moses the whole of the offering, which the children of Israel had brought for the work of the service of the sanctuary, to make it; and they brought unto him continually free will offerings morning after morning. 4. And there

^a "To devise in his heart works of art, of which he had never seen the like; and as there are artificers in gold who cannot work in silver, and workers in stone who cannot work in wood, it is said of Bezalel that he was perfect in all; and moreover he could teach; although there are many wise men who have a difficulty in instructing others." —ADEN EZRA.

VOL. 11.

שמות לו ויקהל 13 <u>אַרז הַדָּרָ</u>אָכָת אָ*רו* בָּל-מָדָרָאָכָת 4 וַיָּבֹאוֹ בָל-מְדֶרַאָרָת דַקּוֹדָש אָאיש אָאיש מִמְרַאַרְתוֹ אָאָשֶׁר-הָזָמָריז עשִׁים : וַיְאמְרוֹ אֶל־משֶׁה לֵאמֹר מַרְבָים הָאָם -5 ּלְהָבֵיא מִדֵּי הָאַבָּדה לַמְּלָאבָה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָדָה ⁶ בַּלְעַשָּׁת אֹתָה: וַיְצַו משָׁה וַיֵּעַבִירוּ קוֹל בְּמַחָעָה לאמר איש ואשרה אלייעשויעור מלאכרה ד לַתְרוּמַת הַקָּדֶשׁ וַיָּכָלֵא הָאָם מֵהָבֵיא: וְהַמְּלָאכָה הַזְיְהָה דַיֶם לְבָלֹ-הַזְּלָאבָה יֵשְׁעֲשׁוֹרת אֹתֶה אותר: ס רביע וַיְעָשׁוּ כָל־חַכַס־לֵב בְּעָשֵׁי 8 הַמְלָאבֶה אֶרת־הַמִּשְׁבָן עֵשֶׂר יְרִיֶעוֹד*ו שֵׁשׁ מָש*ָוֹר ורתכלרת וארנטן ורתולערת שני כרבים מעשה 9 חשׁב עָשָׂה אֹהָם: אֹרֶך הַיְרִיָעה הָאַחַת שְׁמֹגֵה וְאֵשְׂרִים בָּאַמֶּׁה וְרֹחַכ אַרְבָע בָאַמֶּה הַיְרִיאָה יס הַאֶּחֶרת מִדָּה אַחַרת לְכָל-הַיְרִיעִרת: וַיְחַבָר אָת־ 10 חַמֵש הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־אָחֶת וְחָמֵש יְרִיעה חַבָּר 11 אַחָרת אָל־אָחָת : וַיַּעַש לְלָאָת הְכָלֵת עָל שָׁפָת הַיְרִיעָה הָאֶחֶת מִקּצֵה בַּמַּחְבֶרֶת כֵּן עָשָׁה בִשְׂפַת ריעה הַאָּיצוֹגָרה בַשַּּחְבֶרֶת הַשֵּׁגִירת: חֲמִשִּים 12 ֶלְלָאֹר*ת עָשָׁה* בַּיְרִיעֲרה הָאֶחָרת וְחֲמִשֵּׁים לְלָאֹת עשה בּקצָרה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַפַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנֵית 13 מַקְבִילֹת הַלֵּלָאֹת אַחָת אָל-אָחָת: וַיַּעֵשׂ חֲמִשָּים 13

came all the wise men, that wrought all the work of the sanctuary, every man from his work which they were making. 5. And they spoke unto Moses, saying, The people bring more³ than is required for the service of the work, which the LORD hath commanded to make. 6. And Moses gave the command, and they caused it to be proclaimed throughout the camp, saying, Let neither man nor woman make any more work for the offering of the sanctuary; so the people were restrained from bringing (more). 7. For the stuff prepared^b was sufficient for all the work to make it, and there was some over.*

8. And all the wise-hearted men, among those who wrought the work, made the tabernacle of ten curtains; of twined linen thread, and blue, and purple, and scarlet yarn; with cherubim, with the work of the weaver made he them. 9. The length of each curtain was twenty-eight cubits, and the breadth of each curtain four cubits: there was one measure for all the curtains. 10. And he coupled five of the curtains one to another: and the other five curtains he coupled one to another. 11. And he made loops of blue on the edge of the one curtain, which was the outside in the coupling: the like he made in the border of the curtain, which was the outmost on the second coupling. 12. Fifty loops made he on the one curtain, and fifty loops made he on the edge of the curtain which was in the second coupling: the loops were fixed opposite to each other. 13. And

^a Singular, though no wise uncommon, state of the public mind! At first instructed by the Lord, they rebelled and worship an idol; then again convinced of the truth of God, they testified their renewed adherence by the display of a liberality which needed restraining for its excess.

^b It must not be forgotten that the things brought for the use of the workmen were at first prepared and worked up to the proper shape in the tents of the donors. Moses, therefore, properly proclaimed, that

ַקַרְפֵי זָהֶב וַיְחַבֵּר אֶת־הַיְרִיעִׁרת אַחַת אֶל־אַחַרת בַקָּרָסִים וַיְהֵי הַמִּשְׁבָן אֶחָר : פ ייַעָש יְרִיַעוֹדת אַיִים לְאָהֶל עַל-הַמִּשְׁבֶן עַשְׁרְדֵי 14 געשׂרֵה יְרִיעָת עָשֶׂה אֹתָם: אֹרֶך הַיְרָיָעָה הָאַחַר*ו* (זיַ שׁלשׁים בָּאַמֶּרה וְאַרְבַע אַמּוֹרת רְחַב הַיְרִיָעָרה ירִיעָת אַחַת אַחַת לְעַשְׁתֵי עָשְׂרֵה יְרִיעָת : וַיְחַבֵּר 16 אֶת־חֲמֵש הַיְרִיאָת לְבֶד וְאֶת־שֵש הַיְרִיאָת לְבָד: זי וַזַעש לְלָאָת חֲמִשִּׁים על שְׁפָת הַיְרִיעָה הַמְיצֹגָה בַּמַּחְבֶרֶת וַחֵמִשֵּים לְלָאֹת עָשָה עַל־שְׁפֵת הַיְרִיעָה רת הַשֶּׁגִית : וַיָּעַשׂ קַרְמֵי גְחָשֶׁת חֲמִשֶׁיִם 18 ¹⁹ לְחַבּר אֶת־הָאָהֶל לְהְיָת אֶחָר: וַיַּע*ש* מִכְסָה לָאהֶל עררת אילם מאָדמים ומכפה עררת התשים ²⁰ מִלְמָעָלָה: פּ חּמישי וַיָּעָשׂ אֶת־הַקְרָשִׁים²⁰ ²¹ לַמִּשְׁבֶן עַצֵי שִׁמִים עָמְדִים : עָשֶׂר אַמִּרֹת אָרָד הַקֶּרֶש וְאַמָּה וְחָצֵי הָאַמֶּה רְחַב הַקֶּרֶשׁ הָאָחָר: צ׳ שִׁתֵּי יָדֹת לַכֶּׂרֶשׁ הָאֶחָר מִשָּׁלָבֹת אַחַת אָל־אָחָת 22 ²³ בַן עָשָּׂה לְכָל קַרְשֵׁי הַמָּשְׁבָן: וַיֵּעָש אֶת־הַקְּרָשִׁים : לַמִּשְׁבֶן עֶשְׂרֵים קְרָשִׁים לִפְאַרת גָנֶב הֵתִמְנָה אַרְבָּעִיםׂ אַרְגִי־כֶּׁסֶף עָשָׂה תַּחַת עָשְׂרֵים הַקְרָשֵׁים 24 שְׁנֵי אֲדָנִים הַתחַרת-רַיָּקֶרֶש הָאָחָר לִשְׁהַזִי וְרֹתִיו וּשְׁנֵי אֲדַנֵים הַתַתרהַהָקָרֶש הָאֶחָר לִשְׁתֵעי יְרֹהָיו

שמות לו ויקהל

.

п¥

99

he made fifty hooks of gold; and he coupled the curtains one unto the other with the hooks, and the tabernacle^a became thus one piece.

14. And he made curtains of goats' hair for a tent over the tabernaele; eleven curtains made he the same. 15. The length of each curtain was thirty cubits, and four cubits was the breadth of each curtain: there was one measure for the eleven curtains. 16. And he coupled five of the curtains by themselves, and six of the curtains by themselves. 17. And he made fifty loops on the edge of the curtain that was the outmost in the coupling, and fifty loops made he on the edge of the curtain of the second coupling. 18. And he made fifty hooks of copper to couple the tent together that it might be one piece. 19. And he made a covering for the tent of rams' skins dyed red, and a covering of badgers' skins above.*

20. And he made the boards for the tabernaele, of shittim wood standing up, 21. Ten cubits was the length of each board, and one cubit and a half was the breadth of each one board. 22. There were two tenons for every board, fitted in one against the other: the like he made for all the boards of the tabernaele. 23. And he made the boards for the tabernaele; twenty boards for the south side, on the right. 24. And forty sockets of silver he made under the twenty boards; two sockets under the one board for its two tenons, and two sockets under the other board for its two

the people should prepare no more, and consequently should bring no more than was already in the hands of the receivers. Otherwise might mean "property," as it is used in that sense in Genesis xxxiii. 14; Exodus xxii. 10; 1 Samuel xv. 9.

^a The inner curtains, which formed the roof of the tabernacle proper, were called technically "the tabernacle," as they formed an essential and visible portion of the sacred structure; but the curtains of goats' hair were called "the tent," as they served merely to protect the more

שמות לו ויקהל יין אַצַע דַזַמָּשְׁבָן דַזשַגירת לפארת צפון עשרי 25 וּלְצֵלַע דַזמָשְׁבָן דַזשַגירת לפארת צפון אָשָר ין אַרְבָּעִים אַרְגַיהָם בָּסֶף **אַרְג**ַיה אַרְגַיהָם בָּסֶף ²⁶ שְׁנֵי אֲדָנִים קַתַּחַרת הַזֶּקֶרֶש הָאֶחָר וּשְׁנֵי אָדָנִים 27 הַגַּחַת הַאָּקָרָש הָאָחָר : וּלְיַרְכְּהֵי הַמִּשְׁכָן יָאָָה עשר איער קראים ואני קראים עשר 28 עשר איער 28 29 לְמְקַצְאֶרֹת הַמִּשְׁבֶן בַּיַרְכָרָתִים : וְהָיִוּ רְתוֹאָמָס[~] מִלְמֵּשֶּׁה וְיַחְדָּו יִהְיָוּ הַמִּים אֶר-ראשו אֶל-הַטַבַערת הָזאָחֶרת כֵּן עָשָׂרה רִלשְׁנֵיהֶם לִשְׁנֵי ין הַאָּקְצוּעוֹת : וְהָיוֹ שְׁמֹנָה קְרָשִּׁים וְאַרְגֵיהָם בֶּסֶך שׁשֶׁה עָשֶׂר אֲדָנְיֶם שְׁנֵי אֲדָנִים שְׁנֵי אֲדָנִים תַּחַת ³¹ הַקֶּרֶשׁ הָאֶחֶר : וַיַעשׂ בְרִיחֵי עַצֵי שָׁמֶים חֲמִשָּׁה אַלַקרשֵי אָלַע־הַמִּשְׁבָּן הָאֶחָרת : נוחַמִשָּה בְרִיחִם 32 ַלְקַרִשֵׁי צֵלַע־הַמִּשְׁכָן הַשְׁנֵיִרת וָחֵמִשְׁרָה בְרִיחִם ³³ לְקַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן לַיַרְכָרָדָיִם יָמָה : וַיַּעַשׂ אֶרּד⁻ הַבְרִיחַ הַרִּזיבֶן לִבְרֹחַ בְתָוֹךָ הַקְרָשִׁים מִוְהַהָאָא אל־הַקּצָה : וארע־הַקּרָשִים צְפָה זָהָב ואָרע־ 34 פּרִעֹהָם עַשָּׁה זָהָב בָּהָים לַבְרִיחָם וַיְצָף אָרת־ דַבְּרִיחָם זָקָב: וַיַּעַשָּׁ אֶת־הַפָּלֹכֶת הְבָלֶת וְאַרְגָמָן 35 ורזלַערת שַני וְשֵׁשׁ מָשָזָר מֵעַשֵׂרה חשֵב עָשָה אֹתָדה כָּרבִים: וַיַעַש לָה אַרְבָעָה עַמּוּדֵי שָׁמִים 36 ויצפם זהב וויהם זהב ויצק להם ארבאה

100 EXODUS XXXVI. VAYAKHEL.

tenons.³ 25. And for the other side of the tabernacle, for the north side, he made twenty boards: 26. And their forty sockets of silver; two sockets under the one board, and two sockets under the other board. 27. And for the back wall of the tabernacle, westward, he made six boards. 28. And two boards made he for the corners of the tabernacle in the back wall. 29. And they were closely fitting beneath, and they were closely joined together on the top, unto one ring; thus he did to both of them, for both the corners. 30. And so there were eight boards, and their sockets of silver, sixteen sockets, two sockets under every board. 31. And he made bars of shittim wood; five, for the boards of the one side of the tabernacle, 32. And five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and five bars for the boards of the tabernacle for the back wall, westward. 33. And he made the middle bar to pass through the midst of the boards from the one end to the other. 34. And the boards he overlaid with gold, and their rings he made of gold, as places for the bars, and he overlaid the bars with gold. 35. And he made the veil of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen, by the work of the weaver, with cherubim made he it. 36. And he made thereunto four pillars of shittim wood, and overlaid them with gold, their hooks also were of gold; and he cast for them four sockets of silver. 37. And he

perishable ones which they covered. The tent-curtains were moreover longer by two cubits than the others, so that when thrown over them they trailed down one cubit over the sockets of silver; and as they were eleven in number against ten, the half curtain of the excess was folded over and made a species of festoon for the front of the tabernacle, whilst the remaining half trailed down behind on the back wall.

^a The boards were provided with two tenons, a part of the thickness of the boards being cut away, so that when they were inserted in the

א הקם: וארתיעמודיו חַמשָה וארתיוויהם וצפה 38 ראשיהם וחשביהם זהב וארגיתם חמשה 5 ּנְחְשֶׁת : ן וועש בּצַלְאָר אֶרת-הָאָרן עַצַי שְׁמֶים אַפָּתַיִם ז וָחֵצִי אָרְכּוּ וְאַמֵּרה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמְּח וָחֵצִי קֹמֶרְזוֹ : וַיְצַפֶּהוּ זָהָב מָהוֹר מִבַּיִרת וּמִחְוּץ וַיַּצַשׂ 2 לו זר זהב סביב: ויצֹק לו אַרְבַע שַבְּעָיה זָהָב 3 ַעַל אַרְבָע פַעַמֹהָגיו וּשְׁהֵי טַבָּעֹר עַל-צַרְעוֹ הָאֶחֶת וּשְׁתֵי טַבָּעֹת עַל-צַרְאָו הַשֵּׁגִית: ווּיַעש 4 בַּדֵי עַצִי שָׁמֵים וַיְצַף אֹהָם זָהָב : וַיָּבֵא אֶת־הַבַדִּים בַּ 5בּפַּבּעֹית עַל צַלְעַית הָאָרֶן לָשֵׂאת אֶת־הָאָרָן: וַיָּעשׁ כַפְּרֶרת זְהָר שְׁהָוֹר אַפְּרַזִים וְחֵצִי אָרְבָּה 6 ואַמֶה וָחֵצִי רַחְבָּה: וַיָּעֵש שְׁגֵי כְרָבִים זָהָב מִקשָׁה 7 עשה אֹהֶם מִשְׁגֵי קְצָוֹרת הַכַּפְּרֶת: כְרוּב־אֶחֵר 8 מַקַצָה מָזֶה וּכְרוּב־אֶחָר מָקָצָה מָזֶה מִז־הַכַפֶּרֶת עשה את־הַכְרָבִים מִשְׁגֵי קְצוותָוֹ: וַיְהְיָוּ הַכְּרָבִים° 9 פּרִשִּׁי כְנָפַיִם לְמֵעָרָה קְנֵכְיִם בְּכַנְפֵיהֶם עֵלי הַבַּפֹּרֶרת וּפְגֵיהֶם אֵישׁ אֶר'-אָחֵיו אָליהַכַפּׂרֶרת ָּרָיָוּ פְּגֵי הַכְרָבְים **:** 5

* קצותיו קרי

ק שמות לו לז ויקהל

³⁷ אַרְגֵי־כָּסֶף : וַיַּ*עָשׁ* מָסָדְ` לְפָּתַח הָאהָל הְתַכָּלֶר*ת*

ואַרְגָמָן וְרתוֹרָעָת שָׁגָי וְשֵׁש מִשְׁזֶר מַזְעַשִׂר

101 EXODUS XXXVI. XXXVII. VAYAKHEL.

made a hanging for the door of the tabernacle of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen, the work of the embroiderer, 38. And its five pillars with their hooks: and he overlaid their tops and made their fillets with gold, with their five sockets of copper.

1. And Bezalel made the ark of shittim CHAP. XXXVII. wood: two cubits and a half was its length, and a cubit and a half its breadth, and a cubit and a half its height. 2. And he overlaid it with pure gold within and without, and made for it a crown of gold round about. 3. And he cast for it four rings of gold, for the four corners thereof; even two rings on the one side of it, and two rings on the other side of it. 4. And he made staves of shittim wood, and overlaid them with gold. 5. And he put the staves into the rings upon the sides of the ark, to bear the ark. 6. And he made a cover of pure gold: two cubits and a half was its length, and one cubit and a half its breadth. 7. And he made two cherubim of gold, of beaten work made he them, on the two ends of the cover; 8. One cherub on the one end, and another cherub on the other end: out of the cover itself made he the cherubim on the two ends thereof.^a 9. And the cherubim were spreading forth their wings on high, overshadowing the cover with their wings, with their faces one to the other; toward the cover were the faces of the chernbim directed.

sockets calculated to receive them, they covered exactly the surface, by which means the boards were inserted in their sockets, which formed a continuous row, in the manner in which the steps of a ladder are fixed in the side-pieces.

^a The cherubim were made out of one piece with the cover, but not wrought separately, and afterwards soldered on. They were standing on either end, their faces being turned towards each other, yet so that they looked downward upon the ark. It is said that the height of the wings of the cherubim from the cover was ten hands' breadth.

בָּהֵן זָהֶב טָהְוֹר: פֿ שש׳ (שליש׳ כשהן מחוברין)
¹⁷ וַיָּעַשׂ אֶת־הַמְּנִהָרֹה זָרָהֵב טָהֵוֹר מִקְשֶׁרֹז עָשָׂרֹה אֶבוּיַעשׁ אֶת־הַמְּנִהָר זָרָהֵב טָהֵוֹר מִקְשָׁרֹז עָשָׂרה אָבוּיַעשׂ אֶת־הַמְּנִהָר זָרָבָה וְקַנָּה וְבְנֵיַעִירָה בַּבְּרִדּעָׂרִידָ
¹⁸ וּפְרָחֵיהָ מִמֶּנָה הָוּי: וְשִׁשָׁה קְנִים וְצָאָים מִצְהֵיה זְזַבַר שָׁלֹשָׁה וְבָנַי מְנָדָר זְבָבָה וְקַנָּה גְבִיַעִירָה בַּבְּרִדעֹרִידָ
¹⁹ שָׁלשָׁה ו קְנֵי מְנִרָה מַצְהָה הַשְׁנִי : שְׁלֹשָׁה גְבִעֵירָה בַּבְּרִדּל וְבָבָה וְקַנָּה גְבִיָעִירָה בַּבְּרִדעֹרִיק, וּשָׁלשָׁה קְנֵי
¹⁹ מְנָדָרה מִצְהָה הַשְׁנִי : שְׁלֹשָׁה גְּבָעִים מֵשָׁקּרִים וְזַשָּלשָׁה קְנֵי מַנְיָרָה מַצְהָה הַשְּנִי : שָׁלֹשָׁה גְבָעִים מֵאָהָרִים בַּקּנִים הַאָּרִים מֵשְׁקּרִים בַּקּנְה הַזְעָרָה מַצְהָה הַשְּרִים בְפָרְתוֹר וְפָּרַח וּשְׁלשָׁה גְבָעִים מֵשְׁקּרִים בְּקַנָּה הַיָּבָעִים מַצְהָה הַשְּרָים מַשְּרָים בַּקּנִרָר זַבָּרָה הַיָּצָרָה מַצְהָה הַיָּבָיר וְפָרֵחוֹר בַפְּרָזים גַּבְעָרַם מַשְׁקּרָים גָּבְאָרָה גָבְעִים מַשְׁרָים בַּקוּתוּה הַיָּשְּרָים בְּקַנְיִים בְּקוּתוֹה וּשְׁרִים בְּקוּבָרוֹה וּשְׁרָשָׁה גָבִשָּרָים מַשְּרָים מַשְּרָים בַּקוּנִיה הַיָּאָרָה מַצְהָה הַיָּבוּה וּשְׁרָים גַּבְרָתוֹה נַבָּרָה הַישְׁרָים בּקּבָעִים מַצָּבָּהוּה וּבּרָים בַּקוּבוּה וּשְׁרָים גָּבָעִים מַדְהָרָים גַּבָּשָּהוּ גָרָים בַיּאָרָר גָבָעוּה גָרָה בַשְּרָרוּה גָבעוּה בַבּרָה בַבּקוּבוּה גָבעוּה בַיּהָר בַפּרָתוּה בַשְּרָר הַים בּקוּבוּר בַשְּרָרוּה מַנִרָר הַיָּדָה הַישָּרָה בַשְּרָרָה בַיּבָרָה בַיּבוּרָר בַיּשָּרָים בּים בַיּבּעוּה בַיּבּרָרוּה בַיּרָים בַיּוּה בַיּים בּיוּשּׁי בּשִייר בּשִיר מּרָהוּה הַים בּישִיים בּעַרָים בּים בְעָירָר הַים בַיּבּים הַיוּים בַיּרָה בָים בְעָרָר בַעָּר בַים בּיוּבוּים בַיּרָים בּים בְישָּיר בּשָּרָר בָים בַיּרָיים בּים בּיבָר בַיָּים בַיּבָרָה בַיּבּרָים בְיבָרָים בַיּרָיים בַיּים בַיּבּעוּים בּקּעָרָים בַיּוּינוּיייי בַיּשָּרָיה גַיָריים בַיּיים בּיים בּיּשָּייים בַייים בַיים בַיּיים בּיים בּיים בּיּרָים בּיבּרָר בַיּים בּיּרָים בַיּים בַיּשָּר ביים בּיים בּיייי בּיים בייים בּייים בּיים בּיים

¹⁰ וַיָּעָשׂ אֶהְרַהַאָּלְחָן עֲצֵי שָׁמָּיִם אַמְמָרֵזִים אָרְכוֹ
¹¹ וְאַמֵּה רְחִבוֹ וְאַמֵּה וְחֵצִי קְמָחוֹ: וַיְצֵף אֹהוֹ זָהָב
¹² טְהְוֹר וַיִּעֲשׁ לָוֹ זֵר זָהָב כָּבְיב: וַיַּעֵשׁ לָו מִסְגֶרֶה
¹³ טְהֵוֹר וַיִּעֲשׁ לָוֹ זֵר זָהָב כָּבְיב: וַיַּצֵף אֹהוֹ זָהָב
¹³ טְהֵוֹר וַיִּעֲשׁ לָוֹ זֵר זָהָב כְּבְיב: וַיַּצֵּרְ אֹהוֹ זָהָב
¹⁴ שְׁהַרְבָע טַבְּעָה זָהָב וְיִעֲשׁ זֵר־זָהָב לְמִסְנַרְהָוֹ סְבְיב: וַיִצָּלָק
¹⁴ אַרְבַע הַפּאֹר אַאָשֶׁר לְאַרְבָע וַזְהָב וַיִיּצַרְין: רְשְׁמָרַל
¹⁴ אַרְבַע הַפּאֹר הַאָשֶׁר לְאַרְבָע בַנְלָיו: רְשְׁמָרַל
¹⁵ אַרְבַע הַפָּאֹר הָזֶוּ הַטַּבָּעָה אֶהֵר הַשָּרָרָזין אָרָרַבָּע בַנְלָיו: יְשָׁמִרל
¹⁶ אֹהָם זָהָב לְשֵׁארת אֶרְרַהַשָּרְקָון: וַיַיַעָשׁ אֶרר הַבַּדִים לָשֵׁאר
¹⁶ אֹהָם זָהָב לְשָארת אֶרִר הַשָּרְקָון: וַיַעַשׁ אֶר.
¹⁶ הַכָּרָים וּ אָאָשָר עַר-הַשָּרְקָון: וַיַעָשׁ אֶר.
¹⁶ הַכָּרָים וּ אָאָשָר שַריהַיָּשִרְקון: וַיַעָשׁ אָרַי הַשָּרָיָזון אָרָיַיָּהָ אַיָּשָר אָאָדָר אָאָשָר אָרָרַיָּבָיָים אָרָרָין וּאָרָר הַשָּרָרָזון: הַיָּיָיָרָין אָרָרַי הַיָּשָּרָרָזין בָּרָים הַיָּשָּיִים וּיָצָרִה בַכָּבִים וּהָיָין וּהָר מָקַנָרָר הַיָּין אָרָין אָרָר הַיָּשָּרָרָזן וּאָר אָרָר הַיָּשָּרָין וּזָרָין אָרָר הַיָּשָּרָןןן: וַיַיַעָם אָרָר הַיָּשָּרָר אָשָרים אָרָין וּאָרָר הַיָּשָּרָר אָרָין וּאָרי הַיָּבָין בּרָין אָירַי אָבָין בּיים בּיָשָּרָין וּיָרָין אָרַר הַיָּין אָרָין אָרָין אָרָין אָרָר הַיָּשָּרָר אָאָרָר אָיָרָר אָרָר אָאָר אַיָּרָין וּאָרין אָיר אָיָשָר אָיָשָּיר אָר הַיַשָּיןןן אַרַין אַיַין אַיַין אַין אָרַין הוּין אָרָין אַרָר הַיָּאָר אָיָר אָיָשָרָין וּזָאַר אָאָר אַין אַרָר אָאָרין אָרָרן אָין אַרָין אָרָר הַייַין אָרָין אָרָר הָיַין בּאָאַר אַין אַין אָרָר הָין אָין אַרָין הַין אָאַר בַין אָין אַרָיןןן הוּין וַין אַרָן אָאַר הַיַיןן אָרָין וּין אַרָין אָין אַר בַיַין אָיַין אָרָר הַיַין אָין אַרָין אָרָין אָרָין אָרָין אַיָן אַרָר בַיַין אָין אַרָין אַיָין אַין אַרָין אַין אַין אַין אַיןןןן בּיןין אַיןין אַין אַין אַין

קא שמות לז ויקהל

102 EXODUS XXXVII. VAYAKHEL.

10. And he made the table of shittim wood: two cubits was its length, and a cubit its breadth, and a cubit and a half its height: 11. And he overlaid it with pure gold, and made thereto a crown of gold round about. 12. And he made unto it a rim of a hand's breadth round about, and made a golden crown on its rim^a round about. 13. And he cast for it four rings of gold, and he put the rings on the four corners that were on the four feet thereof. 14. Close under the rim were the rings, as places for the staves to bear the table. 15. And he made the staves of shittim wood, and overlaid them with gold, to bear the table. 16. And he made the vessels which were upon the table, its dishes, and its spoons, and its supporters, and its purifying tubes wherewith (the bread) was covered, of pure gold.*

17. And he made the candlestick of pure gold: of beaten work^b made he the candlestick, its shaft, and its branches, its bowls, its knobs, and its flowers, were out of one piece with it. 18. And six branches were coming out of its sides; three branches of the candlestick out of its one side, and three branches of the candlestick out of the other side thereof. 19. Three bowls, almond-shaped, were on one branch, with a knob and a flower; and three bowls almond-shaped, were on the other branch, with a knob and a flower; so on the six branches that were coming out of the candlestick. 20. And on the candlestick itself were four bowls almond-shaped, with its knobs, and its flowers: 21. And

^a The golden crown spoken of in the preceding verse, was fixed on the rim mentioned here. It is doubtful whether the rim reached above the table or was placed beneath the top; but the probabilities are in favour of its having been placed above.

^b Like the cover of the ark, so was the candlestick, or more properly "the chandelier," made out of a solid piece of gold, that is to say, the parts were not made separately and afterwards soldered together, but it was beaten out, and the branches ornamented and cut into shape by means of instruments.

- כל־כֵּלֵיהַ: ב צַנַעש אָרת־מִזְבָּח הַקְטְוֶרת עַצֵי שִׁטֵּים אַפֵּרה 25 אַרְכוֹ וְאַמָּה רָחְבוֹ רָבוּעַ וְאַמָּהֵיִם קְמָתוֹ מִאֶנוּ 26 הַיָּוּ קַרְנֹהָיו: וַיְצַׁף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר אֵת־גַּגָוֹ וְאֶת־ קייתיי סביב וארת-קרנקיי וייעש לא זר זהב ²⁷ סָבְיב : וּשְׁהֵזֵי טַבְעָה זֶהָב עֲשָׂה־לָוֹ ו מִהַזַחַר קאַני אָדֶיו לְבָרָתִים אָרָי שָׁגַי אָדֶיו לְבָרָתִים צי לְבַרִּים לְשָׂאת אֹתוֹ בָּהֶם: וַיָּעַשׂ אֶת־הַבַּהָים עַצֵי 28 שׁמֵים וַיְצַף אֹתָם וָהָב: וַיַּעשׁ אֶת־שָׁמֶן הַמִּשְׁחָת 29לדָש וְאֶ**ת**-קְטָרֶת הַפַּמָּים טַהָוֹר מַעַשָׂה לח הקח: כ שביע (רביע) ויעש את־מובח העלה ַעַצַי שָׁמֵים חָמ*ִש* אַמּות אָרְכֿו וְחָמֵש־אַמָּות רָחְבּוֹ רַבּוּע וְשָׁרָשׁ אַאָּוּרת קְשָׁתוֹ: וַיַּעשׂ קַרְנֹהָיו גַעל 🏾 אַרְבַע פּנֹתָיו מָמֶנוּ הָיֵוּ קַרְנֹתֵיו וַיְצָך אֹתוֹ נְחְשָׁת : <u>וּלַעש אַת־בָּל־כְלֵי הַמִּזְבָּח</u> אֶת־הַסִירָת וְאֶת־הַיָּעִים 🕉
- קב שמות לז לח ויקהל הַיַּתחַרת שְׁגֵּי הַקּגִּים מִמֶּנָה וְכַפְרָתֹר הַתַחַרת שְׁגֵי הַקּנִים מִמֶּנָה וְכַפְרָתֹר הַתַחַר־שְׁגֵי הַקּגִים מִמֶּנָה בּקְנִים מִמֶּנָה וְכַפְרָתֹר הַתַחַר־שְׁגֵי הַקָּגִים מִמֶּנָה גין הַקַּנִים מִמֶּנָה הָיֶוּ כָלֶה מִקְשָׁה אַחַת זָהָב מָהוֹר: וּקְנּתָם מִמֶּנָּה הִיֶוּ כָלֵה מִקְשָׁה אַחַת זָהָב מָהוֹר: גיַעשׁ אֶרת־גֵרֹהֶיה שִׁבְעֵה וּמַלְקָחֶיה וּמַחְרָזֹהֶיה גַּרָב מָהוֹר: כַּבֶּר זָהָב מָהוֹר עָשָׂה אֹרֶתָה וְאֵרָת

103 EXODUS XXXVII. XXXVIII. VAYAKHEL.

a knob was under two branches that came out of the same, and a knob under two branches that came out of the same, and a knob under two branches that came out of the same,^a for the six branches that proceeded out of it. 22. Their knobs and their branches were out of one piece with it; all of it was one piece of beaten work, of pure gold. 23. And he made its seven lamps, and its snuffers, and its snuffdishes, of pure gold. 24. Of a talent of pure gold made he it, and all its vessels.

25. And he made the altar of incense of shittim wood: its length was a cubit, and its breadth a cubit: it was foursquare; and two cubits was its height; from itself were its horns^b. 26. And he overlaid it with 1 ure gold, its top, and its sides round about, and its horns: and he made unto it a crown of gold round about. 27. And two rings of gold he made for it beneath its crown, on its two corners, upon both the sides thereof, as places for the staves to bear it by means of them. 28. And he made the staves of shittim wood, and overlaid them with gold. 29. And he made the holy anointing oil, and the pure incense of spices, according to the work of the apothecary.*

CHAP. XXXVIII. 1. And he made the altar of burnt offering of shittim wood: five cubits was its length, and five cubits its breadth; it was foursquare; and three cubits was its height. 2. And he made its horns on its four corners, from itself were its horns; and he overlaid it with copper. 3. And he made all the vessels of the altar,

^a The knobs were on the centre shaft of the candlesticks, and from each of them sprung two branches, one on each side, so that each knob supported one pair.

^b The horns, or prominent points coming out of the corners of the altar of burnt offering, as well as that of incense, were carved out of the body of the wood, but not made separately and afterwards joined on.

VOL. 11.

ואתרבומורלת אתרבמובלרת ואתרבמחתת 4 כְּרִשְׁ בָּלֵיו עָשָׂה נְחְשֶׁרת: וַיָּעַשׁ רֵשְׁמְבָהַ מְכְבֶר שַ בְּשָׁוֹבָהַ מְכְבֶר ַמַעשָה רֶשֶׁרת נְחֲשֶׁרת הַחַחַת כַרְכָבֶוֹ מִלְמַטָּרה ער־־חֵצְיּוֹ : וַיִּצֹּק אַרְבָע טַבָּעָרת בְאַרְבָע 5 הַקְצָוֹרת דְשׁמְכָבָר הַנְּחֲשֶׁרת בָּהָים דֵשׁבַדִּים: ניעש את הבּרִים עצי שפים ווִצָּף אֹתָם 6 <u>זַר</u> גַּקשׁר*ָז* גַּיָבא אָת־הַבַּדִּים בַטַּבָעֹת גַעל צַלְעָת 7 הַמִּזְבֵׁחַ רָשׁׁאַת אֹתָו בָהֶח נְבָוּב לְחִת עֵשָּׁה אתו: 8 ם <u>ווֹעש א</u>ת הַכְווֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַנָּו נְחֲשֶׁרת בְּמַרְאֹת הַצְּבְאֹת אֲשֶׁר צֶבְאוּ <u>ויע</u>ש אָת־ 9 פַתח אָהֵל מוֹעַר: ס 9 הַחַצֵּר רִשְׁאַת ו גָנֶב תֵיטָּנָה קַרְשֵׁש הֶחָצָר שֵׁש ¹⁰ מָשְׁוָֹר מֵאָה בָאַמָּה: עַמְוּדֵיתֶם עֶשְׂרִים וְאַרְגֵיתֶם : געשָׂרֵים נְחֲשֶׁת וווֵי הַעַפּוּרֵים וַחֲשֶׁבֵיהֶם בָפֶף ¹¹ וְלִפְאַר*ת* צָפוֹן מֵאָה בָאַמָּה עַמְווֶדִיהֶם עֵשְׂרִים וארגיהם עשֹרים גחשרת ווי העמורים ¹² וַחַשְׁצֵוּהֶם בְּהֶף : וְרִלֹפְאַרת-יָם קְלָעִים חֲמִשֵּׁים באַמָּה עַמּוּביהָם עַשָּׁרָה וּאַרְגַיהָם עַשָּׂרָה ין דָעָאָרֶים וַחֲשְׁוּקֵיהֶם כְּסֶף : וְדִשְׁאָרֵים וַחֲשִׁוּקִיהָם 13 א מִוְרָחָה חֲמִשִׁים אַאֱה : קְרָלַעִים חֲמֵש־עָשְׂרֵה 14 אַאָה אֶל־הַכָּרֶקָף עַמִּוּדֵיהֵם שָׁרֹשָׁה וְאַרְגֵיהֵם אַ

קג שמות לח ויקהל

the pots, and the shovels, and the basins, and the forks, and the fire-pans: all its vessels made he of copper. 4. And he made for the altar a grate, a network of copper, under its compass beneath, even unto the half of it. 5. And he cast four rings on the four corners of the grate of copper, as places for the staves. 6. And he made the staves of shittim wood, and overlaid them with copper. 7. And he put the staves into the rings on the sides of the altar, to bear it by means of them; hollow, of boards, made he it.

8. And he made the laver of copper, and its foot of copper, of the mirrors^a of the assembled women, who assembled in troops at the door of the tabernacle of the congregation.

9. And he made the court: on the south side, on the right, the hangings of the court were of twined linen, of one hundred cubits: 10. Their pillars were twenty, with their twenty sockets of copper; the hooks of the pillars and their fillets were of silver. 11. And for the north side one hundred cubits, their pillars were twenty, with their twenty sockets of copper; the hooks of the pillars and their fillets of silver. 12. And for the west side were hangings of fifty cubits, their pillars ten, and their sockets ten; the hooks of the pillars and their fillets of silver. 13. And for the front side, castward, fifty cubits. 14. Hangings, of fifteen cubits, were on the one wing; their pillars three, and

^a Mirrors of highly polished copper were employed before the introduction of looking-glasses; and it is recorded that even these necessary articles for the arranging of the female attire, were cheerfully given by the women, who came in troops to offer this contribution to the residence of their God. From the phraseology employed it would appear that the copper thus obtained, is not included in the gross weight recorded, chap. xxxviii. 29; since among the articles made thereof the layer and its foot are not mentioned.

שמות לח פקורי	קר
שָׁלשָׁה: וְלַכָּרֵזָף רַזשׁגירת מָזֶרָה וּמָזֶה לְשַעַר	15
הֶחָלֵי קְלָעִים חֲמֵשׁ עִשְׂרֵה אַמֶּה עַמָּביהָם	
שְׁרשׁה וְאַרְגֵיהֶם שְׁלשָׁה : כָל-זַלְעָי הֶחָצֵר	
ָסָבָיב שֵׁשׁ מָשְׁזֶר : וְהָאָרְנַיִם לְעַמָּרִים נְחֹשֶׁר <i>וֹ</i>	17
וַוֹי הָעַמּוּדִים וַחֲשְׁוּבֵיהֶם כָּכֶף וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם	
בֶּכֶּף וְהֵזם מְחֻשְּׁקִים בֶּסֶף כְּל עַמָּבִי הֶחְצֵרי	
וּמַפֿך שַער הֶחָצר מַעשִה רבם העבָלֶת וְאַרְנָמָן	18
וְהַזוֹלַעַרת שָׁגִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזְרָ וְעָשְׂרָים אַמָּה אֹהֶך	
וְקוֹמֶה בְרֹחֵב חֶמֵיט אַמוּה רְאַמֵּר קַרָאָי	
הֶחָצֵר: וְעַאֲבִיהֶסְׂ אַרְבָעָׁר׳ וְאַרְנֵיהֶס אַרְבָּאָר׳	19
נְחֶשֶׁר <i>ז</i> וְוֵיהֶם כֶּׁסֶךְ וְצִפְּוּי רָאשִׁירֶזם וְחַשְׁבֵיהֶם	
למל : וכבק-נביניביגיני בקמאלו ומקטוצר פליכ	
נְחְשֶׁת: ם אַלְה פְּקוּרֵי הַמִּשְׁכָן	21
משכן הערר אשר פקר על פי משר עכבת	
הַרְשׁיָם כְיַר אִיתָאָר בֶּן־אַהָרָן הַכהֵן: וּבְצַלְאָל בָּן־	22
אוּרִי בֶּן־חִוּר לְמַמֵּה יְהוּדָה עֲשֶׁׁה אֶת כָל-אֲשֶׁר־	00
צַנֶּה יְהוֹזָה אֶת־משֶׁה: וְאִתוֹ אָהֲלִיאָב בָּזְ־אֲחִיםָמָך	23
אַמַטּה־דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹזָם בַרְעַכָּעֶת וּבָאַרְגָטָן	
וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁש: ם כָל- ביב בישני לוויל ליים ביל אלי איר בישייי	24
הַזָּהָב הֶעָשׁוּי לַמְּלָאֹבֶׁרה בְּכָּל מְלֶאַכָּת הַקְדָשׁ	
ניְהָזּי ו זְרַזַב רַזּהְוּנוּפָּׁרָז הַ <i>רַשׁע</i> וְעָשְׂרִים כָּכָּר * כפטיר	

105 EXODUS XXXVIII. PEKUDAY.

their sockets three. 15. And for the other wing, on both sides of the gate of the court, were hangings of fifteen cubits; their pillars three, and their sockets three. 16. All the hangings of the court round about were of twined 17. And the sockets for the pillars were of copper; linen. the hooks of the pillars and their fillets of silver; and the overlaying of their tops was of silver; and all the pillars of the court were filleted with silver.* 18. And the hanging for the gate of the court was the work of the embroiderer, of blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen : and twenty cubits was the length, and the height, in the breadth, was five cubits, answerable to the hangings of the court. 19. And their pillars were four, with their sockets four, of copper; their hooks were of silver, and the overlaying of their tops and their fillets of silver. 20. And all the pins of the tabernacle, and of the court round about were of copper.

PEKUDAY. 21. These are the articles furnished for the tabernacle, even of the tabernacle of testimony, which were counted, according to the commandment of Moses, the service of the Levites, by the hand of Ithamar, the son of Aaron the priest. 22. And Bezalel the son of Uri, the son of Chur, of the tribe of Judah, made all that the LORD had commanded Moses. 23. And with him was Aholiab, son of Achisamach, of the tribe of Dan, an engraver, and a skilful weaver, and an embroiderer in blue, and in purple, and in scarlet yarn, and in linen thread.

24. All the gold that was applied to the work in all the work of the sanctuary, to wit, the gold of the offering,^a was

^a The word used here, in v. 29, and in xxxv. 22, is העופה whereas, in the preceding passages הרוכה is used. The Hebrew is peculiarly rich in the terms necessary to express the ideas connected with the

שמות לח לט פקודי קה וּשְׁבַע מֵאָורת וּשְׁלשֵים שֶׁאֶל בְּשֶׁאֶל הַזְלָדָשׁ ו יַכֶּסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָרה מָאַרע כְּכֶר וְאֶלֶף וּשְׁבַע מאורת וחַמשָה ושבעים שָׁגָל בּשֶׁאָל הַקָּדָש: 26 בָּקַע לַגְּרְאֹלֶת מַחַצִית הַ־שֶׁקָר בְשָׁקָל הַקָּדָש לְכֹּהֹ הֶעֹבֵר עַרִא--הַפְּקָרִים מָבֶּן עָשְׂרֵים שָׁנָה וַמַּעָלָה לְשֵׁשׁ־ימֵאָורת אָּלֶףוּ וּשְׁלַשֶּׁרת אָלָפִים די וְחֲמֵש מֵאָאות וְחֲמִשִׁים: וַיְהִי מְאַת כִבָר הַבֶּׁסֶך לְצֶׁקֶת אֲת אַרְגֵי הַלְדָש וְאֵת אַרְגֵי הַפְּרֶכֶת 28 מִאַת אַרגים למִאַרת הַכָּבָר כִבָר לָאָדֶן: וְאֶת־ הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹרד' וְחֲמִשֶּׁר וְשִׁבְעִים עֵשָׂה ווים לעפורים וְצִפָּה רָאשׁיהֶם וְחִשֵּׁק אֹתָב: ינָקשרת הַתְנוּפָה שְׁבְעִים כְבֶר וְאַלְפֵּיִם וְאַרְבַע־²⁹ ³⁰ מֵאָור*ת שֶׁ*קָל : וַיַּעֵשׂ בָּה אֶת־אַרְגַי פֶתַח אָהֶל מוֹעֵׁד וְאֵת מִזְבָּח הַנְּחֹשֶׁרת וְאֶת־מִכְבַר הַנְחֻשֶׁת אַשרילו ואָת כָליכָלֵי הַמָּזְבֶחַ: ואֶת־אַדְגַי הֶחָצֵר סַכִּיב וְאֶת־אַרְגֵי שַעַר הֶחְזַצֵר וְאָרת כָל־יִתְדִרת ל^ט הַמִּיְשְׁבֶן וְאֶת־בָל־יִהְדִ'ת הֶחָצֵר הָבִיב: וּמִן־הַתְּבֵלֶת וְהַאַרְגָמָן וְתוֹלַעֵת הַשְׁגִי עֵשִׂוּ בְגְדִי־שְׂהָר לְשָׁרָר בַּקְדָש וַיַּעֲשׁוּ אָת־בִּגְדֵי דַזֹלְדָשׁ אֲשֶׁר רְאַאָהָלֹן (חמישי במחובר) כַאַשֶּׁר צוּה יְהוָה אֶת־משֶׁה: פּ שני ויעש ארת־האפר זהב תכלרת וארגמן ותולערת

106 EXODUS XXXVIII. XXXIX. PEKUDAY.

twenty and nine talents, and seven hundred and thirty shekels, after the shekel of the sanctuary. 25. And the silver of those that were numbered of the congregation was one hundred talents, and a thousand seven hundred and seventy and four shekels, after the shekel of the sanctuary: 26. A bekah for every head, that is, half a shekel, after the shekel of the sanctuary, for every one that went to be numbered, from twenty years old and upward, for six hundred thousand and three thousand and five hundred and fifty. 27. And the hundred talents of silver served to cast the sockets of the sanctuary, and the sockets of the veil; one hundred sockets to the hundred talents, a talent for every socket. 28. And of the thousand seven hundred seventy and five shekels he made hooks for the pillars, and overlaid their tops and filleted them. 29. And the copper of the offering was seventy talents, and two thousand and four hundred shekels. 30. And he made therewith the sockets of the door of the tabernacle of the congregation, and the altar of copper, and the grate of copper for it, and all the vessels of the altar, 31. And the sockets of the court round about, and the sockets of the court gate, and all the pins of the tabernacle, and all the pins of the court round about. 1. And of the blue, and CHAP. XXXIX. purple, and scarlet yarn, they made the cloths of service, to do the service in the holy place; and they made the holy garments for Aaron, as the LORD had commanded Moses.*

2. And he made the ephod of gold, blue, and purple, and

worship of the sanctuary, so as to distinguish every shade of meaning; but in English it is next to impossible to convey these peculiarities by single words. ARNHEIM, however, renders the latter word "contribution," and the former, the one employed in this passage, "sacred gifts;" but the latter term is arbitrary.

באַשֶׁר צְוָה יְהוָה אֶת־משֵׁה: 5 נַיָּעַשׂ אֶת־הַחָּשׁן מַעַשֵׂה חשֵׁב כְּמַעַשָׂה אֵפָּד זָהָב 8 רְתַכֵּלֶת וְאַרְגְמֵן וְתוֹלֵעֵת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזֶר: רָכָוּע 9 הַיָּה כָפָוּל עשׁוּ אֶת־הַחֲשֶׁן זֶרֶת אָרְכֶו וְזֶרֶת רָחְבָו ¹⁰ כָפְוּל : וַיְמַלְאוּ־בוֹ אַרְבָאָה טַוּרֵי אָבָן טוּר אָדָם פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַשָּור הָאֶחָר : וְהַשִּוּר הַשֵּׁנִי נְבֵּך 11 י פַפּיר וְיַהַלְם: וְהַשָּוּר הַשְּׁלִישֵׁי לֵשֶם שְׁבָוֹ וְאַחְלֵמָה 1º וּדַזטוּר הָרְבִיּאָ הַרְשִׁישׁ שְׁהַם וְיֶשְׁפָּה מְוּסַבָּר י משבצת זהב במלאהם : וְהָאָבְנִים עַל-שָׁמֹת 14 בְּגֵי־יִשְׂרָאֵר הֵנָּה שְׁהֵים עָשְׂהֵה עַל-שְׁמֹהֶם פּתוחַי חֹתם איש על-שָמו לשְנִים עָשָר שְבָט: * קצותיו קרי

 פְּתִילִם לֵעֵשׂוֹת בְּתַוֹךְ הַמְבֹּלֶרת וּבְתַוֹךְ הָאַרְגָשִׁן וּבְתָוֹדְ תּוֹלַעַת הַשָּׁגִי וּבְתַוֹדְ הַשֵׁש מֵעשׁה חשׁב:
 גְּבְתָוֹדְ תּוֹלַעַת הַשָּׁגִי וּבְתַוֹדְ הַשֵּׁש מֵעשׁה חשׁב:
 בְּמָלָר גְעָשׁוּ־רְרוֹ חְבְרֵר עַליו מִמֶּנוּ הוּא כְמֵעשׁהוֹ זְּהָב תְּבַלֶרת וְאַרְגָמָן וְרֵזוֹלַעַרת שָׁנִי וְשֵׁש מְשָׁשׁהוֹ זְּהָב תְּבַלֶרת וְאַרְגָמָן וְרֵזוֹלַעַרת שָׁנִי וְשֵׁש מְשָׁזֶר
 נְהַיֶּשָׁר צְוָה יְחוֹה אֶת־משֶׁה: ם נְיֵישִׁש מְשָׁזֶר
 בְאַשֶׁר צוּה יְחוֹה אֶת־משֶׁה: ם נְיַיַשׁ מְשָׁזֶר
 בְאַשֶׁר צוּה יְחוֹה שָּרַב מְפָתָחוֹת בְנֵי יִשְׁרָאֵלוֹ הַבְנָי זַשְׁם אֹהָם גַּיִבּי הַשָּׁב הַשָּׁב מְסַבְּרָת מִשְּבְצָת זָהָב מְפָתָחוֹת כַּבַי יִשְׁרָאָר בְנֵי יִשְׁרָאֵר מַשְּבְצֹת זְהָב מְפָתָחוֹת כַּבַי הַשְּׁרָב מְשָׁר אָתִרמשָׁה:
 בְאַשֶׁר צוּה יְהוֹה אָת־משׁה: בּנֵי יִשְׁרָאֵלים אֹהָם כַּבְיּת מְשָׁר אָבוֹים מָיַבּר הַבָּבוּי הַשָּׁר אָבָי וּבִיּשָׁה בַנֵי יִשְׁרָאָלים בּנֵי הַשָּׁרָאָר מַשְּבְצֹת זַהָּב מְפָהָחוֹת הַיָּרָה בְּבָי הַשָּׁר אַרָּבוּים מָיַבּרָת מִשְּבְצָת זָה בַיָּבוּת הַיָּבוּים מְשָּבוּה הַיָּשִים מִשְּבוּה בּבַי הַשָּים מִשְׁבוּה אָרִים מָשָׁה בּנָי הַיּשָׁים מִיּשָּה בּבּיָים בּאָרָב מְשָּבוּים מָשָּבוּה אָרִים בּיָים בּבְעָיּה בַיָּיר הַיָּהוּה בְנֵי הַשְּרָבוּה הַבָּבּים הַיּבָרָם מַיּרָה בַיָּיר הַיָּיָים מַיָּשָׁים מּיּשָׁה בּבּנָי הַיּשָּר בּבָי הַיּשָּר בּיָים בּיּבוּה אַרִימִים מּיּהוֹם בּעַל־שְׁמָה הַיהוּה אַרים בּיָר הַיּבוּין בּיוּרָים בּיּבוּים בּיּשָּר בּנָי הַיּשָּר בּיָין בּיוּה בּיַיָין בּיין בּיּשָּרָי בּין הַיּבּין בּישָּיר בּיָין בּין הַיּרָים בּיּבּין הַיּין בּיּין בּיּרָים בּין הַיּבּין הַישִיר בּין בּיוּה בּיוּין בּיישָּים מַיּים מִים בּיין בּיין הַיוּין בּיין הַיוּין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיוּין בּיין בּיוּין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּייוּשָּים מּיין בּיין בּיין בּיין בּין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיָין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּייוּין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין בּיין

שמות לים פקודי

שָׁנֵי וְשֵׁשׁ מָשְׁזֶר: וַיְרַקְעוּ אֵרדּ-פַחֵי הַזָהָב וָקְצֵץ

קו

3

scarlet yarn, and twined linen. 3. And they did beat the gold into thin plates, and cut it into wires, to work it in the blue, and in the purple, and in the scarlet yarn, and in the linen, with the work of the weaver. 4. They made shoulder-pieces for it, joined on; on both its edges was it thus joined^a together. 5. And the belt for girding it on, that was upon it, was of the same piece with itself, of the same make; of gold, blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen; as the LORD had commanded Moses.

6. And they wrought the onyx stones enclosed in casings of gold, engraved as signets are engraved, after the names of the children of Israel. 7. And he put them on the shoulder-pieces of the ephod, as stones of memorial to the children of Israel; as the LORD had commanded Moses.

8. And he made the breastplate with the work of the weaver, like the work of the ephod; of gold, blue, and purple, and scarlet yarn, and twined linen. 9. It was foursquare, double did they make the breastplate: it was a span in length, and a span in breadth, double. 10. And they set in it four rows of stones: the first row, a sardius, a topaz, and a carbuncle: this was the first row. 11. And the second row, an emerald, a sapphire, and a diamond. 12. And the third row, an opal, a turquoise, and an amethyst. 13. And the fourth row, a chrysolite, an onyx, and a jasper: they were fitted in golden casings when they were set in. 14. And the stones were according to the names of the children of Israel, twelve, according to their names, with the engraving of a signet, every one according to his name, for the twelve tribes. 15. And they made

^a The shoulder-pieces of the ephod were made separately and sewed on afterwards The ephod itself appears to have been a species of cloak which reached to the heels, but required the support of the shoulder-pieces, through which it was joined by means of the chains and rings to the breastplate, and the belt which fastened it round the body of the wearer.

אָת־משָׁה: פּ שׁלישי (ששי כשהן מחוברין) אָת־משָׁה: פּ שׁלישי (ששי כשהן מחוברין) 22 וַיָּעַשׂ אָת־מַעִיל הָאָפָּד מַעַשַׂה אָרֵג כְלִיל תְכֵלֶת: 23 וּפִּי־הַמָּעִיל בְתוֹכוֹ כְפַי הַחְרָא שָׂפָה לְפָיו סָבָיָב 24 לְא יַקְרַע: וַיַּעשׂוֹ עַל־שוּלֵי הַמָּעִיל רְמוּגַי תְכֵלֶת 25 וְאַרְגָמָן וְתוֹלַעֵת שָׁגֵי מָשְׁזֶר: וַיְיָעשׁוּ פַּעַמֹגֵי זָהָב 25 שְׁרְגָמָן וְתוֹלַעת שָׁגֵי מָשְׁזֶר: וַיְיָעשׁוּ הַמָּעִיל רְמּוּגַי חַכָּלָת 26 שוּגֵי הַמָּעֵיל סָבִיב בְּתוֹך הָרַמּגִים : פַּעַמָן וְדַמּן

זוַיָּעַשָּׂוּ עַל־הַחָשָׁן שַׁרִשָּׁרָת גַרְאָרָת מַעַשֵּׁה עַבְרָת זַהָרָ מַעַשֵּׁה עַבְרָת זַהָ בּשָׁרָז זוֹן גַיָּעָשׁוּ שְׁרֵזי מִשְׁבְּצָרָת זָהָב וּשְׁרֵזי
זָהָב טָרְזוֹר: וַיְיַעשׁוּ שְׁרֵזי מִשְּבְצָרָת זָהָב וּשְׁרֵזי טַבְּעָרִת זַרְקַב וּשְׁרֵזי טַבְּצָרָת זָהָב וּשְׁרֵזי טַבְּעָר זַיָרָב גַעִל־שְׁהֵי
זַהְקָצוֹת הַחְשָׁן: וַיִּתְנוּ שְׁתֵי הַשְּבָצִר זַיָּהָב עַל־שְׁהֵי
קַצוֹת הַחְשָׁן: וַיִּתְנוּ שְׁתֵי הַשְּבָצִר זַיָּהָב עַל־שְׁהֵי
הַקַצַרֹת זָרָקוּי הַחַשָּן: וְזִיתְנוּ שְׁתֵי הַזָּבְעָר זַיָּהָב אַל־שְׁהֵי שְׁתֵי קַצוֹת שְׁתָי זין
הַסַבְּעָה גַרְקָצוֹת הַחְשָׁן: וְזִיתְנִי הַמָּשְׁבְצָרָת וְזָהְנֶכָם עַל־שְׁתֵי הַקַצַרָר זַיָּתַעוּן שְׁרַישָׁר שְׁתֵי קַצוֹת שְׁתַי שַּבְעָר זַיָּרָקוּין: וַיְעַשׁוּ שְׁתֵי קַצוֹת שְׁתָי שַּבְעָר אָרָקַעָר זַיָשָר קַאַבּין גַרְקַנוּ שַׁרִישָׁר הַקַצָּרָת וּזַיָע שוּי שְׁתֵי טַבְעָר שָּבַיעון זַיַעָשוּ שָּרַישָׁר קַאָר שָּתֵי טַבְעָר זוּז הַיָּתָשוּי שַּבּין הַיַעָּר שָּבּין אַר קַיָּעָר אַר שְׁתָי שַּרָעָר שָּרָישָׁר הַיָּבָעָר הַאָרָעָר גַרְשָׁבוּ שִּרָיקוּ בַעַר הַיָּבָעָר אַר שִיּגָי הַיַעָעוּי שַּרָעָין גַרָישָׁר שָּבּין אַר הַיָּבוּשָׁי בּעָר קַיַעָּר קַבּעָר הַיָעָשוּי שַּרָי אָר הַיָּשָּבין בּעָר שָּבּין אַר אָר הַיָעַין גַין אַר שָּבּין אַר גַרָשָעָר קַבּעָר בַיַיּקּבין אַר בּיַיָשָּר שָּעָר שָּבין אַר אַר בּיין בּעַריין בּיין אָרָנוּ שָּרִיין בּעַין אַר בּיַיָעָר הַיַיַין אַר אַר אַין גַי בּעָר קַיַין אָין בּיין בּעָר קַיַין אַין גַי בּעָין אַר הַיַיַעָּין בּעַר קַעָין בּעָר קַיָין אַין גַי שַעָר קַיַין אַין גַי בּעָר קַיַעָין אַין גַין בּעָר קַיקוּשָּין אַיר בּעָר קַבְעָען בּעַין בּעָר שָּעָר שָּבּעָין בּעַין בּעַר שָּעָין בּעָר שָּבין אַין בּיין אַין בּעָר קַין אַין גַין בּעָין בּעַר קַין בּעָין בּעָר קיבין אַין גַין אַין גַי שַעָין בּעָין אַין גַי שַעָין בין אַין גַין אַין גַין בעין אַין גַי שַעָין בעין אַין גַין אַין גַין אַין גַין אַין גַין אַין גַין אַין גען אַין גין אַין גיין אַין גיין אַין גי אַין גַין ביין אַין גיין אַין גען אַין גַין אַין גַין אַין גין אַין גַי אַיין גין אַין גַין אַין גַין

שמות לט פקודי

קו

upon the breastplate chains with knots^a at the ends, of wreathed work of pure gold. 16. And they made two casings of gold, and two gold rings, and put the two rings in the two ends of the breastplate. 17. And they put the two wreathed chains of gold in the two rings on the ends of the breastplate. 18. And the two ends of the two wreathed chains they fastened in the two easings, and they put them on the shoulder-pieces of the ephod, on the outside thereof. 19. And they made two rings of gold, and put them on the two ends of the breastplate, on its border, which was on the opposite side of the ephod, inward. 20.And they made two more golden rings, and put them on the two shoulder-pieces of the ephod underneath, toward its front part, close by its seam, above the girdle of the ephod. 21. And they fastened the breastplate by its rings unto the rings of the ephod with a lace of blue, that it might remain on the girdle of the ephod, and that the breastplate might not be loosed from the ephod; b as the LORD had commanded Moses.*

22. And he made the robe of the ephod of woven work, all of blue woollen yarn. 23. And there was an opening in the midst of the robe, as the opening of an habergeon, with a binding round about the opening, that it should not be rent. 21. And they made upon the lower hem of the robe pomegranates of blue, and purple, and scarlet yarn, twined. 25. And they made bells of pure gold; and they put the bells between the pomegranates upon the lower hem of the robe, round about, between the pomegranates; 26. A bell and a pomegranate, a bell and a pomegranate,

^a These wreathed chains had a knot at the end, so that they did not slip through the rings of the breastplate and ephod.

^b The rings on the girdle of the ephod were so placed as to be opposite those on the lower seam of the breastplate, and when the blue lace was passed through them, the two garments became united together. מְשְׁכֵן אָהֶל מוֹעֶר וְיֵעֲשׁוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵׁל כְכֵל אֲשָׁר מִשְׁכֵן אָהֶל מוֹעֶר וְיֵעֲשׁוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵׁל כְכֵל אֲשָׁר
 אַוֶּה יְהוֶה אֶת־הַאָּשֶׁרָן אָל־משׁׁה בְּן עָשְׂוּ: פּ רִבִּיע
 גַּוְה יְהוֶה אֶת־הַמִּשְׁכָן אָל־משׁׁה אֶת־הָאָהֶל וָאֶת־כָל־
 גַּרְיָשׁׁי קָרָפָיו קְרָשִׁי בְרִיחָוֹ וְעַאֲדָוּו וַאֲדָגְיו: וְאָת־כָל־
 גַּלְיו קְרָפַיו קְרָשִׁי בְרַיחָוֹ וְעַאֶעָרָיו וַאָאָדָגִיו: וְאָת־כָל־
 גַּלְיו קְרָפַיו קְרָשִׁי בְרִיחָזֹ וְעַאֲדָלֵים וְאָת־הַאָהָל וָאֶת־כָל־
 גַּלְיו קְרָפַיו קְרָשִׁי בְרָשִׁילִם הַמָּאָדָמִים וְאָת־הַאָהָל וָאֶת־כָל־
 גַּלְיח הְעָכָת הַפָּקָר: אֶת־הַלְיָחוֹ אֶת־כָל־בֵלְיוּ הַעָרָת גַאָּתִיבְרָים וְאָת־בַבְּיון הָאָתִד בַבְּיון אָת הַכַּפְרָת הַאָּדְלִים הַאָּתִיקַרָם אָת־בָרָין אָת־בָרָין וּאָת הַכַּפְרָת הַשָּקַן: אֶת־כָלַיבּלִיו הַאָרָר הַאָּת־בָבָּין וְאָת־בַבְרָיו וְאָת הַכַּפְּכָת הַמָּקַבָּר הַשְּרָבָליו הַעָרָת אָרָר גַלָּת הַבְרָבִין אָרַר גַלָּת הַפָּקַר וּאָת־בַבְיּרוּ אָתִיבְרָין אָרִים אַתַרָל מָבָל אַת־בַבְיּרוּ אָת־בַבְרָיון הָאָת הַכַּפְנִים: אֶת־בַבְיּרוּ הַאָּת־בַרָּין אָרָר הַאָּת הַיִהָּרָר הַהַשָּרָר הַאָרַים וּאָר הַיּעָר הַיּאָרָין אָר הַיּאָרָן הַיּאָרָין אָרָר אָת־בַבְיּין אָרָר הַשָּרָים אַתִיקַר וּאָר הַבְיּאָר הַבְיּקוּת הַיָּרָר הַבָּיּר הַיָּאָר הַיּאָר הַיִיּאָר הַיּאָרָן אַר הַיָּאָר הַיָּאָר הַיָּרָר הַיָּין אַרָר הַיּאָרָין אַרָר הַיּאָר הַיָּין אַרָער הַבָּין וּאָר הַבָּין הַיּרָין אַרָין הַירַין אַרָר הַין אַרָעין הַין אַרָער הַיָּין בּעָר הַיָּין אַרָר הַיָּין אַרָין הַיָעָר הַיָּעָר הַיָּין אַרָעין הַין אַרין הַין אָיער הַין אָרָר אָין אָר הַין אָרָין הַעָעָר הַין אַרָין הַין אָרָר הַין אָרָין אַרָר אַין אַרָר הַין הוּין הַין אָרָר הַין אַיערין אָין היין אַרין אַיעריין אַיערין אָיר הַין אַין היין אָרָין הַין אָין אַיר הַין אַרייקַר אַין אַירַין אָין אַיערין הַין אָרָין הַין אָין היין אָין אַין אַין אַרָין אָין אַיערין אַין אַין אַין אַין אַין אָין אַין הין אַין אַין אַין אַיען אַין אַין אַרין אַין אַין אַין אַין אַרין אָין אַין אַין אַין אַ

שמות לט פקודי

קח

round about the lower hem of the robe to minister therein; as the LORD had commanded Moses.

27. And they made the coats of linen, of woven work, for Aaron and for his sons, 28. And the mitre of linen, and the goodly bonnets of linen, and linen breeches of twined linen thread. 29. And a girdle of twined linen, and blue, and purple, and scarlet yarn, the work of the embroiderer; as the LORD had commanded Moses.

30. And they made the plate of the holy crown of pure gold, and wrote upon it a writing, like the engraving of a signet, HOLY TO THE LORD. 31. And they put on it a lace of blue, to place it upon the mitre above;^a as the LORD had commanded Moses.

32. Thus was finished all the work of the tabernacle of the tent of the congregation; and the children of Israel had made it according to all that the LORD had commanded Moses, so had they made it.*

33. And they brought the tabernacle unto Moses, the tent, and all its vessels, its hooks, its boards, its bars, and its pillars, and its sockets, 34. And the covering of rams' skins dyed red, and the covering of badgers' skins, and the veil of the separation. 35. The ark of the testimony, and the staves thereof, and the mercy seat, 36. The table, and all the vessels thereof, and the shewbread, 37. The pure candlestick,^b with its lamps, the lamps to be set in order thereupon, and all its vessels, and the oil for lighting. 38. And the golden altar, and the anointing oil, and the incense

^a The plate was tied on both ends and the centre to laces of blue woollen yarn, and hung on the top of the mitre, so that it rested on the forehead of the wearer.

^b ARNHEIM renders: "The candlestick of pure gold." But as the feminine הנהרה does not agree with the masculine הנהרה, it must refer to the word כנרה, perhaps from its being made of pure gold.

VOL. II.

109

אָאָה קַטָּרֶת הַפַּמֶים וְאֵת טָסַךְ פֶתַח הָאְהֶל: אָת ו 39 מִזְבָּח הַגָּחֹשֶׁת וְאֶת־מִכְבָּר הַגָּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־ 40 בַּדָּיו וְאֶת־כָּל־בַלְיו אֶת־הַכִּיִד וְאֶת־כַנְוֹ: אֵת הַלְעֵי הֶחָצֵׁר אֶת־עַּמֶרֵיהָ וְאֶת־אֲדָגֶיהָ וְאֶת־הַמָּסָךְ לְשֵׁעַר הֶחָצֶׁר אֶת־מֵיתָרֶיו וִיהֵדֹתֵיהָ וְאֵׁרֹת כָּלֹ־כְלֵי אֲבדֵת 41 הַאַּשְׁבָן לְאָהֶר מוֹעֵר: אֶת־בִּגְדֵי הַשְׂרָר לְשָרֵת 41 בַּקָדָש אֶת־בְּגְרֵי הַלֹּדֶשׁ לְאַחֲרָן הַכהֵ'ן וְאֶת־בִּגְרֵי ⁴² בָּגָיו לְכַהֵן: כְכָל אֲשֶׁר־צְוָרָה יְהוָה אֶת־משֶׁה בֵּן עשוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אָרת כָּל-הָעֲבדָה : וַיַּרָא משָׁה 43 אֶת־כָּל־הַמְּלָאֹכָה וְהִנֵּה עֲשֵׂוּ אֹהֶה: כַאֲשֶׁר צָוָה יְהוֹה כֵן עָשֶׂוּ וַיְבֶרֶךְ אֹהֶם משֶׁה: פ חמישי (שביע) n 1 2 וּיִדַבֶּר יְהוֶדָה אֶל־משֶׁרה לֵאקֹר: בְּיוֹם-רַהַחְדֵש הָרִאשון בְאָחָר לַחֶדָש הָלִים אֶת־מִשְכָן אָהֶל מוֹאָר: וְשַׂמְתָ שָׁם אֶת אָרָוֹן הָאָרָוּת וְסַכֹתָ אַל־ 3 ַהָאָרן אֶת־הַפּּרְכֶת : וְהֵבֵאתָ אֶת־הַשֶּׁלְחֶן וְעָרַכְתָ 4 אֶת־עָרְכֶוֹ וְהֵגֵאתָ אֶת־הַמְּנָדָּה וְהַעֲלֵיהָ אֶת־ גרֹהֶיהָ: וְנָהֵהָּאָה אֶת־מִזְבַּח הַזָהָב לִקְטֹרֶת לִפְגֵי 5 אַרון הַעֵרֶת וְשַׂמְהֶ אֶת־מָסַך הַפֶּרֵח לַפּשְׁבָן: ⁶ וְגַתַּתָּה אֵת מִזְבַּח הָעָלֶה לִפְגֵי פֶּתַח מִשְׁבַן אְהֶל־ ז מוֹער: וְגָרֵרָל אָרת־וֹדַזֹכִיֹר בֵין־אָלהָל מוֹעָד וּבֵין הַמְּזֵבֵחַ וְגָתַתֵּ שֶׁם מֵיִם: וְשַׂמְתָּ אֶת־הֶחָצֵר סְבֵיב 8

שמות לט מ פקודי

קט

of spices, and the hanging for the door of the tabernacle. 39. The copper altar, and the grate of copper which belonged to it, its staves, and all its vessels, the laver and its foot, 40. The hangings of the court, its pillars and its sockets, and the hanging for the court gate, its cords, and its pins, and all the vessels of the service of the tabernacle, for the tent of the congregation, 41. The cloths of service to do the service in the holy place, and the holy garments for Aaron the priest, and the garments of his sons, to minister therein. 42. All, just as the LORD had commanded Moses, so did the children of Israel make all the work. 43. And Moses did look over all the work, and, behold, they had done it as the LORD had commanded, even so had they done it: and Moses blessed them.*

1. And the LORD spoke unto Moses, saying, CHAP. XL. 2. On the first day of the first month shalt thou set up the tabernacle of the tent of the congregation. 3. And thou shalt put therein the ark of the testimony, and separate the ark with the veil. 4. And thou shalt bring in the table, and set in order the order of the shewbread upon it; and thou shalt bring in the candlestick, and light the lamps thereof. 5. And thou shalt set the altar of gold for the incense before the ark of the testimony, and put the hanging of the door to the tabernacle. 6. And thou shalt set the altar of burnt offering before the door of the tabernacle of the tent of the congregation. 7. And thou shalt set the laver between the tabernacle of the congregation and the altar, and thou shalt put water therein. 8. And thou shalt set up the court round about, and hang up

* "This means, a protection, for it was a separation;" RASHI,—that is to say, by hanging up the veil, by means of which the part of the ark was separated from the remainder of the sanctuary, it was protected from the approach of those who came into the holy place. וְנָהַלָּ אֶת־שָׁשָׁר הֶחָצֵר : וְלְקַחְתָּ אֶת־שֶׁשֶׂן 9 הַמִּשְׁחָה וּמִשַׁחְתָ אֶת־הַמִּשְׁבָן וְאֶת־בָּל־אֲשֶׁר־ בּוֹ וְקַבַּשְׁהֶ אֹתֶוֹ וְאֶת-כָּר-בָּרָ-בָּרָאו וְהָזֶה קְדָש: ין וּמָשַחָתֶ אֶת־מוְבָּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־בֵלֶיו וְקִרַּשְׁתָ את־הַמִּזְבֵּׁחַ וְהָיֶה הַמִּזְבֵּחַ קָּדֶשׁ הָדָשִׁים : וּמֲשִׁחְתָ ארדבאו: וְהָקְרַבְהָאָ אֹרְגוֹ: וְהָקְרַבְהָאָ אֶת־אָדְרוֹ וְאֶת־בָּנִיו אֶרִ-פֶּתַח אַהָּרש מוֹאָר ¹³ וְרֶחַצְתָּ אֹתֶם בַּמָּיִם : וְהִלְבַשְׁתָּ אֶר**ת־אַה**ָרֹן אֵת בּגְדֵי הַזְקּוֹבֶשׁ וּבָּשׁחָהֶ אֹתֶוֹ וְקִדֵּשְׁהֶ אֹתוֹ וְכִהָן ין אָת־בָּנָיו תַקְרֵיב וְהַלְבַשְׁרֶת אֹתָם כָתָּנְת : וְאֶת־בָּנָיו תַקְרֵיב וְהַלְבַשְׁרֶת וּמשַחַת אֹתָם בַאַשֶׁר מָשַּׁחָתָ אֶת־אָבִיהֶם וְכָהַנָו 15 לֵי וְהַזְיָתָה לְהְיֹת לָהֶם מָשְׁחָתָם לְכְהָנַת עוֹלָם יּהְנָה אָהָוֹ לְרְרֹהָם: וַיַּעַש משֶׁה בְּכֵּל אָשֶׁר צְוָה יְהוָה אֹהָוֹ וַיִּהִי בַּח<u>ָר</u>ָש ז כן עשה: ששי D דָקראשון בַשָּגָה הַשֵּׁגִירת בְּאֶחָר לַחֲדָש הוּקִם 18 הַמִּשְׁבֶן : וַיָּהֶןם משֶׁח אֶת־הַמִּשְׁבָּן וַיִּתֵן אֶת־אָדָנָיו וַיָּשֶׁם אֶת־קָרָשָׁיו וַיִּהֵזן אֶת־בְּרִיחֵיו וַיֶּקָם אֶת־ יין געפוּדָיו : וַיִפְרָשׁ אָר*ז*־דָהאֹהֶל` גַעל־הַמִּשְׁבָּן וַיָּשָׂם 19 אָר־מִכְמַה הָאָהֶל עָלָיו מִלְמָעָלָה בִּאֲשֶׁר צוָּה ²⁰ יְהוָה אֶת־משֵׁה: כ ווּלֵח ווּתֵן אֶת־ הַעַרָר אָליהָאָרן וַיָּשָׂם אָת־הַבַּהָים עַל-הָאָרָן

שמות מ פקורי

קי

the hanging at the gate of the court. 9. And thou shalt take the anointing oil, and anoint the tabernacle, and all that is therein; and shalt hallow it, with all its vessels, and it shall be holy. 10. And thou shalt anoint the altar of burnt offering, and all its vessels; and thou shalt sanctify the altar, and the altar shall be most holy. 11. And thou shalt anoint the laver with its foot, and sanctify it. 12. And thou shalt bring near Aaron and his sons unto the door of the tabernacle of the congregation, and wash them with water. 13. And thou shalt clothe Aaron with the holy garments; and thou shalt anoint him, and sanctify him, that he may minister as priest unto me. 14. And his sons thou shalt bring near, and clothe them with coats: 15. And thou shalt anoint them, as thou hast anointed their father, that they may minister as priests unto me; and it shall be that their anointing shall be unto them for an everlasting priesthood throughout their generations. 16. And Moses did so; all, just as the LORD had commanded him, so did hc.*

17. And it came to pass in the first month in the second year, on the first day of the month, that the tabernacle was reared up. 18. And Moses reared up the tabernacle, and placed its sockets, and set up its boards, and put in its bars, and reared up its pillars. 19. And he spread the tent^a over the tabernacle, and put the covering of the tent^b over it above; as the LORD had commanded Moses.

20. And he took^c and put the testimony into the ark, and put the staves on the ark, and put the mercy seat upon the

^a "Meaning, the curtains of goats' hair."-RASHI.

^b The skins of animals which served as a covering.

^c "He took the tables of the Testimony from the wooden ark, which was in the tent of Moses, and brought them into the tabernacle."— RAMEAN. See Deuteronomy x. 1, 3.

²¹ וַיָהָן אֶת־הַבַּפְּגֶרת עַרשׂ-הָאָרָן מִלְמָעָלָה : וַיָבֵא אֶת פָּרְכֵת הַמָּשְׁכָן וַיָּשֶׂם אֵת פָּרְכֵת הַמָּסָר ַוַיָּסֶך אַל אַתַיוֹן הָעָדוּרת בַּאַשֶׁר צוָה יְהוֹה אֶת־ וַיִּתֵּן אֶת־הַשְּלְחָן בְאָהֶל D 22 משה: 22 : מוֹעִר עָל עֶרֶךְ הַמִּשְׁכָן צְפְגָה מִחָוּץ לַפְרְכֶרת ²³ וַיַּעַרֹך עָלֵיו עָרָך לֶחֶם לִפְנֵי יְהוֹזֶה בַּאֲשֶׁר צְוָה <u>וַיָּש</u>ָׂם אֶת־הַמְנִרָה יהוֶה אֶת־משֵׁה: ס ּבְאַהֶל מוֹגֵער גְכַח הַשְּׁלְחָן עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָן נְגְבָה: ר וייעל הַגָּרִית לִפְגַי יְהוֹוֶה כַּאֲשֶׁר צְנָה יְהוָֹה אֶת־ 25 ²⁶ משה: ס וַיָּשָׂם אֶת־מִזְבַח הַזָהָב בְאָהֶל²⁶ 27 מוֹעָר לִפְנֵי הַפָּרְכֶרת: וַיַקְמֵר עָלָיו קְמֵיֵרת סַמֵּים 28 כַאַשֶׁר צְוָה יְהוֹה אֵת־משֵׁה: ס שכיע 28 וישם את־מָפַך הַאֶּהַח רַ־מִּשְׁבָן : וְאֵת מִזְבָּח הָעָלְרֹה 🕫 שָּׁם פֶּרַזח מִשְׁבָּן אְהָהָר-מוֹגֵער וַיַּעָר עָרָאיו אֶרת־הָעבָׁרה` וְאֶת־הַמִּנְחָרה כַּאָאָשֶר צוָה יְהוָרָה וישם ³⁰ אָת־משָׁה: D אֶת-רַהַפּיֹר בֵין־אָהָל מוֵאָר וּבֵין דַזמּוְגֶח וַיִהָען אַהָרן מְשֵׁה מַיִם לְרָחָצָה וּ וְרָחַצָוּ מִמֵּנוּ משֵׁה וְאָהָרָז 31 אָליאָהָל : אָריְדֵיהֶם וְאָת־רַגְלֵיהֶם אָליאָהָל 🕫 אָרַגְיֵן אָת־יָדָיָהָם מוֹעָר וּבְקָרְבָתֶם אֶל־הַמָּזְבֵחַ יִרְחָצוּ בֵאָשֵׁר צוָה יהוֶה אֶת־מֹשֵׁה: כ וויָקַם אֶת־הָחָצָר 33 ark above. 21. And he brought the ark into the tabernacle, and set up the veil of the separation, and made therewith a separation for the ark of the testimony; as the LORD had commanded Moses.

22. And he put the table in the tabernacle of the congregation, upon the side of the tabernacle, northward, without the veil. 23. And he set in order upon it the bread^a before the LORD; as the LORD had commanded Moses.

24. And he put the candlestick in the tabernacle of the congregation, opposite the table, on the side of the tabernacle, southward. 25. And he lighted the lamps before the LORD, as the LORD had commanded Moses.

26. And he put the golden altar in the tabernacle of the congregation before the veil: 27. And he burnt thereon the incense of spices; as the Lorp had commanded Moses.*

28. And he put up the hanging at the door of the tabernacle. 29. And the altar of burnt offering he placed by the door of the tabernacle of the tent of the congregation, and offered upon it the burnt offering and the meat offering; as the LORD had commanded Moses.

30. And he set the laver between the tabernacle of the congregation and the altar, and put water there, for washing. 31. And Moses^b and Aaron and his sons washed there-from their hands and their feet. 32. When they went in unto the tabernacle of the congregation, and when they came near unto the altar, they washed; as the LORD had commanded Moses.

33. And he reared up the court round about the taber-

^a The יערך להם "the order of bread," here employed, explains what is given above merely as יערכו "its order;" for which reason it is rendered above, verse 4, "the order of shewbread."

 $^{\rm b}$ During the week of consecration, and then only. Moses officiated as priest, for which reason he was for the time also bound to wash hands and feet at the laver.

112

שמות מ פקודי

קיב

ָסְבִיבְ לַמִּשְׁבָן וְלַמִּוְבֵּחָ וַיִּהֵּן אֶת־מָסַך שַׁ*ע*ר הֶחָצֵר

חזק

nacle and the altar, and put up the hanging of the gate of the court; and so did Moses finish the work.*

34. And the cloud covered the tent of the congregation, and the glory of the LORD filled the tabernacle. 35. And Moses was not able to enter into the tabernacle of the congregation, because the cloud abode thereon, and the glory of the LORD filled the tabernacle. 36. And when the cloud was taken up from over the tabernacle, the children of Israel went onward in all their journeyings. 37. But if the cloud was not taken up, then they journeyed not till the day that it was taken up. 38. For the cloud of the LORD was upon the tabernacle by day, and a fire was by night on it, before the eyes of all the house of Israel, throughout all their journeyings.

113

שירת הים

הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם ער אחר ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חמה מימינם ומשמאלם ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיר מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים וירא ישראל מיר מצרים וירא השר עשה יהוה מת על שפת הים וירא ישראל את היר הנרלה אשר עשה יהוה במצרים וייראו רהעם את ירהורה ויאמינו בירהורה ובמשרה עברו עברו אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי נאה נאה סום

עזי וזמרת יה ויהי לי ורכבו רמה בים זה אלי ואנוהו אלהי לישועה יהוה איש מלחמה יהוה אבי וארממנהו מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שמו שלשיו טבעו בים סוף תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו ימינך יהוה נאררי ככת ימינך אבן וברב גאונך תהרס יהוה תרעץ אויב וברוח תשל**ח ח**רגך יאכלמו כקש קמיך נצבו כמו נד אפיך גערמו מים קפאו תהמת בלב ים נזלים אמר אחלק שלל תמלאמו אויב אררף אשיג אריק תרבי תורישמו ידי נשפת נפשי כרותך כסמו ים צללו כעופרת במים

הים ותקח מרים הגביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת ותען להם מרים שירו ליהוה כי גאה גאה כוס ורכבו רמה בים ויכע משה את ישראל מים כוף ויצאי אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה

מי כמכה באלם יהוה אדירים ٦ נורא תהלת עשה כמכה נאדר בקרש נטית ימיגך תבלעמו ארץ פלא נחית נהלת בעזך אל נוה בחסרך עם זו גאלת חיל שמעו עמים ירגזון קרשך אחז ישבי פלשת אז נבהלו אלופי אילי מואב יאחזמו רער נמגו ארום תפל עליהם אימתה כל ישבי כנען בגדל זרועך ידמו כאבן ער ופחר יעבר עכך יהוה ער יעבר עם זו תבאמו ותטעמו בהר גתלתך קנית מכון לשבהך פעלת יהוה מקרש ארני כוננו י**הוה** ימלך לעלם ועד כי יריך בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יהוה עלהם את מי ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים

* *

סבום פסוקי דספר ואלה שמות אלף ומאתים ותשעה אר"ש סימן: וחציו אלהים לא תקלל - ופרשיותיו י"א י אי זה בית אשר תבנו לי סימן: וסרריו כ"ש י ולילה ללילה יחוד, דעת סימן: ופסקתותיו י"ד י ופרקיו מ' י תורת אלהיו בלבו סימן: מנין הפתוחות תשע ופרקיו מ' י תורת אלהיו בלבו סימן: מנין הפתוחות תשעם וששים י והסתומות חמש ותשעים הכל מאה וששים וארבע פרשיות ישלח עירן מקרש ומציון יסערך סימן:

ההפמרות

סדר

.

•

לספר שמות

לפי חלופי המנהגים

THE HAPHTOROTH

FOR

ГНЕ ВООК ОF EXODUS

ACCORDING TO THE VARIOUS CUSTOMS.

שַׁמְחֵנוּ יָי אֶלהֵינוּ בְּאַלְיָהוּ הַנָּבִיא עַבְדָך וּבְמַלְכוּת שַׁמְחֵנוּ יָי אֶלהֵינוּ בְאַלְיָהוּ הַנָּבִיא עַבְדָך וּבְמַלְכוּת בִּית דָּוִר מְשִיחָךְ בִמְהֵרָה יָבא וְיָגֵל לְבֵנוּ עַל־כִסְאו לאַ־יֵשֶׁב זָר וְלֹא יִנְחֲלוּ עוֹר אֲחֵרִים אֶת־כְבוֹרוֹ ' כִּי

ְכְכָל־דְּכָרִיו: רַחֵם עַל־צִיוֹן כִי הִיא בֵית חַיֵּיְנוּ וְלְעַלוּבַרת נֶפָש תוֹשִׁיעַ בִמְהַרָה בְּיָמֵינוּ : כָרוּך אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיוֹן בְּכָגֵיהָ:

בְּרוּךְ אַרָּזָה יְיָ אֶלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָזְעוֹלָם צוּר כָל הָעוֹלָמִים צַדִּיק בְּכָל-הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנָּאֲמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׁה מִדַבַר וּמְקַיֵם כִּי כָל-דְּבָרִיו אֱמֶת וָצֶדֶק גֶאֶמָן אַתָּה הוּא יְיַ אֱלֹהֵינוּ וְגָאֱמָנִים דְּבָרֵין אֶמֶת וָצֶדֶק אֶחָר מִדְּבָר וּמְקַיֵם כִּי כָל-דְּבָרִיו אֶמֶת וָצֶדֶק גָאֶמָן (וְרַחַמָן) אֶתָּה ' בָרוּךָ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַגָּאֶמָן ברל-דַרַרוי

אחר ההפטרה יכרך המפטיר ד' ברכות אלו

ּגְּאֲלֵׁנוּ יְהוָה צְבָאָוֹת שְׁמֵוֹ קְרָוֹש יִשְׂרָאֵל

הכפרדים מוסיפים אחר קריאת ההפטרה

קורם קריאת ההפטרה ואתר שנמר הגולל יברך המפטיר ברכה זו בָּרוּהְ אַתָּה יְיָ אֶלֹהֵינוּ מֶלֶהְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנְכִיאִים טוֹבִים וְרָצָרה בְּדִבְרֵיהֶם הַגֶּאֶטָרִים בְּגָכִיאִים טוֹבִים וְרָצָרה בְּדִבְרֵיהֶם בַּתּוֹרָה בְּמשֶׁה בֶּאֶטֶרת: בָּרוּהְ אַהָּתה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּרּתוֹרָה בְּמשֶׁה אַכְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְכִיאֵי הָאֶטֶת וְהַצֶרֶק:

ברכות ההפטרה

BLESSINGS FOR THE HAPHTORAH.

Before reading, say,

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe, who hast chosen good prophets; and found delight in their words, which were delivered in truth. Blessed art thou, O Lord! who hast chosen the law, thy servant Moses, thy people Israel, and the true and righteous prophets.

After the reading of the Haphtorah, the Portuguese Jews add,

"Our Redeemer! the Lord of Hosts is his name, the holy One of Israel."

After which, the following.

Blessed art thou, O Lord, our God! King of the universe; Protector of all the worlds, who art righteous in all generations; the faithful God, who promisest and performest: speakest and accomplishest; for all thy words are true and just. Faithful art thou, O Lord, our God! and thy words are faithful: for not one of thy words shall return back fruitless; for thou, O God! art a faithful King. Blessed art thou, O Lord! the God who art faithful in all thy words.

O have compassion upon Zion, for it is the dwelling of our life; and speedily in our days save the afflicted in spirit. Blessed art thou, O Lord! who wilt cause Zion to rejoice in her children.

O Lord our God! cause us to rejoice in the coming of thy servant Elijah, the prophet, and in the kingdom of the house of David, thy anointed. May he come speedily, and gladden our hearts. Suffer no stranger to sit on his throne, nor any other to inherit his glory; for by thy holy

דְּבְרֵי יִרְמְיָדְהוּ בֶּן-חִרְלָקִיְרֵזוּ מִן-הַכְּרַיְהוֹדָה בָּשֶׁלֶש:
 בַעַנְתוֹרת בְּשֶׁרֶץ בִנְיָמֵן: אֲשׁשֶׁר הָיָה דְבַר-יְהוֹדָה
 בַעַנְתוֹרת בְּשֶׁרֶץ בִנְיָמֵן: אֲשׁשֶׁר הָיָה דְבַר-יְהוֹדָה בִּשְׁלְש:
 אַשְׁלֵיו בִימֵי יְאשׁיָהוּ בֶן-אָמָוֹן מֵלֶך יְהוּדָה בִּשְׁלְש:
 אָשְׁלֵרה שֶׁנֶד יְהוּדָה עַר-רִזם עַשְׁרֵעי-עָשְׁרֵה שֶׁנֶה שֶׁנֶה יְהוּזָרָה בַּשְׁלְש:
 גְשִׁלֵרה שֶׁנֶד יְהוּדָה עַר-רִזם עַשְׁרֵתי-עָשְׁרֵה שֶׁנֶה שֶׁנָה בְּיָרְרוֹם בַּתְנְיֹר בְּיָבְיּרִיהוֹם עַשְׁרֵתי-עָשְׁרֵה שֶׁנָה שְׁנָה לְמִרְרָזיה בִּימֵי יְהוּזָרָה בַּיֹים בְּשָׁלְש:
 זְרוּשָׁרֵם בַתוֹדִש הַהַחַמִישִי: וַיְהִי בְּבָשְׁלְשׁי בַרְיְהוֹה אַנִי הַיְבָר שְׁנָה אַנָיה בַרַיִים בַתוֹר בַיַבָּים בַּוֹישׁבָר בַּבָּשָׁלִה.
 זְרוּשָׁרֵם בַתוֹדִש הַחַחַמִישִי: וַיְהִי בְּבָשְׁלְשוֹר בַרְיְהוֹה אַנִי בַריִהוֹם בַתוֹדִים בַתוֹדִים בַתוֹדִים בַתוֹבין בַבָּמָן יוּהוּדָה בַבָּטָן יְרַבָר-יְהוֹה אַנִי בַרּיוּהוּבָר שָּנָה
 גַשְׁרֵה בַּוֹדִים בַתוֹדִים בַתוֹרָה בַבָּטָר בָּשְׁיִהוּים בַבָּטָר בַרָּעָבוּה בַּבָּשָׁיר בַרָּיָה בַרִיהוֹי בּינוֹה בְּבָרייִהוּה בַרִיהוֹים בַתוּבין בַר בַּבָטָן יִיהוּי בְבָריוּה בַּבָר שְׁיָרָה בַרִיהוֹים בַתוּבין בַרַיּשְׁיָר בַרִיהוּה בַיָּין בַריּשָׁיָם בַרָיָה בַיָּבוּים בַתוּבין בַיַים בַּשָּיר בַבָּעָר בַבָּיּשָׁנָה בַרִיהוֹין בַרִיהוֹין בַרִיהוֹין בַר בַבָּשָׁין בַיּשִין בַרִיהוֹין בַרִיהוּזין בּעַרִין בַרייִהוּין בּיוּה בַּיּשִיר בּיוּים בַתוּבין בַר בַבָּשָׁין בַיוּים בַּעָרָים בַיוּים בּעָרָין בַרייהוּין בַריין בַרייִירוּין בַריין בּיים בְּעָין בַר בִיּשָּין בּין בּין בְיוּרָין בַין בַריין בּין בַרין בּעַין בּעָר בַרָים בַּעָין בּין בַיןין בַיּשָׁין בַרייהוּ בַין בְיוּהוּ בַין בַרוּין בּעָין בּיין בַרין בַריין בּיין בַרין בַריין בּין בַריין בַריין בַין בַרין בַּעָין בַרָּין בַיוּין בַיין בַיןין בַריין בּין בַין בַריוּין בּין בַריין בּין בַריוּין בּין בַריין בּין בַין בַין בַריין בַעָּין בַין בַרין בַרין בַין בַין בַין בַין בַרין בַין בַרין בַרין בּיין בּין בּין בּין בּין בַין בַין בַין בַין בַי

בירמיה סימן א'

כמנהג הספררים

הפטרה שמוה

ָוָעָד י בְּרוּהְ אַתָּה יְיָ מְגֵן דָּוִד: עַל־הַתּוֹרָה וְעַל־הָעֲבוֹדָה וְעַל־הַנְּבִיאִים וְעַל־יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה שֶׁנָתַתָּ־לְנוּ יְיָ אֶלהֵינוּ לִקְרָשָׁה וְלִמְנוּחָה לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת ' עַל־הַכֹל יְיָ אֶלהֵינוּ אַנֵחְנוּ מוֹדִים לְהָ וּמְבָרְכִים אוֹרָזֶך יִרְדָבָרַהְ שִׁמְדָ בְּפִי כָּל־חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעָד י בְּרוּהְ אַתָּה יְיָ מְכַהֵדֵש הַשַּבָּת:

קטז הפטרת שמות בְשֵׁם קַרְשֶׁךָ גִשְׁבַּעָתָ-לוֹ שֶׁלֹא יִכְבֶרה גַרוֹ לְעוֹלָם name hast thou sworn unto him that his lamp should never be extinguished. Blessed art thou, O Lord! the Shield of David.

For the sake of the law, the worship, and the prophets, and this Sabbath day, which thou hast given to us for a day of sanctification, rest, glory, and honour; for all this, O Lord, our God! we thank and praise thee; blessed be thy name in the mouth of every living creature, continually and for evermore. Blessed art thou, O Lord! who sanctifiest the Sabbath.

HAPHTORAH OF SHEMOTH,

[ACCORDING TO THE PORTUGUESE JEWS.]

JEREMIAH i. 1.

1. The words of Jeremiah the son of Chilkiah, of the priests that were in Anathoth in the land of Benjamin: 2. To whom the word of the LORD came in the days of Josiah the son of Ahmon king of Judah, in the thirteenth year of his reign, 3. And continued in the days of Yehoyakim the son of Josiah king of Judah, until the end of the eleventh year of Zedekiah the son of Josiah king of Judah, until the carrying away captive of Jerusalem in the fifth month. 4. And the word of the LORD came unto me, saying, 5. Before I formed thee in the womb I knew thee; and before thou camest forth out of the womb I sanctified thee; a prophet unto the nations did I ordain thee. 6. And ַוָאֹמַר אֲהָהֹ אֲרֹנֵי יֶהוֹה הִנֵּה לְאֹיָדַעְהָע דַבֵּר כִי־ ַגַעַר אָגְכִי: וַיָּאמֶר יְהוָהֹ אֵלֵי אַלֹירתאמָר גַעַר אָגְכִי 7 <u>בּי עַל־כָל־אַשֶׁר אָשְׁלָח</u>ָדָ הַתַלֵּך וְאָרֹת כָל־אָשֶׁר אַצוּה העבבר: אַל־העירָא מפּגיהָם כִי־אָהָעָדָ אָגַי 8 לְהַצְּעֶׁךְ נְאֶם־יְהוָה: וִיִּשְׁרֵט יְהוָרוֹ אֶרת־יָרוֹ וַיַנָּע ַעַל- פֶי וַיָּאמֶר יְהוֹדהֹ אֵלֵי הִנֶּה נָרַתִּתִי דְבָרֵי בְּפִיך: ¹⁰ רְאֵׁה הִפְקַרְהָיִדִין והַיִוֹם הַזֶּה עַלירְהַוּגוּיִם וְעַרִיֹ-הַפַּמְרָלות לְנְתָוֹש וְלְנְהָוֹץ וּרְלהַאָבֵיָר וְלֵהָרָוֹם ¹¹ לְבָגוֹרת וְלִגְטְוֹעַ: וַיְהֵי דְבַר־יְהוָדוֹ אֵלֵי לֵאמֹר מָה־ אַתָּה ראָה יִרְמְיֶהוּ וָאֹמֵר מַקָּל שָׁקָד אָנִי ראָה: יניִאמֶר יְהוֶה אֵלֵי הֵזיטַכְתָ לִרְאֶוֹת בִּי־שֵׁקָר אָנָי עַל־ 12 ַרְבָרָי בְּשְׁעֵהוֹ : וַיְהִי רְבַר־יְהוָהָ ו אֵלֵי שֵׁנֵית לֵאמֹר 13 מֶה אַהֶת ראֶה ואֹמֵר קֵיר נְפוּחַ אָגֵי ראֶה וּפָנֵיו אַכָּגי צָפְוֹנָרה: וַיָּאמֶר יְרהוָדָה אַכָּלי מָצָפוֹן תּפָרַאַח 14 דּרָעָה עַל כָל־יִשְׁבֵי הָאָרֶץ: כֵי ו הִנְנֵי קוֹדָא לְכֵל־ 15 ַמִשְׁפְחֵוֹרת מַמְלְכָוֹרת צְפָוֹנָה נְאֶם־יְהוֹה וּבָאוּ וְנָהְנוֹ איש בּסְאו פָתח ו שַערֵי יְרוּשְׁנִם וְעַל כָל-חומֹהֶיהָ ים אוֹלָם אוֹלָם יַם פֿעל בָל־עָרֵי יְהוּדָה: וְרִבַּרְהָי מִשְפָטֵי אוֹלָם 🕫 עַל כָּל־רָעָהֶם אֲשֶׁר עָזָבוּגִי וַיְקַשְּרוֹ לֵאלהַים אֲחֵרִים ¹⁷ וַיֶּשְׁתַחַוּוּ לְמֵעֵשִׁי יְבִיהֶם: וְאַתָּה תָּאָזוֹר מָרְגָּיָך וַקַמְהָ וְדִבּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת כָל־אֲשֶׁר אָנכִי אַצַוּ דָ

113 HAPHTORAH OF SHEMOTH.

I said, Ah, Lord Gop! behold, I cannot speak; for I am a lad. 7. And the LORD said unto me, Say not I am a lad; but whithersoever I may send thee shalt thou go, and whatsoever I may command thee shalt thou speak. 8. Be not afraid of them; for I am with thee to deliver thee, saith the LORD. 9. And the LORD put forth his hand, and touched (me) on my mouth; and the Lorp said unto me, Behold, I have put my words in thy mouth. 10. See, I have appointed thee this day over the nations and over the kingdoms, to root out, and to pull down, and to destroy, and to throw down, to build, and to plant. 11. And the word of the LORD came unto me, saying, What seest thou, Jeremiah ? And I said, A rod of an almond-tree do I see. 12. And the LORD said unto me. Thou hast well seen; for I am watching over my word to perform it. 13. And the word of the LORD came unto me the second time, saving, What seest thou? And I said, I see a seething pot; and the front^a thereof is toward the north. 14. And the LORD said unto me. Out of the north shall the evil break forth over all the inhabitants of the land. 15. For. lo. I will call all the families of the kingdoms of the north, saith the LORD; and they shall come, and they shall set every one his throne at the entrance of the gates of Jerusalem, and upon all the walls thereof round about, and upon all the cities of Judah. 16. And I will hold a contest with them touching all their wickedness, in that they have forsaken me, and have burnt incense unto other gods, and worshipped the works of their 17. And do thou gird up thy loins, and arise, own hands. and speak unto them all that I may command thee; be not dismayed because of them, lest I confound thee before them.

^a RASHI renders *et ses ondes*, "and its bubbling is (urged) from the north side."

בישעיה סימן כ"ו דַקָּאִים יַשְׁרֵש יַעַקֹב יָצִיץ וּפָרָח יִשְׂרָאֶל וּמֶלְאָוּ -6 ְּפְגֵי־תֵרֵבֶר הְזַנוּבָה: הַכְמַכֵּת מַכֵהוּ הִבֶּהוּ אִ**ם**־ 7 ַכְהֶרֶג הַרְגִיו הֹרֶג: בְּסַאּסְאָה בְשַׁלְחֵה הְתִיכֶנָה הָגָה בְרוּחוֹ הַקּשָׁה בְּיִוֹם קָדִים: לְבֵׁן בְזֹאת יְכָפָר ַעוֹן־ַיֵעלֹב וְגֶׁרָה כָל־פְרֵי הָפֵר חַטָּאתוֹ בְשוּמִוּ כָל־ אַקני מִזְבָּחַ כְאַכְנֵי־גָרֹ מְגָפָצוֹת לְאֹדְיָקָמוּ אֲשֵׁרֵים אַבּרָים ין וַחַמָּגִים: כֵּי עֵיר בְצוּרָה בָּדָיר נָוֶה מְשֶׁלֶח וְגָעָזָב 🕫 בַּמִּרְבֶר שָם יִרְעָה עָגָל וְשָׁם יִרְבָץ וְכָלָה סְעָפֶיהָ: * תכואתו קרי

הפטרת שמות כמנהג האשכנזים

קיח אַרִשֹּתַת מִפְגֵיהֶם פֶּן־אֲחַתְּךָ לְפְגֵיהֶם: וַאָּגִי הִגָּה 18 נְרַתַּיִד הַיוֹם לְעִיר מִבְצָר וּלָעַמּוּד בַּרָזֶל וּלְחִמָוֹרת נְחוֹשֶׁרת עַל-כָל-הָאָרֶין רְשׁמַרְשֹׁהֵ יְהוּדָרה לְשָׁהֵיהָ יין רְלָאַיוּכְלוּ אַלָעָם הָאָרָץ: וְגִלְחֲמָוּ אַלְיָהָ וְלְאיינוּכְלוּ 19 <u>ר קלך כי־אַתָּך אַנ</u>י נְאָם־יְהוֻה לְהַצִילֶך: וַיְהִי דְבַר־ יְהֹיֶה אֵלֵי לֵאִמִר: הָלֹך וְקָרָארָל בְאָזְגֵי יְרוּשָׁלֵם לאמר כה אמר יהור זכרהי באל חסר נעוליך אַרְזכָת כְלוּלוֹגֵיך לֶכְתֵּך אַקְחַרֵי בַּמִּרְבָּר בְּאֶרֶץ לְא זְרוּעָה: קְדֶשׁ יִשְׂרָאֵלֹ לֵיחוֹדה רֵאשִית הְבָוּאָרָתה 3 כָל־אְכְלֵיו יֶאֲשֶׁמוּ רָ*עָרה* תָכָא אָאַלֵיהָם נְאָם־יְהוָה :

הפטרת שמות

119 HAPHTORAH OF SHEMOTH.

18. But I, behold, I have made of thee this day a fortified city, and an iron pillar, and brazen walls over the whole land, against the kings of Judah, against its princes, against its priests, and against the people of the land. 19. And (although) they fight against thee, they shall not prevail against thee; for I am with thee, saith the LORD, to deliver CHAP. II. thee. 1. And the word of the LORD came to me, saying, 2. Go and cry in the ears of Jerusalem, saying, Thus saith the LORD, I remember unto thee, the kindness of thy youth, the love of thy espousals, thy going after me in the wilderness, in a land that is not sown.
3. A holy thing is Israel unto the LORD, the first of his fruits: all that devour him shall offend; evil shall come upon them, saith the LORD.

HAPHTORAH OF SHEMOTH, ACCORDING TO THE GERMAN JEWS.

ISAIAH XXVII. 6.

6. In the future shall Jacob yet take root; Israel shall bud and blossom, and shall fill the face of the world with fruit. 7. Hath he smitten him, as he smote those that smote him? or was he slain like the slaughter of those that were slain of him? 8. In measure, by driving him forth, thou strivest with him: he removed him with his violent storm on the day of the east wind. 9. Therefore by this only shall the iniquity of Jacob be atoned; and this shall be all the fruit of the taking away of his sin; when he maketh all the stones of the altar as limestones that are beaten in sunder, when there shall not remain any groves and sun images. 10. For (by this) the fortified city shall be desolate, the habitation be forsaken, and left like a wilderness; there shall the calf feed, and there shall it lie down, and consume its branches.

וו בִּיַבְשׁ קְצִירָה תִשְׁבַרְנָד נְשִׁים בָאוֹד מְאִירָוֹת ווּ בִיבְשׁ אותה כי לא עם־בינות הוא על־כן לא־יַרַחָמָנו עשׁהוּ וְיָצְרָוֹ לְא יְחָגֶנוּ: וְהָיָה בַּיֵּוֹם הַהוּא יַחְבָּט יְהֹוֶה מִשְׁכְּלֶה הַנָּהָר עַר-נַחַל מִצְרָיִם וְאַהֶאם אַ הְלָקְטָוּ לְאַחַר אָחָר בְּגֵי יִשְׂרָאֵל : וְהָיָה ו בַּיָּוֹם הַהוּא 💷 יִתָּקַע בְּשוֹפֶר גָרוֹל וּכָאוּ דָקאְבְדִים בְאֶרֶץ אַשוּר וְהַנְדָחֵים כֵאָרֶץ מִצְרֵיִם וְהִשְׁחֵחֵוּ לִיהוֹדֶה בְּהַר ר^ח הַקְדֶשׁ בִּיְרוּשָׁלָם: הוי עַטֵּרֶת גַאוּת שָׁכֹרֵי אֶפְרַיִם ז וְאָיין נְבָל צְבֵי רִגַפְאַרְתֶזֹ אָאשֶׁר עַל־רָאש גֵיא־ שְׁמָגִים הַלְוּמֵי יָיָן: הִנֵּה חָזָק וְאַמָּץ לֵארֹנָי כְזָרֶם 2 בָּרֶד שַׁער לֶטֶב בְּזֶרֶם מַיִם כַבִּירִים שְׁטְפֵים הִגִּיח לאֶרֶץ בְּיָר : כְרַגְרַיִם הֵרָמֵסְנָה עֲמֶרֶת גֵאוּת 3 שׁכּוֹרֵי אָפָרָיִם: וְהָיְתָה צִיצֵת נבֹל צְבֵי תִפְאַרְתוֹ 4 אַשֶׁר עַל־רָאש גַיַא שָׁמָגֵים כְבִכוּרָה בְּמָרֶם לַיִץ אַשֶּׁר יְרָאֶה הָרֹאֶה אוֹתָה בּעוֹרָה בְּכַפְוֹ יִכְלֵעַנָה: בַּיָּוֹם הַרֹאוּא יְהְיֶרֹז יְהוֶה צְבָאוֹרת לֵעָמָרָת צְבִי $\mathbf{5}$ וְלִצְפִיַרָת הִזְפְאָרֶה דְשְׁאָר עַמִוֹ: וּלְרוּחַ מִשְׁפָט 6 ּלִיוֹשֵׁבֹ עַר^{ַ-}רַזְמִשְׁפָּט וְלָגְבוּרָּד מִשִׁיבָי מִלְחָמָד*ו* שְׁעָרָה: וְגַם־אֵּלֶהֹ בַּיֵין שָׁגוּ וּבַשֵּׁבֶר הָעָו כּהַן וְנָבִיא $\overline{7}$ שְׁגוּ בַשֵּׁבֶׁר גִבְרְאַנִי מִז־הַיָּיָן הָתעוּ מִן-הַשֵּבֶיר שָׁגוֹ ַבָּראֶה פָקוּ פְלֵילָיָה : כַי כָל־שָׁלְחָנוֹת מֵלְאָוּ הֵיא 8

הפטרת שמות

11. When its boughs are withered, they shall be broken off: the women come and set them on fire; for it is not a people of understanding; therefore he that made it will not have mercy on it, and he that formed it will show it no favour.— 12. And it shall come to pass on that day, that the LORD shall beat off (the fruit) from the channel of the River unto the stream of Egypt, and ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel. 13. And it shall come to pass on that day, that the great trumpet shall be blown, and then shall come they who are lost in the land of Asshur, and those who are outcasts in the land of Egypt, and they shall prostrate themselves before the LORD on the holy mount at

Jerusalem. 1. Wo to the crown of pride, CHAP. XXVIII. of the drunkards of Ephraim, and to the fading flower of his glorious ornament, which is on the head of the fat valley of those who are overcome with wine! 2. Behold, it cometh mighty and strong from the LORD, as a tempest of hail, a storm of destruction; as a flood of mighty overflowing waters, will he cast them down to the earth with force, 3. Under feet shall be trodden the crown of pride of the drunkards of Ephraim: 4. And the fading flower of his glorious ornament, which is on the head of the fat valley, shall be as the early ripe fruit before the summer; which one when he just seeth it, while it is scarcely in his hand hastily devoureth. 5. On that day shall the LORD of hosts be for a crown of glory, and for a diadem of beauty, unto the residue of his people, 6. And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, and for strength to them that bring back the battle to the gate. 7. But they also have erred through wine, and reel through strong drink; priest and prophet have erred through strong drink, they are overpowered with wine, they reel through strong drink; they err in vision, they stumble in judgment.

צֹאָה בְּלֵי מָקוֹם: אֶת־מִי יוֹרֶה דֵעָה וָאֵת־מֵי יָבֵין -9 שמוּערה גמולי מחָלשב עתיקי משָרים: בי צו לצו 10 צַו לְצֶׁו קו לְקו קו לֶקו זְעֵיר שָם זְעֵיר שָׁם: כִּי בְּלַעֵנֵי 11 שְׁפָּה וּבְלָשְׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֶּר אֶלֹ־דָזָעָם הַזֶה: אֲשֶׁר ו 12 אַמַר אַלֵיהָם זַארד הַמְּנוּחָה הָנֵיחוּ לֶעָלָף ווזארד <u>הַמַּרְגָאָה וְלְא אָבוּא שְׁמוֹעַ: וְהָיָה לְהֵם דְבַר־יִהוָה</u> 13 צַו לָצָו צַו לָצָוֹ קַו לָקוֹ הַן לָקו זְאֵיר שָם זְעֵיר שָם יְלַמַעַן יֵלְכוּ וְבָשְׁלָוּ אָ**חוֹר וְנִשְׁבֶּרוּ וְנ**ְוֹקִשְׁוּ וְנָלְבָּדוּ : ר אָשָר פָּדָה אָת- אָל-בֵירת ייַעַלָב אָשֶׁר פָּדָה אָת־ 👷 אַבְרָהֶם לְאֹ־עַהֶּזֶה וֵבוֹשֹׁ יֵעַלְב וְרָאׁ עַתָּרָה פָנָיו יַבֶּי בְּקִרָבָּוֹ יְדָשָׁיו מֵיָעַשִּׁרה יָדָי בְּקִרְבָוֹ 23 יֶחֲעָרוּ: כֵי בִּרָאוֹרינוֹ יִדָּי יַקְתַּישׁוּ שְׁמֵי וְדִהְקְרִישׁוֹ אֶת־קְרָוֹש יְעֵלְב וְאֶת־ <u>אָלֹהַי יִשְׂרָאֵל יְעַרְיצוּ :</u>

הפטרת וארא

ביחזקאל סימן כ״ח

²⁵ כְּהִ־אָמַר אָרְנָי יֶהוּדה בְּקַבְצִי ו אָרִדבּירת יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אַ אַשֶׁר־נָפַצוּ בָּם וְנִקְדָשְׁרִזי בָם לְעֵיני הַגוּיִם וְיָשְׁבוּ עַר־אַרְטָרָם אָלשֶר נָרַתִּי לְעַבְדִי 26 לְיֵעַקב: וְיָשְבוּ עָרָ"יהָ לָבָּמַה וּבָנָוּ בָתִים וְנָטְעַוּ

121 HAPHTORAH OF VAAYRAH.

8. For all tables are full of vomit and filthiness, there is no 9. Whom shall he teach knowledge? and place clean. whom shall he make to understand doctrine? those that are weaned from the milk, those that are taken from the breasts. 10. For precept must be upon precept, precept upon precept; line upon line, line upon line; here a little, and there a little. 11. For (as) with stammering lips and a foreign tongue will he speak to this people; 12. When he saith unto them, This is the rest cause ye the weary to rest; and this is the refreshing; for they would not hear. 13. Therefore shall be unto them the word of the LORD precept upon precept, precept upon precept; line upon line, line upon line; here a little, and there a little; in order that they may go, and fall backward, and be broken, and snared, and taken.

XXIX. 22. Therefore thus saith the LORD unto the house of Jacob, he who hath redeemed Abraham, Not now shall Jacob be ashamed, and not now shall his face be made pale. 23. For when he seeth his children, the work of my hands in the midst of him, sanctifying my name, then will they sanctify the Holy One of Jacob, and the God of Israel will they adore.

HAPHTORAH OF VAAYRAH.

EZEKIEL XXVIII. 25.

25. Thus saith the Lord God, When I gather the house of Israel from the nations among whom they are scattered, and shall be sanctified in them before the eyes of the nations : then shall they dwell in their land that I have given to my servant Jacob. 26. And they shall dwell thereupon in vol. 11. 21 ַרְרָמִים וְיָשְׁבָוּ דָלְבֶטַח בֵ*ע*שוֹרתֵי שְׁפָמִים בְּכֹר הַשָּׁאַטִים אֹתָם מִסְבֵיבֹתָם וְזֵרְעוּ כֵי אָנֵי יְהוָדָא ר^{ַט} אֶלְהֵיהֶם: בַּשָּׁנָה הֶעַשִּׂרִירת בַּעַשִׂרִי בִּשְׁנֵים עָשֶׂר לַחֶדֶׁשׁ הָיֶה דְבַר־יְהוֶה אֵלֵי לֵאמֹר: בֶּוְ־אָדָם שֵׁים $\mathbf{2}$ בּגִיק ערש-פּראה מֶלֶך מִצְרָים וְהנָבָא עָלָיו וְעָרש-מִצְרֵיִם כָּלֶה: דַּבָּר וְאָמַרְהָ כְּה־אָמַר ו אֲרֹנֵי יֶהוֹה 3 הְנְגָי עֶכֶיהָ פַּרְעָה מֶלֶהְ־מִצְרַיִם הַתַּנים הַגָּרוֹל דרבא ברעור יאלגיו אלער אפער די יארי ואבי ואבי ַ*עַשִּׁיוּדָגִי*: וְגָתַרָּגִי חַחִייֹם בּּלְחָיֶּיך וְהִרְבַקְרָתִי רְגַרת־ יְאֹדֶיהָ בְּקַשְׂקִשֹׁרֶתִיהָ וְהַעֵּלִיתִיהָ מִתּוֹה יְאֹדֶיה וְאֵרת ַכָּל־וְּנַרַ*ת* יִ**א**ֶלֶיוּד בְקַשְׂקֲשׁרֶתִיד חִדְבָּק: וּנְטַשְׁרָתִיד 5 דַמּוְדָּרָד אוֹרְקָ וְאֵרעֹ כָל-וְיַגַרָת וְאֹרֶיךָ עַל-פְגֵי דַשְּׁרֶה הִפּוֹל לָא הֵאָפֵף וְלָא הָקָבֵץ לְחַיַת הָאָרָץ וּלְעוֹף הַשְּׁמֵיִם נְתַתִּיך: לְאָכְלָה: וְיָדְעוֹ כָּל-וְשְׁבֵי 6 מִצְרַיִם כִי אַנִי יְהוֹוֶה יָעַן הֱיוֹתֶם מִשְׁעֵנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׁרָאֵל: הְתָפְשָׁם בְדָ בַבַּפּרָ תֵּרוֹץ וּבְקַעְתָ לָהֶם כָל־ 7 כָּתֶף וּכְהִשֶׁעַנֶם עָלֶידָ הִשְׁבֶר וְהַעַמִרְתָ לָהֶם כָל־ ַמְרְעָיֵם: לְכֵן כָּה אָמַר אָרני יֵהוֹד הָנְנֵי מֵבֵיא 3 אַלֵיה חֶרֶב וְהִכְרַהָּי מִמֵּך אָדֶם וּבְהַמָּה: וְהָיְהָא 9 אָרץ־מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה וְחָרְבָּה וְיָדְאַוּ כִי־אָגַי יְהוֹדֶה יַען אָמֶר יְאָר לֵי וַאָנִי עָשְׂיתִי: לָבֵן הִנְנִי אֵלֶיך וְאָל־ 10 * חחים קרי * בכף קרי

הפטרת וארא

קכא

safety, and they shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell in safety; when I execute judgments upon all those that despoiled them round about them; and they shall know that I am the LORD their CHAP. XXIX. God. 1. In the tenth year, in the tenth month, on the twelfth day of the month, came the word of the LORD unto me, saying, 2. Son of man, set thy face against Pharaoh the king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt: 3. Speak, and say, Thus saith the Lord Gon, Behold, I will come over thee, Pharaoh, king of Egypt, the great crocodile that lieth in the midst of his rivers, who hath said, Mine is my river, and I have made it for myself. 4. But I will put hooks in thy jaws, and I will fasten the fish of thy rivers unto thy scales, and I will bring thee up out of the midst of thy rivers, with all the fish of thy rivers which shall stick unto thy scales. 5. And I will cast thee out into the wilderness, thee and all the fish of thy rivers; upon the open field shalt thou fall; thou shalt not be brought in, nor gathered up; to the beasts of the field and to the fowls of the heaven have I given thee for food. 6. And all the inhabitants of Egypt shall know that I am the LORD, because they have been a support of reed to the house of Israel. 7. When they took hold of thee by the hand, thou wast splintered, and didst rend for them all the shoulder: and when they leaned upon thee, thou wast broken, and madest all their loins to be at a stand. 8. Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and cut off out of thee man and beast. 9. And the land of Egypt shall be changed into a waste and ruin; and they shall know that I am the LORD; because he hath said, The river is mine, and I have made it. 10. Therefore, behold, I will be against thee, and against thy rivers,

יאלגיב ודניעי אית-אליא מגנים לחנרות חהר 11 שְׁמָמֶֹה מִמְגְוּל סְוֵגָה וְעַד־גְרָוּל כְוֹש: לְא הַעֲבָר־ 11 שְׁמָמֶֹה מִמְגְוּל סוֵגָה וְעַד־גִרְוּל כִוֹש: לְא הַעֲבָר־ כָּהֹ רָגֶל אָדָם וְרָגֶל בְּהֵמֶה לֵא תֵעַבָריבֶה וְלָא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה: וְנָתַרְתִי אֶת־אֶּרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָטָה 12 ּבְתַוֹך ו אַרְצות נְשָׁמות וְעָרֶיהָ בְּתוֹך עָרֵים מֶחֲרָבוֹת תּהַיֵּן, שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שְׁנֵה וַהָפָצֹתֵי אֵת־מִצְרַיִם יהוֹים וווריתים בארצות: כֵי כָה אָמָר אָדֹנֵי וֶהוָֹה 13 בַגוּיִם וווריתים בארצות: ָמָבֿאַ אַרְבָּעִים שָנָהֹ אַקַבַץ אֶת־מִצְרַיִם מִן־הָעַמָּים אַשֶּרינְפָצוּ שֲמָריז : וְשַבְרִתוֹ אֶת־שְׁבָוּת מִצְרֵים 14 וְהַשְׁבֹרֵזי אֹהָם אֶרֶץ פַּהְרוֹם עַל-אֶרֶץ מְכוּרָהֶם ד וְהֵיוּ שֶׁם מַמְלָבֶה שְׁפָלֶה: מִן־הַאַמְלָכוֹת תִּהְיָה שְׁפְּלֶדה וְלְאִ־תִהְנַשֵּׂא עוֹד עַל־הַגוֹיָם וְהָמְעַטִרְּתִים ¹⁶ לְבִלְהָ*וּי* רְדָוֹת בַּגוֹיִם: וְלְאֹ־יִהְיָה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמִבְטָח מַזְכִיר עַוֹן בִפְנוֹהָם אַחֲרֵיהֶם ווֶיְדְעוּ כִּי אַנִי זי אַרֹגֵי יֶהוֹה: וַיְהִי בְעָשְׂרֵים וָשָּׁבַע שָׁנָׁד בְּרָאשִׁוֹן ¹⁸ בְּאֶתֵר לַחֲדֵׁש הָיֶה דְבַר־יְהוֻה אֵלֵי לֵאמְר **: בֶּן־אָדָ**ם ְגְרִוּכַדְרֶא<u>צ</u>ָר מֶלֶהְ-בְּבֶ[ָ]ל הֶ*זְעָ*בִּיד אֶת-חֵילוֹ אַכוּדָה ּגְדֹלָהֹ אֶלֹ־צֹּר בָּל־רַא*שׁ* מֶקָרָח וְבָל־כָתָף מְרוּטֶה וְשָׁכָּר לְאִ־הָיָה לְו וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל־הָאֲבוָדָה אֲשֶׁר־ יעקר עַלֵיה: לָכֵן כָה אָמַר אָרֹנָי וֶהוֹה הִנְנִי נֹתֵן 19 לנבובדראצר מלה־בבל את־ארץ מצרים ונשא

הפטרת וארא

קכב

123 HAPHTORAH OF VAAYRAH.

and I will render the land of Egypt a ruin, a waste, and a wilderness, from the tower of Syene even unto the border of Ethiopia. 11. There shall not pass through it the foot of man, and the foot of beast shall not pass through it, and it shall not be inhabited forty years. 12. And I will make the land of Egypt a wilderness, in the midst of desolated countries, and her cities among the cities that are ruined shall be a wilderness forty years: and I will scatter the Egyptians among the nations, and will disperse them through the countries. 13. Yet thus saith the Lord God, at the end of forty years will I gather the Egyptians from the nations whither they shall have been scattered: 14. And I will bring again the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their own habitation; and they shall be there an unimportant kingdom. 15. Among the kingdoms it shall be the lowest; neither shall it raise itself any more above the nations: and I will diminish them, that they shall no more 16. And it shall be no more unto rule over the nations. the house of Israel for a dependence, bringing their iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord God. 17. And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, on the first of the month, came the word of the LORD unto me, saving, 18. Son of man, Nebuchadrezzar, the king of Babylon caused his army to perform a great service against Tyre: every head hath been made bald, and every shoulder hath been rubbed sore: yet no wages have come to him or to his army from Tyre, for the service that he hath performed against it: 19. Therefore thus saith the Lord GoD: Behold, I will give unto Nebuchadrezzar the king of Babylon the land of Egypt; and he shall carry away her multitude, and take her spoil, and plunder her prey; and this shall be

¹³ הַדְּכָרֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנָּכֵיא לָבוא ּנְכְוּכַדְרָאצַרֹ מֶלֶךְ בָּבֶּל לְהַכָּוֹת אֶת-אֶרֶץ מִצְרָיִם: יַנָּיִדוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמֵיעוּ בְמִגְדוֹל וְהַשְׁמֵיעוּ בְנָך וּבְתַחַפַּנְחֵס אִמְיוּ הִרְיַצֵבֹ וְהָכֵן דָ'ך כִי־אָכָלָד יאָר קביבֶיה: מַדּוּעַ גִּקחַף אַבִירֶיד לָא עַמַר בִי 📭 🕫 יהוה הַדָּפּוֹ: הַרְבָה כוֹשֵׁל גַם־נָפֵּל אֵיש אֵל־רֵעָהוּ 16 ויאמרו קומה ו ונשבה אל עמנו ואל ארץ מולדתנו יז מפגי הֶרֶב הַיוֹגָה: קָרָאָוּ שֶׁם פַּרְעָה מֶלֶדְ־מִצְרַיָם 17 אין האָעביר הַפּוֹעֵר: חַידאָני נְאָם־הַפֶּלֶך יְהוָה 18 שָׁאון הָעָביר הַפּוֹעֵר: יַצְבָאות שְׁמֵוֹ כֵּי כְתַבַוֹר בֶחָרִים וּכְכַרְמֶל בֵּיָם יָבְוֹא 19 בּלֵי גוֹדָשה עַשִיירָש יוֹשֶׁבֶרת בַת־מִצְרָיִם בִיינה 20 לְשַׁמֵּה הַתְהְיֶה וְגַצְהָרה מֵאֵין יוֹשֵׁב: עֵגְלָה יְפֵה־

בירמיה סימן מ״ו

הפטרת בא אל פרעה

וַיָּדַעוּ כִּי־אָנִי יְהוֶה:

קכג

הַמּנְּה וְשָׁלֵל שְׁלָלָה וּבִזוַ בִּזָּה וְהָיְתָה שָׂבֶר לְחֵילוֹ: אָלֶתוֹ אֲשֶׁר־עָבַר בְּה נְתַתִּי לְוֹ אֶת־אֶרֶץ מִצְרֵיִם 20 אַשֶׁר עשוּ לִי נְאֶם אַרֹנֵי יֶהוְה: בַיוֹם הַהוּא אַצְמֵיחַ 21 ֶלֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵׁל וּלְךָ אֶ<u>תֵ</u>ו פַּתְחוּן-פֵּה בָּתוֹכָם

הפטרת בא אל פרעה

the wages for his army. 20. As his reward for that which he hath served against it, have I given him the land of Egypt, because they wrought for me, saith the Lord God. 21. On that day will I cause to grow the horn of the house of Israel, and unto thee will I give the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the LORD.

HAPHTORAH OF BO.

JEREMIAH Xlvi. 13.

13. The word which the LORD spoke to Jeremiah the prophet, concerning the coming of Nebuchadrezzar, the king of Babylon to smite the land of Egypt. 14. Announce ye in Egypt, and publish in Migdol, and publish in Noph and in Tachpanches: say ye, Stand fast, and prepare thee; for the sword devoureth round about thee. 15. Why are thy valiant men swept away ? not one hath stood, because the LORD did drive him off. 16. He caused many to fall; yea, one fell over the other; and they said, Arise, and let us return to our own people, and to the land of our birth, from the devouring sword. 17. They cried there, Pharaoh is king^a of Egypt, it was but vaunting; he hath let pass the time appointed. 18. As I live, saith the king, the LORD of hosts is his name. Surely as Tabor is among the mountains, and as Carmel by the sea, so shall he come. 19. Appurtenances of captivity make thyself, O thou dweller, daughter of Egypt; for Noph shall be made a waste and be left desolate without an inhabitant. 20. O fairest heifer, Egypt;

* After ARNHEIM, who explains, "Nebuchadnezzar's threat to invade Egypt was mere vaunting, and Pharaoh remain king."

124

²¹ פּיָה מִצְרֵיִם כֶּרֶץ מִצְפָוֹן בֶּא בָא: גַם־ יַשְׁכְרֶיהָ בְקְרְבָּהֹ בְעָגְדֵ'י מַרְבֵּׁק בִי-גַם-הַמָּה הִפְנָו נָכוּ יַחְדֵיו לָא עָמֶדוּ כֵי וֹם אֵידֶם בָּא עַלֵיהֵם עֵר*ו* ²² פָּקָדָרָז**ם: קוּבָירה בַּנָּחָש יֵבֵּיך בְי-רְחַיִּר**ִשׁ יֵבֵיבוּ 🕫 וּכְקַרְדָמּוֹדת בָּאוּ כָּה כַחְטְבֵי עֵצְים: בָּרְתָוּ יַעְרָה נאם־יְהוֹה כִּי לִא יַחְכֵרְ כִי רַבוֹ מֵאַרְבֶּה וְאֵין לָהֶם י מְסַבֶּר : הֹבִישֶׁרה בַּת־מִצְרָיִם נְהְנָה בִּיֵך עֵם־צָפָוֹן : ²⁴ אַמר יְהוֹה צְבָאוֹת אֶלהֵי יִשְׂרָאֵל הְנְגֵי פוֹכֵןר אָל־ 🕫 אַמַון מִנֹא וְעַל־פַּרְעָהֹ וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־אֶלוֹהֶידָז ²⁶ וְעַל־מְלָכֵיהָ וְעָל־פַּרְעָה וְעָל הַבְּטְחִים בִּוֹ: וּנְתַהִים בּיַר מְבַקשִי נַפִּשֶׁם וּבִיָד נְבִוּכַדְרָאצַר מֵלֵה בָּבֵר וּקַיַר עַבָּגֵיו וְאַחֲבִי־בֵּן תִּשְׁכָן כְימֵי־אֶדֶם נְאֶם־יְהוָה ²⁷ אָשַתָּה אַל־תִידָא עַרְדָי יְעָקבֹ וְאַל־תֵחַת יִשְׂרָאֵל פי הְנְגֵי מוֹשֶׁעֵך מֵרָחוֹק וְאֶת־זְרְעָך מֵאָ*ה*ֶרָץ שְׁבְיָם אַלי ן אָר געקוֹב וְשָׁקָט וְשֵׁאָגַן וְאֵין מֲחֲרִיד : אַאָּה אַל־ 28 תּיָדָא עַבְדָי יַעַקֹבֹ נְאֶם־יְהוָה כִי אִתְךָ אֶנִי בִי אֶעֵשָּׁה כָּלָה בְּכָל־הַגוּיָם ו אֲשֶׁר הִדַּחְתֵּיך שָׁמָה וְאִתְדָ לְאִ־ אַגַשָּה כָּלָה וּיפַרִהָידָ לַמִשְׁפָּט וְגַקָה לָא אָגַקָך:

הפטרת בא אל פרעה

קכר

the butcher from the north-he cometh, he cometh. 21. Also her hired men in the midst of her are like fatted calves; for they also are turned round, are fled away together, they did not stand; because the day of their calamity was come upon them, the time of their visitation. 22. Her cry shall come like (the hissing of) a serpent; for with an army shall they march, and with axes do they come against her, as hewers of wood. 23. They cut down her forest, saith the LORD, though it cannot be searched; because they are more than the grasshoppers, and there is no number to them. 24. Ashamed hath been made the daughter of Egypt; she hath been delivered into the hand of the people of the north. 25. The LORD of hosts, the God of Israel, saith, Behold, I will send visitation on Ahmon of No, and on Pharaoh, and on Egypt, and on her gods, and on her kings; even on Pharaoh, and on those that trust in him: 26. And I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants: and afterward it shall be inhabited, as in the days of old, saith the Lorp. 27. But thou,-fear thou not, O my servant Jacob, and be not dismayed, O Israel; for, behold, I will save thee from afar off, and thy seed from the land of their captivity; and Jacob shall return, and he shall be at rest and at ease, with none to make him afraid. 28. Thou,-fear thou not, O Jacob my servant, saith the LORD; for I am with thee; and although I make a full end of all the nations whither I have driven thee; yet of thee I will not make a full end; and I will correct thee in measure; yet wholly I will not destroy thee.

125

בצעננים קרי *

וּדְבוּרָה אִשֶׁה נְבִיאָה אֵשֶׁת לַפִּיְרוֹת הֵיא שְׁפְטָר $\mathbf{4}$ אֶרת־יִשְׁרָאֵל בָּעָת הַהֶיא: וְהִיא יוֹשֶׁבֶת הַחַת־תֹּמֶר 5 ּרְבוֹרָה בֵּין הֶרְמֶה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּתַר אֶפְרֵיִם <u>וּיְע</u>לו אֵלֶיהָ בְגֵי יִשְׂרָאֵל לַמָּשְׁפָּט: וַתִּשְׁלַח וַתִּקָרָא לְבָרָק 6 בּן־אָבינֹעַם מָקֶדָש נַפְתָּרָי וַתֹּאמֶר אֵלָיו וְהַלְא-צַנָה ו יְהוֶה אֶלהֵיייִשְׁרָאֵל לֵך וּמָשַכְתָ בְתַר תָבור וְלָקַחְהֶ עַמְדָ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִיםׂ אִיש מִבְגֵי גַפְּתָלִי וּמִבְּנֵי זְבֶלְוּן: וּמֶשַׁכְתִּי אַלֻּיִדְ אָל־נַחַל קישוון אָרת־ 7 קיסרא שריצבא יבין ואתררכבו וארתרהמונו וּנְרַתַּאִיד־א בְּיָבֶך : וַיָּאׁטֶר בַּלֶׂק אָם־מַּרְ'בִ 8 אַמִי וְהָלֶכָתִי וְאִם־לָא הֵלְכֵי עַמִי לְא אֵלֵך: וַתֿאמֶר הַלְה אֵלֵך עִפָּך אָפָר הַיֹּאָם כִי לא הָהְיָה הָפְאַרְתְה על־ רַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כֵי בְּיַר־אִשֶּׁה יִמְכָּר יְהוָה אָת־קִיקְרֶא וַהָּגָם דְבוֹרֶה וַהֵּלֶךְ עִם־בָּרָק קֵרְשָׁה: ¹⁰ וַיַּזְעֵׂק בָּרָק אֶת-זְכוּרֶש'ן וְאֶת-נַפְּתָלִי בֵּוְדְשָׁה וַיַּעַל רבוֹרָה: וְחֵבָר אַיְשׁ וַתָּעַל עָאָוֹ דְבוֹרָה: וְחֵבָר 11 בְּרַגְלָיו עֲשֶׂרָת אַיְשָׁ הַקִינִי נְפְרֵר מִלַּיִן מִבְּנֵי חֹבֶב חֹרֵתֵן מֹשֶׁה וַיֵּט אָחֶלוֹ ער־אַלון ב<u>ּצַעַנ</u>יָם אֲשֶׁר אֶת־קָרֶשׁ: וַיַּגָדוּ לְקִיקָרָא 1º 13 כִי עָלֶה בָּרֶק בֶּן־אֲבִיגֹעַם הַר־תָּבְוֹר : וַיַּזְעֵׁק סִיסְרָא 13

בשופטים כימן ד' ה' אשכנזים מתחילין כאן

הפטרת ויהי בשלח

קכה

HAPHTORAH OF BESHALLACH.

THE GERMANS COMMENCE HERE.

Junges iv. 4.

4. And Deborah, a prophetess, the wife of Lapidoth, judged Israel at that time. 5. And she held her sitting under the palm tree of Deborah between Ramah and Beth-el on mount Ephraim: and the children of Israel came up to her for judgment. 6. And she sent and called Barak the son of Abinoäm out of Kedesh-naphtali, and said unto him. Behold the LORD God of Israel hath commanded. Go and lead on toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphtali and of the children of Zebulun. 7. And I will draw unto thee, to the river Kishon, Sisera, the captain of Yabin's army, and his chariots and his multitude; and I will give him into thy hand. 8. And Barak said unto her, If thou wilt go with me, then will I go; but if thou wilt not go with me, I will not go. 9. And she said, I will indeed go with thee; nevertheless it will not be for thy honour, on the way which thou goest; for into the hand of a woman will the LORD deliver Sisera; and Deborah arose, and went with Barak to Kedesh. 10. And Barak called together Zebulun and Naphtali to Kedesh; and there went up with him ten thousand men in his train; also Deborah went up with him. 11. Now Cheber the Kenite had severed himself from the Kenites, from the children of Chobab the father-in-law of Moses; and he had pitched his tent as far as the grove of Zaänanim, which is near Kedesh. 12. And they told Sisera that Barak the son of Abinoäni was gone up to mount Tabor. 13. And Sisera called together all his chariots,

אֶת-כָל-רִכְבּוֹ הְ*תַשֵּׁע מֵא*וֹת (רָכָב בַרְגֶׁל וְאֶת-כָּל-: דָאָם אֲשֶׁר אִרְגוֹ מֶחֲרִשֶׁת הַגוּוָם אָל־נַחַל קּישוֹן 14 וַתּאֹטֶר דְבֹיָה אֶל-בָּרָק לוּם כֵי זֶה הַיוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוֹהַ אֶת־מִיסְרָאֹ בְיָדֶׂךָ חֲלָאׁ יְהוֹה יָצָא לְפָנֶאָך וַיַּרֵ ר בָרָק מֵתַה תָּבוֹר וַעֲשֶׂרָת אֲלָפֶים אִיש אַחָרָיו: יָהָרָם יְהוֹרָה אֶת־פִיפְרָיא וְאֶת־כָל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָל־ 15 דַקַמַּחַנֶה לְפִי־חֶרָב לִפְנֵי בָרֶק וַיֵּרֶד מִיסְרָא מַעַל ַ הַאֶּרְכָבָה וַיָּנָם בְרַוְלָיו: וּבָרָק רָדַ"ף אַחֲרֵי הָרֶכֶב 16 ואַתְוּרֵי הַהַמַּחֲגֶּה אָר חֲרַשֶׁת הַגוּיָם וַיִפּֿל כָל-מַחָגָה זי קיקרא לְפִי־חֶׁרֶב לְא גִשְׁאָר עַר־אָחָר : וְקִיקרָא גַם בְרַגְלָיו אֶל-אָהֶל יָעֵׁל אֵשֶׁת חֵבֶר הַקֵינֵי כֵי שָׁלוֹם בין יָבַין מֶלֶה־חָצור ובין בית חַכָר הַמֵינִי: וַתָּצַא 18 יַעֵּל לִקְרַארת סִיסְרָא וַהָּאֹמֶר אֵלָיו סוּדָה אָרֹנֵי סּנְרָה אֵלֵי אַל־תִירָא וַיְסַר אֵלֶיהָ הָאהֶלָה וַתְכַמָּהוּ 19 בַּשְׂמִיבָר: וַיָּאֹמֶר אַלֶיהָ הַשְׁהֵינִי־גָא מְעַט־מֵיִם ַכָּי צָמֵתִי וַהִזּפְתֵׁח אֶת־נָאור הֶחָדֶ'ב וַהַ*זִשְׁ*אָקהוּ 20 וַתְכַםֵהוּ: וַיָּאֶטֶר אֵלֶׁירָה עֲמָד פֶתַח הָאֲזֶל וְהָיָה אָם־אִיש יָבֹא וּשְׁאֵלֵך וְאָמֶר הֲוֶשׁ־פָּה אָיש וְאָמַרְתְ 21 אָין: וַתַּקַח יָעַל אֵשֶׁת־חֵבֶר אֶת־יְהַר הָאׁהֶל וַתָּשֶׂם אֶת־הַמַּקָבֶת בְיָדָה וַתָּבָוֹא אֵלָיוֹ בַלָּאם וַתִּתְקַע אֶת־הַיָּהֵה בְרַקָּהֹוֹ וַהִאַיְגָח בָיָאֶרֶץ וְהְוּא-נִרדָּם

הפטרת ויהי בשלח

קכו

127 HAPHTORAH OF BESHALLACH.

nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Charosheth Hagovim unto the river of Kishon. 14. And Deborah said unto Barak, Up; for this is the day on which the LORD hath given Sisera into thy hand: behold the LORD is gone out before thee; so Barak went down from mount Tabor, with ten thousand men after him. 15. And the LORD confounded Sisera, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on foot. 16. And Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Charosheth Hagovim: and all the camp of Sisera fell by the edge of the sword; there was not left even one. 17. But Sisera^a had fled away on foot to the tent of Jael the wife of Cheber the Kenite: for there was peace between Yabin the king of Chazor and the house of Cheber the Kenite. 18. And Jael went out to meet Sisera, and said unto him, Turn in, my lord, turn in unto me, fear not; and he turned in unto her into the tent, and she covered him with a blanket. 19. And he said unto her, Give me to drink, I pray thee, a little water; for I am thirsty; and she opened a bottle of milk, and gave him to drink, and covered him up. 20. And he said unto her. Stand at the door of the tent; and it shall be, that when any man should come and ask of thee, and say, Is there any man here? thou shalt sav, No. 21. And Jael the wife of Heber took thereupon the nail of the tent, and placed a hammer in her hand, and went softly unto him, and smote the nail into his temple, and fastened it into the ground; but he was fast asleep and weary; so he died. 22. And,

^a This manner is entirely conformable to the writers of the Bible; they first give an account in general terms, and next they relate the particulars, which resulted to one or more of the persons in the narrative.

VOL. II.

יָער־׳ לְקְרָאַתוֹ וַתּאמֶר לוֹ לֵךְ וְאַרְאֶׁךָ אֶרת-רָדָאָיש אַשֶׁר־אַתֶּרה מְבַקֵש וַיָּבָא אֵלֶיה וְהִגַּה קִיסְרָא נֹפֵל ²³ מֶת וְהַיָהֵר בְּרַקָּתוֹ : וַיַכְנֵע אֱלֹהִים בַּיוֹם הֵהוּא אֱר*ו* יָבין מֶלֶךְ-כְנָעֵן לִפְגֵי בְגֵי יִשְׂרָאֵל: וַתֵּלֶךְ יֵדָ בְגֵי-24 יִשְׂרָאֵל' הָלְוֹך וְקָשְׁה עַל יָבָין מֶכֶׂך־כְנָעֵן עַר אֲשֶׁר הְכָרִיתוּ אֶת יְבָיָן מֶלֶךְ־כְנָעֵן: כאן מתחילים הספררים עודֶעשר דְבוֹרָה וּבָרֶק בֶּן אֵבִיגָעַם בַיִוֹם הַזְהָוּא Ŗ באמיר: בפרע פרעורת בישראל בדחתנהבעם $\mathbf{2}$ בְרַכָּוּ יְדּוֹוֶ*ה: שִׁמְעַוּ* מְלָבִים הַאֲזִינוּ רִזְגִים אָנֹיִי 3 לִיהוָה אָנֹכֵי אָשִׁירָדה אָזַפֵּר לֵיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יְהוָדה בְצֵארְזָךָ מִשֵּׁעִיר בְצַעְרְדָ מִשְׁרֵה אֱרוֹם אֶרֶץ 4 רַעָּשָׁה גַם־שָׁמֵים נָמָפו גַם־עָרִים גַמְפוּ מֵים: דָרָים גַוְלָוּ מִפְגֵי יְהוֶרֶה זֶה סִינֵי מִפְנֵי יְהוֶדָה אֶלוֹתֵי $\mathbf{5}$ יִשְׁרָאֵל: בִימֵי שַׁמְגַרָ בֶּן־אַנָת בִּימֵי יָעֵל חָדְלָוּ אָרָחָוֹת 6 וְדְזֹלְכֵי נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אָרָחוֹת עַקַרְלַקַלוֹרת: חָרָרָא 7 פְרָזֶוֹן בְיִשְׂרָאֵל חָדֶלוּ עֵר שַלַמְתִי הְבוֹרָד שַקַמְתִי אָם בִישָׁרָאֵל: יִבְחַר אֶרלהֵים חָרָשִׁים אָז לְחֵם 8 שָׁעָרֶים מָגֵן אִם־יָרָאָדוֹ וָרֹמַח בְאַרְבָעִים אֶלֶף בִישְׂרַאֵל: לִבְּיֹ לְחוֹקַקֵי יִשְׂרָאֵל הַמֶּהְנַדְּבִים בָּעֵם 9 בָּרָכָוּ יִהוֶה: רְכָבֵי אֵתֹנוֹת צְחֹרוֹת יְשָׁבֵי עַל־מָדֵיו 10

הפטרת ויהי בשלח

וַיָּעָף וַיָּמִיֹת: וְהִגֵּדה בָרָק רֹדֵף אֶת-סֵיסִרָא וַהָּצָא 🗠 👓

128 HAPHTORAH OF BESHALLACH.

behold, Barak came in pursuit of Sisera, and Jael came out to meet him, and said unto him, Come, and I will show thee the man whom thou seekest; and he came to her, and behold, Sisera was lying dead, with the nail in his temple. 23. So God subdued on that day Yabin the king of Canaan before the children of Israel. 24. And the hand of the children of Israel became constantly heavier against Yabin the king of Canaan, until they had destroyed Yabin the king of Canaan.

[THE PORTUGUESE COMMENCE HERE.]

CHAP. V. 1. Then sang Deborah with Barak the son of Abinoäm on that day, saying, 2. When depravity had broken out in Israel, then offered themselves willingly the people; (therefore) praise ye the LORD. 3. Hear, O kings; give ear, O princes; I, unto the LORD I will sing; I will sing praise to the LORD the God of Israel. 4. LORD, at thy going forth out of Seir, at thy marching along out of the field of Edom, the earth trembled, also the heavens dropped, also the clouds dropped water. 5. The mountains melted from the presence of the LORD, yonder Sinai, from the presence of the LORD the God of Israel. 6. In the days of Shamgar the son of Anath, in the days of Jael, the highways were unoccupied, and those who travelled on roads walked through by-paths. 7. Desolate were the open towns in Israel, they were desolate, until that I arose, Deborah, that I arose a mother in Israel. 8. They chose new gods; then was war in the gates: was there a shield seen or spear among forty thousand in Israel? 9. My heart belongeth to the governors of Israel, that offered themselves willingly among the people; praise ye the LORD. 10. Ye that ride on white asses, ye that sit in judgment,

הפטרת ויהי בשלח קכח 11 וְהְרְלֵנֵי עַרִל--דֶּרֶךְ שִׂיחוּ : מִקּוֹר מְחַצְצָים בֵּין ַמַשְּאַבִּים שֶם יְהַנּוֹ צִרְקוֹת יְהוֹה צִרְקֹת פִרְזוֹנָו ין בִּיִשְׂרָאֶל אָז וֶרְרָוּ לֵשְׁעָרָים עַם־יְתוֹה: עוּרָי עוּרִי 1º דְבוֹרָה עוּרִי אַוּרִי דַּבְרִי־שִׁיר קום בָּרֶק וּשְׁבָה יאָרִיך בּז־אָביוֹעַם: אָא יְרֵד שָׂרִיד לְאַדִירִים עָם 13 שָׁרִיד בּזיביו אָנייז 13 ¹⁴ יְהוֹה יְרַד-דָלי בַּגִּבוֹרִים : מִנֵּי אֶפְרַיִם שֶׁרְשָׁם <u>בּעַ</u>טְבֵ^יַק אַחַרֶיָה בִנְיָטֶין בַ*ו*ַעַכָּמֵיָה מִנֵּי מָבִיר יָרְרוֹ ד מחַלַקלים ומיזבולין משכים בשבט ספר: ושבי 15 ְבְּיָשֶׁשׁכָרֹ אַם־־דְּבֹּדָׁר*ּז* וְיִשָּׁשׁכָרֹ כֵּזַ בָּרָׂק בְּאָמֶק : שָׁלַח בְרַגְלֶיו בִפְּדֵשׁנֵוֹת רְאוּבֵׁן גְדֹלִים חִקְנֵי־לֵב ישָׁבְהָ יָשַׁבְהָ בֵּין הַמִּשְׁפְרַזִים לִשְׁמִע שְׁרָקוֹר 16 ין אָדָרֶים לְפְלַגַּוֹת רְאוּבֵׂן גְרוֹלָים חִקְרֵי־לֵב : גִּלְעָׁר ַבְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁבֵ**ן וְדֶ**ּן לָפָּה יָגוּר אָנִיוֹת אָשֵׁר יָשַׁב יַמָּים וַעַל־מִפְרָצֵיו יִשְׁכָּוֹן: וְכָלוּן עָם חֵרֵף 18 לְחַוֹף יַמִּים וַעַל־מִפְרָצֵיו יִשְׁכָוֹן על מרומי שָׁרֵה: בָּאוּ מְלָכִים 19 גַּפְּשָׁוֹ לָמוּת וְנַפְּתָּלֵי עָל מְרוֹמֵי שָׁרֵה: בָּאוּ מְלָכִים ּגְלְחָמוּ אָז גִלְחַמוֹ מַלְבַי כְּגַעַן בְּתַעָגָך עַל-מֵי מְגִדִי 21 מְמָסלּוֹהָם גִלְחֲמָוּ עָם חֵיסְרָא: גַחַל קישוֹן גְרָפָּם 22 נַחַל קְרוּאָים נַחַל קישֶׁוֹן תִּרְרְכִי נַפְּשִׁי עֵׂו: אָו הָלְאָו 23 עַקְבֵי־סָוּם מְדֵהַרוֹת דֵהַרוֹת אַבִירֵיו: אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר מַלְאָך יְהוָה אִרוּ אָרוֹר יְשְׁבֵיהָ כֵּי לֹא־בָּאוֹ

129 HAPHTORAH OF BESHALLACH.

and ye who walk by the way, utter praise! 11. (Urged on) by the voice of those who divide (the flocks) at the watering wells, there shall they rehearse the benefits of the LORD, the benefits toward his open towns in Israel: then went down to the gates the people of the Lord. 12. Awake, awake, Deborah! awake, awake, utter a song! up, Barak, and lead away thy captives, son of Abinoäm. 13. Then obtained dominion a few that had escaped for the nobles among the people-the LORD gave me dominion over the mighty. 14. They whose root is out of Ephraim were against Amalek; after thee, Benjamin, with thy armies: out of Machir came down lawgivers, and out of Zebulun they that handle the pen of the writer. 15. And the princes of Issachar were with Deborah; yea Issachar, the support of Barak; into the valley he hastened down in his train; at the streams of Reuben there were great thoughts of heart. 16. Why dost thou sit among the sheepfolds to hear the bleatings of the flocks? At the streams of Reuben there were great searchings of heart. 17. Gileäd abode beyond the Jordan; and Dan-why did he tarry in ships? Asher remained on the sea-shore, and abode near his bays. 18. Zebulun is a people that jeoparded its life unto death, and Naphtali-on the high places of the (battle) field. 19. There came kings, they fought, then fought the kings of Canaan in Taänach by the waters of Megiddo; gain of money they took not. 20. From heaven they fought; the stars in their courses fought against Sisera. 21. The river of Kishon swept them away, that ancient river, the river Kishon; step along, O my soul, in victorious strength. 22. Then stamped the hoofs of the horses through the prancings, the prancings of his mighty ones. 23. Curse ye Meroz, saith the messenger of the LORD, yea, curse ye its inhabitants; because they came not to the help of the LORD, to the help

בישעה סימן ו׳ בישעה סימן ו׳ ו בּשְׁנַת־מוֹת הַמֵּלֶך אֲזָיָּדהוּ וָאָרְאָדה אֶת־אָרֹנָי ישֵׁב ער־רִפֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלֵיו מְלֵאִים אֶת־הַהֵיכָל: שְׁרָפִים עְׂמְרֵים ו מִמַּעַל' לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפֵיָם שֵׁשׁ כְנָפַיִם

הפטרת וישמע יתרו

 אי לְעָזְרָרֹז יְהוֹה לְעָזְרָרֹז יְדהוֹה בַּגְבּוֹרְים: תְּבֹרְהָ מִנְשִׁים יָעֵל אֲשָׁרָז חֵבֶר הַבֵּקִיגִי מִנְשִׁים בָּאָשֶׁל מִנְשִׁים יָעֵל אֲשָׁרָז חֵבֶר הַבֵּקִיגִי מִנְשִׁים בָּאָשֶׁל
 ²⁵ הְבַלְרָ: מִיִם שָׁאָה: יְדָה לַיָרֵזָר תִשְׁלַחְנָה וְיִמִיגָה יְלְהַלְמַוּרֹז עֲמַלִים וְהַלְמֵה סִיסְרָזוֹ בָּיַן רַגְבָ'יָה בָּכַפָּל אַדִירִים
 ²⁶ הְקַרְיָבָה חֶמְאָה: יְדָה לַיָרֵזַר תִשְׁלַחְנָה וְיִמִיגָה יְהַלְמַוּרֹז עֲמַלִים וְהַלְמֵה סִיסְרָזוֹ בָּין בַיְבָל שְׁרַוּר בַיּז בַיְלְמָוּרֹז עַמַלִים וְהַלְמֵה סִיסְרָזוֹ בָּין בַיְבָל שְׁרָוּר: בַּין בַיְגָלִיה כְּבָע נְפָל בַאֲשָׁרָ כְבָע שָׁם נָפָל שְׁרוּר: בַּין בַיְגָלִה יְהַחָלוּן גִשְׁקַפָּה וַהְזְבָב אֵם סִיסְרָזוֹ בְּעַרִי מַז בָּעָר הַהַחַלון גִשְׁקַפָּה וַהְזַבֶּר כְבַע שָׁם נְפָל שְׁרוּר: בַּין בַיְגָלִיה בְקַמוּר הַמָּקְפָה וַהְזְבָב אָם סִיסְרָזי בְעַרָי הַשְּשָׁנְרָ מַהוֹון גִשְׁקְפָה וַהְזְבָר כְבַע שָׁם כְּפָל שְׁרוּר: בַיּז בַיּעָר הַהַחַלון גַשְׁקַפָּה וַהְזְבָב אָם סִיסְרָזי בְעַרָי הַיּשְׁנָר הַיַהְטָרָעוּים בְּשָׁשָׁרָר: הַאָשְׁיָב מִיּבְעָר הַיָּשְׁיָרָ לָבוּא מַדָּוּעַ בְּשָׁרָין הַיָּנְירי: הַאָשָׁיָר שְׁכָרָים הַחַמָּבוּין בַיָּבין בָבָעוּים וְהָלָמָה הַיָּבוּים בָּין בְיּעָיריים הָּבָיןריי הַיּשָּשָׁרָי הָבָּעָים בְּהַמָּשִיר הַיםי הַחַשַּיָר אַבְרָין בּיּבְיָקוּה שָּרָלָים בַּיִים בָּאָרָין הָיוּים בּיָרָים בָּעָריי הַחַשַּיָרָי הַיָּרָין בָיּקוּרָיים הַיָּמָרָין הַיּין בַיּבָעוּין בַיּיןיריין הַיּעָרָין הַיוּין בַּעַרָיי הַחַשַּבָּר יָיָלָרָי בַין בַיּבְין בָיוּין בָיוּין בַיּיןים בָּיןיים בָין בְיּקּרָיין בָּיָין בָיןיןיין בּיוּרָין הַיוּין בּעָרָין בָין בְּעָרָין בּיןיןים הָייןיןיןיים בָּעָיןיים בּין בָּעָין בְעָרָין בָּעָיןים בָּשְיםים בּיוּיןיים בּין בְיעָרייי הַישָּבָין בְעָרָין בָּין בְעָים בְיןבָין בָיןיןין בּיוּיןין בּיוּיןים בְייוּין בָיןין בְירָיין בְעָין בְייןים בְין בְייוּין בָין בְיןיןין בּיין בָיןין בְיוּקוּין בּיןין בּיין בְיוּין בּיָין בְיין בָיין בָייין בָיין בְיוּין בָין בְייןין בָין בְייוּקוּין בּין בְיין בּיןיין בָיין בָיייןין בּין בְיוּין בּיוּיין בָיין בָיןין בּיןיןיין ב

הפטרת וישמע יתרו

קכט

130 HAPHTORAH OF YITHRO.

of the LORD among the mighty. 24. Blessed above women shall be Jael the wife of Cheber the Kenite, above women in the tent be she blessed. 25. Water he asked, milk she gave him; in a lordly dish she brought him cream. 26. Her hand she put to the nail, and her right hand to the workman's hammer; and she hammered Sisera, she struck his head, and crushed and smote through his temple. 27. Between her feet he bowed, he fell, he lay: between her feet he bowed, he fell; where he had bowed, there he fell down bereft of life, 28. Out of the window looked and moaned the mother of Sisera, through the lattice, Why is his chariot so long in coming? why tarry the wheels of his chariots? 29. The wise among her ladies answered her, she also returned a reply to herself, 30. Will they not find,-divide booty? one maiden, two maidens for every man, a booty of coloured garments for Sisera, a booty of coloured embroidered garments, coloured double-worked garments round the necks of the captives. 31. Thus may perish all thy enemies, O LORD; but may those that love him be as the rising of the sun in his might. And the land had rest forty years.

HAPHTORAH OF YITHRO.

Isalah vi. 1.

CHAP. VI. 1. In the year of king Uzziah's death I saw the Lord sitting upon a throne, high and exalted, and his train filled the temple. 2. Seraphim were standing around him, each one had six wings; with two he covered

קל לְאֶחֶר בִּשְׁתַּיִם ו יְכַמֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַמֶה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵה: וְקָרָיא זֶהַ אֶל־זֶדוֹ וְאָפַיֵּר קָדָוֹש ו 3 קרוש קרוש יחוה יבאה מלא כל-הארץ כבורו: נַיָּגַעוֹ אַמּות הַסִפּים מָקוֹל הַקוֹרֵא וְהַבַיִרת יִפָּלֵא 4 עַשֶּׁן: וָאֹמֵר אָזוי־רֵי בִיינִדְמֵירָתי בֵי אָזיש טְמֵא־ $\mathbf{5}$ שְׁפָרַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹך עַם־טְמֵא שְׁפָהֵים אָנֹכִי ישֶׁב כִּי אֶרת־הַמֵּלֶך יְהוֹוֶד. צְבָאוֹת רָאָוּ עֵינָי : וַיָּעָף 6 אַיַשי, אָחָר מן-הַשְּׁרִפּים וּבְיָרוֹ רִצְפֶרה בְמֶלְקָחֵיִם לַקח מַעל הַמָּזְבֶח: וַיַּגַע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִגָּה גָנַע $\overline{7}$ יָאָד עַרּי-שְׂפָתֵידְ וְהַר עֵוֹגֶׁך וְחַשָּארְתך הְתְכָפָר: וָאֶשְׁמַע אֶרת־קוֹר אָרניֹ אֹמֵר אֶת-מֵי אֶשְׁלֵח וּמֵי 8 ַיֶּלֶך־כֶּלנוּ וָאֹמֵר דִהְנְנִי שְׁלָחֵנִי: וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָ 9 רָאָנ דָאָר הָאָי נָאָל-הָבִינוּ ורְאָוּ רָאָו וְאַל־ 10 הַעָרָעוּ: הַשְׁמֵן לֵביהָעָם הַזֶּרָז וְאָזְגָיו הַכְבָר וְעֵיגָיַו דישע פּן־יִרְאֶרה בְעֵינִיו וּבְאָקוּנֵיו יִשְׁטָע וּלְבָבִוֹ יָבֶין וְשָׁב וְרֶפָּא לְוֹ : וָאֹמֶר עַד־מָרַזִי אַדֹנְי וַיֹּאמֶר עַד 11 אַשֶׁר אִם־שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוּשֵׁב וּבָתִים מֵאֵין אַדָּם וְהָאֲדָמֶה הִלּשָׁאֶה שְׁמָמֶה: וְרִחֵק יְהוֶה אֶת־ 📭 ¹³ האָרֶם וְרַבֶּה הָעַזּוּבָרה כְרֵקֶרֶכ הָאָרֶץ : וְעָוֹר כָה עשִיריה ושָבָה וְהָיְהֶה לְבָעֵר בָּאֵלָה וְהָאַלוֹן אֲשֶׁר ּבְשַׁלֶּכָת מַצָּבָת בָּם זָרַ ע קָדָש מַצַבְתָּה:

הפטרת וישמע יתרו

HAPHTORAH OF YITHRO.

131

his face, and with two he covered his feet, and with two did he fly. 3. And one cried unto the other, and said, Holy, holy, holy is the LORD of hosts; the whole earth is full of his glory. 4. And the posts of the threshold shook at the voice of those that cried, and the house was filled with smoke. 5. And I said, Wo is me! for I am lost; because a man of unclean lips am I, and in the midst of a people of unclean lips do I dwell; for the King, the LORD of hosts have my eyes seen. 6. Then flew unto me one of the seraphim with a live coal in his hand, with the tongs had he taken it from off the altar: 7. And he touched therewith upon my mouth, and said, Lo, this hath touched thy lips; and thy iniquity is departed, and thy sin is forgiven. 8. And I heard the voice of the Lord, saying, Whom shall I send, and who will go for us? And I said, Here am I; send me. 9. And he said, Go, and say unto this people, Hear indeed, but understand not; and see indeed, but perceive not. 10. Obdurate will remain the heart of this people, and their ears will be heavy, and their eves will be shut; so that they will not see with their eyes, nor hear with their ears, nor their hearts be intelligent, so that they be converted, and be healed. 11. And I said, How long Lord? And he said, Until that the cities be left waste without an inhabitant, and the houses without man, and the soil be made desolate as a wilderness, 12. And the LORD will have removed far away the men, and great be the depopulation in the midst of the land. 13. And should a tenth part thereof yet remain, it will again be removed; (yet) like the linden and the oak, which, when they cast their leaves, retain their stems, so remaineth the holy seed its stem.

[THE PORTUGUESE END HERE.]

נַיְהָי בִּימֵי אָלָתו בָּן-יוֹרָבָם בָּן-אָזיָרהו מֵצֶרך יְהוּדָרה עלש רציו מֶבֶרְיאֶלָם וּפָּקַח בּוּרְמַרְיָהַוּ מֶלֶרְי יִשְׂרָאֵל' יְרַוּשְׁבֵּם לַמִּלְחָמָה עָלֶיהָ וְלָא יָבָל לְהִלָחֵם עַלֵיהָ : וַיְגַּד לְבֵיָת דָּוִד לֵאמֹר נֶחָה אָרָם עַל־אָפָרָיָם $\mathbf{2}$ יַנַגַע דְשְׁבָבוֹ וּדְשֹׁבָב עַמּוֹ בְנָוֹע עַצִי־יָעָר מִפְגֵי רְוּחַ: נַיָּאמֶר יְהוֶדה״ אֶרַל-יְשַׁעְיָהוֹ צַא־נָא רָלְקָרָאת אָלָז אַתֶּה וּשְׁאָר יָשַוּב בְּנֶ ןֹד אָל-קְצֵׁה הְתָעַלִרג הַהְבָרָבָה דָזעליוֹנָה אֶל-מְסִלֵּרת שְׂבֵרה כוֹבֵם: וְאָמַרְהָ אֵׁלָיו דשעמר והשמט אליתידא ולכבד אליילה משמי זַנַכּוֹרת האורֵים הַעֵּשֵׁנִים הַאֵּלֵה בָחַרִי־אָף רְצֵין ואָהָם וּבֶז־רְמַלְיָהוּ : יַעַן בִי־יָעָץ עָלֵיד אָהָם הָעָה אָפְרַיִם וּבָן-רְמַרְיָהוּ לֵאמִי : נַעָרָה בִיהוּדָדוֹ וּנְקִיעֶׁנָה וְנַבְקִעֶנָה אַלֵינוּ וְנַמְלִיך מֶׁכָּ הְ בְתוֹבָה אָת בּּן־טָבָאַל: כִי־יָלֵד יָלַד־לָנוּ בֵן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי ų הַמִּשְׂרָה עַל־שְׁכְמֵו וַיִּקְרָיֹא שְׁמוֹ פֵּלָא יוֹעֵץ אֵל גִבּור אָבִי־ער שַׁר־שָׁלוֹם: רְשַׂרְבֵה הַמָּשְׁרָה וּלְשָׁלֵוֹם 6 איז־גאן עַל־כִפַא דָוִר וְעַל־מַמִלַכְתוֹ לְהָכֵין אֹתָה וּלְםַעָרָה בְּמִשְׁפָט וּבִצְרָקָרה מֵעַרָה וְעַר-עוֹרָם קַנְאֵת יְהוָֹה צְּבָאוֹת תֵּעֵשֶׂה־זְאֹת: * למר**בה** קרי

כאן מסיימין הספרדים אבל האשכנזים מוסיפין ויהי בימי

הפטרת וישמע יתרו

קלא

3

4

 $\mathbf{5}$

6

[THE GERMANS ADD:]

1. And it came to pass in the days of Achaz CHAP. VII. the son of Yotham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Syria, and Pekach the son of Remaliah, king of Israel, went up toward Jerusalem to war against it; but could not prevail against it. 2. And it was told unto the house of David, saying, Syria is encamped with Ephraim; and his heart trembled, with the heart of his people, as the trees of the wood are shaken before the wind. 3. And the LORD said unto Isaiah, Go forth now to meet Achaz, thou with Sheär-yashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, on the highway of the fuller's field ; 4. And say unto him, Take heed, and be quiet ; fear not, and let thy heart not become faint before these two stumps of smoking firebrands, before the fierce anger of Rezin with Syria, and of the son of Remaliah. 5. Because Syria have taken evil counsel against thee, (with) Ephraim and the son of Remaliah, saying, 6. Let us go up against Judah, and assail it, and let us make a breach therein for us, and set up as king in the midst of it, the son of Tabeäl.

IX. 5. For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is on his shoulders; and his name is called, Wonderful, counsellor of the mighty God, of the everlasting Father, the prince of peace. 6. For the increase of the government, and for peace without end, upon the throne of David and upon his kingdoin, to establish it and to support it through justice and righteousness, from henceforth and for ever; the zeal of the Lorp of hosts will do this.

ויכבטום קרי *

ַתַּדְבֶר אֲשֶׁר־הָיָה אֶר־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוֹגֶה אַחֲבֵׁי 8 ְכִרֹה, הַמָּלֶך צִרְקִיָּהוּ בְרִיוּת אֶת־כָל־הָעָם אֲ*שֶׁ*ר בירוּשָׁלֵם לְקָרָא לָהֶם דְרוֹר: לְשַׁלֵּח אָישׁ אֶת־ עַבְדָי וְהָעַבְרָיָה חָפְשָׁים עַבְדָי וְהָעַבְרָיָה חָפְשָׁים ייהוּ אָיש: וַיִּשְׁמְעוֹ לָבִלְהָי עָבָר־בֶם בִּיהוּרֵי אָחָיהוּ אָישׁ כָל־הַשָּׁרִים וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בָּאוּ בַבְּרִית לְשַׁצַּח אַיש אֶת־עַבְדֿו וְאָיש אֶת־שִפְחָתוֹ חָפְשִׁים לְבִלְתִי עַבָּד־בָּם אוֹד וַיִשְׁמְעָוּ וַיְשַׁלֵחוּ : וַיָּשׁוּבוּ אַחָרֵי־בֵּן 11 וַיָּשָּׁבוּ אֶרת־הָעָכָדִים וְאֶת־הַשְׁפָחוֹת אֵשֶׁר שִׁלְחָוּ 12 חָפְּשֵׁים וַיִכְבְישׁום לֵעַבָּרָים וְלִשְׁפָחְוֹת : וַיְהָי דְבַר־ 13 יְדוֹנָדוֹ אֶל־יִרְמְיָדוּ מֵאֵרת יְהוָדוֹ לֵאמְר: בְּהוּאָמֵר יְהוֹוָה אֱלהֵי יִשְׂרָאֵלר אָנֹלִי כָּרַהִי כְרִירוֹ אֶרִר אַנוֹהֵיבֶּם בְיוֹם הַוֹצָאֵי אוֹהָם מֵאֶרֵץ מִצְרַיִם 14 מְבֵּירת עַבָּדָים לֵאמְר: מַקַץ שֲבַע שְׁנִים הֶזְשַׁלֹחוּ איש את אחיו העברי אשר יפבר לה ועברה שש שְׁנִים וְשִׁלַחְרָז חָפְשִׁי מֵעָמָך וְלא־שֶׁמְעַוּ אָבְוֹתֵיבֵם שָׁ 15 אַרַי וְלָא הִטְּוּ אֶרת־אָזְגָם: וַתָּשְׁבוּ אַרֵּזם רְזִיוֹם 15 וַהַאַשוּ אָת־הַיָּשָׁר בְעַינַי לְקָרָא דְרָוֹר אַיש לְרֵעֵחוּ

אבל בפ׳ שקלים מפטירין של שקלים אפילו אם הוא ר״ח או מחר חרש

בירמי' סימן ל"ר

הפטרה משפטים

קלב

133

HAPHTORAH OF MISHPAHTIM.

[But if it be the Sabbath before Adar or Rosh Chodesh Adar, they say the Haphtorah of Shekalim, 2 Kings xi. 17, which see.]

JEREMIAH XXXIV. 8.

8. The word came unto Jeremiah from the LORD, after the king Zedekiah had made a covenant with all the people who were at Jerusalem, to proclaim among themselves liberty; 9. That every man should dismiss his manservant, and every man his maid-servant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, free: so that no man among them should exact labour of a Jew, his brother. 10. And all the princes hearkened, with all the people, who had entered into the covenant, that every one should dismiss his man-servant, and every one his maid-servant, free, that none should exact labour of them any more; and they obeyed, and dismissed them. 11. But they turned afterward, and they brought back the men-servants and the maid-servants whom they had let go free, and subjected them to be men-servants and maid-servants. 12. And the word of the LORD then came to Jeremiah from the LORD. saving, 13. Thus saith the LORD, the God of Israel,-I made a covenant with your fathers on the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondmen, saving, 14. At the end of seven years ye shall dismiss every man his brother the Hebrew, who may have been sold unto thee; and when he hath served thee six years, thou shalt dismiss him free from thee; but your fathers hearkened not unto me, and inclined not their ear. 15. And ye turned this day, and did what is right in my eves, to proclaim liberty every man to his neighbour; and VOL. II. 23

הפטרת משפטים קלג וַהִּבְרְתַוּ בְרַיתֹ לְפָנֵי בַבַּיִת אָשֶׁר־גִקְרָא שְׁמָי עָלָיו: וּהַשָּׁבוּ וַהְחַלְלוּ אֶת־שָבִי וַהָּשִׁבוּ אָיש אֶת־עַבְדוֹ ואיש ארדישבקריעו אישרישליחהים קפשים ּלְנַפְּשֵׁם וַתִּכְבְשַׁוּ אֹתָם לְהְיֵוּת לָבֶּם בָלְעַבָרִים זּ וְלִשְׁפָחְוֹת: לָכָן כְּהֹ־אָמֵר יְהוָדֹּז אַתֶם לְאֹ־שְׁמַעָתֶם אַלי לְקְרֵא דְרוֹר אָיש לְזּבָחָיו וְאַיש לְרֵעֲדוּ הִנְנֵי קֹבא לָכָּם דְרוֹר נְאֶם־יְהוָ**ה** אֶל-הַטֶּרָב אָ~~ר^ו-וַזַרָּ~~כָר וְאֶל־הֶרֶעָׁב וְגָרַתַּאַי אֶחְכָם לְזַוְּעָׁה לְכָל מַמְלְכָוֹת ד ד אָרָץ: וְנָתַתֵּי אֶרת־הָאֲנָשִׁים הָעְבְרִים אֶת־בְּרָרִתִי 18 אַשֶׁר לְאֹ־הֵלִימוֹ אֶרת־דִּכְרֵי הַבְּרִירת אֲשֶׁר כְרֵרתוּ ּלְפָגֶי הָעָגָל אֲשֶׁר כֶרְתַוּ לִשְנַיִם וַיֵעַבְרָוּ בֵּין בְּתָרָיו ישַׂרֵי יְהוּדָרה וְשָׁרֵי יְרוּשְׁלֵם הַפָּרִסִים וְהַכַּהֲלִים וְכָל 💴 עם הָאֶרֶץ הָעַבְרִים בֵּין בִחְרֵי דְדֵעֲגֶל: וְנָחֵתִּי אוֹתָם` 🕫 בִּיַר אִיְבֵיהֶׁם וּבְיַך מְבַקְּשֵׁי גַפְשֶׁם וְקְיְתָה גִבְלָתָם ²¹ רְשַׁאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמֵיִם וּלְבֶהֶמֵרת הָאָרֵץ: וְאֶרת־ צַרְקִיָּהוּ מֶלֶהְיִהוּדָה וְאֶת-רשָׁרָיו אֶתֵן בְּיַך אִיְבֵיהֶם וּבִיָּך מְבַקְּוֹשֵׁי גַפְּשֶׁם וּבְיַר חֵיל מֶלֶך בָּבֶּל הֵעלִים 🗠 מֵעַלִיכֶם: הְגָנִי מְצַוֶֹה נְאָם־יְהוָה וְהֵשָׁברִתִים אָל־ הַאָיר הַזארת וְגִלְחַמָּוּ עָלֶיהָ וּלְכָדוּהָ וּשְׂרָפָהָ בָאֵלֶש רר אָמָן אָאָ**רע**דער יְהוּדָה אָתֵּן אָטָמָה מֵאֵין ישׁב : כָּה אָמַר אַבּר אַמַר אַר יְהוֹה אִם־לֹא בְרִיהֵי יוּמָם וָדֶלְיְלָה חֶקּוֹר*ו שָׁמַי*ִם * לזינוה קרי

134 HAPHTORAH OF MISHPAHTIM.

ye made a covenant before me in the house over which my name is called; 16. But ye turned (again) and profaned my name, and ye brought back every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had set at liberty at their pleasure, and subjected them to be unto you for menservants and for maid-servants. 17. Therefore thus saith the Long. Ye indeed have not hearkened unto me, to proclaim liberty, every one to his brother, and every one to his neighbour; behold, I proclaim a liberty over you, saith the LORD, to the sword, to the pestilence, and to the famine; and I will make you an abhorrence unto all the kingdoms of the earth. 18. And I will give the men that have transgressed my covenant, who have not performed the words of the covenant which they had made before me, at the calf which they cut in twain, and between the parts whereof they passed, 19. The princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the eunuchs, and the priests, and all the people of the land, who have passed between the parts of the calf; 20. I will give even them into the hand of their enemies, and into the hand of those that seek their life; and their dead bodies shall become food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth. 21. And Zedekiah the king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of those that seek their life, and into the hand of the army of the king of Babylon, that are (now) gone away from you. 22. Behold, I will command, speaketh the LORD, and bring them back to this city; and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire; and I will make the cities of Judah a desert without an inhabitant.

XXXIII. 25. Thus saith the LORD, If my covenant be not with day and night, if I have not made the laws of

במלכי׳ א׳ סימן ה׳ ²⁶ וִיהוָד נָרַזָן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כֵּאֲשֶׁר דִּבֶּר-לְוֹ וַיְדָי שלם בין חירם ובין שלמה ויכרתו כרירת שניהם: ²⁷ וַיַּעַל הַמֶּלֶך שְׁרֹמֶה מֵם מִבָּל-יִשְׁרָאֵל וַיְהֵי הַפֵּׁם אַשֶּׁרָש אָבֶאף אָריש: ווישָרָאַם לְבָנוֹנָה אָשֶׂרֶת 😕 אַלְפֵים בַּהֹדֵשׁ חֵלִיפֿורת חַדֵּשׁ יָהָיָוּ בַלְכָנוֹן שָׁנַיִם חָדשִׁים בְּבֵירֶזוֹ וַאָּרְנִירָם עַל־הַמֵּס: וַיְהָי לִשְׁלֹמָה 29 יאָבְעִים אֶֶבֶלף גֹשֵׂא סַבֶּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר: ³⁰ יְּשֹׁבֵר מִשָּׁרֵי הַגִּצָבֶים לִשְׁלֹמהֹ אֲשֶׁר עַל-הַמְּלָאבָה שְׁלְשֶׁרת אֲלָפִים וּשְׁלָש מֵאֶוֹת הָרוּדִים בָּעָם הָעשִׁים ַבַּמְלָאבָה : וַיְצַו הַמֶּלֶך וַיַפֿעוֹ אָבָנִים גְדֹרֹשׁוֹת אָבָנָים 31 יְקָרֶוֹת לְיֵפֵר הַבֵּיִת אַבְנֵי נָזֵית: וְיָפְסָלוּ בּנֵי שָׁלֹמָה -32וּבֹנֵי חִירוֹם וְהַגְּבְלֵים וַיָּכֵינוּ הֵעֵצִים וְהָאָבָנֵים ן לְבְנָוֹת הַבְּיָת: וַיְהֵי בִשְׁמוֹנֵים שְׁנָה וְאַרְבָּע מֵאָוֹת שָׁנָה לְצֵארת בְּגִי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָׁנָה אשיב קרי *

הפטרת תרומה

קלד הפטרת תרומה ²⁶ ואֶכֶין רְאַשְׁמְתִי : גַּם־זָרַע זְעַקוֹב וְדָוֹד עַבְדִי אֶמְאַם מֵקַחַרת מִזְרְעוֹ מְשָׁלִים אֶל־זֶרַע אַבְרָהָם יִשְׁחֵק וְיֵעֵקֹב בִּי־שָׁשָׁוֹב אֶרת־שְׁבוּהָם וְרְחַמְתֵים:

135 HAPHTOBAII OF TERUMAH.

heaven and earth: 26. Then also shall I cast off the seed of Jacob and of David my servant, so as not to take from his seed rulers over the seed of Abraham, Isaac and Jacob; for I will bring back their captives and have mercy on them.

HAPHTORAH OF TERUMAH.

1 Kings v. 26.

26. And the LORD gave Solomon wisdom, as he had spoken to him: and there was peace between Chiram and Solomon; and they made a league between themselves. 27. And the king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men. 28. And he sent them into the Lebanon, ten thousand a month by turns; a month they were in the Lebanon, two months at home: and Adoniram was over the levy. 29. And there belonged to Solomon seventy thousand bearers of burdens, and eighty thousand stone cutters in the mountains; 30. Beside the chiefs who were appointed by Solomon over the work. three thousand and three hundred, who ruled over the people that wrought on the work. 31. And the king commanded, that they broke great stones, heavy stones, hewn stones, to lay the foundation of the house. 32. And the builders of Solomon, and the builders of Chiram, and the Giblites hewed them: so they prepared the wood and the stones to build the house. 1. And it came to CHAP. VI. pass, in the four hundred and eightieth year after the going forth of the children of Israel out of the 23*

הפטרת תרומה

קלה

הַקרביעירת בְּחַדֶשׁ זו הַוּא הַהַחָדָש הַשָּׁגִי לְמָלְדָ שלאה עליישראל ויָבָן הַבָּיִרת לִיהוָה : וְהַבִּיָת אַשֶּׁר בְּגָה הַתְּשֶּׁלֶך שְׁר-שׁמה לֵיהוָה שִׁשִׁים-אַמֶּה יאַרְכָּוֹ וְעֶשְׂרֵים רָחְבָּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַאָּה קוֹמָרְזו: וְהָאוּלָם עַל-פְגֵי הֵיכֵל הַבַּיָת עָשְׂרֵים אַמָּה אָרְבָּו З על־פְגֵי רַחַב הַבָּיָת עָשֶׂר בְאַמֶּה רָחְבָּוֹ עַל־פְגֵי הַבְּיִרת: וַיַעש לַבְּיָת חַלּוֹגֵי שְׁקָפִים אֲטָמִים: וַיָּבָן 🖞 עלֹילִיר הַבַּיִת יָצִׂוֹעַ סָבִיב אֶת־קִירַוֹת הַבַּיִת סָבִיב לַהיָבָר וְדַאָרָגִיר וַיָּעַש צְלָאורת סָבְיב : הַזָּיָנוֹע 6 הַהַתּחְרֹגֹה חְמֵש בָּאַמֶּה רְחְבָה וְהַתְּיכֹנָה שֵׁש בְּאַפָּהֹ רָחְבָּׁה וְהַשְׁיִלִישִּׁית שֶׁבַע בְאַמָּה רָחְבָּה בִי מְגָרעוֹרה גָרַהן לַבַּיִרת סָבִיב הוּצָרה לְבְלְתִי אֲחָוֹ קקירות הַבְּיִת : וְהַבַּיִת בְהִבְנֹהוֹ אֶכָן שְׁלֵמֶה מַסָּע ּגְבְגֶה וּמַקְבַּוֹרִת וְדֵזַגְרְעָׂן כָל־כְּלִי בַרְאֶל לְאִינִשְׁמַע ן בַבָּיִרת בְהָבֶּנֹהְוֹ : פָּתַח הַצַּלָע הַתֵּיכנָה אֶל־בֶּתֶף 🗧 הבהירת היפגירת ובלולים יעלוֹ על-התיכנה ומן-הַתְּיכֹנָה אֶלֹיהַשָּׁלְשִים: וַיָבֶן אֶת־הַבֵּיִת וַיְכַלֵּהוּ י וַיִּכְפָן אֶת־הַבּּיָת גַבִים וּשְׂדֵרָת בָאָרָזִים: וַיָּבֶן אֶת־ הַיָצוֹעַ עַל־כָרּ'-הַבַּיִת חָמֵש אַפּוֹת קוֹמָתוֹ וויָאָחָז ארד-הַכָּיִרת בֵּעַצֵי אָרַזִים: וַיְהוֹ דְבַר־יְהוֶה אֶל־ 11 ד שְׁלֹמֶה לֵאמְר: הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־אַתָּה בֹנֶה אָם־ 12 היציע קרי * היציע קרי * יציע קרי *

land of Egypt, in the fourth year, in the month Ziv, which is the second month, of the reign of Solomon over Israel, that he built the house of the LORD. 2. And the house which the king Solomon built unto the LORD, was sixty cubits in length, and twenty in breadth, and thirty cubits in height. 3. And the porch before the temple of the house, was twenty cubits in length, in front of the breadth of the house; and ten cubits in breadth toward the east side of the house. 4. And he made for the house windows wide without and narrow within.^a 5. And he built against the wall of the house a gallery round about, on the walls of the house round about, of the temple and of the most holy place: and he made sidechambers round about. 6. The nethermost gallery was five cubits in breadth, and the middle was six cubits in breadth, and the third was seven cubits in breadth; for projections had he made to the house round about on the outside, so as to fasten nothing in the walls of the house. 7. And the house, when it was in building, was built of entire stones as they had been prepared at the quarry: so that neither hammer nor axe nor any tool of iron was heard in the house, while it was in building. 8. The door for the middle^b side-chamber was in the right side of the house: and with winding stairs they went up into the middle chamber, and out of the middle into the third. 9. So he built the house, and finished it: and covered the house with hollow tiles, and the halls with boards of cedar. 10. And he built the gallery against all the house, five cubits in height: and he fastened it on the house with timber of cedar. 11. And the word of the LORD came to Solomon, saying, 12. This house which thou art building-if thou wilt walk in my statutes, and

-

[•] WESSELI renders, "Windows, transparent when closed," or "glass windows."

^b BEN UZIEL renders: "The lower most gallery."

10 אַהֶת בֶּן־אָדָם הַגֵּך אֶת־בֵּית־יִשְׂרָאֵל` אֶת־הַבַּיִת 11 וְיָבֶּרְשָׁוּ מֵאֲעוֹגְוֹתֵידֶהם וּמָדָדָוּ אֶרת־תָּכְנִית : וְאִם־ נְכִרְשׁוּ מִכֵּל אָשֶׁשִר־עָשׁוּ צוּרֵרת הַבַּיָת וּהְכָוּנָתו וּמִוּצָאָאיו וּמִוֹבָאָאיו וּ וְכָרש'־צָוּרֹתָוֹ וְאֵת כָּל־חָקֹתָיוֹ וְכָרִשֹׁ-צֹּוּרֹרֶגָוֹ וְכָרִש-תְּוֹרוֹדֶגוֹ החוֹרֵע אוֹדְגם וּכְרָג לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ אֶת־כָל־צְוּרָתֶוֹ וְאֶת־כָל־חֶהָהָו 12 וְעָשִׂוּ אוֹרְקם: זָאָת תּוֹרַת הַבְּיָת עַלֹירַאש הָהָר כָרן-גְּבָלוֹ סָבַיבו סָבִיב לַדָּשׁ קָרָשִׁים הַגַּה־זָאָת 13 תוֹרַת הַבָּיִת: וְאֵׁלֵה מִדְּוֹת הַמִּזְבָה בָאַמּוֹת אַמָּה אַאָה וָטְפַח וְהֵיק הָאַמָּה וְאַמֶּה רֹחַב וּגְבוּלָה אֶל־ 14 שְׁפָרָקָה סְבִיבֹ זֵרֶת הָאֵחְר וְזֵה גַב הַפִּוְבֵּחַ: וּמֵהֵיק 14 הָאָראַ עַר־הָעַזָרָה הַתַּחְרתוֹנָה שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְרָחַב * הורתיו קרי * צורתיו קרי

ביחזקאל כי' מ"ג

אבל בפ׳ זכור מפטירין של פ׳ זכור

הפטרת תצוה

קלו הֵרֶלָך בְּחֶקֹתֵי וְאֶת־מִשְׁבָּטֵי הֵיָעָשֶׁה וְשְׁמַרְתָ אֶת־ כלימצורתי לרשברת בהם ותקמותי אתרדברי אּהֶאך אַשֶׁר דַבַּרְרָזי אָל־דָוָד אָבִיך: וְשֶׁבַנְרָתי 13 : בְרָאוֹך בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְא אָאֲעָזָב אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל

הפטרת הצוה

137 HAPHTORAH OF TEZAVVEH.

execute my ordinances, and keep all my commandments to walk in them: then will I perform my word with thee, which I have spoken unto David thy father. 13. And I will dwell among the children of Israel, and will not forsake my people Israel.

HAPHTORAH OF TEZAVVEH.

[But if it be the Sabbath before Purim, they read the Haphtorah of Zachor, 1 Sam. xv. 1, "And Samuel said unto Shaül," which see.]

EZEKIEL Xliii. 10.

10. Thou son of man, tell the house of Israel of the house, that they may be ashamed of their iniquities: and let them measure the pattern. 11. And if they be ashamed of all that they have done, then let them know the form of the house, and its arrangement, and its goings-out, and its entrances, and all its forms, and all its plans, and all its forms, and all its orders: and write them down before their eyes, that they may observe the whole of its form, and all its plans, and carry them out. 12. This is the law for the house, Upon the top of the mountain shall the whole limit thereof round about be most holy; behold, this is the law for the house. 13. And these are the measures of the altar in cubits. The cubit is a cubit and an hand-breadth: and the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by its edge round about shall be a span: and this shall be the outside of the altar. 14. And from the bottom upon the ground even to the lower projection

אַאָּה אֶחֶת וּמֵקְעַזָרָה הַקְטַנָּה עַר־הָאָזָרָה ¹⁵ דַאָּרוֹלָה אַרְבָע אַפֿורת וְרָחַב הָאַפֶּה: וְדֵזהַרָאֵל אַרְבַע אַמֶוֹרת ומַקאָריאַיל וּרְלַמְעָלָה דַזִקְרָנָוֹרת ¹⁶ אַרְבֵע: וְהָאָרִאֵיֹּל שְׁהֵזִים אֵשְׁרֵדוֹ אֹרֵך בָּשִׁרְדֵים זי עַשְׂהֵה רְחַב רָבֿוּעַ אֶל אַרְבָּעַת רְבָעָיו: וְהָאָזָרָה אַרְבָּע אֶשְׂרֵהוֹ אֹרֶךְ בְאַרְבָּע אֶשְׁרֵהוֹ ה'חַב אֶר אַרְבַעַת רְבָעֶיהָ וְהַגְּבוּלֹ סָבִיב אוֹרְזֶת חֲצֵי הָאֵמָּר וְהַהֵיק בָלה אַפָּה סָבִיב וּמֵעֲלוֹהֵהוּ פְנָוֹת קָרִים: צ ויאטר אילי פֿן-אָרם כֿה אַפַר אָרני וֶהוֹה אַלֶרז 18 חָפּוֹת הַמִּוְבֶּׁחַ בְּיָוֹם הֵזֶעֲשׁוֹתְוֹ לְהֵעַלְוֹת עָלָיוֹ עוֹלָה ¹⁹ וְרָשְׁוְרָק עֶבֶשׁי דְּם: וְנָתַוּדֵּה אֶל-הַכְּהֲנִים הֵלְוּיָם אַשֶׁר הֵם מִוָּרַע צָרוֹק הַקְרְבִים אֵלֵיי נְאֶם אֲרְגִי ען ארא: לאָרָטָגי פּר פּזיבָאר לישאאראי אלאיליט 💈 🕺 ארא: אַראין אַראין 🕫 מִדְמוּ וְגָתַהָּה עַרִי-אַקְרַבֶע קַרְנוֹדְנוֹ וְאֶרִי-אַקְרְבַע פּנּוֹת הֶזְעַזָרָה וְאֶל־הַגְּכָוּל סָבֶיב וְחִמֵּאתָ אוֹרְזוֹ אן וְכַפַּרְהֶזהוּ : וְלָקַחְהֶג אֵרת הַפָּר הַחַטָּאָרת וּשְׁרָפוֹ 💴 ²² בְּמִבְּוֶד הַזֹבֵיה מִחְוּץ הַשְׁמְהָשׁ: וּכַיוֹם הַזּשֶׁגִי דַקרֶיב שְׂאַיר־אַזִים הָתָמָים לְחַמָּאָת וְחַמְאוֹ אֶרִר צ הַמּזְבֵּׁחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאָוּ בַּפָּר: בְּכַלְוּהְזָךָ מֵחַמֵּא יַתַקְרִיבֹ פַּר בָּז־בָּקָרָ תָּמִים וְאַיָל מִז־הַצָּאו תַּמִים: אַלִיכוּ הַכְּהָנָים אַלֵּגֵי יְהוֹגֶה וְהִשְׁלִיכוּ הַכְּהָנָים עֵלֵיהָם 24 ומהאריאל קרי * * האריאל קרי

הפטרת תצוה

קלז

138 HAPHTORAH OF TEZAVVEH.

shall be two cubits, and the breadth one cubit; and from the lesser projection even to the greater projection shall be four cubits, and the breadth one cubit. 15. And the upper portion of the altar shall be four cubits; and from the upper surface^a of the altar and upward shall be the four horns. 16. And the upper surface of the altar shall be twelve cubits long, twelve broad, square on its four sides. 17. And the projection shall be fourteen cubits in length, by fourteen in breadth on its four sides; and the border about it shall be half a cubit: and the bottom thereof shall be a cubit round about; and its steps shall look toward the east.-18. And he said unto me, Son of man, thus saith the Lord God, These are the ordinances of the altar on the day when it shall be finished, to offer thereon burnt-offerings, and to sprinkle thereon blood. 19. And thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who approach unto me, saith the Lord Gop, to minister unto me, a young bullock for a sin-offering. 20. And thou shalt take of his blood, and put it on its four horns, and on the four corners of the projection, and upon the border round about; and thou shalt cleanse it and make an atonement for it. 21. And thou shalt take the bullock of the sin-offering, and some one shall burn him at an appointed place of the house, without the sanctuary. 22. And on the second day shalt thou offer a he-goat without blemish for a sinoffering; and they shall cleanse the altar, as they did cleanse it with the bullock. 23. When thou hast made an end of cleansing it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish. 24. And thou shalt bring them near before the LORD, and the priests shall throw salt upon them, and they shall offer

^a "The place of offering," ARNHEIM; it properly means, "lion of God;" the upper division is to be four feet in height, and be a square of twelve by twelve.

וַיִּדְיּוֹ יַמֵּים רַבִּים וּדְבַר־יִהוָדָה הָיָה אֵרִי-אֵלְיָהוּ 1 בַשָּגָרה הַשְּרִאישירת בַשאמֶר לֵךְ הַרָאָה אֶל-אַחְאָב וְאֶרְגָה מָטֶר עַרִי-יִפְגֵי הָאֲעָרָמָרי: וַיֵּכֶלְיָ אֵלִיָהוּ $\mathbf{2}$ לְהֵרָאָוֹרת אֶל־אַחְאָב וְהָרָעָב חָזָק בְשְׁמְרוֹן : וַיִּקְרָא 3 אַחאָב אָל־עְבַדְיָדְהוּ אַשָר עַל־הַבָּיִרת וְעָבַדְיָהוּ הָיָה יַרֵא אֶת-יְתוָה מְאִר : וַיְהוֹ בְּתַכְרֵית איוֶכָל אֵת 4 נְכִיאֵי יְהוֹוֶה וַיִּקָּח עְבַרְיָהוּ מֵאָה נְכִיאִים וַיַחְבִיאֵׁם חַמשִים איש בּמְעָרָה וְכִלְבְּלָם לֶחֶם וְמֵים: וַיָּאמֵר 5 אַחְאָב אֶל-עַבַרְיָהוּ לֵךְ בָּאָָרץ אָל-כָל-מַעְיְנֵי הַמֵּיִם וְאֶאל בָּל-הַנְחָלֵים אוּלֵי ו נִמְצֵיא חָצִיר וּנְחַוֶד, מַוּס יריו קרי * יכפרו קרי *

במלכים א' סימן י"ח

הפטרת כי תשא

קלח הפטרת כי תשא ²⁵ מֶׁלַח וְהֶזֶעָרְוּ אוֹתֶם עְלָה לֵיהנָה: שָׁבְעָרת יָמִים הַתְעַשֶׁה שְׁעִיר־חַטָּארת לֵיִוֹם וּפָּר בָּזְבְעָרת יָמִים ²⁶ מִזּ־הַזּאָאן הְתמימִים יְעַשָּׁוּ: שָׁבְעַרת יָמִים וְּכַפְרוֹ ²⁷ אָרַר־הַמּזְבֶּחַ וְמָהֵיר אֹרֶוּ וּמִרְשׁוּ וְדָוֹ: וְיַכַלָּוּ ²⁷ אָרַר־הַמּזְבֵּחַ וְמָהֵיר אֹרֶוּ וּמִרְשׁוּ וְדָוֹ: וְיַכַלָּוּ הַרְהַגָּים עַלַירַהַמּזְבֵּחַ אָרָר אַרְגוּ וּמִרְשׁוּ הַרְהָגֵּים עַלַירַהַמּזְבֵּחַ אָשָר עַיָּהוּ הַרְהָגֵּים וְהָיָה בַיּוֹם הַשְׁמִינִי וָהָרְאָרָה וְיָעָשׁוּ הַרְהָגֵים עָלַירַהַמּזְבֵּחַ אֶרָר אַרָּגוּ them up as a burnt-offering unto the LORD. 25. Seven days shalt thou prepare a goat for a sin-offering every day: and a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish shall they prepare. 26. Seven days shall they atone for the altar and purify it; and they shall consecrate the same. 27. And when these days are expired, it shall be, that on the eighth day, and thenceforward, the priests shall prepare upon the altar your burnt-offerings, and your peace-offerings; and I will accept you in favour, speaketh the Lord Gop.

[If it be the Sabbath of Parah, they say the Haphtorah from Ezekiel xxxvi. 16, which see.]

HAPHTORAH OF KI TISSAH.

1 Kings xviii. 1.

CHAP. XVIII. 1. And it lasted many days, when the word of the LORD came to Elijah in the third year, saying, Go show thyself unto Achab; and I will send rain over the face of the earth. 2. And Elijah went to show himself unto Achab; and the famine was grievous in Samaria. 3. And Achab called Obadiah, who was the superintendent of the house;—(now Obadiah feared the LORD greatly: 4. For it happened, when Izebel cut off the prophets of the LORD, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them each fifty in one cave, and provided them with bread and water;) 5. And Achab said unto Obadiah, Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks; peradventure we may find grass and keep alive horse and

VOL. II.

הפטרת כי תשא קלט וַשָּׁרָד וְלָוא גַרְרָית מֵהַבְּהֵמֶה: וַיְחַלְקָוּ לָהֶם אֶת־ 6 הָאָרָץ לֵעַבָר־בֶה אַחָאָב הַלַּךְ בְּהָרָ אָחָר לְבַהֹי ַּוֹאְבַרְיֶהוּ הָדֵּלְךְ בְּרֶרֶרְ-אָתָר רְלבָדוֹ: וַיְה**ָי אְ**בַרְיָּהוֹ 7 בַּדֶּׁרֶךְ וְהִגֵּה אֵרִשְׁיָהוּ לְקְרָאתֵוֹ וַיַבְּרָהוֹ וַיִפָּל עַל-פָנָיו ויאמר האַרָתה זֶדָה אָרֹגִי אַלְיָהוּ : וַיָּאמֶר לְשׁוֹ אָבוי 8 לֶך אֶמְי לַאֲרֹנֶיָך הַנֵּה אֵלִיָהוּ : וַיָאמֶר מֶה חָמָאתי 9 <u>קּי־אַדָּׁזה נוֹדֵּון אֶת־עַכְרָדָ בְּיַד־אַחְאָב לֵיְה</u>ָמִיר<u>ִד</u>ְנִי: םִי ו יְהוֶרה אֶלהֶיך אִם־יָש־גַּוֹי וּמַמְלָכָה אָלֹהֶיך לְאִ־ 10 שַׁרַשׁ אַרֹגָי שָׁם לְבַכָּלְשְׁךָ וְאָמָרָוּ אָיָן וְהִשְׁבֵּיעַ אֶת־ הַמַּמְלָכָה וְאֶרת-הַגוי כִי לְא יִמְצָאֶכָה: וְעַתָּה אַתָּה 11 אֹמֵר לֵך אָמָר לֵאדֹנֶיך הְנֵה אַלִיָהוּ: וְהָיָד אָנֵי ו 12 אַלָך מַאִהָער וְרוּחַ יְתוֹיָה יִשְׂאָד אַשִׁר לְאֹ־אָדֶע וּבָּאתי לְהַגִיר לְאַחְאָכ וְלָא יִמְצָאָה וְהַרָגֵני וְעַכְרְהָ יגא אָרת-יְהוֹדָה מִנְעָרֶי: הֲרְשׁא-הָנַך לֵארֹנִי אַרד 13 אַשֶׁר־עָשִּׁיתִי בַּהֲרָג אִיזֶּבֶל אָת נְבִיאֵי יְהוֹזֶה וָאַחְבָא מְנְבִיאֵׁי יְהוֹה מֵאָה אִיש חֲמִשִּׁים חֲמִשִּׁים אִיש בּמְעָרָה וָאֲכַלְכְלֵם לֶחֶם וָמֶיִם: וְעַתָּה אַתָּה אֹמֵר 14 בלך אמר לארגיד הגר אריגה והרגני: ויאטר 15 אַלּיָהו חַי יְהוָה צְבָאוֹרת אֲשֶׁר עָמֵרְהָזי לְפָנְיו כִי ייום אָרָאָה אַלְיו: וַיּלֶך עְבַרְיָהוּ לִקְרַארת אַחְאָכ 16 הַיּוֹם אָרָאָה זי וַיָּגֶר־לָוֹ וַ יֶּלֶךָ אַחְאָב לְקְרָאר׳ז אֵלְיָהוּ : וַיְהֵי בִּרְאָוֹת

140 HAPHTORAH OF KI TISSAH.

mule, that we lose not all the cattle. 6. So they divided the land between them to pass through it: Achab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself. 7. And as Obadiah was on the way, behold, Elijah came toward him; and he recognised him, and fell on his face, and said, Art thou indeed my lord Elijah? 8. And he answered him, I am: go, tell thy lord, Behold, Elijah is here. 9. And he said, What have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Achab, to slav me? 10. As the LORD thy God liveth there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said, He is not here: he caused the kingdom and nation to take an oath, that no one could find 11. And now thou sayest, Go, tell thy lord, Behold, thee. Elijah is here. 12. And it may come to pass, that when I go from thee, the spirit^a of the LORD may carry thee whither I know not; and when I come to inform Achab, and he cannot find thee, he will slav me; but I thy servant have feared the LORD from my youth. 13. Hath it not been told unto my lord what I did when Izebel slew the prophets of the LORD, how I hid a hundred men of the prophets of the LORD, fifty each in one cave, and provided them with bread and water? 14. And now thou sayest, Go tell thy lord, Behold, Elijah is here: and he will slav me. 15. And Elijah said. As the LORD of hosts liveth, before whom I have stood, surely^b to-day will I show myself unto him. 16. So Obadiah went to meet Achab, and he informed him; and Achab went to meet Elijah. 17. And it came to pass, when Achab saw Elijah, that Achab said unto him,

" "Wind of the LORD."-MOSES FRIEDLANDER.

 $^{\rm b}$: in this connexion is to be taken as a strong affirmation : " surely, without doubt."

²⁰ נַיִּשְׁרֵח אַחַאָּגָב בְּכָר־בְּגֵי יִשְׂרָאֵאָל וַיִקְבָּץ אֶה־ ²¹ הַנְּבִיאִים אֶל־רֵזר הַבַּרְמֶל: וַיִּגַּשׁ אֵלִיָהוּ אֶל־בָּל־ דְּדָעָם אָל־רֵזר הַבַּרְמֶל: וַיִּגַּשׁ אֵלִיהוּ אֶל־בָּל־ הַסְּעָפִים אָס־יְהוֹרָה הָאָלָהים לְכַנּ אַחֲלִיו וְאָס־ הַסְּעַפִים אָס־יְהוֹרָה הָאָלָהים לְכַנּ אַחֲלִיו וְאָס־ ²² הַבַּעַל לְכַנּ אַחֲרֵיו וְלָא־עָנְוּ הָעָם אֹתוֹ דָבָר: וַיָּאמֶר ²³ הַבָּעַל לְכַנּ אַחֲרֵיו וְלָא־עָנְוּ הָעָם אֹתוֹ דָבָר: וַיָּאמֶר ²⁴ הַסָּעַפִים אַס־יְהוֹרָה הָאָטַרָי הָאָטָר וּגַרְהָזי נָבְיָא ²⁵ הַבַּעַל לְכַנּ אַחֲרֵיו וְלָא־עָנָו הָעָנִס אֹתוֹ דָבָרי ווְאָס־ גַאַלִיהוֹ הוֹ הַבָּעַל אַרְבַע־מָאוֹת וַחֲמָשִׁים אָישׁ: וְיִמְנוּי לְכַנּוּ שָׁתַיִים פָּלִים וְאָשׁ לְלָהוֹ הָבָרָא גַרָּבוּאָי הַגַּנוּ הַיָּנַיִם פָּרִים וְיָבָאָים וְאָשׁ לָא הָאָיָר גַרָּבוּ הוּ וְיָשִׁימוֹ עַל־הָעָבים וְאָשׁ לָא אָשִים: וְאָשָר גַאָּגָים וּאָשׁים וּאָש לָא אָשָּים וּאָשׁים וּאָשׁים אוֹש בּשָׁם־יִהוֹה וְיָשָׁים: וּקְרָאהֶם בְּשָּם אֶלְהֵיכָם וַאֲיָרָא בְשָׁם־יִהוֹה וְהָהָה הָאָלָהֵים אָשָׁרָבוּקָרָר הָאָרָים אָאָיר בּשָׁם־יִהוֹה וְהָהָה הָאָלָהִים הָאָשׁירִיתָנָר בָּעָבָא הַיָּרָר אָרָיָיָרָר אָנָיים וָאָיים אָישׁים אָישׁים וּאָשׁים בּשָּכוּים וּאָיָר הָהָיָר הָאָרָים אָאָלָרָא הָרָים אָאָרָר וּהָיָרָר אָרָרָים וּאָש לוּיים אָישׁים אָשִים וּאָש בּאָשַריים וּהָיָה הַהָאָלָהוּהים אָיַרָעָנָים אָיַירָים וּאָיַרָאָיָרָים וָאָש לוּאָין הָרָיָרָיָאָיים וָאָיים אָעַרָאַיָּים אָאָיַים וּאָיָרָים וּאָין רָיָין בָרָים בָּאָיַרָים וּאָיָעין הַיָּיָרָים וּאָין אָין אָרָרָאָיָרָים וּאָיָין רָיָרָיָיָרָים אָעָרָים וּאָין הוּיָיָים וּיָיָיָיָרָים הַיָאָר בָּעָרָים וּיָין הַיָיָין בּיָין אָין אַרָאָין רָיָים אָיןים אָין הוּיָרָין גָיָין גוּינּיָין אָיין גָיָים בָּיָרָים בָיים וּייָרָים וּיין גָיין גַייָישָּים אָיין אָיאָיים וּיים אָיים אָיָים הָאָרָים גָאָיין אָין גָיָיָיָיים וּאָייָר בּאָרים הַיָּין הוּין הוּין הָיָין אַין אָין אַיןין גוּאָרָין גַיָּין אַיָין גוּיָין גוּין גָעָיים וּין גָיָרָין גָין גַיָיאָיָין געָיין אָיין גָין אָיין גוּין גוּיָין גוּין גוּין גוּין גָין גוּייָין גָין גוּיין גוּין גוּין גוּין א

כאן מתחילין הספרדים והאיטליאני וק״ק פפ״ר

אַחִאָּב אָת־אָלְיָהוּ וַיָּאטֶר אַחָאָב אַלִיו הַאַרָּתוּ זָה אַכָּר יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאטֶר לֵא עָכַּרְהָז' אֶרּת־יִשְׁרָאֵל כִי אִם־אַרָּת וּבִית אָבִיך בַּעַזָבְכָם אָת־מִצְוֹרת יְהוֹה ישריבר הַבַּרְמֶל וּאָר־גָביאַי אָת־כָּר־יִשְׁרָאֵל אָר־רַזַר הַבַּרְמֶל וְאָר־גְבִיאַי הַבַּעַל אַרְבָע מַאוֹרת וְחָמִשׁים וּנְבִיאַי הָאָשׁרָה אַרְבַע מֵאוֹת אֹכְלֵי שֶׁלְחֵן אִיזָבֶל:

הפטרת כי תשא

קמ

141 HAPHTORAH OF KI TISSAH.

Art thou he that troubleth^a Israel? 18. And he answered, I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, through your forsaking the commandments of the LORD, and because thou hast followed the Baälim. 19. And now send, gather unto me all Israel at Mount Carmel, and the prophets of Baäl four hundred and fifty, and the prophets of the grove four hundred, who eat at the table of Izebel.

THE FORTUGUESE COMMENCE HERE.

20. And Achab sent round among all the children of Israel, and he assembled the prophets at Mount Carmel. 21. And Elijah approached unto all the people, and said, How long halt ye between the two opinions? if the LORD is the God, follow him; and if Baäl-follow him; and the people answered him not a word. 22. And Elijah said unto the people, I alone have been left a prophet of the LORD; but the prophets of Baäl are four hundred and fifty 23. Let therefore be given unto us two bullocks; men. and let them choose for themselves the one bullock, and cut it in pieces, and lay it on wood, and put no fire to it: and I will prepare the other bullock, and lay it on wood, and put no fire to it. 24. And call ye on the name of your gods, and I will call on the name of the LORD: and it shall be that the God who answereth by fire, he shall be the (true) God; and all the people answered and said, The

^a "Bringer of destruction to Israel;" ARNHEIM. It must be understood that the country was suffering from the want of rain, which Achab ascribed to the interference of Elijah (see 1 Kings xvii. 1); but the prophet properly laid the fault upon the king and his family, who through their sins had caused the heavens to be shut up that there was no rain; they, therefore, not he, had brought the destruction on Israel. יאָמָר אַזֹים <u>ויָען</u> בָּל־הָעָם ויִאמְרָוּ טוֹב הַדְּבָר: ויֹאמָר 25 אַלְיָהוּ לְנְכִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכָם הַפָּר הָאָחָר ווֵעַשָּוּ ַרָאשׁנָה כִּי אַהֶגם הָרַבָּים וְקִרְאוֹ בְּשֵׁם אֶלְהֵיכֶׁם אָאָש לְא תָשִׂימוּ: וַיִּקָחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם 💈 וְאֵשׁ לְא <u>ַוּי</u>ָעשוֹ וַיִּקְרְאַוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבּּקָר וְעַר־הַצְהָרָיִם ַלאמוֹר הַבַּעַל עַנְגוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֹנֶה ווְפַסְחוּ עַל־ בּמּזְבֶּחַ אֲשֶׁר עָשָׂרֹז: וַיְהִי בַצְהָרַיִם וַיְהַתֵּל בָתֶם 27 אַלִיָּדהוּ וַיֹּאמֶר קרָאַוּ בְקוֹל-נָרוֹל בִי-אָלהַים הוּא בּי־שִׁים וְבִי־שֵׁיג רְלו וְבִי־דֶרֶהְ לֶו אוּלֵי יָשֵׁן הָוּא 28 וְיָקָץ: וַיַקְרָאוֹ בְּקוֹל גָרוֹל וַיִרְזְגְדַרוֹ כְמִשְׁפָּטֶׂם 28 29 בְּחַרְבְוֹרת וּבֶרְטָחֵים עַר־שְׁפָרְ־הֶם עַלֵּיהֶם: וַיְהוֹ ַבְּעַבָר הַצָּהֲרַיִם וַיְהְנַבְּאוּ עֵר לְעַלות הַמִּנְחֶה וְאֵין־ אַן אַין-עֹנֶה וְאֵין בֶקֹשֶׁב: וַיֹּאכֶיר אֵלִיָהוּ לְכָל-הָעָם 🔞 גְשַׁוּ אַלַי וויגִשָּוּ כָל־הָעָם אֵלֶיו וויַרַפָּא אֶת־מִזְבָּח יהוה ההרום: ויקח אליהו שתים עשרה אבנים 31 קמִקַפָּר שִׁבְמֵי בְגִי-יִעַקְב אֲשֶׁר דָיָה דְבַר-יְהוָה אַדָאיל גאַמלר יִשְׂרָאָר יִחְיָה שְׁמֶך: וַיִבְגָה אָת־ הַאָּבְנֵים מִזְבֵּחַ כְּשֵׁם יְהוֹה ווִיַעשׁ הִתְעָלָה כְּבֵית אַרַע סָבָיב לַמָּזְבָּחַ : <u>ווי</u>עָרָך אָרע־הָגַעַצִים ³³ אַת־הַפָּר וויָשָׂם עַל־הָעָצֵים: וויֹאמֵר מִלְאָאוּ 👔 אַרְבָּעָרה כַדִּים מֵיִם וְיֵצְקוּ עַל־הָעָלָה וִעַל-הָעָצִים

הפטרת כי תשא

קמא

142 HAPHTORAH OF KI TISSAH.

proposal is good. 25. And Elijah said unto the prophets of Baäl, Choose you for yourselves the one bullock, and prepare it first; for ye are the many; and call on the name of your gods, but put no fire to it. 26. And they took the bullock which he had given to them, and they prepared it; and they called on the name of Baäl from morning even until noon, saving, O Baäl, answer us; but there was no voice, nor any answer; and they danced about the altar which had been made. 27. And it came to pass at noon. that Elijah mocked at them, and said, Call with a loud voice; for he is a god; either he is holding council, or he is busy in some pursuit, or he is on a journey; or peradventure he sleepeth, and will awaken. 28. And they called with a loud voice and cut themselves after their custom with knives and spears, till the blood gushed out over them. 29. And it came to pass, when midday was past, that they practised their follies until near the time of the offering of the evening sacrifice; but there was neither voice. nor any answer, nor any perceptible sound. 30. And Elijah said unto all the people, Come near unto me; and all the people came near unto him; and he repaired the altar of the LORD that had been broken down. 31. And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom the word of the LORD had come, saying, Israel shall be thy name. 32. And he built of the stones an altar in the name of the LORD; and he made a trench as great as would contain two measures of seed about the altar. 33. And he put in order the wood, and cut the bullock in pieces, and laid them on the wood, 34. And he said, Fill four jars with water, and pour it on the burnt sacrifice, and on the wood; and he said, Do it the second time; and they did it the second time; and he

ד בּן־אִשָּה אַלְמָנָה הֿוּז*א* מִפַּטֵה נַפְרָ*ו*לִי וְאָבֵיו אִישׁ־ 14 צֹרי חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁרֵ וַיִּפְּגֵׂא אֶרת-רַקַרָּה וְאֶרת-הַהְעָבוּנָה וְאֶת־הַדֵּעַת לְעָשְוֹת כָל־מְלָאכָה בַּנָחֲשֶׁת יתי**ר**י' *

במלכים א' כי' ז' ין וַיִּשְׁרַ-חֹ הַמֶּלֶך שְׁלֹמֹה וַיָּקָח אֶרת-חִירָם מִצְר: ¹³

כמנהג הספררים

הפטרת ויקהל

יאַמָר שְׁנוּ ויִשְׁלוּ ויִאמֶר שַׁלְשוּ ויִשַׁלְשוּ וויַשַל הַשַּׁיִם סָבִיב לַשִּזְבֶח וְגָם אֶת־הַתְּעָלֶה מִלֵּא־מָיִם: ³⁶ נִיְרָהִיוּ בְּעֲלָוֹת הַמֵּנְחָה וַיִּגַ*ּשׁ* אֵלְיָהוּ הַנָּכִיא נֵיאמַר 36 יְדֹּוֹדה אֶלֹהֵי אַבְּרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיָּוֹם יִוָּדַע כִּי־אַהָּזה אֶלהָים בִּיִשְׂרָאָר וַאָנִי עַכְהָך וּבִרְבָרְיֹךָ אַלָּה: עַעָּיָיתִי אָרת כָּל-הַרְּכָרֵים הָאָלֶה: עַגַגִי יְהוָה עַגִני 37 וְגֵרְעוֹ הָקָעָם הַגֶּה כִּי־אַהְזֶה יְהוֶה הָאֶלהִים וְאַהֶּת ְהַסִבְּתָ אֱת־לְבֶּם אֲחְרֵנְיֵת: וַתִּפֵּל אֵש־יְהוָה וַתַּאֹבָל 38אֶת־הַעֹלָה וְאֶת־הָזַעֵלִים וְאֶת־הָאָבָנִים וְאֶת־הָזָעָפֶר ³⁹ וְאֶת־הַמֵּים אֲשֶׁר־בַּרְ*ת*ָלָה לִחֵכָה: וַיַּרְאֹ כָל־רָזעָם ויפריו על-פגיהם ויאמריו יהודל הוא האלהים יְהוֶה הָוּא הָאֱלהִים :

הפטרת ויקהל

קמב

143 HAPHTORAH OF VAYAKHEL.

said, Do it the third time; and they did it the third time. 35. And the water ran round about the altar; and the trench also he filled with water. 36. And it came to pass. at the time of the offering of the evening sacrifice, that Elijah the prophet came near, and said, O LORD, God of Abraham, of Isaac, and of Israel, this day let it be known that thou art God in Israel, and that I am thy servant, and that at thy word I have done all these things. 37. Answer me, O LORD, answer me, and let all this people know that thou, O LORD, art the God, and thou wilt (then) have turned their heart back again.^a 38. And the fire of the LORD then fell, and consumed the burnt sacrifice, and the wood, and the stones, and the dust; and the water that was in the trench it licked up. 39. And when all the people saw this, they fell on their faces; and they said, the LORD-he is the God; the LORD-he is the God.

HAPHTORAH OF VAYAKHEL,

[ACCORDING TO THE PORTUGUESE JEWS.]

1 Kings vii. 13.

13. And the king Solomon sent and fetched Chiram out of Tyre. 14. He was the son of a widow of the tribe of Naphtali, and his father was a man of Tyre, a worker in copper: and he was filled with wisdom, and understanding, and knowledge, to make every work in copper; and he

^a This is according to ARNHEIM's version; others give, "that through thy permission their heart was hitherto turned backward." The וַיָבוּאַ אָל־הַאָּלָך שְׁלמה וַיָּעשׁ אָת־בָּל־מְלַאַרְתָו ו <u>ון צר אֶרת-שְנֵי הַזעַמּוּהַים נְחֲשֵׁרת שִׁמֹנֶה עֵשְׂרֵה 15</u> אַמָּה קוֹמַרל הָזעַמַוּד הָאֶחָר וְחוּט שְׁתֵים-עָשְׁרֵה ¹⁶ אַמָּה יָסָב אֶרת־דָּהָעַמָּוּר הַשֵּׁנֵי: וּשְׁמֵּי כְּתָרֹת **עָשָּׁה** בלגרת על-יראשי הזעפורים פצק נחשת חמש אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹתֶרֶרת הָאֶחָת וְחָמֵש אַמּוֹת קוֹמָרי זי הַכֹּהֶרָת הַשֵּׁגְיּת: שְׁבָבִّים מֵעַשֵּׁה שְׁבָבָּה גְדִלִים 📭 מַעַשֵּׁר שַרְשְׁרוֹר לַכָּרָזר אַ אָשֶר עַר-רָאש הזעפורים שבעה לבתורת האחת ושבעה לכתורת ¹⁸ הַשְׁגֵית: וַיָּעֵשׂ אֶת־הָאַמּוּדֶים וּשְׁגֵי טוּוֹים סָבִיב עַל־־הַשְׁבָכָה הָאֶחָת לְבַסּוֹת אֶרּת־־הַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עליראש הַרַמּגִּים וְכֵן עַשָּׁה לַכֹּתְרָת הַשְׁגֵית: וְכְתָרֹת אֲשֶׁר עַלֹ־רָאש רָקעַמּוּדִים מַעַשֵׂה שוּשַן 19 בְּאוּלֶם אַרְבָּע אַמְוֹת: וְכְהָוֹת עַל-שְׁגֵי הָזַעַמּוּדִים 20גם־מִמַעל׳ מִלְעָמַר הַבֶּטָן אָז שָר רְלַעָבָר שָׁבָבָר־ וְהֵוּנִים מָאֹנִים טְרִים סָבִיב עָר' הַכּוֹתֶרת ²¹ הַשֵּׁנִית: וַיָּכֶןם` אֶת־הָעַאָּרִים לְאָלָם הֵהֵיכָל וַיָּכָןם אֶת־הֶעַמַּוּד הַיְסָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְמוֹ יָבִין וַיָּכֶןם אֶת־ ראש דעפור הַשְּׁמָאלִי וַיִקְרָא אֶת־שְׁמָוֹ בְעַז: וְעֵל רָאש 💈 💈 רקעפורים מעשה שושן ותתם מלאכת קעפורים: געשי אָת־הַיָם מוּצָק עֵשָּׁר בְּאַמָּה מִשְׂפָתוֹ עַר^{ַי}־ 23 וַיָּעש אָת־הַיָם מוּצָק גַשָּׁר * השבכה קרי

הפטרת ויקהל

קכוג

744 HAPHTORAH OF VAYAKHEL.

came to the king Solomon, and did all his work. 15. And he cast the two pillars of copper, eighteen cubits was the height of one pillar: and a line of twelve cubits did encompass the second pillar. 16. And he made two capitals of molten copper, to set upon the tops of the pillars: five cubits was the height of the one capital, and five cubits was the height of the other capital: 17. And nets of checker-work, and wreaths of chain-work, for the capitals which were upon the top of the pillars; seven for the one capital, and seven for the other capital. 18. And he made the pillars, so that two rows of pomegranates were round about upon the one net-work, to cover the capitals that were upon the top: and the same he made for the other capital. 19. And the capitals, that were upon the top of the pillars, furnished with lily-work, (as) in the porch, were four cubits. 20. And the capitals upon the two pillars rose also above, close by the rounding which was on the side of the net-work: and the pomegranates were two hundred, in rows round about, upon the other capital. 21. And he set up the pillars for the porch of the temple; and he set up the right pillar, and called its name Yachin; and he set up the left pillar, and called its name Boäz. 22. And upon the top of the pillars there was lily-work; and so was finished the work of the pillars. 23. And he made the molten sea, ten cubits from the one brim to the other, round

former version, however, is more in concert with what precedes and follows. Elijah had represented to the people the folly of their indecision; and proposed thereupon the test of fire as a mark of the divinity in either god. He therefore prays, after the vanity of Baäl had been exhibited, that the LORD would answer him with fire, through which means the people would become converted. And so it was. Nevertheless the usual version can be defended, as meaning, that their many sins had hitherto prevented their repentance.

⁴⁰ וַיַעשׁ חִירוֹם אָת־הַבְּיִרוֹרת וְאָרִד-הַיָּאָים וְאָרָז הַמִּזְרָקוֹרת וַיְכֵל חִירָם לַעֲשׁוֹת אָת־כָל־הַמְּלָאכָה גמִזְרָקוֹרת וַיְכֵל חִירָם לַעֲשׁוֹת אֶת־כָל־הַמְּלָאכָה אַשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶך שְׁרֹאָה בֵית יְהוָה: עַאָרֵים שְׁנִים וְגַלְרֹת הַבְּתָרֶת אֲשֶׁר־עַל־רָאש הָעַמּוּרָים שְׁמָיִם וְהַשְׁכְנוֹת שְׁהַיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁמֵי גָלְוֹת גער־שְׁמָיִם וְגַלָּרֹת אָבָעַר עַר־רָאש הָעַמּוּרָים: וְאָת־ געמּוּרָים: וְאָת־ הַרְמַגֵּים אַרְבַּע מִיּאָוֹת לִשְׁהַתֵי הַזשְׁכָרֵוֹת שְׁנֵי גוּוּמִיּרִי

במלכי' א' סימן ז'

הפטרת ויקהל כמנהג האשכנזים זהיא הפטרת פקורי ככינהג הכפררים ובפרשת שקלים מפטירין בן שביג שגים

ברמיבה וורהה המודו המווירוות

קמר הפטרת ויקהל שְׁפָּרֹזוֹ עָגַרֹ ו סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָרֹזוֹ וְקָוֹה ²⁴ שְׁפָּרַזוֹ עָגַר ו סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָרֹזוֹ וְקָוֹה ²⁴ שְׁלֹשֵים בָּאַמָּה יָסָב אֹרָזוֹ סָבְיב: וּפְקָעִים מְקַפִים ²⁴ רְשׁפְׁתָוֹ ו סָבִיב סְבְבֵים אוֹרוֹ גַעָשָׁר בָּאַמָּה מַקפִים ²⁵ בִיצְקָתוֹ : עַמֵּר עַל־שְׁגַי עָשָׁר בָּלָר שְׁלֹשֵה פּגַים ו ²⁵ בִיצְקָתוֹ : עַמֵּר עַל־שְׁגַי עָשָׁר בָּלָר שְׁלֹשֵה פּגַים ו ²⁶ בִיצְקָתוֹ : עַמֵּר גַעל־שְׁגַי עָשָׁר בָּלָר שְׁלֹשֵה פּגַים ו ²⁶ נִישְׁלֹשָה פּגַים מִזְרָחָה וְבָיָם עָלֵיהָם מִלְמָעָלָה נּשְׁלֹשָה פּגַים מִזְרָחָה וְבָיָם גַעַיָּה וּשִׁלשָה וּ פּנִים גָּגְבָה ²⁶ וְכָל־אַחְבִיהֶם בְּזְתָה יִזְרָיָה וְדָיָם מָזְרָיָרָה וְדָיָם מָזְבָיָם מָלַמָעָלָה ²⁶ וְכָל־אַחְבִיהָם בַּזְתָר שִׁלִשָּׁר וּמָר בָּזָר מָזַרָּיָם מָזּנָה וּשָׁר בָּיָר מָיָים בָּנִים גַּנְים גַּבָים מָק נּשָׁר בָּיָר מָזִרָים בְּזָר מָזוֹרָים בְּיָר בָּיָר מָיָרָים וּיַיָּבָים אַיָּרָים וּשָׁרַים גַיָּרָים גַיָּרָם בָּיָר בָיָרָים גַיָּרָים בָּרָים גָּרָים גַּבָים גַּנִים גָּנִים גַיָּשָׁר פָאַנָים גַיָּרָים גַּבָּרָים גַּקָיָר בָיָים גַיָּים גַיָּר בָיָרָים גָעָרָה גַיָּרָים גַיָּבָים גַיָּשָׁר פּבָים בָּאָרָה פָרָים גָיָר בָיָרָיָרָים גָעָיָים גַיָּים גַיָּרָים גָּיָרָים גָּיָרָים גַיָּרָים גַיָים גָיָרָים גַיָּים גַּיָר בַיָּקָיָקוּרָה וּשָׁלִים גַיָיָר בַיָּיָר בָיָר בּיָרָם בָיּנָים גַיָּרָרָיָין בָּיָר בָיָרָים גַיָּיָר בָיַיָר בָיָרָים גַיָּרָים גַיָּרָים גַיָּרָר מָיָרָיָים בָּיָרָים מָיָרָים גָיָרָים גַיָּרָים גַיַין גַיָּרָים בָיָים בָּיָים בָיָיָים בָּיָיָים בָּיָים בָּיָים גַיַיַים גַיָּיָים בָּיָים גָינָים בּיָיָים בָּיָים בָּיָים בָּיָיָרָין גָיָרָיָיָים בָּיָרָאַרָין בָים בָּיָים בָּיָים בָייַין גַיָיָין בָין גַיָּין בּיָים בָּיָים בָיים גָיָים בָייַין גַיָים בּייַין גַיָּיָים בָייַין גַיָין בַיַיָין בָיים בָיים בָיָיַין בַייַין

145 HAPHTORAH OF VAYAKHEL.

all about, and it was five cubits in height: and a line of thirty cubits did encompass it round about. 24. And colocynth-shaped knobs were under its brim round about encompassing it, ten in a cubit, encompassing the sea round about, in two rows, the colocynths were cast (with it) when it was cast. 25. It stood upon twelve oxen, three looking toward the north, and three looking toward the west, and three looking toward the south, and three looking toward the east: and the sea was set above upon them, and all their hinder parts were inward. 26. And its thickness was a hand's breadth, and its brim was wrought like the brim of a cup, with lily buds: it contained two thousand baths.

HAPHTORAH OF VAYAKHEL,

ACCORDING TO THE GERMAN JEWS, AND IS READ BY THE PORTUGUESE ON PEKUDAY.

1 Kings vii. 40.

40. And Chiram made the lavers, and the shovels, and the basins; so Chiram made an end of doing all the work that he made for the king Solomon for the house of the LORD: 41. The two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the two pillars; and the two net-works, to cover the two bowls of the capitals which were upon the top of the pillars : 42. And the four hundred pomegranates for the two net-works, two rows of pomegranates for each net-work, to cover the two bowls of the capitals that were upon the pillars : 43. And the ten bases, and the ten lavers

VOL. 11.

במלבים א' סימן ז' וּתִּשְׁלֵם בָּל־הַמְּלָאבֶה אֲשֶׁר עֲשָׁה הַמֶּלֶך שְׁלֹמָה בֵּית יְהוֹה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קָרְשֵׁי ו דָוֹך אָבִיו אֶת־ א האלה קרי

הפטרת פקודי

טוּרֵים רַמֹּנִים לַשְּׁבְבָה הָאֶחֶת לְכַסוֹת אֶת־שְתִי אַלְוֹרת רַהַכְּתָרֹת אֲשֶׁר עַלֹ־פְגֵי רָהָעַפּוּדִים: וְאָת־ 43 הַמְּכֹנְוֹת עֲשֶׂר וְאֶת־הַבִּיֹרָת עֲשָׂרָה עַל־הַמְּכֹנְוֹת: אַ וְאֶת־הַיָּם הָאֶחֶר וְאֶרת־הַבָּקָר שְׁגֵים־עָשֶׂר תַּחַת 45 הַיָם: וְאֶת־הַסִּירוֹרת וְאֶת־הַיָּאִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת ואֶת כָּל-הַכֵּלִים הָאֵהֶל אֲשֶׁר עָשָׁה חִירֶם לַאֶּלֶך 46 שְׁרֹאָה בֵּית יְהֹוֶה נְחֻשֶׁת מְמֹוֶט: בְּכִכֵר הַיַרְדֵוֹ יְצָקֵם הַמֶּּדֶ'ךְ בְּמֵעַבָּה הַאָּדָמֶה בֵּין סָכִוֹת וּבֵין 47 צַרְרָז: וַיַנַח שְׁלֹמה אֶת־כָּל־הַכִּלִים מֵרָב מְאָד 47 ⁴⁵ מְאֶד לְא גָחְקָר מִשְׁקַל הַנְּחְשֶׁר*ּ*ת : וַיַּעָש שְׁלמֹה אַת כָל־הַכֵּלִים אַשֶּר בֵית יְהוֶה אֵת מִוְבָח הַזָהָׁב 49 וְאֶת־הַשֶׁלְחָן אֲשֶׁר עָלֶיו לֶחֶם הַפָּגִים זָהָב: וְאֶת־ הַמְנהות חַמֵּש מִיָמִין וְחָמֵש מִשְׁמָאל לִפְגֵי הַדְּבְיר זער לעפנט וענגעע ועפלענט זער: ⁵⁰ וְהַסִפֿות וְהַמָזַמְרות וְהַמָזֶרְקוֹת וְהַכַפְוֹת וְהַפַחְתוֹת זָהָב סָגוּר וְדֵהפֹתוֹרת לְרֵקְשׁתוֹרת הַפַּיִרת הַפְנִימִי ּלְקָוֹדש הַקָּרָשִׁים לְדַלְתֵי הַבָּיָת לֵהֵיכָל זָהָב

קמה הפטרת פקודי

146 HAPHTORAH OF PEKUDAY.

on the bases; 44. And the one sea, and the twelve oxen under the sea; 45. And the pots, and the shovels, and the basins, and all these vessels, which Chiram made for the king Solomon for the house of the LORD, were of polished copper. 46. In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarthan. 47. And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceedingly many; neither was the weight of the copper sought out. 48. And Solomon made all the vessels that pertained unto the house of the LORD; the altar of gold, and the table whereupon the shewbread was, of gold, 49. And the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the oracle, of pure gold, with the flowers, and the lamps, and the tongs of gold, 50. And the bowls, and the snuffers, and the basins, and the spoons, and the censers of pure gold; and the hinges, for the doors of the inner house. the most holy place, for the doors of the house, of the temple, of gold.

HAPHTORAH OF PEKUDAY,

[ACCORDING TO THE GERMAN JEWS.]

1 Kings vii. 51.

51. And so was ended all the work that the king Solomon made for the house of the LORD; and Solomon brought in the things sanctified by David his father, the silver, and

הפטרת פקודי קמו הַכֵּסַף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֵת־הַכֵּלִים נָתֵן בָּאָצְרוֹת בֵּית יְהָוֶה: אָז יַקְהֵל שְׁלֹמָה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־כָל־ 👖 ראשי הַפַּטוֹת גְשִׁיאֵי הָאָבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָל־ הַמֶּלֶך שְׁלֹמָה יְרוּשָׁלֵם לְהַעֲלות אֶת־אָרָוֹן בְרִית־ יְהַוֶּדָה מֵעֵיר דָוָר הִיא צִיּוֹן : וַיָּקָהָלוּ אֶל-הַמָּלָך $\mathbf{2}$ שלמה כל-איש ישראל בגרח האתגים בחג הוא דַתַּוֶדֶשׁ הַשְּׁבִיעֵי: וַיָבאוּ כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָצֵאָל וַיִּשְׂאָאוּ 3 ַהַכְּוְהַגָּיָם אֶת־הָאָרוֹז: <u>וַי</u>ָעַלוּ אֶת־אָרָוֹז יְהוֹת וְאֶת־ 4 אַהל מוֹעֵׁר וְאֶת-כָּל-כְלֵי הַקָּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֲהֶל וַיַיְעַלִוּ אֹהָם הַכְּהֲנָיָם וְהַלְוּיִם: וְהַאֶּלֶך שְׁלמֹה וְכָל-אֲדֵת 5 יִשְׂרָאֵל הַנְוֹעָרֵים עָלֵיו אָרְזוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צאן וּבָּלָר אַשֶׁר לאייִסְפְרָוּ וְלָא יִפָּגוּ מֵרְב: וַיָּבָאוּ 6 הַפְּהַגִּים אֶת־אָברון בְּרִית־יְהוָה אֶל־מְקוֹמָו אֶל־ דְּבְיר הַבֵּיָת אֶל-רֵוֹדֶשׁ הַזְפָרָשֶׁים אֶל-תַּחַת כַּנְפִי <u>הַכְּרוּבִים: כֵּי הַכְּרוּבִים פְּרְש</u>ָׂים כְנָפַיִם אֶלֹ־מְקוֹ**ם** 7 קאָרָוֹן וַיָּפְכוּ הַכְּרָבֶים עַרֹ--הָאָרָוֹן וְעַל--בַדָּיו מִרְשְׁעָלָה: וַיֵּאַרְכוֹ הַבַּדִים וַיֵּרָאוֹ רָאשׁי הַבַּדִים 8 מּן־הַלְּדֶשׁ עַל־פְנֵי הַדְּבִיר וְלָא יֵרָאָוּ הַחֻוּצָה וַיִּהִיוּ שִׁם אַר הַיִּוֹם הַזֶּה: אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לְחוֹר. 9 האַבְגִים אֲשֶׁר הִגְּחַ שֵׁם משֵׁה בְּחוֹרֵב אָשֵׁר כָּרֵר יְהוָהֹ אִם־בְּגֵי יִשְׂרָאֵל בְצַארָגָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:

147 HAPHTORAH OF PEKUDAY.

the gold, and the vessels, and he placed these in the treasuries of the house of the LORD. 1. Then did CHAP. VIII. Solomon assemble the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the divisions of the children of Israel, unto the king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion. 2. And all the men of Israel assembled themselves unto the king Solomon at the feast^a in the month Ethanim, which is the seventh month. 3. And all the elders of Israel came, and the priests took up 4. And they brought up the ark of the LORD, and the ark. the tabernacle of the congregation, and all the holy vessels that were in the tabernacle, even these did the priests and the Levites bring up. 5. And the king Solomon, and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, walked with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told nor numbered for multitude. 6. And the priests brought in the ark of the covenant of the LORD unto its place, into the oracle of the house, to the most holy place, under the wings of the cherubim. 7. For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the staves thereof from 8. And they had made the staves so long, that the above. ends of the staves were seen out in the holy place in the front of the oracle, but they were not seen without;^b and they remained there unto this day. 9. There was nothing in the ark save the two tables of stone, which Moses had placed therein at Horeb, where the LORD made a covenant

^a The feast of Tabernacles, celebrated in the month of Tishry, formerly Ethanim.

^b The staves which Moses had made to carry the ark, had been made longer than before, and they just touched the curtain, so as to be merely perceptible on the outside.

הפטרת פקודי קמז ין הָ*י*בְצָאת הַכְּהָגָים מִן־הַקָּדֶ*שׁ* וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־ 10 עקד לשָרָת מפְגַי 🕮 אַיָרָלָוּ הַבְּהָגַיָם לֵעַמָד לְשָרָת מִפְגַי 💷 ד הַעָנו בּי־מָלֵא כִבְוֹר־יִהוָה אֵת־בֵּית יִהוָה: אָז אָמֵר 12 ¹³ שְׁלֹמֶה יְחוֹה אָמֵר לִשְׁרָן בְּעַרָפֶל: בָּנָה בָנֶיתִי בֵּיר*ו* אר זְבֶל דֶלֶך מָכָוֹן לְשִׁבְרְתָה עוֹלָמִים: וַיַּקֵב הַמֶּלֶך אֶת־ 14 פּגִיו וַיְבֶׁרֶךְ אֵת בָּל-קְתַּת- יִשְׁרָאֵל וְכָת-קְתַּת-¹⁵ יִשְׂרָאֵל עַמֵר: וַיֹּאמֶר בָּרַוּךָ יְהוָה אֶרוֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַשֶׁר דְבָּר בְּפִיו אֵת דְוָד אָבֵי וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמִר: מן-דַזיּום אָשֶׁר הוצארתי אֶרת-עַמֵּי אֶת-יִשְׂרָאֵל 16 מַמַּצְרֵים לא־בָתַרְהִי בְעִיר מִכּר' שָבְמֵי יִשְׁרָאֵל לְבְנָוֹת בַּׁיִרת לְהְיִוֹת שְׁמִי שֶׁם וָאֶכְחַר בְּדָוֹד לְהְיָוֹרת ז עַל־עַמָּי יִשְׂרָאֵל : וַיְדָהי עִם־לְבָב דָווָד אָבְי לִבְנָוֹרת 17 18 בַּיִרת לְשֵם יְתֹוֶה אֶתלהֵי יִשְׂרָאֵל : וַיָּאמֶר יְהוֶה אֶל־ דַוָר אָבִי זַעַן אָשֶיר הָיָה עִם־לְבָבֶן לְבְנוֹת בַיִרת יין אַלָּגי הָטִיבֿיָד כִי הָיָדָה אָם־רְשְׁבָגֶך: רַק אַלָּת לְא תִבְנֶה תַבֶּיֶת כֵי אִם־בִּנְךָ הַיֹצֵא מֵחַלְצֶׁיךָ הְוּא־ יבְגָה הַבַּיִרת לִשְׁמִי: וַיָּגֶקם יְהוֹרה אֶת־דְּבָרָוֹ אֲשֶׁר 20 דּבֶר וָאָלָם הַיזחרי דּוֹר אָכִי וָאֵשֵׁכ ו עַל־רּפָפָא יִשְׁרָאֵׁרֹ כֵּאֲשֶׁר דְבֶר יְחוֹה וָאֶבְנָח דַזֹבֵּיִת לְשֵׁם יהוָה אֶלהֵי יִשְׂרָאֵל: וָאָשָׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן 💈 אַשראָם בְּרֵית יְתוֶה אֲשֶׁר כָרַרל עִם־אָבוֹתֵינוּ בהוציאו אתם מארץ מצרים :

with the children of Israel, when they came out of the land of Egypt. 10. And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the LORD; 11. And the priests could not stand to minister because of the cloud; for the glory of the LORD had filled the house of the LORD. 12. Then spoke Solomon. The LORD said that he would dwell in the thick darkness. 13. I have built thee a house to dwell in, a settled place for thy abode for ever. 14. And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel was standing; 15. And he said, Blessed be the LORD, the God of Israel, who spoke with his mouth unto David my father, and hath with his hand fulfilled it, saying, 16. Since the day that I brought forth my people Israel out of Egypt, I did not make choice of any city out of all the tribes of Israel to build a house, that my name might be therein; but I chose David to be over my people Israel. 17. And it was in the heart of David my father to build a house for the name of the LORD, the God of Israel. 18. And the LORD said unto David my father, Whereas it was in thy heart to build a house unto my name, thou didst well that it was in thy heart: 19. Nevertheless, thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house unto my name. 20. And the LORD hath fulfilled his word that he spoke, and I have risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the LORD hath spoken, and I have built a house for the name of the LORD the God of Israel. 21. And I have made there a place for the ark, wherein is the covenant of the LORD, which he made with our fathers, when he brought them out of the land of Egypt.

ז וַיִכָרֹת יְהוֹיָדָע אֶת־הַבְּרִירת בֵּין יְהוֹה וּבֵין הַמֵּלְך וּבֵין הָעָם לְהָוֹת לְעָם לִיהוָה וּבֵין הַאֶּלֶך וּבֵין הָעָם: ¹⁸ וַיָּבָאוּ כָל־עַם הָאָרָץ בֵּירת־הַבַּעַל וַיְהְצָׁהוּ אֶת־ מזְבַּחֹתָוֹ וְאֵת־צְלָמֵיוֹ שְׁבָרוּ הֵישֶׂב וְאָת מֵתּוֹ כֹהֵו הַבַּעַל הָרְגָוּ לִפְגֵי הַמִזְבְּחֵוֹת וַיָּשֶׂם הַכּהָן פְקָהְרת ¹⁹ על-בֵית יְהוֹה: וַיָּקָח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֵת־הַכָרִי ואֶת-דָהָרָצִים וְאֵתו כָל־עָם הָאָרֶץ וַיֹרֵידוּ אֶת־ הַמֶּּרֶאֹן מִבֵּית יְהוָה וַיָּבָוֹאוּ הֶרֶךְ-שָׁעַר הָרָצִים בֵּית ²⁰ הַאֶּלֶך וַיֵּשֶׁב עַל־כִּפֵא הַמְּלָבֶים : וַיִּשְׂמַח כָל־עַם־ הָאֶרֶץ וְהָעֵיר שָׁקֶטָה וְאֶתיַעַתַלְיֶהוּ הֵמִיתוּ בַחֶרֶב כאן מתחילין האשכנזים בִית <u>מְל</u>ָך : בּן־שֶׁבַע שָׁגִים יְרהוֹאֶש בְּמָרְלְרוֹ: בִּשְׁנַוּת-שֶׁבַע לְיֵהוּאֹ מָלֵך יְהוֹאָש וְאַרְבָעֵים שָׁנָה מָלַך בִּירְוּשָׁלָם ן אָשָׁם אָמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שְׁבַע: וַיַּעַשׁ יְהוֹאָש הַיָּשֶׁר 3 - יַשָּׁב * המלך קרי * מזכחתיו קרי

במלכים ב' סימן י"א

כאן מתחילין הספררים

הפטרת פרשת שקלים

למפטיר קורין מתחלת פ׳ כי תשא עד לכפר על נפשת כם

קמח הפטרת פרשת שקלים

[When Rosh Chodesh Adar is on a week-day, they take out two law-books on the Sabbath preceding, and read out of the second from Exodus xxx. 11-16. But if it happen on Sabbath, they take out three law-books, and read in the second from Numbers xxviii. 9-15, and in the third, Exodus xxx. 11-16.]

HAPHTORAH OF SABBATH SHEKALIM.

2 Kings xi. 17.

17. And Yehoyada made a covenant between the LORD and between the king and between the people, that they should be unto the LORD a people; and between the king and between the people. 18. And then went all the people of the land into the house of Baäl, and broke it down; his altars and his images they broke in pieces thoroughly, and Mattan the priest of Baäl they slew before the altars. And the priest appointed superintendents over the house of the LORD. 19. And he took the chiefs over hundreds, and the guard, and the runners, and all the people of the land; and they brought down the king from the house of the LORD, and came by the way of the gate of the runners to the king's house; and he sat on the throne of the kings. 20. And all the people of the land rejoiced, and the city was in quiet: and Athaliah they had slain with the sword at the king's house.

THE GERMANS COMMENCE HERE.

CHAP. XII. 1. Seven years old was Yehoäsh when he began to reign. 2. In the seventh year of Yehu began Yehoäsh to reign; and forty years did he reign in Jerusalem, and the name of his mother was Zibyah of Beër-sheba. 3. And Yehoäsh did what was right in the

הפטרת פרשת שקלים קמט ּבְעֵיגֵי יְהוָיָה כָל־יָמֶיו אֲיֶטֶר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדָע הַכהֵן: <u>רָק הַבָּמְוֹת לאֹיסֶרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְחִים וּמְק</u>ַמְרָים 🔸 ַבַּבְּמְוֹרת: וַיֹּאמֶר יְהוֹאָשׁ אֶל־הַקּהָנִים כּלֹ בָּסֶך 5 דַקָרָשִׁים אֲשֶׁר יוּבָא בֵית־יְהוָה כָסֶף עוֹבֶר איש ֶכֶּסֶף גַּפְּשׁוֹת עָרְכֵּוֹ כָּל־כָּסֶף אֲשֶׁר יֵעָלֶה עַל לֶב־ איש לְהָבֵיא בֵית יְהוֶה: יִהָּחַוּ לְהֶםֹ הַכַּהְנִים אִישׁ G מַאֵת מַכָּרֶוֹ וְהֵם יְחַזְקוֹ אֶת־בֶּדֶק הַבַּיִת לְכָל אֲשֶׁר־ יִפְּצֵא שֶׁם בְּדֶק: וַיְהִי בִּשְׁנֵת עֵשְׂרֵים וְשָׁלֶש שָׁנָה 7 ַלַמֶּלֶך יְהוֹאֵשׁ לֹא־חַזְקוּ הַכְהָגָיִם אֶת־בָּדֶק הַבָּיִת: וַיַקְרָא הַמֶּלֶך יְהוֹאָש לִיהְוֹיָדֶע הַכֹהֵן וְדַלֹפָוָלִים 8 ויאמר אלהם מדוע אינכם מחזקים את-בדק הַבְּיִרת וְעַתָּה אַל־תִקחוּ־כָּסֶה מֵאָת מַבְרֵיכֶּם בִי־ 6 לְבֶרָק דַזַבַּיִרֹת הַתְּגֶרְהוּ: וַיֵּאָתוּ הַכְוָדְגָים לְבְלְתֵי קַתַרּת־בָּּטָה מֵאַרד הָעָם וּלְבִלְתָי חַזֵּק אֶת־בָּדֶק ¹⁰ הַבֵּיִת: וַיִּפֶׂח יְהְוֹיָדֶע הַכּּהֵזָּ אָרָוֹן אָחָר וַיִּקּׂב חִר בְּדַלְתוֹ וַיִתֵּן אֹתוֹ אָאָעָל הַמִּזְבָׁחַ בָּיָמִין בְּכוֹא־אִישׁ בֵּית יְהוֹה וְנָהְנוּ־שֶׁמָּה הַכְּהָנִים שְׁמְרֵי הַסֵּף אֶת־ עליהַבֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־יְהוֹה: וַיְהוֹ כִּרְאוֹתָם כִי־ 11 בָל־הַבֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־יְהוֹה רַב הַכֶּסָף בָּאָרֵוֹן וַיַּעַל סֹפֵר הַמָּלֶךָ וְהַכּוֹזָן הַגָּרוֹל ויַצְׁרוֹ וַיִמְנוּ אֵת־הַכֵּסֵף הַנְמִצָא בֵית־יְהוָה: וְנָתְנוֹ 12 אָת-דַיּבֶּטָף דֵימְרֶגֹּן עַרֹ-יְוֵיֹ עֹשֵׁי דַיּמְרָאלָרי ירי קרי * * מימין קרי

eyes of the LORD all his days that Yehovada the priest instructed him. 4. Only the high places were not taken away: the people still sacrificed and burnt incense on the high places. 5. And Yehoäsh said to the priests, All the money of the dedicated things that may be brought into the house of the LORD, the money of every one that passeth the numbering, the money that every man is valued at; and all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the LORD; 6. The priests shall take to themselves, every man from his acquaintance; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach may be found. 7. But it happened, that in the three and twentieth year of the king Yehoäsh the priests had not repaired the breaches of the house. 8. Then called the king Yehoäsh for Yehovada the priest, and the (other) priests, and said unto them, Wherefore do ye not repair the breaches of the house? and ye shall take now no more money from your acquaintance, but for the breaches of the house ye shall deliver it. 9. And the priests consented neither to take any money from the people, nor to repair the breaches of the house. 10. But Yehoyada the priest took a cliest, and bored a hole in its lid, and he placed it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD: and the priests that kept watch at the threshold put therein all the money that was brought into the house of the Lorp. 11. And it happened, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags, and counted, the money that was found in the house of the Lorp. 12. And they gave the money, after it was counted, into the hands of those who overlooked^a the workmen, that had been appointed as overseers of the house

* According to RASHI; it might be given with "stewards."

150

קג קריאה למפטיר פרשת זכור

הַיֶּפְקָרָים בֵּית יְהוֹוֶה וַיּוֹצִיאָׁהוּ לְחָרָשֵׁי הָעֵץ וְלַבּגִּים געשִׁים בֵּית יְהוֶה: וְלַגְדְרִים וּלְחְצָבֵי הָאֶבֶן וְלְקְנָוֹת¹³ עַצִים וְאַבְנֵי מַחְצֵׁב לְחַזֵּק אֶת־בָּדֶק בֵּית־יְחוֹוֶה וּלְכָל

14 אַשֶׁריַיֵצָא עַליַהַבָּיִר לְחָזְקָה: אַך לא יֵעשׁה בַּיר יְהוֹה סִפְוֹת כָּסָה מְזַמְרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצַצְרוֹת כָּל־ כְלִי זָהָב וּכִלִי־כָסֶה מִזַמְרוֹת מִזְרָקוֹת חֲצַצְרוֹת כָּל־ כְלִי זָהָב וּכִלִי־כָסֶה מִזַהַבֶּסָף הַמּוּבָא בֵית־יְחוָה: 15 בְי־לְעשׁי הַמְּלָאכָה יְהָגָהוּ וְחַזְקוּ־בָוֹ אֶת־בֵּית יְהוָה: 16 וְרָלֹא יְחַשְׁבָוּ אֶת־הָאָבָּנָשׁים אֵשׁר יִהְנָוּ אֵת־הַכֵּסָר

¹⁷ ערל־יָדָם לָתָרת לְעשֵׁי הַמְּלָאַכָרָה בִּי בָאֲמָגָה תִּם עשִׁים: בָּסָף אָשָׁם וְכָכֶף חַטָּאוֹת לְא יוּבָא בֵּירת יְהוֹת לַכְּהַגָּים יִהְיִוּ:

קריאה למפטיר פרשת זכור בסוף פ׳ כי תצא

- זַכֿור אֶרז אֲשֶׁר־עָשֶׂר־ז לְךָ עַטָלֵק כַדֶּרָך בְּצֵאתְכֶם 17
- ¹⁸ מַמַּצְרָיִם: אֲשֶׁר קַרְךָ בַּדֶּרָך וַיִזַגָּב בְדָרָבָּגָחֲשָׁלִים ¹⁹ אַחַלִיך וְאַהָּה עַיַף וְיָגֵע וְלָא יָרָא אֶלהִים: וְהָיָה
- א אָיָקָים יוּדָרָה אָלהָיָדָי עָבָרָי יְבָגָע יִירָא בָּאָ א אָיקרם יוּדָרָה בְּקנִים יְהוֹה אֶלהָיִדְ וּ יְלְרָ מִפָּל־אֹיְבָידְ מִסְבִיב בָּאָָרִץׂ אָשֶׁר יְהוֹה־אֶלהָידְ נֹבֵן לְדָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּה תִּמּחֶה אֶת־זַכֶּר עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיֵם לָא תּשְׁבָּח : * הכּפּּרים קיי

151 HAPHTORAH OF SABBATH ZACHOR.

of the LORD; and they laid it out to the carpenters and the builders, that wrought on the house of the Lorp, 13. And to the masons, and the hewers of stone, and for the purchase of timber and hewn stones to repair the breaches of the house of the LORD, and for all that was laid out for the house to repair it. 14. Nevertheless there were not made for the house of the LORD bowls of silver, knives, basins, trumpets, all kinds of vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the LORD; 15. But they gave it to them who overlooked the workmen, and they repaired therewith the house of the LORD. 16. And they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give it to those who overlooked the workmen; for they dealt faithfully. 17. The money for trespass and the money for sin offerings was not brought into the house of the LORD: it belonged to the priests.

[The Portuguese say the first and twenty-third verses of the lxvi. of ISAIAH in addition, if it be New Moon day.]

READING OF THE MAPHTERE FOR SABBATH ZACHOR.

[On the Sabbath before Purim, take out two law-books, and read in the second from Deuteronomy xxv. 17.]

17. Remember what Amalek did unto thee, by the way, at your coming forth out of Egypt; 18. HC the met thee by the way, and smote the hindmost of thee, all that were feeble behind thee, when thou wast faint and weary; and he feared not God. 19. And it shall be, when the LORD thy God giveth thee rest from all thy enemies round about, in the land which the LORD thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

VOL. II.

רִרְמְשֶׁחֲרָ לְמֶׁלֶךְ עַל־עַמָּו עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַר**ְ***דָ***ה שְׁמַ**ע כאן מתחילין האשכנזים לְקוֹל דְרָרֵי יְהוֹח: כָּה אָמֵר יְהוֶה צְבָּאוֹרת פַלַןְרְהָי אֶרת אֲשֶׁר-עָשָׂה 2 אַמָבָלק לְיִשְׁרָאֵל אָשָׁעָר-שָׂם ראוֹ בַּדֶּרֶך בַעַלוֹתו מִמִּצְרָיִם: עַתָּה לֵךְ וְהִבִּיתָׁה אֶת-עָטָלֵק וְהַחֲרַמְתֶּם אֶרד-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ וְלָא תַחְמָל עָלָיו וְהֵמַתָּה מֵאָיש עַר־אִשָּׁה מֵעוֹלֵל וְעַר־יוֹגַק מִשְּוֹר וְעַר־שֶׂה מִגָּמֶר וַעַד־חֲמִוֹר: וַיְשַׁמֵּע שָׁאוּר^{וֹי} אֶרע־רָזָעָׂם וְיִפְקְדֵם בַּמְלָאִים מָאתַיִם אֶלֶף רַגְלֵי וָעַשֶׂרֶת אֲלָפִים אֶת־ : אִיש יְהוּדָה: וַיָּבָא שָאוּל עַד־אַיר אַפָלֵק וַיָרֶב בַּנָחַל 5 ויאמר שאול אל־הַמִיני לְכוֹ סָרוּ רְדוּ מִתּוֹך עָמָלָקי 6 פּן־שׂמִפְרָ עַפֿו וְאַרָּת עַשִׂיתָד הֶסֶרָ עִם־כָּל-בְּנֵי יִשְׁרָאֵׁל בַּעֲלותָם מִמִּצְרֶיִם וַיָּחַר בֵינִי מִתּוֹך עֲמָבֵׂק : ויַרָ שָאוּל אֶת־עָטָלֵק מֶחַויּיָה בוּאָך שור אֲשֶׁר 7 ער־פְגַי מִצְרָיִם: וַיִרְתֶפֶשׁ אֶת־אָגַנ מֶלֶהְ-עַטָלֵק חֵי 8 ואָרע־כָל־דָזָאָם הֶחֵוּים לְפִיּקָוֶרֵי <u>וּי</u>חְמֹל[ּ] שָׁאָאוּל 9 וּדָאָם עַל־אָנָג וִעַל־מֵיטֵב הַצֹאן והַבָּלָר וְהַמְשָׁגֵים

בשמואל א' סימן ט"ו

וַיָּאמֶר שְׁמוּאֵתלֹ אֶל-שָׁאֹתוּר אוֹרָני שְׁרֵלח יְהוָרוֹ

הפטרת פרשת זכור

קנא

1

HAPHTORAH OF SABBATH ZACHOR.

1 SAMUEL XV. 1.

CHAP. XV. 1. And Samuel said unto Shaül, Me hath the LORD sent to anoint thee as king over his people. over Israel; and now hearken thou unto the voice of the words of the LORD.

[The Germans commence here:]

2: Thus hath said the LORD of hosts, I remember what Amalek did to Israel, how he lay in wait for him on the way, when he came up from Egypt. 3. Now go and smite Amalek, and ye shall devote all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and lamb, camel and ass. 4. And Shaül ordered the people to assemble, and he numbered them in Telaïm,^a two hundred thousand men on foot, and ten thousand of the men of Judah. 5. And Shaül came to the city of Amalek, and he fought in the valley. 6. And Shaül said unto the Kenites, Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ve showed kindness to all the children of Israel, at their coming up out of Egypt; and the Kenites departed from among the Amalekites. 7. And Shaül smote the Amalekites from Chavilah until thou comest to Shur, that is before Egypt. 8. And he took Agag the king of the Amalekites alive, and he devoted all the people to the edge of the sword. 9. But Shaül

^a RASHI and others translate: "And he numbered them with lambs," and expound, he told every one to take a lamb out of the king's flock, and then counted the lambs, because it was prohibited to count the persons of Israel; see Exodus xxx. 12; others, however, consider Telaïm as the name of a place, as in the text.

וְעַרֹ-הַכָּרִים וְעַל-כָרִ-הַטּוֹב וְרָשׁא אָבָוּ הַחֲרִיטָם 10 וְכָרֹ-הַמְּלָאכֶה נְמִבְזָה וְנָמֵס אֹתֶה הֶחֶרִימוּ: וֵיְהִי 11 דְבַר יְחֹוֶה אֶל-שמוּאָל לֵאמְר : נְחַמְתִי בְּי־הִמְלֵכְתִי אָרד-שָּאוּל' לְמֶלֶך כִּי-שָׁב' מֵאַחַבי וְאָרד-דְבָרֵי לֵא הַכֵּים ווֹחַר לִשְׁמוּאֵל וויִזַעַק אָל־יְהוָה כָל־הַלֵּיְלָרה : ¹² וַיַּשְׁבָם שְׁמוּאָל רִלְקְרָאר*ו שָׁא*וּר בַבְּקֶר וַיָּנַּר לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָאַוּל הַכַּרְמָלָה וְהִגָּה מַצֵיב ⁻¹³ לוֹ יָּד וַיִּפּבֹ וַיַּעֲבֹר וַיָּדֶר הַגִּלְגָלי: וַיָּבָא שְׁמוּאֵל אָל־ שָׁאָאוֹל וַיָּאמֶר רָשׁוּ שָׁאוּרִש בָּרַוּךָ אַרָזה בַשירשוָּה ¹⁴ הַקִיּאָתי אֶת־רְבַר יְהוָה: וַיָּאֹמֶר שְׁמוּאֵל וּמֶה קוֹל־ הַצְאון הַוֶּה בְּאָזְגָי וְקוֹל הַבָּלֶר אָשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: ניא אָשֶׁר שָאוּל אַזעַאָלַקי הָבִיאוּם אַשֶּׁר חַמַל הָעָם 15 וויא אָטר שָאוּל בּעָם עַל-מִישָב רַזּצאוֹ וְהַבָּקֶר לְמַעַן זְבָחַ לִיהוָה אֱלֹהֶיד 16 וְאֶת-הַיוֹתֵר הֶחֶרַמְנוּ : וַיָּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׁאוּל הֶכֶף וְאַגֵּיָרָה לְךָ אֵת אֲשֶׁר דְבֶר יְהוֹה אֵלֵי הַלֶּיָלָה זי ויאמרו לו דַבָּר : ויַאמָר שְׁמוּאֵל הַלוֹא אָם־קַטָּן אַתָּה בְּעֵיגֶיך רָאש שִׁבְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶתָּה וַיִּמְשָׁחַדָ 18 יְהוֶה לְמֶלֶך עַרֹ-יִשְׁרָאֵל : וַיִּשְׁלָחַה יְהוֶה בְּרֶרָה וּיֹאֶמֶר לֵךְ וְהַחֲרַמְתָּה אֶת־הַחַשָּאִים אֶת־יְעַמָּבִ'ק 19 וּגַלְחַמָתָ בוֹ עַר־כַּלוֹתָם אֹתָם: וְלָמָה לְא־שָׁמֵעָתַ ּבְקוֹל יְהוֻה וַהַּעַטֹ אָל־הַשְׁלָל וַהַ*ע*ש הָרֵע בְעֵינֵי יְהוָה ויאמר קרי *

הפטרת פרשת זכור

קנב

153 HAPHTORAH OF SABBATH ZACHOR.

with the people had compassion on Agag, and on the best of the flocks, and of the oxen, and of the fatlings, and the fat lambs, and all that was good, and they would not destroy them; but all the cattle that was of little value and weak, that they destroyed. 10. Then came the word of the LORD unto Samuel, saying, 11. I repent that I have set up Shaül as king; for he hath turned back from following me, and my word hath he not performed; and it grieved Samuel; and he cried unto the LORD all the night. 12. And Samuel rose early to meet Shaül in the morning, and it was told to Samuel, saying, Shaül came to Carmel, and, behold, he set himself up a monument, and went about, and passed on, and went down to Gilgal. 13. And Samuel came to Shaül; and Shaül said unto him, Blessed be thou unto the LORD, I have performed the word of the LORD. 14. And Samuel said, What is then this bleating of the flocks in my ears, and the lowing of the oxen which I hear? 15. And Shaul said, from the Amalekites have they brought them; because the people had pity on the best of the flocks and of the oxen, in order to sacrifice unto the LORD thy God; and the rest we have destroyed. 16. And Samuel said unto Shaül, Stay, and I will tell thee what the LORD hath said to me this night; and he said unto him, Speak. 17. And Samuel said, Is it not that, if thou wast ever so little in thy own eyes,^a thou art the head of the tribes of Israel? and the LORD anointed thee as king over Israel. 18. And the LORD sent thee on a journey, and said, Go and destroy the sinners, the Amalekites, and thou shalt fight against them until they be consumed. 19. Wherefore then didst thou not hearken unto the voice of the LORD, and didst fly upon the spoil, and

^a Meaning, "However humble Shaül might have deemed himself before his appointment, he was then, through his having been anointed, king over Israel; hence his example ought to have led others to obedience."

²⁰ ויאמר שאול אל-שמואל אַשֶר שַמַּעְתּי בְקוֹל יְדוֹה וַאֵלֵך בַדֶּרֶך אַשֶּׁר־שְׁלָחַנִי יְהוֹגֶה וָאָבִיא אֶת־אָוַג אָכָלָך אַטָלֵק וְאָת-אַפָלֵק הָחֶרַמְרִזי וּ וּיַקּה הָאָם $\mathbf{21}$ מֵהַשֶּׁלֶל צָאן וּבָקָר באשַית הַחֵרֶם לִוְבָּחַ לֵיהוָה 22 אֱלהֶיך בַּגְלְגָל : וַיָּאמֶר שְׁמוּאֵל הַחֵפָץ לֵיהוָה בְּעַלָּוֹת וּזְבָהִים בִשְׁמִע בְּקוֹל יְהוֶה הִגֵּה שְׁמֹעַ מִוָבַח מוֹב לַהַקְשָׁיב מֵחֵלֶב אֵילִים: בָּי חַטַאת־לָּסֶם כֶּרִי וְאָוָן 23 וּתְרָפִים הַפְצֵר יַעַן מָאַסְהָָ אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיְמָאָסְדָ ַמָאֶלֶך : וַיֹּאמֶר שָׁאַוּל אֶל-שְׁמוּאֵל חָטָאתי בִי־עָבַרְתִי 24 אָרג־פִּי־יְהוָדה וְאָרת־דְּבָרֶיךָ כֵּי יָרָארִזיֹ אָת־הָעָׂם אָאָשְׁמַע בְּקוֹלָם: וְעַתָּה שָׂא גָא אֶת־חַטָּאתֵי וְשַוּב 25 26 עַמִּי וְאֶשְׁתַחֲוֶה לֵיהוָה: וַיָּאמֶר שְׁמוּאֵל אָל-שָׁאוּל לְא אָשׁוּב עַמֶּך כֵי מָאַסְתָה אֶת־דְבַר יְהוָה וַיִּמְאָסְדָ יהוָה מָהְנִוֹת מֶלֶך עַל־יִשְׁרָאֵל: וַיִּפְב שְׁמוּאָל לָלֶכָת 27 צ וַיְחַזֵק בִּכְגַף-מִעִירָ-וֹ וַיִקָרַע: וַיָּאשֶר אֵלָיוֹ שְׁמוּאֵל 28 קַרַע יְהוֹה אֶת-מַמְלְכָוּת יִשְׂרָאֵל מֵעָלֵיך הַיָוֹם צי וּנְתָנֶּה לְרֵעֲךָ הַמָּוֹב מָמֶךָ : וְנֵם נֵצַח יִשְׂרָאֵׁל לְא ישַקר וְלַא יּנָחֵם כִּי לָא אָדָם הוּא לְהנָחֵם: וַיָּאמֶר 30 ַםְשָּׁאתי עַתָּה כַּכְּרֵנִי נָא נָגָר־זִקְנִי עַפִי וְנָגָר יִשְׂרָאֵל ³¹ ושוב עַפִּי וְהְשְׁתַּחֲוֵיִתִי לֵיהוָה אֶלהֶיף **: וְיֶשֶׁ**ב שְׁמוּאֵל אַחַרַי שָׁאָוּל ווישָתַחוּ שָאוּל לֵיהוָה: וויאמר שִמוּאָל 32 אַחַרַי שָאוּל אויס 32

הפטרת פרשת זכור

קנג

154 HAPHTORAH OF SABBATH ZACHOR.

didst the evil in the eyes of the LORD? 20. And Shaül said unto Samuel, Yea, I have hearkened unto the voice of the LORD, and I have gone on the way which the LORD had sent me; and I have brought Agag the king of Amalek; and the Amalekites I have destroyed. 21. And the people took of the spoil, of the flocks and oxen, the chief of the devoted things to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal. 22. And Samuel said, Hath the LORD as great delight in urnt offerings and in sacrifices, as in obeying the voice of the LORD? Behold, to obey is better than sacrifice, and to attend more than the fat of the rams. 23. For the sin of witchcraft is rebellion, and idolatry and image worship. stubbornness; because thou hast despised the word of the LORD, he hath also despised thee not to be king. 24. And Shaül said unto Samuel, I have sinned; for I have transgressed the will of the LORD, and thy words; because I feared the people, and I hearkened to their voice. 25. And now, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may prostrate myself to the LORD. 26. And Samuel said unto Shaül. I will not return with thee; for thou didst despise the word of the LORD, and the LORD hath despised thee not to be king over Israel. 27. And Samuel turned about to go; and he laid hold on the corner of his mantle, and it was rent. 28. And Samuel said unto him, The LORD hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to thy neighbour, who is better than thou. 29. And also the Strength of Israel will not lie nor repent; for he is not a man, that he should repent. 30. And he said, I have sinned; (yet) honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may prostrate myself unto the LORD thy God. 31. So Samuel returned, following Shaül; and Shaül prostrated himself to the LORD. 32. And Samuel said, Bring ve hither קנד קריאה למפטיר פרשת פרה הַגָּישׁוּ אַלַי אֶת־אַגַג טָלָך עָטָבָ'ק וַיָרָך אַלָיו אַגָּג הַגָּישׁוּ אַלַי אֶת־אַגַג טָלָך עָטָבַ'ק וַיָרָך אַלָיו אַגָּג געַבַרְרָת וַיָּאָטֶר אַגָּג אָכֵן סָר מַר־דַזאָעָת: וַיָּאָטֶר שְׁמוּאַל בַּאַשֶׁר שִׁבְּרָ ה נָשִׁים חַרְבָּך בוּ־דִזשְׁבַל מַנָּשִׁים אָמֶך וַיְשַׁפּר שָׁמוּאֵל אָת־אָגָג לִפְגַי יְהוָה געַלָּד מַטוּאַל הַרָעָת ווישָאוּל אָר־ בּוּקוּ גִּבְעָת שָׁאוּל:

קריאה למפטיר פרשת פרה

מתחלת פ׳ זאת חקת התור׳ ער כוף פכקא

- וּיִדַבּר יְהוּה אֶל־משֶׁה וְאָל־אַהָרוֹ לֵאמִר: זַאָּת חַקַּת הַתּוֹרָרה אָלשר־צְוָה יְהוָרָה בֵּלאמֶר הַבָּר ו אֶל־בְּנֵי יִשְׁרָאֵל וְיִקְחַוּ אֵלֶיה פָרָרה אָרָשָׁה הַמִימָה אָלשֶר
- אַין־בָּהֹ מוּם אַשֶׁעָר לְאַ־עָלָה עָלֶידָה עָלי: וּנְרַדַתַּם אַלָּה אָל־אָלְעָזָר הַכּהֵן וְהוֹצִיאָ אֹרָהוֹ אָל-מָחַוּץ
- לַמַּחַגָּה וְשָׁחַט אֹרָדָה לְפָגִיו: וְלָבַּח אָרְעָזְרָ הַכוּזָן מָדֶמָה בָּאָצְבָעוֹ וְהזָרה אָרִש-נֹכַח כְּנֵי אְהֶרש-רַמוּעָר
- בּקַדָּמָה שֶׁבַע פְּאַמִים: וְשָׂרַף אֶת-הַפָּרָה רְשׁנַיֵו מַדְּמָה שֶׁבַע פְּאַמִים:
- : אָת־עֹרָה וְאָת־בִּשְׁרָה וְאָת־דָּשְׂח עַל־פִּרְשָׁה יִשְׂרְף וּ וְלַקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶֶרֶז וְאֵזוֹב וּשְׁנֵי רּתוֹלֶעַרת וְהִשְׁלִיך

SABBATH PARAH.

to me Agag the king of the Amalekites; and Agag came unto him cheerfully; and Agag said, Surely the bitterness of death is past. 33. And Samuel said, As thy sword hath made women childless, so shall thy mother be childless among women; and Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal. 34. Then Samuel went to Ramah; and Shaül went up to his house at Gibeäh of Shaul.

READING OF THE MAPHTERE FOR SABBATH PARAH.

[On the first Sabbath after Purim, when this happens on the first or the third day of the week, or on the second Sabbath when Purim happens on the fifth or sixth day, they take out two law-books, and read for the Maphtere from the second, as follows:]

NUMBERS XIX. 1.

CHAP. XIX. 1. And the LORD spoke unto Moses and unto Aaron, saying, 2. This is the statute of the law which the LORD hath commanded, saying, Speak unto the children of Israel, that they bring thee a red cow without spot, on which there is no blemish, and upon which no yoke hath ever come. 3. And ye shall give her unto Elazar the priest, and he shall bring her forth to without the camp, and some one shall slay her before his face: 4. And Elazar the priest shall take some of her blood with his finger; and he shall sprinkle in the direction of the front of the tabernacle of the congregation of her blood seven times. 5. And some one shall burn the cow before his eyes; her skin, and her flesh, and her blood, with her dung, shall he burn. 6. And the priest shall take cedar

155

אֶל-תּוֹך שְׁרַפֶּרִת הַפָּרָדה : וְכָבֶּם בְּגָדִיו הַכּהֵוֹ וְרָחַץ 7 בּשָּׁרוֹ בַּמַּיִם ואַחַר יָבָא אֵל־־הַמַחַגָּדָ וְטָמֵא הַכהַן ער־דָדָעֶרֶב : וְהַשֹּׁרֵף אֹתָה יְכַבֵּס בְּגָדִיוֹ בַּשֵּׁיִם וְרָחֵין -8 בְּשָׂרוֹ בַּמָיֵם וְטָמֵא עַר־דְדָעָרֶב : וְאָפַף ו אָיש טָהוֹר 8 אָת אַפֶּר הַפָּרָה וְהנֶיָחַ מְחָוּץ לַפְּחֲגֶה בְּמָקוֹם טָהֶוֹר וּהַיְדָּה לֵעַרֹּה בְּגֵי־יִשְׁרָאָל לְמִשְׁמֶָרָה לְמֵי נָדָּה ¹⁰ תַּשָּאת הוא: וְכָבֶֶם הָאֹהֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדִיו וְשָׁמֵא עַר־רָדָעָרֶב וְהַיְרָאָה לִבְגֵי יִשְׁרָאָל וְלַגֵּר הַזּגַר וו בְּחוֹבֶם לְחֶמֶת עוֹבֶם: וֹהַנֹגַעַ בְּמֵת לְכָל־נְנֶםֶׁשׁ אָדֶם וו בְּחוֹבֶם לְחָמֵת עוֹבֶם: ין וְטָמֵא שְׁבְעָת יָמִים: הָוּא יִחְחַטָּא־בֿו בַּיָּוֹם הַשְּלִישִי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיאֵי יִטְהֶר וְאִם־לֹא יִתְחַשְׁא בַּיָּוֹם הַשְּׁלִישִי ¹³ וּבַיוֹם הַשְׁרִיאָי לְא יִטְהֶר: כָּל־הַנֹגַעַ בְּמֵת בְּנֶפָש® לקאָרָם אֲשֶׁר־יָמֿוּת וְלָא יִתְחַ**טָּא אֶדּר**ַמִשְׁ<u>כֵּן</u> יְהוָדּרֹ שִׁמֵא וְנְכְרְתֶה הַנֶּפֶשׁ הַהָוּא מִיִשְׂרָאֶר כִּי מִי נִדְּה איזרק עָלָיוֹ טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טָמָאָרָז בוֹ: זַארת 14 הַתּוֹרָהיַּאָדָם כְיייִמַוּת בְאָהֶל כָליהַבָּאַ אֶליהָאֹהֶל^י ד וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶר׳ יִטְמָא שְׁבְעָרת יָמִים: וְכֹל בְלִי ¹⁶ פָּתוּחַ אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא : וָכֹּד[ַ] אָשֶׁרייִגַּע עַל-פְגֵי הַשֶּׁדָּה בַּחֲלַרּש-הָּרָב אַז בְמֵר זי אוֹ־בְעָצָם אָדָם אוֹ בְקֶבָר יִשְׁמָא שִׁבְעָת יָמִים: וְלָקְחוֹ לַשָּׁמָא מֶעַפָר שְׂרַפַּת הַחַאָאת וְנָתָן עָלֶיו מַיָם חַיָּיָם

קריאה למפטיר פרשת פרה

קנה

wood, and hyssop, and a scarlet string, and cast it into the midst of the burning of the cow. 7. And the priest shall wash his clothes, and he shall bathe his flesh in water, and afterward shall he come into the camp, and the priest shall be unclean until the evening. 8. And he that burneth her shall wash his clothes in water, and bathe his flesh in water. and shall be unclean until the evening. 9. And a man that is clean shall gather up the ashes of the cow, and lay them up without the camp in a clean place; and it shall be kept for the congregation of the children of Israel for a water of sprinkling; it is a purification offering. 10. And he that gathereth the ashes of the cow shall wash his clothes, and be unclean until the evening: and it shall be unto the children of Israel, and unto the stranger that sojourneth among them, for a statute for ever. 11. He that toucheth the dead body of any human person shall be unclean seven days. 12. Such a one shall purify himself with it on the third day and on the seventh day, so that he may be clean; but if he purify himself not on the third day and on the seventh day, he shall not be clean. 13. Whosoever toucheth the dead body, the person of any man that is dead, and purifieth himself not, defileth the tabernacle of the LORD; and that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not sprinkled upon him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him. 14. This is the law, when a man dieth in a tent: every one that cometh into the tent, and all that is in the tent, shall be unclean seven days. 15. And every open vessel, on which there is not a closely fitting cover, is unclean. 16. And whosoever toucheth in the open field one that hath been slain with a sword, or a dead body, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days. 17. And they shall take for the unclean person of the ashes of the burnt purification offering, and they

156

וּבַעַלִילוּהֶם כְּטֶמְאַרוֹ הַנִּדָּה הְיָהָה דַרְכָּם לְפָנָי: אַשְׁכּוֹ חַמָּתוֹ עֲלֵיהֶם עַל-הַדֶּם אָשְׁר-שָׁפְכָוּ עַרִי-19 הַאָרץ וּבְגִלְוּלֵיהֵם טִפּאוּהַ: וָאָפִיץ אֹתָם בַּגוּיִם וַיִזָרוּ בְּאַרְצוֹת כִדַרְכֶם וְכַעֵלִילוֹתָם שְׁפַטְתָים:

ביחזקאל סימן ל״ו ניְהָי דְבָר-יְהוֶה אֵלַי לֵאמְר : בֶּן־אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵר^{ַי} 17 ישְׁבִים עַרַי-אַרְמָתֶם וַיְטַמְאָוּ אוֹרָה בְרַרְכָם

הפטרת פרשת פרה

צ בְּגָדָיו וְהַנֹגֵעַ בְּמֵי הַנִּדָּה יִטְמָא עַר־רָדָעָרֶב : וְכָרֹ 🕫 אַשריוּגַע־בּוֹ הַטָּמֵא יִטְמָא וְהַגָּבָּשׁ הַנֹגַעָת תִּטְמָא עַר־הָעָרַב:

- וּבַיּוֹם הַשְׁבִיעֵי וְחִטְּאוֹ בַּיָוֹם הַשְׁבִיעִי וְכִבֶּם בְּגָדֵיו 20 וְרָחֵץ בַּמֵּיִם וְטָהֵר בָּאֲרֶב: וְאֵישׁ אֲשֶׁר־יִטְמָא וְלֹא 20 יִתְחַשָּׂא וְנִכְרְתֶה הַגֶּפֶ*שׁ* הַהָוא מִתַּוֹך הַקָּהֶל כִי אֶת־ מַקְרַש יְהוָת טִמֵּא מֵי נָדֶה לְאֹ־וֹרָק עָלָיו טָמֵא הוּא: 21 וְהָיְתֶזה לְהֶם לְחָזַקרת עוֹלֶם וּמַזָרה מִי-הַנִּדָה יְכַבֵּם
- הָיוּ־שֶׁם וְעַל־הַנּגַעַ בַּעָגֶם אַוֹ בֶחָלָל אָו בַמֵּת אָו 19 בַקַבר: וְהָזֶדְה הַטָּהוֹ עַר'-הַטָּמֵא בַיוֹם הַשְּלִישִי
- קנו 18 אָל-כֶּלִי: וְלָלָח אֵזוֹב וְטָבָל בַפַּיָם איש טָהוֹר וְהָזָה עַל־הָאֹהֶר־׳ וְעַל־בָּלִ־הַבִּלִים וְעַל־הַגְפָשׁוֹרת אֲשֶׁר

הפטרת פרשת פרה

157 HAPHTORAH OF SABBATH PARAH.

shall put thereto running water in a vessel. 18. And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that have been there, and upon him that hath touched a bone, or one slain, or one dead, or a grave: 19. And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day and on the seventh day; and when he hath purified him on the seventh day, then shall he wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at evening. 20. But the man that is unclean, and doth not purify himself, that soul shall be cut off from among the congregation, because the sanctuary of the LORD hath he defiled: the water of sprinkling hath not been sprinkled upon him; he is unclean. 21. And it shall be unto them for a perpetual statute, that he that sprinkleth the water of sprinkling shall wash his clothes; and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until the evening. 22. And whatsoever the unclean person toucheth shall be unclean; and the person that toucheth him shall be unclean until the evening.

HAPHTORAH OF SABBATH PARAH.

EZEKIEL XXXVI. 16.

16. And the word of the LORD came unto me, saying, 17. Son of man, the house of Israel, when they dwelt in their own land, defiled it through their way and through their doings; like the uncleanness of a woman in her separation was their way before me. 18. And I poured my fury upon them for the blood that they had shed in the land, and that through their idols they had polluted it: 19. And I scattered them among the nations, and they were disvol. 11. 27

20 וַיָּבוֹא אֶל־הַגוּיִם אֲשֶׁר־הָאוּ שָׁם וְיְחַלְלָוּ אֶרת־שָׁם ָקְרְשֵׁי בֶּאֶפֶר לְהֶם` עַם־יְהוֹה אֵׁלֶה וּמֵאַרְצָוֹ יָצָא**רו**: ַוָאָחְאָל עַל-יאָם קָרְיאֵי אֲשֶׁר חִלְאָהוֹ בֵּירת יִשְׂרָאֵׁר 21 22 בַּגוּיָם אֲ׳טֶר־בָּאוּ שְׁמָה: לְכֵו אֱמָר לְכֵית־יִשְׂרָאֵׁר׳ ּכָּה אָמַר אָדֹנֵי יֶהוֹרה לְא לְמַעַנְכָם אָנֵי עשָׁה בֵּירת יִשְׂרָאֶר כִּי אִם־לְשֵׁם־קָרְשִׁי אֲשֵׁר חַלֵּלְהֶם בַּגוּיָם ²³ אַשֶׁר־בָּאֶתֶם שֶׁם: וְקִדַּשְׁהָ*וֹ*י אֶר*ּר־שְׁמֵ*י הַנָּרוֹר[ַ] הַמְחַלָּלֹ בַגּוּוָם אֵישֶׁר חַלֵּלְהֶם בְּתוֹכֵם ווֶרַעוּ הַגוּיִם <u>בִּי־אַנִי יְהוָה נִאֶם` אַרֹנֵי יֶדוֹוֹה בְתָקְרְשִׁי בָכֶם</u> ²⁴ לְעֵינֵיהֶם: וְלָקַחְתֵי אֶהְכֶםֹ מִן־הַגוֹיִם וְקָבַצְתֵי אֶהְכֶם : מִכָּל־הַאָּרָצוֹרת וְהֵבֵארֵזי אֶחְכֶם אֶל־אַדְמַתְכֵם <u>וּזַרַקְהָי עַלִיכֶם מַיִם טְהוֹרֵים וּטְהַרְהֶז</u>ם מִרְּיֹ 25ַטְמְאוֹהֵיבֶם וּמִכָּל־גִלְוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶחְכֶם: וְגָהַהֵּי 26לָכָם לֵב חָדָש וְרָוּחַ חֲדָשָׁה אָתֵּן בְקַרְבְכֶם וְהָסִרֹתִי אֶת־דָלב הָאֶבוֹ מִבְּשַׂרְבֶּם וְנְתַתֵּי לָבֶם לֵב בָּשָׂר: יא אָשֶר־בָחָקי אָתָן בְּקָרְבְכֵם וְעָשִׁיתִי אָת אָשֶׁר־בַחָקי 27 אַלָרוּ וּמִשְׁפָטֵי תִּישְמְרוּ ווּעַשִיהֶם: וְישַבְתֵּם בָאֶָרין 💈 👷 אַשֶׁר נָחָהִי לַאָּרְהֵיבֶם וְהְיֶהֶם לִי לְעָם וְאָנכִי צאָרְזֶה לָכֶם לֵאלֹהֵי**ם:** וְרְהוֹשַׁעְרָזי אָהְכֶּם מכָל שַּמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל־הַדָּגָן וְהִרְבֵיתֵי אֹתוֹ וְלְאִ־ אַתֶּן עַלֵיכָם רָעָב: וְהָרְבֵּיתִי אָת־פְרֵי הָעֵין ותנובָת 30

הפטרת פרשת פרה

קנז

158 HAPHTORAH OF SABBATH PARAH.

persed through the countries; according to their way and according to their doings did I judge them. 20. And when they were come unto the nations, whither they had gone, they profaned my holy name, because they said of them, These are the people of the LORD, and out of his land are they gone forth. 21. But I had pity for my holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they were gone. 22. Therefore say unto the house of Israel, Thus saith the Lord Gon, Not for your sakes do I this, O house of Israel, but for the sake of my holy name, which ve have profaned among the heathen, whither ve are gone. 23. And I will sanctify my great name, which was profaned among the nations, which ve have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the LORD, speaketh the Lord Gon, when I shall be sanctified through you before their eyes. 24. And I will take you from among the nations, and I will gather you out of all countries, and I will bring you into your own land. 25. And I will sprinkle upon you clean water, and ye shall be clean; from all your filthiness, and from all your idols, will I cleanse you. 26. And I will give you a new heart, and a new spirit will I put within you; and I will remove the heart of stone out of your flesh, and I will give you a heart of flesh. 27. And my spirit I will put within you, and I will cause that you shall walk in my statutes, and that my ordinances ve shall keep, and do them. 28. And ye shall dwell in the land which I gave to your fathers; and ve shall be unto me a people, and I truly will be unto you a God. 29. And I will save you from all kinds of your uncleanness; and I will call unto the corn, and increase it, and lay no famine upon you. 30. And I will multiply the fruit of the tree, and the products of the field, in order that

הַשֶּׁרֶה לְמַען אָבישֶׁר לְא־תִקְחָוּ עוֹד חֶרְפַת רָאָב ז בַגוֹיָם : וּזְבַרְהֶםׂ אֶת־דַּרְבֵיכָם הֶרָאִים וּמַעַלְצִיכָם 31 אַשָּר לא־טוּבִים וּנִקְטֹחֵם בּפְנֵיבֶם עַל אַוּגָהֵיבֶם ַנָּאָל הוּוְעַבְהֵיבֶם: לָא לְמַעַנְבָם אָנִי־ע*וּשָׁ*ה נְאָמ` 3º אַרֹנֵי יֶהוֹה יוָדַע לָכֶם בַּוֹשוּ וְהָבָלְמֶו מִדַּרְכֵיכֶם בֵית ישָּׁרָאֵל: כָּה אָמַר אַרֹנֵי יֶהוֹה בִּיוֹם טַהֲרֵי אֶחְכָם 33 מכֹר עַוֹגוֹתַיכֵם וְהַזוֹשַבְתָי אֶת-הָתָעָרִים וְגָבְגָו א הֶחְרָבְוֹת : וְהָאֶרֶץ הַנְשַׁמֶה הֵעָבֵר הַחַת אֲשֶׁר 34 ³⁵ הַיְתָה שְׁמָמָה לְאֵינֵי כָּל־עוֹבֵר : וְאָמְרוּ הָאָרֵץ הַלֵּזוֹ הַנְּשַׁמֶּה הַזְיָהֶת כְּגַן־ֵעָרֶן וְהָעָרָים הֶחֲרֵכְוֹת ים וְהַנְשַׁמִוֹת וְהַגֶהֶרְסוֹת בְּצוּרְוֹת יְשָׁבוּ: וְיִדְעֵוּ הַגוּיִם 26 אָשֶׁר יֶשֶׁאֲרוּ סְבִיבְוֹהֵיכֶם כֵּיו אָנֵי יְהוָה בָנִיתִי דַאָנֶהָרָסוֹרת נָטָעְתִי דַקְנְשַׁאֶה אָנִי יְהוֹה דִּבָּרְהָי 37 וְעָשֶׂיתִי: כאן מסיימין הכפררים כַּה אָמַר אָדֹנֵי וֶהוֹה עוֹד זאת אדרש לבית ישראל לעשות להם ארבה אֹתֶם כַּצָאן אָדֶם: כְּצָאן קָרָשָׁים כְּצָאן 38 יְרְוּשָׁלֵם בְּמָוּעֵדֶירָה כֵּן תִּהְיֵינָה הֶעָרֵים הֶחֲרֵבוֹת מַלֵאות צאן אָרָם וויִרעוּ כֵּי־אָנִי יְהוָה:

הפטרת פרשת פרה

קנח

159 HAPHTORAH OF SABBATH PARAH.

ye may receive no more reproach on account of famine among the nations. 31. Then shall ye remember your ways that were evil, and your doings that were not good; and ye shall be wroth with yourselves on account of your iniquities and on account of your abominations. 32. Not for your sakes do I this, speaketh the Lord Gop, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel. 33. Thus hath said the Lord Gon, On the day of my cleansing you from all your iniquities, when I cause the cities to be inhabited, and when the ruins are built up, 34. And the desolate land is tilled, instead that it was a waste before the eyes of every passer by: 35. Then they shall say, This land, that was desolate, is become like the garden of Eden; and the cities that were ruined, and desolate, and wasted, are become fortified, and inhabited. 36. And the nations that are left round about you shall know that I the LORD have built up the wasted (places), have planted the desolate (land); I the LORD have spoken this, and have done it. [THE PORTUGUESE STOP HERE.] 37. Thus saith the Lord God. Also in this will I suffer myself to be inquired of by the house of Israel, to do it for them, I will increase them with men like flocks. 38. As the flocks of the holy things, as the flocks of Jerusalem on her solemn feasts, so shall the ruined cities be full of flocks of men; and they shall know that I am the LORD.

¹⁶ כֵּל דָזָעָם הָאֶׁרָץ יִהְזָוּ אֶל־הַתְרוּמָה הַזְארת לַנָּשָׂיא ¹⁷ בְּיִשְׁרָאָר : וְעַל־הַנָּשִׁיּא יְהְזֶה הָעוֹלוֹרת וְהַמֶּנְחָרה וְדַהַנְּסָהְ בַחַגִּים וּבָחָרָשׁים וּבַשַּכָּוֹתוֹרת בְּכָל-מִוְעָרָי בַּיַרת יִשְׂרָאָל הַוּא יֵעֵשֶׁר אֶרת-הַחַמָּארת וְאָרת-בַּיַרת יִשְׂרָאָל הַוּא יֵעַשֶׁר אָרת-הַשָּלָמים רְכַבֵּר בַּעָר בֵית-יִשְׁרָאֵל: כאן מתחלין הכפררים בָּעַר בֵית-יִשְׂרָאֵל:

ומפטירין ביחזקאל סימן מ״ה

קורין למפטיר בפ׳ בא מתחלת פ׳ החדש הזה לכם עד כוף בכקא

הפטרת פרשת החדש

קנט

HAPHTORAH OF SABBATH HACHODESH.

[The Sabbath before Rosh Chodesh Nissan, they take out two lawbooks, and read in the second from Exodus xii. 1-20; but if Rosh Chodesh Nissan happen on Sabbath, they take out three, read in the second from Num. xxviii. 9-15, and from the third, Exodus xii. 1-20.]

EZEKIEL XIV. 16.

16. All the people shall be held bound for this heaveoffering for the prince in Israel. 17. And upon the prince shall be the duty to give the burnt-offerings, the meat-offerings, and the drink-offerings, on the feasts, and on the new moon days, and on the sabbaths, on all the festive days of the house of Israel; he shall prepare the sin-offering, and the meat-offering, and the burnt-offering, and the peaceofferings to make an atonement for the house of Israel.

[THE PORTUGUESE COMMENCE HERE.]

18. Thus hath said the Lord God. In the first month. on the first of the month, shalt thou take a young bullock without blemish, and make an explation for the sanctuary. 19. And the priest shall take some of the blood of the sinoffering, and put it upon the door-post of the house, and upon the four corners of the projection of the altar, and upon the posts of the gate of the inner court. 20. And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that hath sinned unawares; so shall ve atone for the house. 21. In the first month, on the fourteenth day of the month, shall ye have the passover; a feast of seven days; unleavened bread shall be eaten. 22.And the prince shall prepare on that day for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering. 23. And on the seven days of the feast shall be prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish on every day of the seven days; and for a sin-offering a he-goat on every day. 24. And as a meat-

וּמִגְּחָה אֵיפֶּרה לַפֶּר וְאֵיפָה לָאַיִרי יֵעֲשֶׂה וְשֶׁמֶן הֵין 🛽 🖓 ²⁵ לֵאֵינֶה: בַּשְׁרִיעִׁי בַּחֲמִשָּׁר זֹ עָשָּׁר יַוֹם לַחּדֵשׁ בָּחָג ַיֵּעַשֶׂה כָאֵלֶה שְׁבְעַרת הַזָּמֵים כַּחַשָּארת בָעֹלָה ^{מו} וְכַמִּנְחָה וְכַשֶׁמֶן: בְּהֹ־אָמַר אֲדֹנֶי יֶהוֹה שַׁעֵר הֶחָצֵר הַפְּגִימִיתֹ הַפּגָרָה קָדִים יִהְזֶרָה סְגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי <u>הַמַּע</u>שָׁה וּבְיוֹם הַשְּׁבָּת וִפָּהֶחַ וּבְיוֹם הַחְדֵיש יִפָּתָחַ: וּבָּא הַנָּשִּׁיא דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר מִחוּץ וְעָמַר עַל־ 2 מִזוּזַרָת הַזַשַּׁער וְעָשָׁוּ הַזְכְוְזֵגִים אֶת-עוֹלָתוֹ וְאֶרת-שְׁרָשְׁמִיו וְהֶשְׁתֵּחֲנָה עַל־מִפְּרַתו הַשֵּׁעֵר וְיָצֶא וְהַשַּׁעֵר לאייָסָגֶר עַד־הָאָרֶב : וְהִשְׁתַּחַוּ עַם־הָאָרֵץ כֵּרָתח 3 רַשַער הַרֹּוּא בַשַּבָּתוֹרת ובֶחָרָשָׁים לִפְגֵי יְרֹוָה : וְהֶעֹבְיה אֲשֶׁר־יַקְרֶב הַנָּשִׂיא לֵיהוֹדֶ בְּיִוֹם הַשֵּׁבָּר 4 שישה כְבָשָׁים הְמִימָם וְאַיִל הָמִים: וּמִנְחָה אֵיפָה 5 לְאַיִל וְלַכְבָשִׂים מִנְחָה מַתַּת יֶרֶוֹ וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפָה: וּרְיַוֹם הַחֹדֶיש פַּר בָּזְבָקָר הְמִימֶם וְיִשְׁשֶׁת כְבָשָׁים 6 וְאָיִל הְמִימָם יְהְיִוּ : וְאֵיפָה לַפְּר וְאֵיפָה לָאַיִל' יַאָשֶה 7 מִנְחָה וְדַלְבְבָשִׁים בַּאֲשֶׁר תַשִּׁיג יָדְוֹ וְשֶׁמֶן הַזִין לְאֵיפָה: וּבְרָוֹא הַנָּיָאֶיא דֶרֶך אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא ל 8 וּכְדַרְכָוֹ יֵצֶא: וּבְכוֹא עַם־הָאָרֶץ רִלְפְנֵי יְהוֹד 9 **בְּמ**ּוֹאֲדִים בַּבָּׁא דֶּרֶך שַּׁעַר צָפֿוּן לְהִשְׁתַּחָוֹת יֵצֵא

הפטרת פרשת החדש

קס

161 HAPHTORAH OF SABBATH HACHODESH.

offering an ephah for a bullock, and an ephah for a ram shall he prepare, and a hin of oil for each ephah. 25. In the seventh month, on the fifteenth day of the month, on the feast, shall he do the like during the seven days, both the sin-offering, as also the burnt-offering, and the meatoffering, and the oil.-1. Thus hath said the CHAP. XLVI. Lord God, The gate of the inner court that looketh toward the east shall remain locked the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and on the new-moon day it shall be opened. 2. And the prince shall enter by the way of the porch of the gate, without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall bow himself down at the threshold of the gate, and he shall then go forth; but the gate shall not be locked until the evening. 3. And the people of the land shall bow themselves down at the door of this gate on the sabbaths and on the new moons before the LORD. 4. And the burntoffering which the prince is to offer unto the LORD, shall be on the sabbath-day six sheep without blemish, and a ram without blemish. 5. And the meat-offering an ephah for the ram, and for the sheep a meat-offering as his hand may be able to give, and a hin of oil for every ephah. 6. And on the day of the new moon, a young bullock without blemish, and six sheep and a ram, without blemish shall they be. 7. And an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, shall he prepare as a meat-offering, and for the sheep according as his means may reach, and a hin of oil for every ephah. 8. And when the prince doth enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and by the same way shall he go forth. 9. But when the people of the land come before the LORD on the solemn feasts, he that entereth in by the way of the north gate to bow himself down shall go out by the way of the south gate; and

<u>הַרַך־שַער גֶּגֶכ וְדֵזּכָּא הֲרֵךְ־שַער גַּגֵכ יֵצֵא הְרֵרָ</u>־ שַער צַפְוֹנָה לֵא יָשׁוּב דֶרֶךְ הַשַּׁעֵר אֲשֶׁר־בָא בוֹ כִי נכְּחוֹ יֵצֵאוֹ : וְהַנִּישֵׂיא בְתוֹכָם בְבוֹאָם יָבוֹא וּבִצֵאהָם 10 ¹¹ יַצֵאוּ : וּבְחַגִים וּבְמְוֹעָדִים תִהְיֶה תַמִּנְחָה אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל וְלַרְכָשָׂים מַתַּת יָדֶוֹ וְשֶׁטֶן הָין לָאֵיפָה: ¹² וְכִי־וַעֲשֶׂה הַגָּשִּׁיא נְדָבָ*ה* עוֹלָה או־שְלָמִים נְדָבָרָא רַליהוָה וּפְתַח לוֹ אֶרת־הַשַּׁעַר הַפּגָה קָדִים וְעָשָׂר אֶרת־עֹלָתוֹ וְאֶת־שְׁלָמִיו כַאֲאֶר וְעֵשֶׂה בְוּם הַשַּבָת ין וְיָצֶיָא וְסָגֵר אֶת־הַשָׁעֵר אַקְחַרֵי צארְגוֹ : וְבָּבָשׂ בָּן־ ¹³ שְׁנָרֹתוֹ הָזָיִם הַזְעַשֶׂה עוּלֶר לַיִּום לִיהוֹרָה בַכָּקָר ¹⁴ בַּבְּעֶר הַעְעֵשֶׁה אֹתוֹ : וּמִנְחָה רֵ*ו*ְעַשָּׁה עָלָיו בַבְּעֶר בַבּּאֶר שְׁשֵׁית הָאֵיפָּׁה וְשֶׁטֶן שְׁלִישִית הַהָין לָרָס ַ אֶת־הַסְלֶת מִנְחָה לֵיהוָה חָקּוֹת עוֹלָם הָמֵיר <u>: וְא</u>ָשׁוּ 15אֶת־הַכֶּבֶשׁ וְאֶת־הַמִּנְחֵה וְאֶת־הַשֶּׁמֵן בַּבְּקָר בַּבְּקָר יין אָרֹנָי וָאָרֹנָי יָהוֹח בִי־ ע״ב לכפררים כְּהֹ־אָמַר אָרֹנָי וְאָרֹנָי וָהוֹח בִי־ יִהֵן הַנָּשֻׂיא מַתָּנָה לְאֵיש מִכְנָיו נַחֲלָתוֹ הֵיא לְכָנָיו 17 תּרְזֶרָה אֲחֶזָתָם רָהִיא בְּנַחֲלְרֹז: וְכִי-יִתֵּן מַתָּנְר מַנְחַרָּאוֹ לְאַתּוֹר מֵעְבָרָיו וְדֶזְיְתָה לּוֹ עַר-שְׁנַת דַזְרְלוֹר וְשָׁבָרת לַנָּשָׂיא אַך גַחֲלָתוֹ בָּגָיו לָדֶזם 18 תְּרְיֶה: וְרְאֹינֵןֹח הַנָּשִׁיא מִנְחֲרֵיה הָעָׁם יצא קרי * יעשו קרי *

הפטרת פרשת החרש

162 HAPHTORAU OF SABBATH HACHODESH.

he that entereth by the way of the south gate shall go out by the way of the north gate: he shall not return by the way of the gate whereby he came in, but by that opposite to him shall he go out. 10. And the prince-in the midst of them, when they go in, shall he go in; and when they go out, they shall go out (together). 11. And on the feasts and on the festivals shall the meat-offering be an ephah for each bullock, and an ephah for each ram, and for the sheep as his hand may be able to give, and a hin of oil for every ephah. 12. And when the prince doth prepare as a voluntary gift a burnt-offering or a peace-offering as a voluntary gift unto the LORD, then shall be opened for him the gate that looketh toward the east, and he shall prepare his burnt-offering and his peace-offering, as he doth on the sabbath-day; and he shall go out; and he shall shut the gate after his going out. 13. And a sheep of the first year without blemish shalt thou prepare as a burnt-offering every day unto the LORD; morning by morning shalt thou prepare 14. And a meat-offering shalt thou prepare with it it. morning by morning, the sixth of an ephah, and the third of a hin of oil, to mingle with the fine flour; a meat-offering unto the LORD, as perpetual ordinances for ever. 15. Thus shall they prepare the sheep, and the meat-offering, and the oil, morning by morning, as a continual burntoffering.

[THE PORTUGUESE STOP HERE.]

16. Thus hath said the Lord God, If the prince give a gift unto any of his sons, it is his property, it shall belong to his sons; it shall be their possession as their property. 17. But if he give a gift of his property to one of his servants, then it shall remain his to the year of freedom, when it shall return to the prince; but his property (given to) his sons shall remain theirs. 18. But the prince וּשְׁנֵי עֵשְׂרֹנִים סְלֶה מִנְחֵה בְּלוּלֵה בַשֶׁמֶן וְנָסְבְּוֹ:
וּשְׁנֵי עֵשְׂרֹנִים סְלֶה מִנְחֵה בְּלוּלֵה בַשָּׁמֵן וְנָסְבְּוֹ:
עֹלָת שַׁבָּת בְשַבַּתוֹ עַרֹ-עַלָר הַהַמָּמִיר וְנָסְבָּה:
וּבְרָצּאשׁי חָדִשׁיכָם הַקְרָיבוּ עַלָה לֵיהוֹה פָרִים בְּגֵי־שָׁגָה שְׁבָעָר בָּקַר שְׁנִים וְאַיָל אֶחָר בְבָשָׁים בְגֵי־שָׁגָה שָׁבָעָר בְּקַר שְׁנִים וְאַיָל אָשִׁלשָר עָשָׁר בְבָשִים בְגֵי־שָׁגָה שַׁבְעָר בְּבָשִים בְגַי־שָׁגָה שַׁבָעָר בְּבָשִים בְגַי־שָׁגָה שַׁבָעָר בְלוּלֵה בַשָּׁמִן יַשְׁרָשָר עָשְׂרֹנִים סְלֶר מִנְחָר בְלוּלֵה בַשָּׁמָן יַשְׁכִים וְאַיָל הָאָבָעָר וּשְׁנִים בְגָים מְנָיחָר וּשְׁנִים בְגַיר שָׁגָה שִׁבְעָר בְּבָשִים בְגַי שָׁבְעָר בְּבָשִים בְנֵי שָׁבְעָר בְּבָשִים בְנֵים וְאַיִם בְנָים בְּנִים בְּנִים בְּוֹבְה בַשָּׁמָן יַשְׁכִים וְאַיָּבי אָשְׁרוּ מִשְּרָי בְבָשָׁמִים בְנִים כְּנִיר בְבָעָר מִנְחָר בְבָשָׁמִן בַלַפָּר הַאָּבְעָר הַבָּשָׁמן לַבָּבָש הָשָּבון וּשְׁנִים בְעָשְׁרוֹן סַלֶר מִים בְּוֹים בְּעָּמִים בּוֹים בְּנִים סְלֵר מִים בְנֵי שָּבְים בְשָׁמוֹ בַשְׁמון לַבָּבָש הַשָּמון בַלָּבָר הַבַשָּׁמן לַבָּבָב הַשָּבוּים וּשְׁנִי הַיחָרוֹ בִישָׁבוּ הַשְּבוּים בְעָרָה בַשָּׁמון בַשְׁרָה בַשָּׁמן לַבָּת הַשָּביון וּשְׁנִים בְעָים בְּשָׁמוּ בַשָּרוּ בִישָּבוּים בּישָׁים וּחַזּי הַבָּים הַאָּיחון בּבּיּים בּבְיּים בְעָשׁרוּ בַשָּמָן בַבַבָּים הַאָים בוּשָּים בּישָּבוּים בּשָּבוּים בּישָּבוּים בּישָׁמן בַּבַיּים הַאַיוּר וּשְׁישִים בּישָּבוּים בּשָּים בּישָּבוּים בּשָּים בוּשָׁים בּישָּמון בַּבָּבָים הַייון גַּשָּים בוּשָין בּישָּר וּשָּישָרים בּשָּים בּישָּים בּישָּים הַיוּים בּעוּים בְעָים בּישָּמון בַּשָּים בוּשָּין בַשְּים בּשָּמָן בַים בּיוּים בּעָים בּשְּיים בּישִיים בּים בּעוּים בּשָּבוּים בּישָּים בּשָּים בְיוּהוּים בּיים בּיוּים בּשָּים בְישָר בּישָרים בּיים בַיוּים בְעוּים בּעוּים בּישָּים בּיים בּישִיים בּישָּים בּיים בּייון בּישָיים בּישָּים בּיוּים בּיוּים בּיין בּייון בּישָּיים בּיין בּיים בּיים בּיים בּיים בּייוּה בישָּין ביים בּיים בּיין בּיים בּיים בּיים בּיים בּייים בּייוּיים בּיים בּייוּים בּייוּים בּיים בּיים בּיים בּייים בּיים בּיין בּיים

קריאה למפטיר בשבת ר"ח

-9

וביום השברת ישני־כבשים בגי־שנה התמימם

מפטיר לשבת ראש חדש

קסב מפטיר לשבת ראש חדש לְרְזוּנֹתָםׂ מֵאָאַחֶזָרָתָם מֵאָאַחֶזָתוֹ יַנְחֵר אֶת-בָּנָיֵו לְמַעּןֹ אֲשֶׁר לְא־יָפָצוּ עַפִּׁי אָיש מֵאֲחֶזָתוֹ:

163 SABBATH ROSH CHODESH.

shall not take from the inheritance of the people, to wrong them out of their possession; out of his own possession can he give an inheritance to his sons; in order that not one of my people be separated from his possession.

READING OF THE LAW FOR THE MAPHTERE ON SABBATH ROSH CHODESH.

Numbers xxviii. 9.

9. And on the sabbath day two lambs of the first year without blemish, and two tenth-parts of fine flour for a meat-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof. 10. This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and its drink-offering.

11. And on the beginnings of your months ye shall offer a burnt-offering unto the LORD; two young bullocks, and one ram, seven lambs of the first year without blemish. 12. And three tenth-parts of fine flour for a meat-offering, mingled with oil, for one bullock; and two tenth-parts of fine flour for a meat-offering, mingled with oil, for one 13. And a tenth-part of fine flour mingled with oil ram: for a meat-offering for every lamb; as a burnt-offering of sweet savour, a sacrifice made by fire unto the LORD. 14. And their drink-offerings shall be half a hin of wine for the bullock, and the third-part of a hin for the ram, and a fourth-part of a hin for the lamb: this is the burnt-offering of every month throughout the months of the year. 15. And one young kid for a sin-offering unto the LORD shall be offered, beside the continual burnt-offering, with his drink-offering.

VOL. 11.

כַּה אָמֵר יְהוֶד, הַשְׁמֵיִם כִּסְאִי וְהָאֶרֶץ הַרְם רַגְלֵי 1 אַי־זֶה בַּיָת אַשֶׁר תִּבְנוּ־לִי וְאֵי־זֶה מָקוֹם מְנוּחָרָתי: ואתרכראלאלרו זרי אַשָּׁתה ווּהוּ כָל-אַלָה גָאָם- $\mathbf{2}$ יְהוֹגֶה וְאֶלֹיאֶה אַבִּיט אָל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ וְחָרֵד עַל־ דְּבָרֵי: שׁוֹמֵט הַזשׁור מַבֵּה־אִיש ווֹבָחַ הַשֶּׁה עַוֹבֵף 3 בָּרֶב מַעַלֵּה מִנְחָרה דִם־חַוֹּיר מַזְכֵיר לְבֹנָה מְבָרֵך אַון גַם־הַמָּח בָּחַרוֹ בְּדַרְכֵיהֵם וּבִשְׁקוּצֵיהֵם נַפָּשֵׁם קפצרת: גם־אָני אֶרְחַר רְהַעָדִינִיהֶם וּמְגוּרֹתָם 4 אַבֵיא דֶ־הֶׁם יַעַן קָרָארִזיֹ וְאֵיו עוֹגָה דְּבֵרָתִי וִלְא ישָׁמֵעוּ וַיֵּעַשָּוּ דְרַעֹ בְעֵינֵי וּבַאֲשֶׁר דְ-אֹיחָפַאָתי בָּחָרוּ : שָׁמְעוֹ דְבַר־יְהוָה הַחַרֵרָים אֵל־דְבָרָוֹ אָמָרוּ 5 אַחֵיכָם שְׁנָאֵיבֵם מְנֵדֵיבָם לְמֵעָן שְׁמִי יִכְבֵר יִהוָֹה וּגִרְאֵה בְשִׂמְחַרְתָכֶם וְהֵם יֵבְשׁוּ : קַוֹּל שָׁאוֹן מֵעִיר 6 קוֹל מֵהֵיבֶל קוֹל יְהוֹה מְשֵׁלֵם גְּמִוּל לְאְיְבָיו: בְמָרֶם 7 תחיל יֶבֶשָׁרה בְּטֶׁרֶם יָבָוּא חֶבֶל לֶה וְהִמְלֵיטָה זָבָר: מִי־שָׁמַע כָוֹארת מֵי רָאָה כָאֵלֶה הֵיוּחַל אֶׂרֶץ בְּוֹם 8 אַחָר אִם־יָוֶלֵר גוי פַעַם אָחֶת כִי־חֶלָה גַם-יְלֵדָה ציון אָרד-בְגֵיה: הַאָאַגִי אַשְׁבֵיר וְלָא אוֹרָליר יאמַר 9 יְהוֹגֶה אִם־אָבנִי הַפּוֹרֶליד וְעָצַרְהִי אָמַר אֶלהָוָדְ: שִׁמְחַוּ אֶת־יְרוּשָׁדָ ם וְגִילוּ הָה כָּל־אְהָבֶיה שֵׁישׂוּ 10

בישעיה כימן כ״ו

הפטרת שכת ראש חרש

קסג

164

HAPHTORAH OF SABBATH ROSH CHODESH.

When the new moon is on Sabbath, they say generally the following Haphtorah from Isaiah lxvi.

1. Thus saith the LORD, The heaven is my CHAP. LXVI. throne, and the earth is my footstool; where is a house that ye can build unto me? and where is the place of my rest? 2. For all these things hath my hand made, and all these things came into being, saith the LORD; but upon such one will I look, to the poor and to him who is of a contrite spirit, and trembling at my word. 3. He that killeth the ox slays a man; he that sacrificeth a lamb, breaks the neck of a dog; he that offereth an oblation, offereth swine's blood; he that burneth incense, blesseth an idol; yea, have they chosen their own ways, and their soul doth delight in their abominations. 4. So I also will choose their delusions, and what they fear will I bring upon them : because I called, and none did answer; I spoke, and they did not hear; and they did what is evil in my eves, and chose that in which I delighted not. 5. Hear the word of the LORD, ye that tremble at his word; Your brethren that hated you, that cast you out for the sake of my name, said, Let the LORD be glorified; but he shall appear to your joy, and they shall be ashamed. 6. A voice of tumult from the city, a voice from the temple, a voice of the LORD that rendereth recompense to his enemies. 7. Before she travailed she brought forth; before her pain came, she was delivered of a man child. 8. Who hath heard the like? who hath seen such things? Shall a land be made to travail in one day? or shall a nation be born at once? that Zion hath travailed, also brought forth her children? 9. Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? saith the LORD; shall I who cause to bring forth, now shut ¹¹ אִתָּהֹ מָשׁוֹשׁ כָּל־הַמֶּחָאַבְּלִים עָלֶיהָ: לְמֵעַן הֵינְקוֹ וּשְׂבַעֶהֶם מִשָּׁר תַּנְחֶמֵיהָ לְמֵעֵן הָמָצוּ וְהִתְעַנַגְהֶם ינו אַאַליה אַאַר יְהוָה הִנְנֵי נאָח־אָאָלֵיה 12 מּזיָז כְבוֹדָה: בִי־כָהו אָאַר יְהוָה הִנְנֵי כְּנָהָר שָׁלוֹם וּכְנְחַל שוֹטָף כְּכִוּד גוּיָם וְינַקְתָם עַל־ אַשֶׁר הְנָשֵׂאוּ וְעַל־בִּרְכֵיִם הְ*שָׁעָשָׁעוּ*: בְּאִיש אָשֶׁ*ר*ַ 13 צַד` הִנָּשֵׂאוּ וְעַל־בִּרְכֵיִם ה אָאָוֹ הַנַחַמָנוּ כּן אָנכי אָנָחָמְבֶם וּבִירוּשָׁרָם ¹⁴ הְּגָחֱמוּ: וּרְאִיהֶם וְשָׁשׁ לְבָּכֶּם וְעַצְמְוֹהֵיהֶם כַּדֶשָׁא הפַרָחְנָה וְנְוֹדְעָה יַד־יְהוָהֹ אֶת־עַבָּדִיו וְזַעָם אֵת־ אִיבִיו: בִי־הִגֵּה יְהוֹהֹ בָאֵש יָבוֹא וְכַפּוּפָה מַרְבְּבֹתֵיוּ 15 ַרְהָשִׁיב בְחֵמָרה אַפֿו וְגַעָרָהוֹ בְלַהְחֵבי**יאֵש: כִי 1**6 כָּא*ַשׁׁ יְהוָדָה גִשְׁ*פְּט וּבְחַרְכָוֹ אֶר*ּד*-כָל-בָשָׁר וְרַבְּו זי חַלְלֵי יְהוֹה : הַמָּהְכַןְרְשִׁים וְהַמֶּשְׁהָרִים אֶל-הַנַּנוֹת אַחַר אַתוּד בּרָגוּ אְכְגֵי בְשֵׁר הַזְחֵוּיר וְהַזְשֶׁקָץ ¹⁵ וְדָהַעַכְבֶר יַדְתָי יָסֶפּוּ נְאָם־יְהוָה: וְאָנבִי <u>מָע</u>שֵׁיהֶם וּפַחְשְׁבַעִיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת־כָל־הַגוּיָם וְהַלְשׁגָוֹת 19 והאו וראו את-כבודי: ושמתי בהם אות ושלחתי מֵתֶםו פְּלֵיטִים אֶל־הַגוּיִם תַּרְשִׁיש פּוּל וְלָוּד מָשְׁבֵי קשֶׁת תּוּבַל וָיָגֶן הָאִיֵים הָרְחֹלִים אֲשֶׁר לְא־שֶׁמְעַוּ אֶת־שִׁמְעַיֹ וְלְאֹ־רָאָוּ אֶת־כְבוֹדִי וְהָגֵידוּ אֶת־כְבוֹדִי ²⁰ בַּגוֹיֵם: וְהֵבֵּיאוּ אֶתּרִבָּל־אָחֵיכֵםו מִכָּל-הַגוֹיֵםו מְנְחֵה לֵיהוָה בַּסוּסִים וְּבָרֶכֶב וּבַצַבִּים וּבַפְּרָדִים אחת קרי *

הפטרת שבת ראש חרש

קסר

165 HAPHTORAH OF SABBATH ROSH CHODESH.

the womb? saith thy God. 10. Rejoice ye with Jerusalem, and be glad with her, all ye that love her; rejoice with her for joy, all ye that mourn for her. 11. That ye may suck, and be satisfied with the breast of her consolations; that ye may milk out, and be delighted with the abundance of her glory. 12. For thus saith the LORD, Behold, I will extend to her peace like a river, and the glory of the nations like a flowing stream, that ve may suck; upon the arm shall ye be borne, and upon knees shall ye be dandled. 13. As one whom his mother comforteth, so will I comfort you; yea in Jerusalem shall ye be comforted. 14. And ye shall see this, your heart shall rejoice, and your bones like an herb shall flourish: and known will be the hand of the LORD toward his servants, and he will be indignant toward his enemies. 15. For, behold, the LORD will come with fire, and his chariots are like the whirlwind, to send forth his anger with fury, and his rebuke with flames of fire. 16. For by fire will the LORD plead, and by his sword with all flesh: and many shall be the slain of the LORD. 17. They that sanctify themselves, and purify themselves in the gardens behind one tree in the midst, they who eat swine's flesh, and the abomination, and the mouse, together shall they be consumed, saith the LORD. 18. And I, because of their works and their thoughts, will let it come to pass to gather all the nations and tongues; and they shall come, and see my glory. 19. And I will set a sign among them, and I will send from them those that escape unto the nations, Tarshish, Pul. and Lud, that draw the bow, Tubal, and Yavan, the isles afar off, that have not heard my fame, and have not seen my glory; and they shall proclaim my glory among the nations. 20. And they shall bring all your brethren out of all nations as an offering unto the LORD, upon horses, and in chariots, and in litters, and upon

קסה הפטרה לערב ר״ח שחל בשבת וּבַכּרְכָרוֹרֹז עַל הָר קָרְשֶׁי וְרוּשָׁבָשׁ אָמַר וְהוֶדָה בַּאֲשֶׁר יָבִּיאוּ בְּגֵּי יִשְׂרָאֶל אֶת־הַמִּנְחָה בִּכְלִי טָהוֹר 21 בִּיה יְהוֹה : וְנַס־מֵהֶם אֶלֶח לַרְהָשָׁנָזֶה בִּכְלִי טָהוֹר 22 וְרַגְּה יִהוֹה : וְנַס־מֵהֶם אֶלֶח לַרְהָשָׁנֵזֶה בְּכְלִי טָהוֹר 22 יְרַגָּה יְהוֹה : וְנַס־מֵהֶם אֶלֶח לַרְהָשָׁנֵזִים וְרָאָרָז 23 הַחַרָשָׁה אֲשָׁר אָגִי עשׁה עְשָׁנִים הְיָהָה מְבִיּיחֹדָשׁ בְּחַרְשׁׁי 24 הַחַרָשָׁה אֲשָׁר אָגִי עשׁה עְשָׁרִים לְפָנֵי נְאָס־יְהוֹה 24 הַמַבִי שַׁבָרת בְּשַּבַּתֵּוֹ יָבָוֹיָה כָלּיבָשֶׂר לְהִשְׁתַחוֹת 24 לְפָנֵי אָמֵר יְרַגָּרִי הַוָּרִין וְיָלָא הָמׁוּרֹת וְאָשָׁם לָא בַּהְפָאָעִים בְי כִי הוֹלַעְהָים לָא הָמׁוּרת וְאָשָׁם לָא הַכְבָּה וְהָיָוּ בֶרָאוֹן לְכָל־כָשָׂר:

והיה מרי חרש בחרשו וגו' ער לפני אמר יהוה*

א ואם היא מחר חרש הכפררים מוסיפין הפסוק הראשון והאחרון * של הפטרת מ"ח דבסמוך :

הפטרה לערב ר״ח שחל בשבת

בשמואל א' סימן כ'

- ¹⁸ זיא אָר-דָא יְהְוֹנָרָאָן מָחָר חֶדָּש וְנִפְרַוְדָע כִי יִפָּאָר
- ַמּוֹשָׁבֶּך: וְשִׁלַשְׁהָל הֵתֵר מְאֹד וּבָאתָ אָל-הַמָּלוֹם 19 אֲשֶׁר-נִסְהַתְרָהָ שֶׁם בְּיוֹם הַמֵּעַשֶׂה וְיָשַׁבְהָת אֵצָל
- ²⁰ הָאָגָן הָאָזֶל: וַאֲגִי שְׁרָשׁת הַחָצִים צְדָר אוֹגֶה
- לְשַׁלֵּח־לִי לְמַפְּרָה: וְהַגַּהֹ אָשְׁדַח אֶרת־הַנַּאַר בָּלְד מְצֶא אֶת־הַחָצִים אִם־אָמֹר אֹמַר רַלַנַער הָגָר

קַּתַּצֵּים ו מִמְּוּך וְהֵנָה קָחֶגוּ ו וָבֵאָה כִי־שָׁלְוֹם לְךָ וִאֵין

166 HAPHTORAH OF MACHAR CHODESH.

mules, and upon swift beasts, to my holy mountain Jerusalem, saith the LORD, as the children of Israel bring an offering in a clean vessel into the house of the LORD. 21. And of them⁴ also will I take for priests and for Levites, saith the LORD. 22. For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before me, saith the LORD, so shall remain your seed and your name. 23. And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to prostrate themselves before me, saith the LORD. 24. And they shall go forth, and look upon the carcasses of the men that have transgressed against me; for their worm shall not die, neither shall their fire be quenched: and they shall be an abhorring unto all flesh. [Repeat verse 23.]

[WHEN THE FIRST DAY IS ALSO NEW-MOON DAY, THE PORTU-GUESE JEWS ADD THE VERSES 18 and 42 of chap. xx. of 1 SAMUEL.]

HAPHTORAH OF MACHAR CHODESH.

When the first day of the moon is on the first day of the week, the following Haphtorah is read from 1 SAMUEL XX. 18.

18. Then Jonathan said to David, To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, because thy seat will be left empty. 19. And when thou hast stayed till the third day, then thou shalt go down greatly, and come to the place where thou didst hide thyself on the work day, and shalt remain by the stone Ezel. 20. And I will shoot three arrows on the side thereof, as though I shot at a mark. 21. And, behold, I will send a lad, saying, Go, find out the arrows; if I expressly say unto the lad, Behold, the arrows are on this side of thee, then take him and come; for there

* "From the nations that bring, and the Israelites that are brought, will I take those again who are priests and Levites, but who are now דָבָר חַי־יְהוָה : וִאִם־כָה אֹמֵר לָאֶלֶם הְנֵה הַחְצֵים $\mathbf{22}$ ²³ מִמְוּדָ וָהֶלְאָה בֵשְׁך כִי שִׁלַחֲדָ יְהוָוֶה: וְדִהָדָבְׁר אָבָשֶׁר דּבַרנוּ אַנֵי וָאָתָה הְגֵה יְהוֹה בֵינֵי וּבֵינָך עָר־עוֹלָם: אַרָער דָוָך כַשָּׂגָה וַיְהֵי הַחֹדֶש וַיִשְׁכ הַמֶּרֶ דְ אָרִי- 12 ²⁵ הַלֶּאֶרְוֹר**י: וַיֵּשֶׁ**ב הַמֶּלֶך עַלֹ-מוֹשָׁבוֹ כְפַעַם ו <u>בְּפַע</u>ם אַל־מוֹשַב הַלִיר וַיָּקָם יִהְוֹנָרָלן ווישב אַבְנָר מצר שאורל ניפקר מקום דור: ולאידכר שאול $\mathbf{26}$ מָאוּטָה בַיַּוֹם הַתְוּא בִּי אָמַר מִקְרָה הוּא בִלְהָי 27 טַרֶזור הָוּא כִי־לָא טָהור: וַיְרָזי מִמֶּחֲרָת הַחֹדֶשׁ הַשַּגִי וַיִפְקָר מְקוֹם דַּוֹר וַיָּאמֶר שָׁאוּר' אֶר'-יְהוֹנָתָן בְּנֹו מַדּוּעַ לְאַ־בָא בֶּזְ־יִשֵׁי גַם־וּדְמָוֹל גַם־הַיָום אֶל־ בּלֶחֶם: וַיָּעַן יְהוֹנָהָן אֶר*ת-שָׁ*אָוּל נִשְׁאֹל נִשְאָל דָוָד 🕫 ַ מֵעשָּרָי עַר־בֵּירת לְחֶם: וַיָּאֹמֶר שֵׁלְחֵנִי נָא כֵי זֶבַח $\mathbf{29}$ מִשְׁפָחָה לָנוּ בָּעִיר וְהַוּא צַנָּה־לִי אָחִי וְעַוּדָה אִם־ ַסַצָארִדִי חַן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה נָּאַ וְאֶרְאֶרה אֶת־אֶחֵי ³⁰ עַל־בַן לא־בָּאַ אָל־שָלָחַן הַמֶּצֶך: וַיְחַר־אַף שָׁאוּל` בּיהַוֹנָהֶן וַיָּאמֶר לוֹ בֶּזְ־נְאַוָת הַפַּרְדֵוּת הָלָוֹא יָדַאָרִתי **כִי־כֹחֵר אַתּר**וֹ לְבֶןיּיִשִׁי לְבָשְׁרְזֶה וּלְבָשֶׁרת עָרָוָרת אַשֶּר: כֵי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בָן־יִשֵּׂי חֵי עַל־הָאֲדָמָה 😗 רא הבון אַהֶה וּמַלְכוּהָדְ וְעַתָּה שְׁלֵח וְקַחַ אֹתוֹ אל קרי *

הפטרת מחר חרש

קסו

167 HAPHTORAH OF MACHAR CHODESH.

is peace to thee, and no danger; as the LORD liveth. 22. But if I say thus unto the young man, Behold, the arrows are beyond thee; go thy way, for the LORD hath sent thee away. 23. And touching the matter which thou and I have spoken of, behold, the LORD is between me and thee for ever. 24. So David hid himself in the field : and when the new moon was come, the king set himself down to eat 25. And the king sat upon his seat, as at other meat. times, upon a seat by the wall; and when Jonathan arose, Abner seated himself by the side of Shaül, and David's place was left empty. 26. Nevertheless Shaül spoke not the least on that day; for he thought, Something hath befallen him, he is not clean; because he hath not yet purified himself.⁴ 27. And it came to pass on the morrow, the second day of the new moon, that David's place was left empty : and Shaül said unto Jonathan his son, Wherefore came not the son of Jesse, neither yesterday, nor to-day, to the meat ! 28. And Jonathan answered Shaül, David earnestly asked leave of me to go to Beth-lechem: 29. And he said, Let me go, I pray thee; for we have a family sacrifice in the eity; and my brother, he hath commanded me to be there: and now, if I have found favour in thy eves, let me get away, I prav thee, and see my brothers, therefore hath he not come unto the king's table. 30. And the anger of Shaül was kindled against Jonathan, and he said unto him, Thou son of perverseness and rebellion, do I not know that thou hast chosen the son of Jesse to thy own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness? 31. For as long as the son of Jesse liveth upon the ground, thou wilt not have any permanence with thy kingdom, wherefore now send

mingled up with the nations through compulsion, and they shall serve before me."— R_{ASH1} .

^a Rashi.

אַלַי כִי בָּן־כָּוֶת הְוּא : וַיַּעַן יְהָוֹנָהָן אֶת־שָׁאוּל אָכֵיו 🕉 33 וַיָּאֹמֶר אֵלֶיו לְמָה יוּמַרת מֶה עָשָׂה: וַיָּטֶל שָׁאָור אֶת־הַחֲגֶית עָבָאיו לְהַכוֹתֵוֹ וַיִּדַע יְהַזּגָהָאָן כִי-כָּלָה אַ הָיא מֵיָנָם אָבָיו לְהָמִירת אֶת־דָּוִר : וַיָּכָם יְהוֹנָרָזָן 31 מַעָם הַשֶּׁרְשָׁן בְּחֵרִי־אֶרֶף וְלְאִיאָכַּר בְיִוֹם-הַחָשָׁש דַשְׁנִי לֶחֶם כֵי נֶעֲצַב אֶל־דָּוְד כֵי הִכְלִמִו אָבֵיו : וַיְהֵי 35 בּשֵׁנִי לֶחֶם כֵי נֶעֲצַב אֶל־דָּוְד כַבּּקֶר וַיֵּצָא יְהוֹנָרֶתו הַשָּׁרֶה לְמוּעֵר דָוְר וְנַעַר קָאָן עמו: וַיָּאמֶר רְשַׁנֵעַרוֹ רָין מְצָא-נָא אֶת-הַוָחִצִים 36 אַשֶׁר אָנֹכִי מוֹרָדה הַנַּעַר רָא וְהוּא־יָרָדה הַחַצִי לְּהֵאְעָבְרוֹ : וַיָּכָא הַנַּעַר עַד־מְתָוֹם הַחֵאָי אֲשֶׁר יָרָד־ יְהוֹנָתֶע וַיִקְרָא יְהוֹנָתָו אַחֲרֵי הַנַּער וַיֹּאמֶר הָלָוֹא אי הַהַאָי מִמְוּך וָהָלְאָה: וַיִקְרָא יְהוֹנָתָן אַחַרַי הַנַּעַר מָהַרָה חַוּשָׁה אַלירַהְעָאָד וויָלַבָּט גַער יְהוֹנָתָן אָת־ ³⁹ רַזַּחִאָּי וַיָּכָא אֶל־אֲדֹנְיו: וְהַנַּעַר לְא־יָרַע מְאָוּמָר*־ז* 40 אַך יְהוֹנָתָן וְדָוֹר יְדְעָוּ אֶת־הַדָּבָר: וַיִהַען יְהוֹנָתוֹ אֶת־בַלִיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לְוֹ וַיָּאמֶר לוֹ לֵךְ הָבֵיא 41 הַאַיר: הַנַּער בָּא וְרָוִד קִם מֵאַצָל הַזּנֶגָב וַיָּפֿל לְאַפְיו אֶרְצָה וַיִּשְׁהַחוּ שָׁלִש פְּעָמִים וַיִשְׁרָאו אֵיש : אָרע־בַעָּהוּ וַיִּבְכּוֹ אַיש אָת־בַעָּהוּ עַר־דָוָד הִגְדְיל ⁴² וַיָּאמֶר יְרְזוֹנָרֶזן לְרָוָר לֵך לְשָׁלֵוֹם אָשׁר נִשְׁבַּענו ישְׁגִינוּ אֲנַקְנוּ בְּשֵׁם יְדוּוֹה לֵאמֹר יְדוּוֶה יִדְזֶה י : בִיגַי וּבֵינֶה וּבֵין זַרְעָי וּבֵין זַרְעָהָ עַר־עוֹלָם * החצים קרי

הפטרת מחר חדש

קסז

168 HAPHTORAH OF MACHAR CHODESH.

and fetch him unto me, for he^a shall surely die. 32. And Jonathan answered Shaül his father, and said unto him. Wherefore shall he be slain? what hath he done? 33. And Shaül cast his javelin at him to smite him: whereby Jonathan knew that it was determined by his father to slay David. 34. And Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no meat the second day of the new moon; for he was grieved for David, because his father had done him shame. 35. And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field to the place appointed with David, and a little lad was with him. And he said unto his lad, Run, find out now the arrows which I shoot; and the lad ran, and he shot an arrow beyond him. 37. And when the lad was come to the place of the arrow which Jonathan had shot, Jonathan cried after the lad, and said, Is not the arrow beyond thee? 38. And Jonathan cried after the lad, Make speed, haste, stay not; and Jonathan's lad gathered up the arrows, and came to his master. 39. But the lad knew not the least; only Jonathan and David knew the matter. 40. And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said unto him, Go, carry them to the city. 41. And as soon as the lad was gone, David arose from the south side of the stone, and fell on his face to the ground, and bowed himself three times; and they kissed one another, and wept one with another, until David exceeded. 42. And Jonathan said to David. Go in peace; what we have sworn both of us in the name of the LORD, saying, The LORD be between me and thee, and between my seed and thy seed for ever (shall be kept).

^a HEB. "He is a son of death."

עשרת הדברים

ועתה קורא הגעים אציג לך פה משפט הטעמים לעשרת הרברים אשר על פיהם תקרא בצבור או ביחיר :

טעם העליון לצבור

עבדים ברביע · פני בפתח הנון ורביע · לארץ ברביע · מצותי בסוף פסוק · לשוא בסוף פסוק · לקרשו ברביע · מלאכתך בסגולתא · בשעריך בזקף קטון · ויקרשהו בסוף פסוק · נותן לך בסוף פסוק · לא תרצח בסוף פסוק · לא תנאף בסוף פסוק · לא תנגב בסוף פסוק והתיו בכל אלה ברגש קל · שקר בסוף פסוק · לרעך בסוף פסוק · הכל בתשעה פסוקים :

טעם התחתון ליחיד

עררים בס"פ יפני בקמין הנון וס"פ ילארץ בס"פ ימצותי בס"פ ילשוא בס"פ ילקדשו בס"פ ימלאכתך בס"פ יבשעריך בס"פ יויקרשהו בס"פ ינותן לך בס"פ ילא תרצח בטרחא (בטפחא) ילא תנאף באתנח ילא תנגב בזקף קטון והתיו בכל אלה רפויה ישקר בס"פ ילרעך בס"פ יהכל בשנים עשר פסוקים:

ותשלם מלאכת הספר הזה ביום ג' ב' דר"ח טכת שנת תו"ר לפ"ק

,

ø

 $\sim$

